

วารสารวิชาการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

Academic Journal of Phetchaburi Rajabhat University

ISSN2229-0435 (Print)

ISSN2822-0579 (Online)

ปีที่ 13 ฉบับที่ 1 มกราคม - เมษายน 2566

Vol.13 No. 1 January - April 2023

สารบัญ/Contents

หน้า

บทความวิจัย

ผลการใช้โปรแกรม GeoGebra ในการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน เรื่อง การแปลงทางเรขาคณิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ The Results of Using GeoGebra in Mathematics Learning Management based on Flipped Classroom on Geometric Transformation of Secondary 2 Students Bodindecha (Sing Singhaseni) SamutPrakarn School สุภาภรณ์ สดวกดี ระพีพัฒน์ ชำนิย์ญ พิชยรัตน์ สุริยันต์ จินจิรา แก้วอินทร์ และ เกศินี คชสาร	4
การยอมรับการเรียนรู้ภาษาอังกฤษผ่านอีเลิร์นนิ่งของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด-19 The Acceptance of English Learning through e-Learning of Undergraduate Students, Phetchaburi Rajabhat University in COVID-19 Pandemic เจษฎารัตน์ กล่ำศรี	14
ผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้ดนตรีคลาสสิกเป็นสื่อเพื่อเสริมสร้างความฉลาด ทางอารมณ์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนศิริเพ็ญ กรุงเทพมหานคร The Effect of Using a Guidance Activities Package with the Use of Classical Music as Media to Enhance Emotional Intelligence of Prathom Suksa IV Students at Siripen School in Bangkok Metropolis หัตถ์กรรณ์ เกาทอง	26
นวัตกรรมกองทุนสวัสดิการชุมชน Innovation of Community Welfare Fund สุพรรณรัตน์ วงศ์ดุสิตบุรี ฉัตรวรวิทย์ องค์กรสิงห์ และ มโน เมตตานันโท เลหาวิช	34
แนวทางการพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 ขององค์การบริหาร ส่วนตำบลพลับพลาไชย อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี The Development Guidelines of Administrative Competency in accordance with Itthibada 4 Principle of the Plubplachai Subdistrict Administrative Organization, U Thong District, Suphanburi Province พระอุทัย จารูธมโม (แก่นจำปา) สาโรช เพื่อกบัวขาว และพนิต ศรีประดิษฐ์	42

บทความวิจัย

- แนวทางการบริหารสถานศึกษาที่มีต่อการลดภาระงาน ตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร สมุทรสงคราม** 52
Guidelines of School Administration which Affect Reducing Teacher Workload from the Perception of Secondary School Teachers in Samut Songkhram Province under the Secondary Education Service Area, Samut Sakhon - Samut Songkhram
นิภาวรรณ ศิริธนกุล รุจิร ภู่อาระ และ ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ
- การพัฒนาทักษะการเขียนเรียงความภาษาอังกฤษเชิงวิชาการเพื่อการโต้แย้งโดยใช้โครงสร้างการเขียนเรียงความของ Rolls & Wignell (2013): กรณีศึกษานักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง** 62
The Development of Academic English Argumentative Essay-Writing Skills Based on Essay Structure of Rolls & Wignell (2013): The Case Study of Lampang Rajabhat University Students
สายชล เพียรผดุงพร
- การจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษาร่วมกับการคิดเชิงออกแบบเพื่อพัฒนาสมรรถนะในการสร้างนวัตกรรม รายวิชาวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5** 72
The STEM Learning Management Combined with the Design Thinking to Develop Innovation Creation Competency in Science of the Primary 5 (Grade 5) Students
จิตรลัดดา มะลัยทอง รสริน เจริมไธสง และ พรภิรมย์ หลงทรัพย์
- สมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร สมุทรสงคราม** 81
Core Competencies of School Administrators in the 21st Century according to Perceptions of Teachers in Secondary Schools in Samut Songkhram Province under the Secondary Educational Service Area Office Samut Sakhon, Samut Songkhram
อมร อุณหสุทธียนนท์ รุจิร ภู่อาระ และ ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ
- การพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ศิลปะเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา** 91
The Development of Art- Based Learning to Enhance Creative Thinking of Secondary Students
สร้อย สุวรรณ และอุบลวรรณ ส่งเสริม

บทความวิจัย

- การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน TOEIC ผ่านระบบ LMS ของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 101
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
A Study of TOEIC Learning Achievement through LMS Peformed by the
3th Year Students at Phetchaburi Rajabhat University
เสาวภา พงษ์พิพัฒน์

- กลยุทธ์การบริหารการดำเนินงานที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสหกรณ์เครดิตยูเนียน 112
โดยส่งผ่านการมีส่วนร่วมของสมาชิก
Operations Management Strategies that Affect the Success of Cooperative Credit Unions
through the Participation of Members
จตุพร ปานยิ้ม และ กฤตชน วงศ์รัตน์

- การพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานเพื่อส่งเสริม ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของ 125
นักศึกษาครูปฐมวัย
The Development of Activity Based Learning to Enhance Critical Thinking Ability of Early Childhood
Teacher Students
ชนาธิป บุปผามาศ และ อุบลวรรณ ส่งเสริม

- การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการมีส่วนร่วมในห้องเรียนรายวิชาวิทยาศาสตร์ 136
โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
The Development of Learning Achievement and Participation in Science Classrooms Using
Group Learning Management of students in Mathayomsuksa 3
Phetchaburi Rajabhat University Demonstration School.
วิชาญ แฝงเมือง

บทความวิชาการ

- การเห็นคุณค่าแห่งตนของวัยรุ่นตอนต้นเพื่อรับมือการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ 144
Self – Esteem of Early Adolescent for Coping with Cyber Bullying
นววิช นวชีวินมัย ปัญญา ทองนิล ดวงดาว รุ่งเจริญเกียรติ นภาเดช บุญเชิดชู และ ชัยยุธ มณีรัตน์

คำแนะนำในการเตรียมต้นฉบับ

ผลการใช้โปรแกรม GeoGebra ในการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน เรื่อง การแปลงทางเรขาคณิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ

The Results of Using GeoGebra in Mathematics Learning Management based on Flipped Classroom on Geometric Transformation of Secondary 2 Students Bodindecha (Sing Singhaseni) SamutPrakarn School

สุภาภรณ์ สดวกดี* ระพีพัฒน์ ชำนิญณ์ พิตถายรัตน์ สุริยันต์ จินจิรา แก้วอินทร์ และ เกศินี คชสาร

Supaporn Saduakdee*, Rapeepat Chamniyan, Phitthayarat Suriyan, Jinjira Karen-in and Kesinee Khotchasarn

สาขาวิชาคณิตศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม กรุงเทพมหานคร 10900

Program of Mathematics, Faculty of Science, Chandrakasem Rajabhat University, Bangkok 10900

*To whom correspondence should be addressed. e-mail: aa_o_rr@hotmail.com

Received: 20 December 2021, Revised: 26 March 2022, Accepted: 16 June 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การแปลงทางเรขาคณิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้านร่วมกับโปรแกรม GeoGebra ก่อนเรียนและ หลังเรียน 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การแปลงทางเรขาคณิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้านร่วมกับโปรแกรม GeoGebra กับเกณฑ์ร้อยละ 70 และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้านร่วมกับโปรแกรม GeoGebra เรื่อง การแปลง ทางเรขาคณิต โดยประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 10 ห้อง กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 รวม 28 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ และแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การแปลงทางเรขาคณิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้านร่วมกับโปรแกรม GeoGebra หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การแปลงทางเรขาคณิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้านร่วมกับโปรแกรม GeoGebra สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การแปลงทางเรขาคณิตโดยการจัดกิจกรรมตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้านร่วมกับโปรแกรม GeoGebra โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : โปรแกรม GeoGebra ห้องเรียนกลับด้าน การแปลงทางเรขาคณิต

Abstract

The objectives of this research were to 1) compare the Mathematics learning achievement on Geometric Transformation of secondary 2 students who received the learning management based on Flipped Classroom together with GeoGebra before learning and after learning, 2) compare the Mathematics learning achievement on Geometric Transformation

of secondary 2 students who received the learning management based on Flipped Classroom together with GeoGebra with the 70% criteria, and 3) study the satisfaction of secondary 2 students on learning management based on Flipped Classroom together with GeoGebra on Geometric Transformation. The population consisted of 10 classrooms of secondary 2 students at Bodindecha (Sing Singhaseni) SamutPrakarn School in the first semester of the academic year 2021. The sample consisted of 28 students in secondary 2/1 obtained by using the cluster random sampling. The instruments used in the research consisted of achievement test and the satisfaction assessment form for learning management. The statistics used in the data analysis were percentage, mean, standard deviation and t-test.

The results showed that 1) the Mathematics learning achievement on Geometric Transformation of secondary 2 students who received the learning management based on Flipped Classroom together with GeoGebra after learning was higher than before learning, at a significant level of .05, 2) the Mathematics learning achievement on Geometric Transformation of secondary 2 students who received the learning management based on Flipped Classroom together with GeoGebra higher than the 70% criteria, at a significant level of .05, and 3) the overall satisfaction of secondary 2 students towards learning based on Flipped Classroom together with GeoGebra on Geometric Transformation is at high level.

Keywords : GeoGebra, Flipped Classroom, Geometric Transformation

บทนำ

คณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนสังคม นวัตกรรม เทคโนโลยี และวิทยาศาสตร์ ก่อให้เกิดการทดลองต่าง ๆ ที่เป็นรูปธรรม หรือกล่าวได้ว่า คณิตศาสตร์ช่วยให้วิทยาศาสตร์ทำงานได้ง่ายขึ้น และคณิตศาสตร์มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาสติปัญญาของมนุษย์ เพราะว่าเป็นวิชาฝึกให้นักเรียนรู้จักคิดอย่างมีเหตุผล สร้างสรรค์ เป็นระบบมีแบบแผน สามารถวิเคราะห์ปัญหาหรือสถานการณ์ได้อย่างถี่ถ้วนรอบคอบ ทำให้คาดการณ์ วางแผนตัดสินใจ และแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม [1] การสอนวิชาคณิตศาสตร์มุ่งเน้นให้นักเรียนได้นำเนื้อหาในแต่ละเรื่องไปใช้ในการแก้ปัญหา นอกจากนี้ ยังมีการสอดแทรกให้นักเรียนเห็นคุณค่าฝึกฝนจนเกิดทักษะในการคิดคำนวณ แก้ปัญหา มีเหตุผล และสามารถนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้

ปัญหาการจัดการเรียนการสอน เรื่อง การแปลงทางเรขาคณิต ทำให้เห็นว่า การจัดการเรียนการสอนในรูปแบบเก่าซึ่งเป็นการค้นหาคำตอบจากการระบุจุดและวาดภาพที่ได้จากการแปลงทางเรขาคณิตบนกระดาษ ควรได้รับการปรับปรุงและพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอน เพราะนักเรียนส่วนมากมักไม่ค่อยเข้าใจ คิดว่าเป็นเรื่องที่ยาก น่าเบื่อ และทำให้เกิดทัศนคติที่ไม่ดีต่อวิชาคณิตศาสตร์ การสอนจึงต้องทำให้เป็นรูปธรรมมากที่สุดโดยใช้สื่อการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนเห็นภาพและเข้าใจเนื้อหามากขึ้น ประกอบกับปัจจุบันโลกมีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีนำมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน โดยโปรแกรม GeoGebra เป็นโปรแกรมเรขาคณิตที่ได้รับความนิยม ซึ่งเป็นโปรแกรม Open source สามารถใช้งานได้ฟรี ติดตั้งง่าย มีแถบเครื่องมือที่สะดวกต่อการใช้งาน การทำงานของโปรแกรมมีความยืดหยุ่นและสามารถปรับให้เข้ากับความต้องการของผู้ใช้ได้ง่าย เป็นเครื่องมือการเขียนภาพทางคณิตศาสตร์ เพื่อสร้างแผนงานแบบโต้ตอบ สามารถหาชิ้นงานที่มีผู้สร้างไว้แล้วได้เพื่อศึกษาเพิ่มเติม อีกทั้งมีเครื่องมือทางเรขาคณิตที่ทำการสร้าง ออกแบบ ปรับแต่งรูปเรขาคณิตได้อิสระ และช่วยให้นักเรียนเกิดมโนทัศน์ทางเรขาคณิตได้ถูกต้องและทำให้เกิดเจตคติที่ดีต่อวิชาคณิตศาสตร์

ในสถานการณ์ปัจจุบันได้เกิดการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 ทำให้ครูจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการสอนตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ได้กำหนดรูปแบบการเรียนการสอนไว้ 5 รูปแบบ ตามบริบทและความเหมาะสมของแต่ละโรงเรียน ได้แก่ 1) On-air 2) Online 3) On-Demand 4) On-hand และ 5) On-site [2] คณะผู้วิจัยได้เล็งเห็นความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) ที่ครูอาจจะต้องใช้ในการจัดกิจกรรมในช่วงของการแพร่ระบาด COVID-19 ซึ่งการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบห้องเรียนกลับด้าน หมายถึง กระบวนการเรียนการสอนรูปแบบหนึ่งซึ่งเปลี่ยนการใช้เวลาของการบรรยายเนื้อหาในห้องเรียนเป็นการทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อฝึก

แก้โจทย์ปัญหา และประยุกต์ใช้จริง ส่วนการบรรยายจะอยู่ในช่องทางอื่นๆ เช่น วิดีโอ วิดีโอออนไลน์ ฯลฯ ซึ่งนักเรียนเข้าถึงได้เมื่ออยู่ที่บ้านหรือนอกห้องเรียน ดังนั้น การบ้านที่เคยมอบหมายให้นักเรียนฝึกทำเองนอกห้องจะกลายมาเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมในห้องเรียน และในทางกลับกัน เนื้อหาที่เคยถ่ายทอดผ่านการบรรยายในห้องเรียนจะเปลี่ยนไปอยู่ในสื่อที่นักเรียนอ่าน ฟัง ดู ได้ด้วยตนเอง [3]

ผู้วิจัยหลายท่านได้ทำการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดห้องเรียนกลับด้าน ดังนี้ อุบลวรรณ ปัญนะ [4] ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิคห้องเรียนกลับทางที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง บทประยุกต์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 กฤตญ์ วิเศษประสิทธิ์ [5] ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิดบูรณาการแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน ที่มีต่อการรู้เรื่องคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อากร พุทธิรักษา, รัชนิกร ชลไชยะ, วริน วิพิตมากุล และจุฑาพร เนียมวงษ์ [6] ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความเครียด เรื่อง จำนวนจริง ด้วยวิธีห้องเรียนกลับด้าน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และพิพาภา บัญญัติ [7] ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์และความคิดทางเรขาคณิต เรื่องวงกลมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยใช้โปรแกรม The Geometer's sketchpad (GSP) ร่วมกับแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน และมีผู้วิจัยหลายท่านได้ทำการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการใช้โปรแกรม GeoGebra ในการจัดการเรียนรู้ ดังนี้ วิภาพร ทิพย์รักษา [8] ได้ศึกษาความเข้าใจและความคงทนในการเรียนรู้เรื่องพาราโบลา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านโปรแกรม GeoGebra ต่อมา วิริศ กิตติวรากล, ขวัญเพ็ญชัย, สุกัญญา หะยีสาน และ และเอนก จันทจรูญ [9] ได้ศึกษาความรู้เชิงมโนทัศน์และความสามารถในการพิสูจน์เรื่อง วงกลมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการสร้างข้อความคาดการณ์และพิสูจน์ร่วมกับโปรแกรม GeoGebra นอกจากนี้ ยังมีผู้วิจัยหลายท่านได้ทำการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การแปลงทางเรขาคณิต ดังนี้ วิจิต เหลาทอง, กรรณิการ์ เต็นดวง, เพ็ญศรี จิตจันทร์, เกรียงไกร อ่อนมิ่ง และอภิรักษ์ ชมเชย [10] ได้ศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยการสอนแบบโครงงานคณิตศาสตร์เป็นฐานบูรณาการสะเต็มศึกษา เรื่อง การแปลงทางเรขาคณิต ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มบ่อทอง 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 2 และภาวดี วงศ์ดี [11] ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การแปลงทางเรขาคณิต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์ร่วมกับโปรแกรม GSP ต่อมา ชูณากา ชูเลิศ [12] ได้ศึกษาการพัฒนาการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรม The Geometer's Sketchpad เรื่อง การแปลงทางเรขาคณิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

จากปัญหาที่ได้กล่าวมาและงานวิจัยที่ศึกษาข้างต้น คณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การแปลงทางเรขาคณิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้านร่วมกับการใช้โปรแกรม GeoGebra โดยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 70 ซึ่งการนำแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน จะช่วยให้นักเรียนสามารถทบทวนบทเรียนได้ตลอดเวลาทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน และการเรียนการสอนตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้านจะช่วยเพิ่มเวลาในห้องเรียน เพื่อฝึกการคิดแลกเปลี่ยนความรู้ ซักถาม และพัฒนาทักษะผ่านการทำแบบฝึกหัด นักเรียนสามารถฝึกทบทวนซ้ำๆ ได้ มีเนื้อหาบทเรียนให้ศึกษาผ่านทางสื่อการสอนที่คณะผู้วิจัยได้จัดทำโดยใช้โปรแกรม GeoGebra ในการสร้างสื่อการเรียนการสอน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การแปลงทางเรขาคณิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้านร่วมกับการใช้โปรแกรม GeoGebra ก่อนเรียนและหลังเรียน
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การแปลงทางเรขาคณิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้านร่วมกับการใช้โปรแกรม GeoGebra กับเกณฑ์ร้อยละ 70
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้านร่วมกับการใช้โปรแกรม GeoGebra เรื่อง การแปลงทางเรขาคณิต

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ ตำบลบางเสาธง อำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 จำนวน 10 ห้อง รวม 214 คน ซึ่งมีการจัดชั้นเรียนแบบคละความสามารถ

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียน บดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ ตำบลบางเสาธง อำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 รวม 28 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling)

2. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้านร่วมกับโปรแกรม GeoGebra

ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การแปลงทางเรขาคณิต และความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้านร่วมกับโปรแกรม GeoGebra

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การแปลงทางเรขาคณิต ตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ซึ่งประกอบด้วยหัวข้อ การเลื่อนขนาน การสะท้อน และการหมุน

4. ขอบเขตด้านเวลา

ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564

5. ขอบเขตด้านสถานที่

โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ ตำบลบางเสาธง อำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6

สมมติฐานการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การแปลงทางเรขาคณิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้านร่วมกับการใช้โปรแกรม GeoGebra หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การแปลงทางเรขาคณิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้านร่วมกับการใช้โปรแกรม GeoGebra สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

นิยามศัพท์เฉพาะ

แนวคิดห้องเรียนกลับด้าน หมายถึง รูปแบบการจัดการเรียนการสอน โดยให้นักเรียนศึกษาความรู้ผ่านสื่อการเรียนการสอนออนไลน์ที่ครูเตรียมให้ นอกห้องเรียน นอกเวลาเรียน แล้วมาร่วมแลกเปลี่ยน และซักถามจากเนื้อหาที่ได้ศึกษามา เพื่อสนับสนุนการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน และให้เกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ และการสื่อสาร ส่วนในห้องเรียนจะเป็นการจัดกิจกรรมรูปแบบอื่น ๆ

โปรแกรม GeoGebra หมายถึง โปรแกรมที่ใช้สำหรับสร้างสื่อการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ในรูปแบบ 3D ที่เกี่ยวกับความรู้และองค์ประกอบต่างๆ เชิงคณิตศาสตร์ เรื่องเรขาคณิต พีชคณิต ตรีโกณมิติ กราฟ สถิติ และแคลคูลัส รวมถึงการใช้สูตรคำนวณค่าต่างๆ และกระบวนการประยุกต์ใช้ของคณิตศาสตร์ในรูปแบบต่างๆ โดยคณะผู้วิจัยใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนเรื่องการแปลงทางเรขาคณิต

การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้านร่วมกับโปรแกรม GeoGebra หมายถึง การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การแปลงทางเรขาคณิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยนักเรียนใช้เวลานอกชั้นเรียนศึกษาค้นคว้า

วิดีโอตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน ซึ่งใช้โปรแกรม GeoGebra เป็นเครื่องมือช่วยในการจัดทำสื่อการเรียนการสอน สำหรับการวิจัยครั้งนี้มีขั้นตอน การจัดการเรียนรู้ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ออกแบบแผนการสอน ครูกำหนดวัตถุประสงค์การสอน เลือกใช้สื่อการสอน และกิจกรรมที่เหมาะสม

ขั้นที่ 2 เตรียมวิดีโอการสอน ครูบันทึกการสอนที่มีเนื้อหาครบตามตัวชี้วัด

ขั้นที่ 3 แชร่วิดีโอการสอน ครูส่งวิดีโอสอนให้นักเรียน และอธิบายทำความเข้าใจในการศึกษาเนื้อหาในวิดีโอ

ขั้นที่ 4 แลกเปลี่ยน ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ร่วมพูดคุย แลกเปลี่ยน และซักถาม จากเนื้อหาที่ได้ศึกษามาแล้วในวิดีโอ

ขั้นที่ 5 แบ่งกลุ่ม ครูแบ่งกลุ่มให้นักเรียนได้ร่วมกันทำงานในหัวข้อที่ครูมอบหมาย ช่วยกันเลือกหัวข้อในการทำงาน

ขั้นที่ 6 นำเสนอผลงานกลุ่ม เปิดเวทีให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น และซักถาม

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การแปลงทางเรขาคณิต ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในด้านความรู้ ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้และการวิเคราะห์

ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่ดีหรือทัศนคติที่ดีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้านร่วมกับโปรแกรม GeoGebra เรื่อง การแปลงทางเรขาคณิต

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) มีแบบแผนการทดลองเป็นแบบศึกษากลุ่มเดียว วัดก่อนและหลังการทดลอง (The One-Group Pretest-Posttest Design) ซึ่งทำการศึกษาดทดลองโดยใช้กลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียว มีการวัดตัวแปรตามบางตัวแปรก่อนทำการทดลอง เมื่อทำการทดลองแล้วจึงทำการวัดผลที่เกิดขึ้นในตัวแปรตาม เพื่อเปรียบเทียบผลของตัวแปรตามก่อนและหลังการทดลอง

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. ศึกษาเอกสาร บทความ แนวคิด งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน การใช้โปรแกรม GeoGebra และศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ

2. เลือกกลุ่มตัวอย่างและดำเนินการประสานงานกับโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ โดยกลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 ซึ่งได้จากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling)

3. สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ และใบงาน เรื่อง การแปลงทางเรขาคณิต และให้ที่ปรึกษางานวิจัยตรวจสอบความถูกต้อง

4. สร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบ 4 ตัวเลือก จำนวน 25 ข้อ

5. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา พร้อมทั้งพิจารณาความถูกต้องชัดเจนของภาษาที่ใช้ และหาค่าดัชนีความสอดคล้องของวัตถุประสงค์

6. นำคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณค่า IOC โดยพิจารณาเลือกข้อที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป จำนวน 20 ข้อ

7. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 20 ข้อ ที่ได้จากการหาค่า IOC มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาความสมบูรณ์อีกครั้งก่อนนำไปทดลองใช้ แล้วนำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปสร้างใน Google forms เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลก่อนเรียน และหลังเรียน

8. สร้างแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ จำนวน 10 ข้อ และให้ที่ปรึกษางานวิจัยตรวจสอบความถูกต้อง แล้วนำแบบประเมินความพึงพอใจที่แก้ไขแล้วไปสร้างใน Google forms เพื่อเก็บข้อมูลความพึงพอใจของนักเรียนหลังการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้านร่วมกับโปรแกรม GeoGebra

9. นำแบบทดสอบ เรื่อง การแปลงทางเรขาคณิต โดยใช้ Google forms ให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2/1 ทำแบบทดสอบก่อนเรียน

10. นำสื่อการเรียนรู้ลง Google Drive เพื่อให้นักเรียนศึกษาก่อนเรียนในคาบถัดไป และนำไปงาน เรื่อง การแปลงทางเรขาคณิต ใช้สอนในคาบเรียนด้วยรูปแบบออนไลน์ผ่าน Google Meet

11. นำแบบทดสอบ เรื่อง การแปลงทางเรขาคณิต โดยใช้ Google forms ให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 ทำแบบทดสอบหลังเรียน

12. นำแบบประเมินความพึงพอใจ โดยใช้ Google forms ให้นักเรียนประเมินหลังการจัดการเรียนรู้

13. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยการทดสอบค่าที (Dependent samples t-test) และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 70 โดยการทดสอบค่าที (One sample t-test)

14. วิเคราะห์ผลความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้

15. สรุปผลการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

1.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การแปลงทางเรขาคณิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เป็นแบบทดสอบปรนัยเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ

1.2 แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้านร่วมกับโปรแกรม GeoGebra เรื่อง การแปลงทางเรขาคณิต จำนวน 10 ข้อ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ประกอบด้วย

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้านร่วมกับโปรแกรม GeoGebra เรื่อง การแปลงทางเรขาคณิต

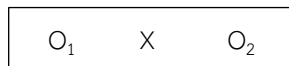
2.2 สื่อการเรียนรู้ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้านร่วมกับโปรแกรม GeoGebra เรื่อง การแปลงทางเรขาคณิต

2.3 ใบงาน เรื่อง การแปลงทางเรขาคณิต

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. รูปแบบการทดลอง

คณะผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยใช้รูปแบบการทดลองแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนและหลังการทดลอง

เมื่อ O_1 หมายถึง การทดสอบก่อนการทดลอง

X หมายถึง การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้านร่วมกับโปรแกรม GeoGebra

O_2 หมายถึง การทดสอบหลังการทดลอง

2. ขั้นตอนการดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 ทดสอบก่อนเรียนโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.2 ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้านร่วมกับโปรแกรม GeoGebra

2.3 ทดสอบหลังเรียนโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนฉบับเดียวกันกับแบบทดสอบก่อนเรียน

2.4 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 70

2.5 ประเมินผลความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แบบประเมินความพึงพอใจ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การแปลงทางเรขาคณิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้านร่วมกับโปรแกรม GeoGebra ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยการทดสอบค่าที (Dependent samples t-test)

3. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การแปลงทางเรขาคณิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้านร่วมกับโปรแกรม GeoGebra กับเกณฑ์ร้อยละ 70 โดยการทดสอบค่าที (One sample t-test)

4. วิเคราะห์ผลความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้านร่วมกับโปรแกรม GeoGebra เรื่อง การแปลงทางเรขาคณิต โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ซึ่งใช้เกณฑ์การพิจารณาระดับความพึงพอใจจากช่วงค่าเฉลี่ยคะแนน ดังนี้

- 4.51 – 5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจมากที่สุด
- 3.51 – 4.50 หมายถึง มีความพึงพอใจมาก
- 2.51 – 3.50 หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง
- 1.51 – 2.50 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย
- 1.00 – 1.50 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

1. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การแปลงทางเรขาคณิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้านร่วมกับโปรแกรม GeoGebra ก่อนเรียนกับหลังเรียน

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบคะแนนสอบก่อนเรียนและหลังเรียน โดยการทดสอบค่า t (Dependent sample t-test)

การทดสอบ	n	$\bar{X}$	S. D.	ΣD	ΣD^2	df	t	p
ก่อนเรียน	28	11.79	2.67					
				95	603	27	5.57*	0.00
หลังเรียน	28	15.18	2.57					

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 1 พบว่า คะแนนสอบก่อนเรียน มีค่าเฉลี่ย 11.79 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.67 และคะแนนสอบหลังเรียน มีค่าเฉลี่ย 15.18 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.57 เมื่อทดสอบสถิติค่าที (Dependent samples t-test) พบว่า ค่าสถิติ t เท่ากับ 5.57 และค่า p-value เท่ากับ 0.00 สรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การแปลงทางเรขาคณิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้านร่วมกับโปรแกรม GeoGebra หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การแปลงทางเรขาคณิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้านร่วมกับโปรแกรม GeoGebra กับเกณฑ์ร้อยละ 70

ตารางที่ 2 ร้อยละของจำนวนนักเรียนที่มีคะแนนสอบหลังเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 และไม่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70

เกณฑ์ร้อยละ 70	จำนวนนักเรียน (28)	ร้อยละ (100)
ผ่านเกณฑ์	22	78.57
ไม่ผ่านเกณฑ์	6	21.43

จากตารางที่ 2 พบว่า มีนักเรียนที่มีคะแนนสอบหลังเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 78.57 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด และมีนักเรียนที่มีคะแนนสอบหลังเรียนไม่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 21.43 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบคะแนนสอบหลังเรียนและเกณฑ์ร้อยละ 70 โดยการทดสอบค่า t (One sample t-test)

การทดสอบ	n	คะแนนเต็ม	ร้อยละ 70	$\bar{X}$	S. D.	df	t	p
หลังเรียน	28	20	14	15.18	2.57	27	2.43*	0.01

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 3 พบว่า คะแนนตามเกณฑ์ร้อยละ 70 คือ 14 คะแนน จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน เมื่อทดสอบสถิติค่าที่ (One sample t-test) พบว่า ค่าสถิติ t เท่ากับ 2.43 และค่า p-value เท่ากับ 0.01 สรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การแปลงทางเรขาคณิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้านร่วมกับโปรแกรม GeoGebra หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้านร่วมกับโปรแกรม GeoGebra เรื่อง การแปลงทางเรขาคณิต

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S. D.	ระดับความพึงพอใจ	อันดับ
ด้านเนื้อหา				
1. เนื้อหาในการเรียนมีความยากง่ายเหมาะสม	4.04	0.79	มาก	4
2. เนื้อหาให้ความรู้ความเข้าใจชัดเจน	3.86	0.80	มาก	10
3. เนื้อหามีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ในการเรียนรู้	4.04	0.92	มาก	6
ด้านกิจกรรม				
4. กิจกรรมมีความสนุกและน่าสนใจ	4.04	0.84	มาก	5
5. กิจกรรมการเรียนการสอนมีความหลากหลายและมีความเหมาะสม	3.96	0.74	มาก	7
6. กิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจมากยิ่งขึ้น	4.07	0.86	มาก	3
ด้านความรู้สึกรัก				
7. นักเรียนมีความตั้งใจและสนใจในการทำกิจกรรม	3.89	0.78	มาก	9
8. นักเรียนมีความสุขและสนุกสนานกับการทำกิจกรรม	4.11	0.87	มาก	2
9. นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นหลังจากทำกิจกรรม	3.93	0.76	มาก	8
10. นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การแปลงทางเรขาคณิต	4.25	0.84	มาก	1
เฉลี่ย	4.06	0.56	มาก	

จากตารางที่ 4 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้านร่วมกับโปรแกรม GeoGebra เรื่อง การแปลงทางเรขาคณิต โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 4.06 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.56 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด 10 ข้อ ซึ่งรายการที่มีความพึงพอใจเป็นอันดับหนึ่งคือ นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การแปลงทางเรขาคณิต มีค่าเฉลี่ย 4.25 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.84 รองลงมา คือ นักเรียนมีความสุขและสนุกสนานกับการทำกิจกรรม มีค่าเฉลี่ย 4.11 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.87 และอันดับสุดท้าย คือ เนื้อหาให้ความรู้ความเข้าใจชัดเจน มีค่าเฉลี่ย 3.86 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.80

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การแปลงทางเรขาคณิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้านร่วมกับโปรแกรม GeoGebra หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของอุบลวรรณ ปัญะ [4] กฤตณุ วิเศษประสิทธิ์ [5] และพิพากษา บุญฤทธิ์ [7] ที่แสดงให้เห็นว่า แนวคิดห้องเรียนกลับด้านเหมาะสมกับการเรียนออนไลน์ เนื่องจากครูต้องเตรียมสื่อการสอนให้นักเรียนได้ศึกษาเนื้อหาด้วยตนเองก่อนเรียนในคาบต่อไป ซึ่งนักเรียนสามารถศึกษาสื่อการสอนได้ตลอดเวลา ตามความสะดวกของนักเรียน หากนักเรียนไม่เข้าใจเนื้อหาสามารถดูซ้ำได้หลายๆ รอบ การปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ส่งผลให้ครูต้องปรับเปลี่ยนแผนการเรียนการสอนแบบใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับการเรียนออนไลน์ และเพื่อให้ นักเรียนเข้าใจในเนื้อหาอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การใช้สื่อที่มีความครอบคลุมเหมาะสมจะช่วยให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การแปลงทางเรขาคณิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้านร่วมกับโปรแกรม GeoGebra หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 เป็นไปตามสมมติฐาน ข้อที่ 2 และยังมีนักเรียนที่มีคะแนนสอบหลังเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 คิดเป็นร้อยละ 78.57 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด ที่แสดงให้เห็นว่า นักเรียนส่วนใหญ่เกิดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง สามารถเรียนรู้ได้ลึกซึ้งมากขึ้น มีความกระตือรือร้น และมีส่วนร่วมในการสร้างองค์ความรู้ เมื่อนักเรียนได้ปฏิบัติตามขั้นตอนการเรียนการสอน และได้ใช้เวลาออกชั้นเรียนศึกษาเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการแปลงทางเรขาคณิตโดยใช้โปรแกรม GeoGebra เป็นเครื่องมือในการช่วยแสดงรูปที่ได้จากการแปลงทางเรขาคณิตให้นักเรียนเห็นเป็นรูปธรรมผ่านสื่อที่ครูจัดเตรียมไว้ให้ใน Google Drive ได้แก่ วีดีโอ และใบงาน ทำให้เกิดสภาพแวดล้อมที่ยืดหยุ่นในระยะเวลาสถานที่ระยะเวลาในการเรียน แล้วใช้เวลาในห้องเรียนฝึกทำใบงาน เพิ่มโอกาสการเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของกฤตณุ วิเศษประสิทธิ์ [5] และพิพากษา บุญฤทธิ์ [7]

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้านร่วมกับโปรแกรม GeoGebra เรื่อง การแปลงทางเรขาคณิต โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่า กิจกรรมการเรียนรู้ที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้นช่วยให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และช่วยให้นักเรียนได้เห็นภาพที่ได้จากการแปลงทางเรขาคณิตที่เป็นรูปธรรมผ่านสื่อโดยใช้โปรแกรม GeoGebra ในการช่วยอธิบาย เรื่อง การแปลงทางเรขาคณิต ให้เข้าใจมากขึ้นสามารถพัฒนานักเรียนให้มีทักษะการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ นอกจากนี้ ยังทำให้นักเรียนมีความสุขและสนุกสนานกับการทำกิจกรรม รวมถึงมีเจตคติที่ดีต่อวิชาคณิตศาสตร์

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ควรมีการชี้แจงให้นักเรียนให้เกิดความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนการจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้องและไม่เกิดปัญหา

1.2 ควรศึกษาแนวคิด หลักการ และรูปแบบของแนวคิดห้องเรียนกลับด้านให้เข้าใจ และปรับกิจกรรมให้สอดคล้องเหมาะสม ยืดหยุ่นตามสภาพแวดล้อม ความสนใจ และความสามารถของนักเรียน และควรให้นักเรียนได้ศึกษาโปรแกรม GeoGebra ให้มากขึ้น เพื่อให้นักเรียนสามารถเรียนรู้จากโปรแกรมได้ด้วยตนเอง

1.3 ครูควรจัดทำสื่อการเรียนรู้ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้านร่วมกับโปรแกรม GeoGebra ให้มีเนื้อหาครอบคลุมกับเรื่องที่สอน เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน และควรติดตามนักเรียนที่เข้าไปศึกษาความรู้จากสื่อการเรียนรู้ โดยครูควรจัดทำแบบบันทึกวันและเวลา ให้นักเรียนจดบันทึกทุกครั้งที่เข้าไปศึกษาความรู้ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้มีการศึกษาการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้านในเรื่อง บทประยุกต์ คณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวนจริง และวงกลม [4-7] และจากการวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาเรื่อง การแปลงทางเรขาคณิต ซึ่งทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น และยังเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบออนไลน์ ดังนั้น จึงควรทำการศึกษา การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้านกับเนื้อหาคณิตศาสตร์ในเรื่องอื่นๆ เพื่อช่วยในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

2.2 จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้มีการศึกษาการจัดการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรม GeoGebra ในเรื่อง พาราโบลา และวงกลม [8-9] และจากการวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาเรื่อง การแปลงทางเรขาคณิต ซึ่งทำให้นักเรียนสามารถเห็นภาพที่เป็นรูปธรรมผ่าน

โปรแกรม GeoGebra ส่งผลให้เกิดความเข้าใจในเนื้อหา ดังนั้น ควรทำการศึกษาการจัดการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรม GeoGebra ในเรื่องอื่นๆ หรือจัดการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรม GeoGebra ร่วมกับเทคนิคการสอนอื่นๆ เพื่อสร้างกิจกรรมเพิ่มมากขึ้น เช่น ควรมีการเสริมแรงเมื่อนักเรียนทำแบบฝึกหัด

2.3 จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้มีการศึกษาการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การแปลงทางเรขาคณิต โดยการสอนแบบโครงงานคณิตศาสตร์เป็นฐานบูรณาการสะเต็มศึกษา การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์ร่วมกับโปรแกรม GSP และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรม The Geometer's Sketchpad [10-12] และจากการวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้านร่วมกับโปรแกรม GeoGebra ดังนั้น ควรมีการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การแปลงทางเรขาคณิต กับการสอนโดยวิธีการอื่นๆ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้นในการเรียนรู้ เรื่อง การแปลงทางเรขาคณิต

เอกสารอ้างอิง

- [1] ปัญญาพร เชื้อมั่ง, ขวัญ เพียชัย, สุกัญญา หะยิสและ, ธีรศักดิ์ ฉลาดการณ์ และเอนก จันทจรูญ . การศึกษาความสามารถในการพิสูจน์ เรื่อง เส้นขนานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสร้างข้อความคาดการณ์และพิสูจน์ร่วมกับโปรแกรม GeoGebra. วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม 2563; 19 (2): 40-49.
- [2] สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.). สพฐ. แจงเลือกวิธีเรียนได้หลายแบบหากไม่พร้อมเรียนออนไลน์. [อินเทอร์เน็ต]. 2564 [เข้าถึงเมื่อ 11 สิงหาคม 2564]. เข้าถึงได้จาก: <https://bit.ly/3pAKf67>
- [3] Kachka P. Educator's Voice: What's All this Talk about Flipping?. [Internet]. 2012 [cited 2021 August 11]. Available from: <https://tippie.uiowa.edu/faculty-staff/allcollege/kachka.pdf>
- [4] อุบลวรรณ ปัญนะ. ผลการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิคห้องเรียนกลับทางที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาวางคณิตศาสตร์ เรื่อง บทประยุกต์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. [วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต]. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร; 2560.
- [5] กฤตญ์ วิเศษประสิทธิ์. ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิดบูรณาการแนวคิดห้องเรียนกลับด้านที่มีต่อการรู้เรื่องคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วารสารวิชาการ Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ 2562; 12 (2): 1-17.
- [6] อากร พุทธรักษา, รัชนิกร ชลไชยะ, วริน วิพิตมากุล และจุฑาพร เนียมวงษ์. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความเครียด เรื่อง จำนวนจริง ด้วยวิธีห้องเรียนกลับด้าน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร 2562; 16 (73): 58-65.
- [7] พิพาภา นุญฤทธิ์. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์และความคิดทางเรขาคณิต เรื่อง วงกลม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยใช้โปรแกรม The Geometer's sketchpad (GSP) ร่วมกับแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน. [วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต]. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ; 2561.
- [8] วิภาพร ทิพย์รักษา. ความเข้าใจและความคงทนในการเรียนรู้ เรื่องพาราโบลา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านโปรแกรม GeoGebra. [วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต]. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี; 2560.
- [9] วิริศ กิตติวรากุล, ขวัญ เพียชัย, สุกัญญา หะยิสและ และเอนก จันทจรูญ. การศึกษาความรู้อิงมโนทัศน์และความสามารถในการพิสูจน์ เรื่อง วงกลม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการสร้างข้อความคาดการณ์และพิสูจน์ร่วมกับโปรแกรม GeoGebra. วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม 2562; 18 (2): 67-74.
- [10] วิจิต เหลาทอง, กรรณิการ์ เด่นดวง, เพ็ญศรี จิตจันทร์, เกียรติไกร อ่อนมิ่ง และอภิรักษ์ ชมเชย. การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยการสอนแบบโครงงานคณิตศาสตร์เป็นฐานบูรณาการสะเต็มศึกษา เรื่อง การแปลงทางเรขาคณิต ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มบ่อทอง 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 2. ชลบุรี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 2. 2561.
- [11] ภาวดี วงศ์ดี. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การแปลงทางเรขาคณิต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์ร่วมกับโปรแกรม GSP. [วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต]. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา; 2561.
- [12] ชูกลาง ชูเลิศ. การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรม The Geometer's Sketchpad เรื่อง การแปลงทางเรขาคณิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. 2564.

การยอมรับการเรียนรู้ภาษาอังกฤษผ่านอีเลิร์นนิงของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด-19

The Acceptance of English Learning through e-Learning of Undergraduate Students, Phetchaburi Rajabhat University in COVID-19 Pandemic

เจษฎารัตน์ กล่ำศรี

Jetsadarat Kloumsri

ศูนย์พัฒนาภาษาและวิเทศสัมพันธ์ สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี 76000

Language Competency Center and International Affairs Office, President Office, Phetchaburi Rajabhat University, Phetchaburi 76000

*To whom correspondence should be addressed. e-mail: jetsadarat.klo@mail.pbru.ac.th

Received: 12 April 2022, Revised: 16 July 2022, Accepted: 15 November 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลของ 1) การรับรู้ถึงความง่ายต่อการรับรู้ถึงประโยชน์ในการเรียนภาษาอังกฤษผ่านอีเลิร์นนิง 2) การรับรู้ถึงประโยชน์ต่อทัศนคติในการเรียนภาษาอังกฤษผ่านอีเลิร์นนิง 3) การรับรู้ถึงความง่ายต่อทัศนคติในการเรียนภาษาอังกฤษผ่านอีเลิร์นนิง และ 4) ทัศนคติต่อความตั้งใจในการเรียนภาษาอังกฤษผ่านอีเลิร์นนิง โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จำนวน 400 ราย ได้มาจากการวิธีการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจงและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นอย่างง่าย

ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้ถึงความง่ายมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการรับรู้ถึงประโยชน์ในการเรียนภาษาอังกฤษผ่านอีเลิร์นนิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 การรับรู้ถึงประโยชน์และการรับรู้ถึงความง่ายมีอิทธิพลเชิงบวกต่อทัศนคติที่มีต่ออีเลิร์นนิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 นอกจากนั้นทัศนคติมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการเรียนภาษาอังกฤษผ่านอีเลิร์นนิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ : แบบจำลองการยอมรับเทคโนโลยี อีเลิร์นนิง การเรียนภาษาอังกฤษ

Abstract

The purposes of this research were to study the effects of 1) perceived ease of use on perceived usefulness of e-Learning for learning English, 2) perceived usefulness on attitude toward e-Learning for learning English; 3) perceived ease of use on attitude toward e-Learning for learning English, and 4) attitude on behavioral intention to adopt e-Learning for learning English. The questionnaire was used as a tool for data collection. A total of 400 undergraduate students from Phetchaburi Rajabhat University were selected using purposive sampling and data were statistically analyzed by mean, standard deviation, and simple linear regression analysis.

Findings revealed that perceived ease of use has a positive effect on perceived usefulness of e-Learning for learning English at the statistical significance level of 0.01. Perceived usefulness and perceived ease of use have positive effects on attitude toward e-Learning for learning English at the statistical significance level of 0.01. Moreover, attitude has a positive effect on behavioral intention to adopt e-Learning for learning English at the statistical significance level of 0.01.

Keywords : Technology Acceptance Model (TAM), E-Learning, English Learning

บทนำ

ปี พ.ศ. 2563 ทั่วโลก รวมถึงประเทศไทยต้องประสบกับภาวะวิกฤตโควิด-19 การเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) และการอยู่บ้าน (Staying at Home) เป็นหลักสำคัญสองประการของมาตรการภาครัฐเพื่อควบคุมการแพร่ระบาดของ COVID-19 [1] ในภาพรวมวิกฤตครั้งนี้ส่งผลต่อการศึกษาทุกระดับ ผลจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 ทำให้นักศึกษาต้องเรียนทางไกล นักศึกษาหลายคนต้องตัดสินใจพักการเรียน และส่งผลต่อรายได้ที่ลดลงของมหาวิทยาลัย อาจทำให้ต้องปิดตัวหรือชะลอการเปิดหลักสูตร หรือยกเลิกการรับนักศึกษาในระดับบัณฑิตในบางสาขา นับเป็นปรากฏการณ์ที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน [2] เมื่อภาวะวิกฤตได้เกิดขึ้นแล้ว องค์กรต่างๆ รวมถึงสถาบันการศึกษาเองจะต้องแก้ไขสถานการณ์ โดยการประเมินสถานการณ์อย่างรอบคอบและเลือกใช้วิธีการจัดการที่เหมาะสมกับสถานการณ์มากที่สุด การบริหารจัดการภาวะวิกฤตจึงเป็นการควบคุมขอบเขตความเสียหายไม่ให้เสียหายไปมากไปกว่าเดิม และสามารถลดความเสียหายที่เกิดขึ้น ทั้งในด้านของรายได้ ภาวการณ์ ชื่อเสียง [3] และหากสถาบันการศึกษามีขั้นตอนการตอบสนองที่มีประสิทธิภาพ ก็มีโอกาที่จะกลับมาเป็นองค์กรที่มีชื่อเสียงในการสนับสนุนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพได้

ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารนับเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่สถาบันการศึกษานำมาใช้รับมือกับวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อรักษาคุณภาพด้านการเรียนการสอน ภายใต้การปฏิบัติตามมาตรการของภาครัฐ จึงเกิดบริการแบบใหม่ของการเรียนรู้ คือ การเรียนออนไลน์ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต การเรียนด้วยระบบอีเลิร์นนิงซึ่งผู้เรียนสามารถเรียนที่ใดเวลาใดก็ได้ เนื่องจากผู้เรียนสามารถควบคุมกระบวนการการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผ่านระบบบริหารจัดการการเรียนรู้ (Learning Management System-LMS) จึงทำให้การบริหารจัดการเรียนการสอนในระบบอีเลิร์นนิง (e-Learning) สามารถทำได้มีประสิทธิภาพ โดยเทคโนโลยีสารสนเทศถูกนำมาใช้ในการศึกษามากขึ้นตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2493 เป็นต้นมา นอกจากนี้ยังมีการปฏิวัติทางการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงการเรียนรู้ได้โดยไม่จำกัดสถานที่และเวลา ผ่านการใช้งานอินเทอร์เน็ต โทรศัพท์มือถือ สมาร์ทโฟน และแท็บเล็ตพีซี [4] ในปี 1989 Davis, Bagozzi and Warshaw [5] ได้พัฒนาทฤษฎีการยอมรับเทคโนโลยี (Theory of Acceptance Model: TAM) หรือ TAM Model ซึ่งประยุกต์มาจากทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (Theory of Reasoned Action: TRA) ของ Ajzen and Fishbein [6] โดย TAM Model มีวัตถุประสงค์เพื่อพยากรณ์การยอมรับการใช้เทคโนโลยี ซึ่งได้อธิบายไว้ว่าบุคคลหนึ่งจะมีการยอมรับเทคโนโลยีได้เกิดจากปัจจัยหลัก 2 ปัจจัย ได้แก่ การรับรู้ถึงความง่ายในการใช้งาน (Perceived Ease of Use) และการรับรู้ถึงประโยชน์ (Perceived Usefulness) และทั้งสองปัจจัยนี้ส่งผลต่อทัศนคติที่มีต่อการใช้งาน (Attitude toward Using) ทำให้เกิดเป็นความตั้งใจเชิงพฤติกรรมในการใช้เทคโนโลยี (Behavioral Intentions to Use) สุดท้ายจึงเกิดพฤติกรรมการใช้งานจริง (Actual Use) TAM Model เป็นหนึ่งในทฤษฎีที่นิยมใช้ในการอธิบายพฤติกรรมการยอมรับเทคโนโลยีของบุคคลอย่างแพร่หลาย ถูกประยุกต์ใช้ในหลากหลายสาขาวิชาได้อย่างมีประสิทธิภาพ อาทิ โปรแกรมประยุกต์กระบวนการทางธุรกิจ การสื่อสาร และ ซอฟต์แวร์ระบบ เป็นต้น [5] จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า การรับรู้ถึงความง่ายในการใช้งานและการรับรู้ถึงประโยชน์ในการใช้งานเทคโนโลยีส่งผลต่อทัศนคติของผู้เรียนและนำไปสู่ความตั้งใจในการใช้เทคโนโลยี จนก่อให้เกิดพฤติกรรมการยอมรับเทคโนโลยีในที่สุด [7, 8] ซึ่งสอดคล้องกับ ภัทราวดี วงศ์สุเมธ [9] ที่ได้ทำการศึกษากระบวนการเรียนผ่านเว็บ พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจเชิงพฤติกรรมในการใช้เทคโนโลยี ได้แก่ ตัวแปรภายนอก การรับรู้ถึงความง่ายในการใช้งาน การรับรู้ถึงประโยชน์ที่เกิดจากการใช้ และทัศนคติ ซึ่งในท้ายที่สุดความตั้งใจเชิงพฤติกรรมในการใช้เทคโนโลยีจะส่งอิทธิพลต่อการยอมรับและใช้งานเทคโนโลยีนั้น และ ปัทมา ชูวงศ์ [10] ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเรียนภาษาอังกฤษทางเฟซบุ๊ก พบว่า ปัจจัยการยอมรับเทคโนโลยีด้านการรับรู้ถึงประโยชน์จากการเรียนภาษาอังกฤษผ่านเฟซบุ๊กช่วยประหยัดเวลาในการเดินทางและมีผลต่อการตัดสินใจเรียนในระดับมาก ปัจจัยด้านการรับรู้ถึงความง่าย ผู้เรียนสามารถควบคุมการเรียนได้ด้วยตนเองอย่างเป็นอิสระส่งผลต่อการตัดสินใจเรียนมากที่สุด รวมถึง ธรกรฤษฎ ออมศิริ และ สุทธาวรรณ จีระพันธุ์ [11] ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนภาษาอังกฤษด้วยระบบอีเลิร์นนิง พบว่า ผู้เรียนยอมรับเทคโนโลยีด้านการรับรู้ถึงประโยชน์มากที่สุด

ในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด-19 ศูนย์พัฒนาภาษาและวิเทศสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีได้ดำเนินโครงการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษให้แก่นักศึกษาโดยใช้อีเลิร์นนิงเพื่อการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษให้แก่นักศึกษาผ่านโปรแกรมสำเร็จรูปที่

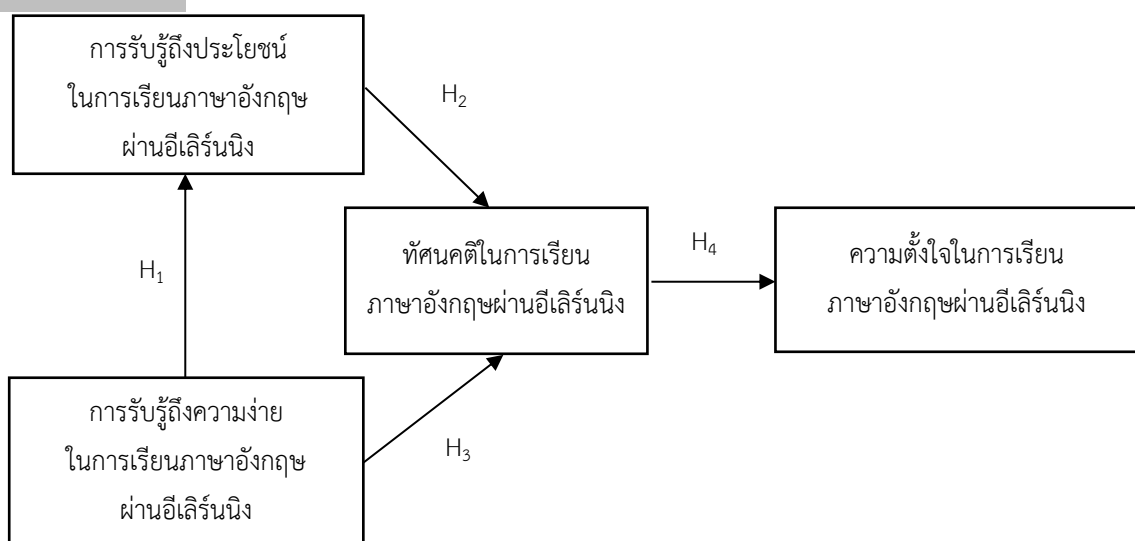
หลากหลาย ประกอบด้วย โปรแกรม Speexx โปรแกรม DynEd ระบบ PBRU LMS และอื่นๆ เพื่อให้นักศึกษาได้รับการพัฒนาทักษะด้านภาษาอังกฤษได้อย่างต่อเนื่อง ช่วยลดความเสี่ยงจากการติดเชื้อ ช่วยลดค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ตลอดจนการอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียนโดยการจัดรูปแบบการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาและทุกสถานที่ [12]

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาทั้งหมด ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาเรื่องการยอมรับการเรียนรู้ภาษาอังกฤษผ่านอีเลิร์นนิงของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด-19 จากผลกระทบของวิกฤตโควิด-19 ที่มีต่อระบบการศึกษาของประเทศไทยนับเป็นตัวกระตุ้นให้รูปแบบการเรียนการสอนเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้เทคโนโลยีเข้ามาเป็นตัวขับเคลื่อนที่สำคัญระหว่างผู้เรียนและผู้สอน การบริหารจัดการและรับมือกับภาวะวิกฤตได้อย่างเหมาะสมของสถาบันการศึกษา จะนำไปสู่การพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนและยกระดับความสามารถด้านภาษาอังกฤษให้แก่ นักศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกเหนือจากการประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนแล้ว การศึกษาถึงการรับรู้ทัศนคติและพฤติกรรมของนักศึกษา นับเป็นข้อค้นพบสำคัญต่อการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนของสถาบันการศึกษาให้สอดคล้องกับพฤติกรรมและความต้องการของผู้เรียน ซึ่งจะนำไปสู่การยกระดับความสามารถด้านภาษาอังกฤษของผู้เรียน โดยการเรียนรู้ผ่านแพลตฟอร์มอีเลิร์นนิงสำหรับการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษซึ่งช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลา ซึ่งนับเป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่ได้รับความนิยมแพร่หลายมากขึ้นในปัจจุบัน [13] นับเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life-long Learning) ตามแผนอุดมศึกษาระยะยาว 20 ปี พ.ศ. 2561-2580 ที่มีนโยบายให้สถาบันการศึกษานับสนุนผู้เรียนให้พัฒนาตนเองตามบริบทของโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว โดยการใช้ดิจิทัลเทคโนโลยีเป็นปัจจัยในการขับเคลื่อน [14] ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) ที่มุ่งผลิตบัณฑิตที่เป็นเลิศ เพื่อรองรับนวัตกรรมและการเปลี่ยนแปลงของโลกให้สอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ 21 บัณฑิตที่จบการศึกษาเป็นบัณฑิตมีอาชีพและเป็นที่ต้องการของผู้ใช้บัณฑิต [15] อีกทั้งยังเป็นไปตามแผนปฏิรูปรูปแบบการเรียนรู้ผ่านดิจิทัลแพลตฟอร์มเพื่อการพลิกโฉมระบบการศึกษาไทย ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในระดับสากล [16]

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาอิทธิพลของการรับรู้ถึงความสะดวกต่อการรับรู้ถึงประโยชน์ในการเรียนภาษาอังกฤษผ่านอีเลิร์นนิง
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของการรับรู้ถึงประโยชน์ต่อทัศนคติในการเรียนภาษาอังกฤษผ่านอีเลิร์นนิง
3. เพื่อศึกษาอิทธิพลของการรับรู้ถึงความสะดวกต่อทัศนคติในการเรียนภาษาอังกฤษผ่านอีเลิร์นนิง
4. เพื่อศึกษาอิทธิพลของทัศนคติต่อความตั้งใจในการเรียนภาษาอังกฤษผ่านอีเลิร์นนิง

กรอบแนวคิดการวิจัย

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

1. การรับรู้ถึงความง่ายมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการรับรู้ถึงประโยชน์ในการเรียนภาษาอังกฤษผ่านอีเลิร์นนิ่ง
2. การรับรู้ถึงประโยชน์มีอิทธิพลเชิงบวกต่อทัศนคติในการเรียนภาษาอังกฤษผ่านอีเลิร์นนิ่ง
3. การรับรู้ถึงความง่ายมีอิทธิพลเชิงบวกต่อทัศนคติในการเรียนภาษาอังกฤษผ่านอีเลิร์นนิ่ง
4. ทัศนคติมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการเรียนภาษาอังกฤษผ่านอีเลิร์นนิ่ง

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา การเรียนภาษาอังกฤษผ่านอีเลิร์นนิ่งของนักศึกษาที่มีรายละเอียด ดังนี้

1. โปรแกรม Speexx เป็นโปรแกรมที่ได้รับการรับรองตามกรอบมาตรฐานการประเมินความสามารถทางภาษาจากประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรป (Common European Framework of Reference for Languages-CEFR) สามารถใช้วัดระดับและพัฒนาความสามารถทางภาษาอังกฤษทั้ง 4 ทักษะ ประกอบด้วย การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ผู้เรียนแต่ละคนจะเริ่มต้นการเรียนรู้จากการสอบวัดระดับก่อนเรียน และเข้าเรียนในบทเรียนจนมีผลการเรียนรู้ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้จึงจะผ่านหลักสูตร สามารถใช้งานผ่านคอมพิวเตอร์หรือแล็ปท็อป โดยกำหนดระยะเวลาในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนเป็นเวลา 6 เดือน

2. โปรแกรม DynEd เป็นระบบการเรียนภาษาอังกฤษแบบผสมผสาน (Blended Learning) ระหว่างผู้เรียน ผู้สอนสามารถใช้เพื่อการเรียนด้วยตนเอง (Self-Paced Learning) ได้รับการรับรองตามกรอบมาตรฐานการประเมินความสามารถทางภาษาจากประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรป (CEFR) และสมาคมผู้จัดสอบภาษาในยุโรป (Association of Language Testers in Europe-ALTE) สามารถใช้วัดระดับและพัฒนาความสามารถทางภาษาอังกฤษทั้ง 4 ทักษะ ประกอบด้วย ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ใช้การประมวลผลผ่านปัญญาประดิษฐ์ สามารถใช้งานผ่านคอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือและแท็บเล็ตพีซี ผู้เรียนจะเริ่มต้นการเรียนรู้จากการสอบวัดระดับก่อนเรียน และเมื่อผู้เรียนเข้าเรียนครบตามหลักสูตร ผู้เรียนจะต้องเข้ารับการทดสอบวัดระดับหลังเรียน โดยกำหนดระยะเวลาในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนเป็นเวลา 6 เดือน

3. ระบบ PBRU LMS เป็นระบบให้บริการหลักสูตรออนไลน์เพื่อพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ซึ่งผู้เรียนจะต้องเข้ารับการสอบวัดระดับก่อนเรียน และเข้าเรียนในหลักสูตรการเตรียมสอบ TOEIC โดยสามารถใช้งานผ่านคอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือและแท็บเล็ตพีซี ในบทเรียนมีเนื้อหา 2 ส่วน ประกอบด้วย การฟังและการอ่าน ภายหลังสำเร็จหลักสูตร ผู้เรียนจะต้องเข้ารับการทดสอบวัดระดับความรู้หลังเรียนตามที่กำหนด โดยกำหนดระยะเวลาในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนเป็นเวลา 4 เดือน

4. การอบรมหลักสูตร TOEIC รูปแบบออนไลน์ผ่านโปรแกรม Google Meet/Zoom โดยผู้เชี่ยวชาญ หลักสูตรมีเนื้อหา 2 ส่วน ประกอบด้วย การฟังและการอ่าน โดยผู้เรียนจะต้องเข้ารับการทดสอบวัดระดับความรู้ก่อนเรียน และเข้าอบรมตามหลักสูตรเป็นระยะเวลา 24 ชั่วโมง หลังจากนั้นเข้ารับการทดสอบวัดระดับหลังเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการโดยใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จากข้อมูลจำนวนนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ในปีการศึกษา 2563 พบว่า มีจำนวนนักศึกษาทุกชั้นปี จำนวน 7,371 คน [17]

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรีที่มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ซึ่งได้เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษและมีประสบการณ์การใช้งานอีเลิร์นนิ่งเพื่อพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ อย่างน้อย 1 กิจกรรม ในปีการศึกษา 2563 ประกอบด้วย การพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษผ่านโปรแกรม Speexx โปรแกรม DynEd ระบบ PBRU LMS และการอบรมหลักสูตร TOEIC รูปแบบออนไลน์ผ่านโปรแกรม Google Meet/Zoom ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ความผิดพลาดไม่เกิน 5% ใช้สูตรคำนวณแบบทราบจำนวนประชากรตามวิธีการของ Taro Yamane ดังนี้ [18] $n = N/(1+N e^2)$

(n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง, N = ขนาดของกลุ่มประชากร, e = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างกำหนดให้เท่ากับ 0.05) คำนวณได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 379.39 คน จึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน และใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยได้กำหนดคุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่างให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้พัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามซึ่งได้ทำการปรับปรุงจากงานวิจัยของ Davis, Bagozzi and Warshaw [5] และ Ajzen and Fishbein [6] รวมทั้งงานวิจัยอื่นๆ ที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน [7, 8, 9] โดยนำข้อคำถามทดสอบหาความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งทดสอบค่าความเชื่อมั่นโดยโปรแกรม SPSS และได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.928 ซึ่งมากกว่า 0.70 จึงถือว่าแบบสอบถามชุดนี้ยอมรับได้สามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลได้ [19] โดยแบบสอบถามประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการยอมรับการเรียนรู้ภาษาอังกฤษผ่านอีเลิร์นนิ่งของนักศึกษา [5] มีจำนวน 9 ข้อ ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความตั้งใจในการเรียนภาษาอังกฤษผ่านอีเลิร์นนิ่งของนักศึกษา [6] มีจำนวน 3 ข้อ โดยแบบสอบถามส่วนที่ 1 และ 2 ใช้มาตรวัด 5 ระดับ (5-Point Scale) ตามแบบของ Likert [5, 7] โดย 5 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง 4 หมายถึง เห็นด้วย 3 หมายถึง ปานกลาง 2 หมายถึง ไม่เห็นด้วย และ 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง สุดท้ายส่วนที่ 3 ลักษณะส่วนบุคคล มีจำนวน 7 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ ชั้นปีที่กำลังศึกษา คณะ โปรแกรมที่ใช้พัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ วัตถุประสงค์ในการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษและประสบการณ์ในการใช้อีเลิร์นนิ่ง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามออนไลน์ โดยการขอความร่วมมือไปยังนักศึกษาภายหลังจากที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษผ่านอีเลิร์นนิ่งอย่างน้อย 1 กิจกรรม ที่ดำเนินการโดยศูนย์พัฒนาภาษาและวิเทศสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ในปีการศึกษา 2563 ช่วงระหว่างเดือนกรกฎาคม 2563 - พฤษภาคม 2564

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของนักศึกษาโดยใช้ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สำหรับการทดสอบสมมติฐานใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นอย่างง่าย (Simple Linear Regression Analysis)

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการยอมรับการเรียนรู้ภาษาอังกฤษผ่านอีเลิร์นนิ่งของนักศึกษา

ตารางที่ 1 ตารางแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการยอมรับการเรียนรู้ภาษาอังกฤษผ่านอีเลิร์นนิ่งของนักศึกษา

การยอมรับการเรียนรู้ภาษาอังกฤษผ่านอีเลิร์นนิ่ง	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. การรับรู้ถึงความง่ายในการเรียนภาษาอังกฤษผ่านอีเลิร์นนิ่ง			
1.1 การเรียนภาษาอังกฤษผ่านอีเลิร์นนิ่งไม่ต้องใช้ความพยายามอย่างมาก	2.96	0.06	ปานกลาง
1.2 นักศึกษาสามารถใช้งานอีเลิร์นนิ่งในการเรียนภาษาอังกฤษได้อย่างชำนาญในเวลาอันรวดเร็ว	3.18	0.06	ปานกลาง
1.3 การเรียนภาษาอังกฤษผ่านอีเลิร์นนิ่งมีขั้นตอนในการใช้งานที่ชัดเจนและเข้าใจได้ง่าย	3.20	0.07	ปานกลาง
2. การรับรู้ถึงประโยชน์ในการเรียนภาษาอังกฤษผ่านอีเลิร์นนิ่ง			
2.1 การเรียนภาษาอังกฤษผ่านอีเลิร์นนิ่งเพิ่มความสะดวกให้แก่ผู้เรียน	3.35	0.07	ปานกลาง
2.2 การเรียนภาษาอังกฤษผ่านอีเลิร์นนิ่งช่วยพัฒนาทักษะทางภาษาของผู้เรียนให้ดีขึ้น	3.37	0.06	ปานกลาง
2.3 การเรียนภาษาอังกฤษผ่านอีเลิร์นนิ่งช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจและเรียนรู้ได้ดีขึ้น	3.35	0.06	ปานกลาง

ตารางที่ 1 (ต่อ)

การยอมรับการเรียนรู้ภาษาอังกฤษผ่านอีเลิร์นนิ่ง	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
3. ทศคติในการเรียนภาษาอังกฤษผ่านอีเลิร์นนิ่ง			
3.1 การเรียนภาษาอังกฤษผ่านอีเลิร์นนิ่งทำให้นักศึกษามีความพึงพอใจ	3.08	0.06	ปานกลาง
3.2 การเรียนภาษาอังกฤษผ่านอีเลิร์นนิ่งมีความเหมาะสมและสามารถรองรับการใช้งานของผู้เรียนได้	3.38	0.06	ปานกลาง
3.3 การเรียนภาษาอังกฤษผ่านอีเลิร์นนิ่งมีความน่าเชื่อถือ	3.44	0.06	มาก

จากตารางที่ 1 การรับรู้ถึงความสะดวกในการเรียนภาษาอังกฤษผ่านอีเลิร์นนิ่ง พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นว่า การเรียนภาษาอังกฤษผ่านอีเลิร์นนิ่งมีขั้นตอนในการใช้งานที่ชัดเจนและเข้าใจได้ง่าย อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.20$, S.D. = 0.07) รองลงมาคือ นักศึกษาสามารถใช้งานอีเลิร์นนิ่งในการเรียนภาษาอังกฤษได้อย่างชำนาญในเวลาอันรวดเร็ว อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.18$, S.D. = 0.06) และการเรียนภาษาอังกฤษผ่านอีเลิร์นนิ่งไม่ต้องใช้ความพยายามอย่างมาก อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.96$, S.D. = 0.06) ตามลำดับ

การรับรู้ถึงประโยชน์ในการเรียนภาษาอังกฤษผ่านอีเลิร์นนิ่ง พบว่า นักศึกษาคิดว่าการเรียนภาษาอังกฤษผ่านอีเลิร์นนิ่งช่วยพัฒนาทักษะทางภาษาของผู้เรียนให้ดีขึ้น อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.37$, S.D. = 0.06) รองลงมาคือ การเรียนภาษาอังกฤษผ่านอีเลิร์นนิ่งเพิ่มความสะดวกให้แก่นักศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.35$, S.D. = 0.07) และการเรียนภาษาอังกฤษผ่านอีเลิร์นนิ่งช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจและเรียนรู้ได้ดีขึ้น อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.35$, S.D. = 0.07) ตามลำดับ

ทัศนคติในการเรียนภาษาอังกฤษผ่านอีเลิร์นนิ่ง พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นว่าการเรียนภาษาอังกฤษผ่านอีเลิร์นนิ่งมีความน่าเชื่อถือ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.44$, S.D. = 0.06) รองลงมาคือ การเรียนภาษาอังกฤษผ่านอีเลิร์นนิ่งมีความเหมาะสมและสามารถรองรับการใช้งานของผู้เรียนได้ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.38$, S.D. = 0.06) การเรียนภาษาอังกฤษผ่านอีเลิร์นนิ่งทำให้นักศึกษามีความพึงพอใจ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.08$, S.D. = 0.06) ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความตั้งใจในการเรียนภาษาอังกฤษผ่านอีเลิร์นนิ่งของนักศึกษา

ตารางที่ 2 ตารางแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความตั้งใจในการเรียนภาษาอังกฤษผ่านอีเลิร์นนิ่งของนักศึกษา

ความคิดเห็นเกี่ยวกับความตั้งใจในการเรียนภาษาอังกฤษผ่านอีเลิร์นนิ่ง	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1.1 หากมีโอกาส นักศึกษามีความสนใจที่จะพัฒนาภาษาอังกฤษผ่านอีเลิร์นนิ่งในอนาคต	3.46	0.07	มาก
1.2 นักศึกษาเชื่อว่าการใช้อีเลิร์นนิ่งในการพัฒนาภาษาอังกฤษมากขึ้นในอนาคต	3.56	0.06	มาก
1.3 นักศึกษาคิดว่าเมื่อต้องการพัฒนาภาษาอังกฤษนักศึกษามักจะเลือกใช้อีเลิร์นนิ่ง	3.45	0.06	มาก

จากตารางที่ 2 ความตั้งใจในการเรียนภาษาอังกฤษผ่านอีเลิร์นนิ่ง พบว่า นักศึกษาเชื่อว่าการใช้อีเลิร์นนิ่งในการพัฒนาภาษาอังกฤษมากขึ้นในอนาคต อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.56$, S.D. = 0.06) รองลงมาคือ หากมีโอกาส นักศึกษามีความสนใจที่จะพัฒนาภาษาอังกฤษผ่านอีเลิร์นนิ่งในอนาคต อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.46$, S.D. = 0.07) และนักศึกษาคิดว่าเมื่อต้องการพัฒนาภาษาอังกฤษนักศึกษามักจะเลือกเรียนผ่านอีเลิร์นนิ่ง อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.45$, S.D. = 0.06) ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 ลักษณะส่วนบุคคลของนักศึกษา

ตารางที่ 3 ตารางแสดงข้อมูลส่วนบุคคลของนักศึกษา

	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ	หญิง	354	81.50
	ชาย	46	18.50
2. อายุ	20 ปีขึ้นไป	322	80.50
	16-19 ปี	78	19.50
3. ชั้นปีที่กำลังศึกษา	ชั้นปี 1	90	22.50
	ชั้นปี 2	1	0.30
	ชั้นปี 3	32	8.00
	ชั้นปี 4	246	61.50
	ชั้นปี 5	31	7.70
4. คณะ	มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	137	34.20
	ครุศาสตร์	104	26.00
	พยาบาลศาสตร์และวิทยาการสุขภาพ	101	25.20
	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	47	11.80
	เทคโนโลยีสารสนเทศ	11	2.80
5. โปรแกรมที่ใช้พัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ	โปรแกรม DynEd	266	66.50
	ระบบ PBRU LMS	83	21.00
	การอบรม TOEIC รูปแบบออนไลน์ผ่านโปรแกรม Google Meet/Zoom	50	12.50
6. วัตถุประสงค์ในการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ	ต้องการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ	259	64.80
	กิจกรรมบังคับของคณะ	100	25.00
	กิจกรรมเลือกของคณะ	14	3.50
	เพื่อใช้ในการพิจารณาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	16	4.00
	ต้องการทุนสนับสนุนค่าสอบ TOEIC	11	2.70
7. ประสบการณ์ในการใช้อีเลิร์นนิ่ง	น้อยกว่า 1 ปี	306	76.50
	1 - 2 ปี	84	21.00
	3 ปีขึ้นไป	10	2.50
	รวม	400	100.00

จากตารางที่ 3 ลักษณะส่วนบุคคลของนักศึกษา เพศ พบว่า นักศึกษา จำนวน 400 คน ผู้ตอบส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 354 คน คิดเป็นร้อยละ 81.50 และเพศชาย จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 18.50 ตามลำดับ อายุ พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีอายุ 20 ปีขึ้นไป จำนวน 322 คน คิดเป็นร้อยละ 80.50 และอายุ 16 – 19 ปี จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 19.50 ชั้นปีที่กำลังศึกษา พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 4 จำนวน 246 คน คิดเป็นร้อยละ 61.50 รองลงมาได้แก่นักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 22.50 นักศึกษาชั้นปีที่ 3 จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 8 นักศึกษาชั้นปีที่ 5 จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 7.70 และนักศึกษาชั้นปีที่ 2 จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.30

คณะ พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาสังกัดคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 137 คน คิดเป็น 34.20 ร้อยละ รองลงมาคือคณะครุศาสตร์ 104 คน คิดเป็นร้อยละ 26 คณะพยาบาลศาสตร์และวิทยาการสุขภาพ จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 25.20 คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 11.80 และคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 2.80

โปรแกรมที่ใช้พัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้โปรแกรม DynEd จำนวน 266 คน คิดเป็นร้อยละ 66.50 รองลงมาคือ ระบบ PBRU LMS จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 21 และการอบรม TOEIC รูปแบบออนไลน์ผ่านโปรแกรม Google Meet/Zoom จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 12.50

วัตถุประสงค์ในการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ต้องการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ 259 คน คิดเป็นร้อยละ 64.80 รองลงมาคือเป็นกิจกรรมบังคับของคณะ จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 25 กิจกรรมเลือกของคณะ จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 3.50 เพื่อใช้ในการพิจารณาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 4 และ ต้องการทุนสนับสนุนค่าสอบ TOEIC จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 2.70

ประสบการณ์ในการใช้อีเลิร์นนิ่ง พบว่า ส่วนใหญ่นักศึกษามีประสบการณ์ในการใช้อีเลิร์นนิ่ง น้อยกว่า 1 ปี คิดเป็นร้อยละ 76.50 รองลงมาคือ 1-2 ปี จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 21 และ 3 ปีขึ้นไป จำนวน 10 คน ร้อยละ 2.50

ส่วนที่ 4 ผลการศึกษาอิทธิพลของตัวแปรตามกรอบแนวคิดการวิจัย

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยอย่างง่ายระหว่างการเรียนรู้ถึงความง่าย (X) และการรับรู้ถึงประโยชน์ (Y) ในการเรียนภาษาอังกฤษผ่านอีเลิร์นนิ่ง

ตัวแปร	B	S.D.	Beta	t	P-value
การเรียนรู้ถึงความง่ายต่อการใช้งาน	0.897	0.031	0.824	28.969**	0.000
ค่าคงที่	0.565	0.101		5.589**	0.000
R = 0.824		R ² = 0.678		Adjusted R ² = 0.678	

** p ≤ .01

จากตารางที่ 4 การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยอย่างง่ายระหว่างการเรียนรู้ถึงความง่าย (X) และการรับรู้ถึงประโยชน์ (Y) ในการเรียนภาษาอังกฤษผ่านอีเลิร์นนิ่ง พบว่า มีค่า P-value น้อยกว่า 0.01 แสดงว่า การรับรู้ถึงความง่ายมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการรับรู้ถึงประโยชน์ในการเรียนภาษาอังกฤษผ่านอีเลิร์นนิ่ง ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 โดยมีค่าน้ำหนักความสำคัญ เท่ากับ 0.897 และสามารถพยากรณ์การเรียนรู้ถึงประโยชน์ได้ ร้อยละ 67.80 (R² = 0.678) ซึ่งผลการทดสอบที่ได้สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ คือ $Y = 0.565 + 0.897X$

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยอย่างง่ายระหว่างการเรียนรู้ถึงประโยชน์ (X) และทัศนคติ (Y) ในการเรียนภาษาอังกฤษผ่านอีเลิร์นนิ่ง

ตัวแปร	B	S.D.	Beta	t	P-value
การเรียนรู้ว่ามีประโยชน์	0.894	0.024	0.885	37.94**	0.000
ค่าคงที่	0.298	0.083		3.591**	0.000
R = 0.885		R ² = 0.783		Adjusted R ² = 0.783	

** p ≤ .01

จากตารางที่ 5 การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยอย่างง่ายระหว่างการเรียนรู้ถึงประโยชน์ (X) และทัศนคติ (Y) ในการเรียนภาษาอังกฤษผ่านอีเลิร์นนิ่ง พบว่า มีค่า P-value น้อยกว่า 0.01 แสดงว่า การรับรู้ถึงประโยชน์มีอิทธิพลเชิงบวกต่อทัศนคติในการเรียนภาษาอังกฤษผ่านอีเลิร์นนิ่ง ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 โดยมีค่าน้ำหนักความสำคัญ เท่ากับ 0.894 และสามารถพยากรณ์ทัศนคติต่อการใช้งานได้ ร้อยละ 78.30 (R² = 0.783) ซึ่งผลการทดสอบที่ได้สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ คือ $Y = 0.298 + 0.894X$

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยอย่างง่ายระหว่างการรับรู้ถึงความง่าย (X) และทัศนคติ (Y) ในการเรียนภาษาอังกฤษผ่านอีเลิร์นนิ่ง

ตัวแปร	B	S.D.	Beta	t	P-value
การรับรู้ถึงความง่ายต่อการใช้งาน	0.859	0.034	0.781	24.912**	0.000
ค่าคงที่	0.627	0.113		5.57**	0.000
R = 0.781		R ² = 0.609		Adjusted R ² = 0.608	

** p ≤ .01

จากตารางที่ 6 การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยอย่างง่ายระหว่างการรับรู้ถึงความง่าย (X) และทัศนคติ (Y) ในการเรียนภาษาอังกฤษผ่านอีเลิร์นนิ่ง พบว่า มีค่า P-value น้อยกว่า 0.01 แสดงว่า การรับรู้ถึงความง่ายมีอิทธิพลเชิงบวกต่อทัศนคติในการเรียนภาษาอังกฤษผ่านอีเลิร์นนิ่ง ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 โดยมีค่าน้ำหนักความสำคัญ เท่ากับ 0.859 และสามารถพยากรณ์ทัศนคติต่อการใช้งานได้ ร้อยละ 60.90 (R² = 0.609) ซึ่งผลการทดสอบที่ได้สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ คือ $Y = 0.627 + 0.859X$

ตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยอย่างง่ายระหว่างทัศนคติ (X) และความตั้งใจ (Y) ในการเรียนภาษาอังกฤษผ่านอีเลิร์นนิ่ง

ตัวแปร	B	S.D.	Beta	t	P-value
ทัศนคติต่อการใช้	0.900	0.029	0.844	31.423**	0.000
ค่าคงที่	0.517	0.01		5.194**	0.000
R = 0.844		R ² = 0.713		Adjusted R ² = 0.712	

** p ≤ .01

จากตารางที่ 7 การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยอย่างง่ายระหว่างทัศนคติ (X) และความตั้งใจ (Y) ในการเรียนภาษาอังกฤษผ่านอีเลิร์นนิ่ง พบว่า มีค่า P-value น้อยกว่า 0.01 แสดงว่า ทัศนคติมีอิทธิพลเชิงบวกต่อพฤติกรรมในการเรียนภาษาอังกฤษผ่านอีเลิร์นนิ่ง ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 โดยมีค่าน้ำหนักความสำคัญ เท่ากับ 0.900 และสามารถพยากรณ์พฤติกรรมการใช้อีเลิร์นนิ่งได้ ร้อยละ 71.30 (R² = 0.713) ซึ่งผลการทดสอบที่ได้สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ คือ $Y = 0.517 + 0.900X$

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาอิทธิพลของตัวแปรตามกรอบแนวคิดการวิจัย พบว่า การรับรู้ถึงความง่ายมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการรับรู้ถึงประโยชน์ในการเรียนภาษาอังกฤษผ่านอีเลิร์นนิ่ง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ การรับรู้ถึงประโยชน์มีอิทธิพลเชิงบวกต่อทัศนคติในการเรียนภาษาอังกฤษผ่านอีเลิร์นนิ่ง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ การรับรู้ถึงความง่ายมีอิทธิพลเชิงบวกต่อทัศนคติในการเรียนภาษาอังกฤษผ่านอีเลิร์นนิ่ง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทัศนคติมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการเรียนภาษาอังกฤษผ่านอีเลิร์นนิ่ง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผลการวิจัย

การรับรู้ถึงความง่ายมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการรับรู้ถึงประโยชน์ในการเรียนภาษาอังกฤษผ่านอีเลิร์นนิ่ง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าน้ำหนักความสำคัญ เท่ากับ 0.897 โดยสามารถพยากรณ์การรับรู้ถึงประโยชน์ได้ ร้อยละ 67.80 (R² = 0.678) ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการเรียนภาษาอังกฤษผ่านอีเลิร์นนิ่งมีขั้นตอนการใช้งานที่ชัดเจนทำให้ผู้เรียนสามารถทำความเข้าใจได้ไม่ยาก ส่งผลต่อความเข้าใจและทำให้เรียนรู้ได้ดีขึ้น ผู้เรียนสามารถรับรู้ได้ถึงความสะดวกที่รับจากการเรียนผ่านอีเลิร์นนิ่ง สอดคล้องกับ

ชีวิรัตน์ ชัยสำโรง [7] ที่ได้ศึกษาการยอมรับเทคโนโลยีการเรียนภาษาผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล พบว่าการรับรู้ความง่ายในการใช้มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความตั้งใจในการใช้ผ่านการรับรู้ถึงประโยชน์ และผลการศึกษา ยังสอดคล้องกับ Sanchez and Hueros [8] ที่ได้ศึกษาปัจจัยซึ่งมีอิทธิพลต่อการยอมรับระบบการเรียนผ่าน Moodle ของนักศึกษา จากคณะ Business Sciences และคณะ Educational Sciences ณ มหาวิทยาลัย Huelva ประเทศสเปน ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้ถึงความง่ายในการใช้งานเป็นปัจจัยหลักในการเชื่อมโยงปัจจัยภายนอกไปสู่การยอมรับการใช้งานระบบ อีกทั้งยังสอดคล้องกับผล การศึกษาของ Wang and Wang [4] ที่ได้ศึกษาปัจจัยซึ่งมีอิทธิพลต่อการยอมรับและการใช้งานระบบการเรียนผ่านเว็บ พบว่า ผู้เรียนให้ความสำคัญกับความง่ายในการใช้งานและคำนึงถึงประโยชน์ที่เกิดจากการใช้งานระบบ แต่ให้ความสำคัญกับความง่ายในการใช้งานระบบการเรียนผ่านเว็บมากกว่าที่จะคำนึงถึงประโยชน์ที่เกิดจากการใช้งาน

การรับรู้ถึงประโยชน์มีอิทธิพลเชิงบวกต่อทัศนคติในการเรียนภาษาอังกฤษผ่านอีเลิร์นนิ่ง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าน้ำหนักความสำคัญ เท่ากับ 0.894 โดยสามารถพยากรณ์การรับรู้ถึงประโยชน์ได้ ร้อยละ 78.30 ($R^2 = 0.783$) ทั้งนี้ อาจเป็น เพราะเมื่อนักศึกษาได้เรียนภาษาอังกฤษผ่านอีเลิร์นนิ่งแล้ว สามารถรับรู้ได้ว่าการเรียนผ่านอีเลิร์นนิ่งสามารถพัฒนาทักษะด้าน ภาษาอังกฤษของผู้เรียนให้ดีขึ้นได้ จึงส่งผลต่อความพึงพอใจและความเชื่อมั่นต่ออีเลิร์นนิ่ง และพัฒนาจนกลายเป็นทัศนคติเชิงบวกใน การเรียนภาษาอังกฤษผ่านอีเลิร์นนิ่ง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ธกรฤกษ์ ออมศิริ และ สุทธาวรรณ จีระพันธุ์ [11] ที่ได้ศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนภาษาอังกฤษด้วยระบบอีเลิร์นนิ่ง ผลการศึกษาพบว่า ผู้ที่เรียนภาษาอังกฤษด้วยระบบ อีเลิร์นนิ่งยอมรับเทคโนโลยีด้านการรับรู้ถึงประโยชน์มากที่สุด และผลการศึกษาของ Wang and Wang [4] ที่ได้ศึกษาปัจจัยซึ่งมี อิทธิพลต่อการยอมรับและการใช้งานระบบการเรียนผ่านเว็บ พบว่าการรับรู้ถึงประโยชน์ที่เกิดจากการใช้เป็นปัจจัยหลักใน การเชื่อมโยงปัจจัยภายนอกซึ่งนำไปสู่การยอมรับและการใช้งานระบบ และพบว่าผู้เรียนให้ความสำคัญต่อความง่ายและคำนึงถึงประโยชน์ ที่เกิดจากการใช้งานระบบการเรียนผ่านเว็บ แต่ให้ความสำคัญกับความง่ายในการใช้งานระบบการเรียนผ่านเว็บมากกว่า ในขณะที่ผู้สอน ให้ความสำคัญและคำนึงถึงประโยชน์ที่เกิดจากการใช้งานระบบการเรียนผ่านเว็บมากกว่าที่จะคำนึงถึงความง่ายในการใช้งาน

การรับรู้ถึงความง่ายมีอิทธิพลเชิงบวกต่อทัศนคติในการเรียนภาษาอังกฤษผ่านอีเลิร์นนิ่ง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าน้ำหนักความสำคัญ เท่ากับ 0.859 โดยสามารถพยากรณ์ทัศนคติได้ ร้อยละ 60.90 ($R^2 = 0.609$) ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากการ เรียนภาษาอังกฤษผ่านอีเลิร์นนิ่งมีขั้นตอนในการใช้งานที่ชัดเจน ระบบมีปฏิสัมพันธ์ต่อผู้ใช้หรือมีเมนูสำหรับการช่วยเหลือ ระหว่างใช้งาน ส่งผลให้นักศึกษาเกิดความพึงพอใจและมีความเชื่อมั่นต่อการพัฒนาภาษาอังกฤษผ่านอีเลิร์นนิ่งว่าจะสามารถพัฒนา ระดับทักษะภาษาอังกฤษของผู้เรียนให้ดีขึ้นได้ จึงเป็นผลนำไปสู่การเกิดทัศนคติที่ดี สอดคล้องกับ อีระ กุลสวัสดิ์ [20] ที่ศึกษาการ ยอมรับอีเลิร์นนิ่งของนิสิตระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยบูรพา พบว่า การใช้อีเลิร์นนิ่งมีสาเหตุทางอ้อมมาจากการรับรู้ว่ามีประโยชน์ การรับรู้ว่ามีประโยชน์ง่ายต่อการใช้ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และเจตคติต่อการใช้อีเลิร์นนิ่ง และปัทมา ชูวงศ์ [10] ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเรียนภาษาอังกฤษทางเฟซบุ๊ก พบว่า ปัจจัยด้านการรับรู้ความง่ายส่งผลให้ผู้เรียนสามารถควบคุม การเรียนได้ด้วยตนเองอย่างเป็นอิสระจึงส่งผลต่อทัศนคติที่ดีของผู้เรียน ซึ่งนำไปสู่การตัดสินใจเรียน

ทัศนคติมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการเรียนภาษาอังกฤษผ่านอีเลิร์นนิ่ง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าน้ำหนักความสำคัญ เท่ากับ 0.900 โดยสามารถพยากรณ์การรับรู้ถึงประโยชน์ได้ ร้อยละ 71.30 ($R^2 = 0.713$) ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ ผู้เรียนได้รับรู้ถึงคุณประโยชน์ที่ได้จากการเรียนภาษาอังกฤษผ่านอีเลิร์นนิ่งในด้านการพัฒนาระดับทักษะอังกฤษของผู้เรียน ความสามารถของอีเลิร์นนิ่งที่สามารถรองรับความต้องการและอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียนได้ จึงส่งผลต่อความพึงพอใจและความ เชื่อมั่นต่อการคุณภาพการเรียนด้วยอีเลิร์นนิ่ง จนพัฒนาไปเป็นความตั้งใจในอนาคต เมื่อนักศึกษาต้องการที่จะพัฒนาทักษะ ภาษาอังกฤษจึงเกิดความตระหนักว่าการเรียนผ่านอีเลิร์นนิ่งเป็นอีกหนึ่งช่องทางที่จะสามารถช่วยพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษให้แก่ ผู้เรียนได้ และเห็นว่าการเรียนรู้ผ่านอีเลิร์นนิ่งจะเป็นที่ต้องการของผู้เรียนมากขึ้นในอนาคต นำไปสู่การยอมรับในการใช้งานอีเลิร์นนิ่ง เพื่อพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษในที่สุด สอดคล้องกับผลการศึกษาของ อีระ กุลสวัสดิ์ [20] ที่ได้ศึกษาการยอมรับอีเลิร์นนิ่งของนิสิต ระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยบูรพา พบว่า การใช้อีเลิร์นนิ่งมีสาเหตุทางตรงมาจากความตั้งใจในการใช้ และการรับรู้การควบคุม พฤติกรรมการใช้อีเลิร์นนิ่ง ส่วนสาเหตุทางอ้อม ได้แก่ การรับรู้ว่ามีประโยชน์ การรับรู้ว่ามีประโยชน์ง่ายต่อการใช้ การคล้อยตาม

กลุ่มอ้างอิง และเจตคติต่อการใช้อิเลิร์นนิ่ง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ พิมพร วัฒนากมลกุล และ มโนรัตน์ สมคะเนย ที่พบว่า ทักษะการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาจีนจากการเรียนผ่านแอปพลิเคชันของนักศึกษาส่งผลต่อประสิทธิภาพด้านการเรียนรู้คำศัพท์ สามารถกระตุ้นความสนใจและความสนุกสนานให้แก่ผู้เรียนได้ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา ไม่จำกัดจำนวนครั้ง ทำให้ผู้เรียนสามารถทดสอบความรู้ของตนเองได้เป็นระยะ จึงรับรู้ได้ว่าการเรียนรู้คำศัพท์ผ่านแอปพลิเคชันนั้น มีประโยชน์สามารถเพิ่มประสิทธิภาพและผลสัมฤทธิ์ในการเรียน อีกทั้งยังเป็นรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสาน โดยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนการสอน [21]

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้ถึงความง่ายมีอิทธิพลเชิงบวกต่อทัศนคติในการเรียนภาษาอังกฤษผ่านอีเลิร์นนิ่งของนักศึกษา ฉะนั้น การจัดทำคู่มือการใช้งาน การจัดให้มีบริการให้คำปรึกษาและแนะนำระหว่างเรียน รวมถึงการผลิตสื่อสื่อดิจิทัลให้ใช้งาน จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและเกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้น นับเป็นแนวทางที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดทัศนคติที่ดีต่อการใช้อิเลิร์นนิ่งและพัฒนาไปสู่ความตั้งใจในการเรียนภาษาอังกฤษผ่านอีเลิร์นนิ่งได้

1.2 ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้ถึงประโยชน์มีอิทธิพลเชิงบวกต่อทัศนคติในการเรียนภาษาอังกฤษผ่านอีเลิร์นนิ่ง ฉะนั้น เมื่อนักศึกษาเข้ารับการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษผ่านอีเลิร์นนิ่งแล้ว ควรจัดให้มีการทดสอบความรู้ก่อนและหลังเรียน รวมถึงการประเมินผลลัพธ์ระหว่างเรียน เพื่อให้ นักศึกษาได้ทราบถึงผลลัพธ์จากการเรียนดังกล่าว ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้รับรู้ถึงพัฒนาการของตนเองและเกิดความเชื่อมั่นต่อการเรียนผ่านอีเลิร์นนิ่ง ซึ่งสามารถพัฒนาไปสู่ทัศนคติเชิงบวกต่อการเรียนภาษาอังกฤษผ่านอีเลิร์นนิ่งได้และเกิดการยอมรับในที่สุด

1.3 ผลการศึกษาดังกล่าวอาจมีส่วนช่วยให้สถาบันการศึกษาที่มีความต้องการและวางแผนที่จะนำระบบอีเลิร์นนิ่งมาใช้สำหรับกระบวนการเรียนการสอน ได้ตระหนักถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติ การยอมรับ และการตัดสินใจของผู้เรียน ซึ่งข้อค้นพบดังกล่าวอาจเป็นประโยชน์ต่อผู้กำหนดนโยบายด้านการจัดการระบบสารสนเทศในสถาบันการศึกษา เพื่อกำหนดแนวทางในการดำเนินงาน หรือการกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อให้การใช้ระบบอีเลิร์นนิ่งดำเนินไปอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพสูงสุด

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักศึกษา เพื่อจะได้ทราบถึงข้อมูลเชิงลึกจากนักศึกษาและสามารถนำไปพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษให้แก่ นักศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทัศนคติที่ดีในการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษอย่างต่อเนื่อง

2.2 การศึกษาครั้งนี้ ทำการศึกษากับนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีเท่านั้น ในการศึกษาครั้งต่อไปควรเลือกศึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยอื่นๆ เพื่อนำมาวิเคราะห์

2.3 นอกจากปัจจัยด้านการยอมรับเทคโนโลยีของนักศึกษาแล้ว ควรศึกษาปัจจัยอื่นๆ ที่อาจส่งผลต่อคุณภาพการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษา เช่น เจตคติต่อการเรียน การปรับตัวของนักศึกษา พฤติกรรมการสอนของผู้สอน สภาพแวดล้อมทางกายภาพ รวมถึงความพร้อมของเทคโนโลยีที่อาจส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา

2.4 การศึกษาครั้งนี้ศึกษารูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานเทคโนโลยีสารสนเทศกับการเรียนการสอนโดยบูรณาการกับการเรียนภาษาอังกฤษ ในการศึกษาครั้งต่อไปสามารถศึกษาการยอมรับเทคโนโลยีโดยบูรณาการการเรียนการสอนกับศาสตร์อื่น ๆ ได้ อาทิ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ สังคมศาสตร์ บริหารธุรกิจ เป็นต้น

2.5 การศึกษาเกี่ยวกับการยอมรับเทคโนโลยีสามารถนำไปใช้ศึกษาในองค์กรที่นำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้เพื่อการบริหารจัดการและการดำเนินงานด้านต่างๆ ภายในองค์กร อาทิ ระบบการจัดการทรัพยากรมนุษย์ ระบบบัญชีการเงิน ระบบการจัดการด้านการศึกษา เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- [1] Open Development Thailand. COVID-19 ในประเทศไทย. [อินเทอร์เน็ต]. กรุงเทพฯ; 2564 [เข้าถึงเมื่อวันที่ 20 มกราคม 2564]. เข้าถึงได้จาก: <https://thailand.opendevlopmentmekong.net/th/news/thai-government-planning-more-economic-stimulus-packages/>
- [2] กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา. ผลกระทบด้านการศึกษาในช่วงภาวะวิกฤตโควิด-19. [อินเทอร์เน็ต]. กรุงเทพฯ; 2564 [เข้าถึงเมื่อ 20 มกราคม 2564]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.eef.or.th/article1-02-01-211/>
- [3] Coombs WT. Ongoing Crisis Communication Planning Managing and Responding. 4th ed. California: SAGE Publications Inc; 2015.
- [4] Wang SY, Wu CM, Wang YH. Investigating the Determinants and Age and Gender Differences in the Acceptance of Mobile Learning. British Journal of Educational Technology 2009; 40 (1): 92-118.
- [5] Davis FD, Bagozzi RP, Warshaw PR. User Acceptance of Computer Technology: A Comparison of Two Theoretical Models. Management Science 1989; 35(8): 982-1003.
- [6] Ajzen I, Fishbein M. Understanding Attitudes and Predicting Social Behavior. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall; 1980.
- [7] ชีวรัตน์ ชัยสำโรง. การยอมรับเทคโนโลยีการเรียนรู้ภาษาผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. วารสารระบบสารสนเทศด้านธุรกิจ 2562; 5(2): 25-42.
- [8] Sanchez RA, Hueros AD. Motivational Factors that Influence the acceptance of Moodle using TAM. Computers in Human Behavior 2010; 26(6): 1632-1640.
- [9] ภัทราวดี วงศ์สุเมธ. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับและการใช้งานระบบการเรียนรู้ผ่านเว็บ. [การค้นคว้าอิสระปริญญาโทบัณฑิต]. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ; 2556.
- [10] ปัทมา ชูวงศ์. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเรียนภาษาอังกฤษทางเฟซบุ๊ก, การประชุมวิชาการระดับชาติ ประจำปี 2558; 9 มิถุนายน 2558; คณะนิเทศศาสตร์และนวัตกรรมการจัดการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. กรุงเทพฯ: 2558. 74-88.
- [11] ธกรฤกษ์ ออมศิริ, สุทธาวรรณ จีระพันธุ์. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนภาษาอังกฤษด้วยระบบอีเลิร์นนิ่ง. [อินเทอร์เน็ต]. กรุงเทพฯ: คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย; 2559 [เข้าถึงเมื่อวันที่ 20 มกราคม 2564]. เข้าถึงได้จาก: [http://www.utccmbaonline.com/ijbr/doc/\(Edit\)Id38-901-05-2016_15:37:37.pdf](http://www.utccmbaonline.com/ijbr/doc/(Edit)Id38-901-05-2016_15:37:37.pdf).
- [12] สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545. [อินเทอร์เน็ต]. 2542 [เข้าถึงเมื่อวันที่ 20 มกราคม 2564]. เข้าถึงได้จาก: <https://person.mwit.ac.th/01Statutes/NationalEducation.pdf>.
- [13] อุษณีย์ ศรีจันทร์, กันต์ ธีระพงษ์. รัฐบาลไทยอยู่ตรงไหนในมิติใหม่แห่งการศึกษา. [อินเทอร์เน็ต]. 2564 [เข้าถึงเมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2565]. เข้าถึงได้จาก: <https://tdri.or.th/2021/12/life-long-learning-policy/>.
- [14] สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. แผนอุดมศึกษาระยะยาว 20 ปี พ.ศ. 2561 – 2580. [อินเทอร์เน็ต]. 2561 [เข้าถึงเมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2564]. เข้าถึงได้จาก: <https://op.chandra.ac.th/plan/images/pdf/plan20yrs%20education%2061-80.pdf>.
- [15] มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี. (2562). ยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579). [อินเทอร์เน็ต]. 2560 [เข้าถึงเมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2564]. เข้าถึงได้จาก: <https://plan.pbru.ac.th/detail.php?id=187&St=B>.
- [16] กระทรวงศึกษาธิการ. นโยบายการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ 2564-2565. [อินเทอร์เน็ต]. 2564 [เข้าถึงเมื่อวันที่ 20 มกราคม 2564]. เข้าถึงได้จาก: <https://moe360.blog/2021/06/30/education-management-policy/>.
- [17] สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี แบบสำรวจข้อมูลการศึกษา. [อินเทอร์เน็ต]. 2562. [เข้าถึงเมื่อวันที่ 20 มกราคม 2564]. เข้าถึงได้จาก: <http://acad.pbru.ac.th/pdf/acad/NumberOfSTD/2563.pdf>.
- [18] Yamane T. Statistics: An introductory analysis. 18th ed. New York: Harper and Row Harvard; 1973.
- [19] กัลยา วานิชย์บัญชา. การวิเคราะห์สถิติเพื่อการตัดสินใจ. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2544.
- [20] ธีระ กุลสวัสดิ์. การยอมรับอีเลิร์นนิ่งของนิสิตระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยบูรพา. วารสารวิชาการ Veridian E-Journal 2557; 7(1): 308-320.
- [21] พิมพ์ วัฒนากมลกุล, มโนรัตน์ สมคะเนย. การพัฒนาทักษะการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาจีนโดยใช้เกมส์ผ่านแอปพลิเคชัน. วารสารการวิจัยและการพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา 2564; 13(1): 98-109.

ผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้ดนตรีคลาสสิกเป็นสื่อเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนศิริเพ็ญ กรุงเทพมหานคร

The Effect of Using a Guidance Activities Package with the Use of Classical Music as Media to Enhance Emotional Intelligence of Prathom Suksa IV Students at Siripen School in Bangkok Metropolis

หัตถกรณณ์ เกาทอง

Hatthakon Thaothong

แขนงวิชาการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช จังหวัดนนทบุรี 11120

The Degree of Master of Education in Guidance and Psychological Counseling, School of Educational Studies, Sukhothai Thammathirat Open University, Nonthaburi 11120

*To whom correspondence should be addressed. e-mail: hatthakon4you@gmail.com

Received: 03 April 2022, Revised: 03 July 2022, Accepted: 01 August 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ ของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่ใช้ดนตรีคลาสสิกเป็นสื่อเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ (2) เปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ ของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่ใช้ดนตรีคลาสสิกเป็นสื่อเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์และกลุ่มควบคุมที่ใช้กิจกรรมแนะแนวแบบปกติ (3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่ใช้ดนตรีคลาสสิกเป็นสื่อเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนศิริเพ็ญ กรุงเทพมหานคร จำนวน 20 คน ที่ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง และสุ่มอย่างง่ายเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ (1) แบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ (2) ชุดกิจกรรมแนะแนวที่ใช้ดนตรีคลาสสิกเป็นสื่อ และ (3) แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์เนื้อหา และการทดสอบลำดับที่โดยเครื่องหมายของวิลค็อกซัน (Wilcoxon-signed rank test) สถิติทดสอบแมน - วิทนี ยู (The Mann - Whitney U Test)

ผลการวิจัยปรากฏว่า (1) กลุ่มทดลองหลังใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่ใช้ดนตรีคลาสสิกเป็นสื่อเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ มีความฉลาดทางอารมณ์สูงกว่าก่อนใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่ใช้ดนตรีคลาสสิกเป็นสื่อ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (2) นักเรียนกลุ่มทดลองหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่ใช้ดนตรีคลาสสิกเป็นสื่อมีความฉลาดทางอารมณ์ สูงกว่ากลุ่มควบคุมหลังใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว ปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ (3) ความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรมแนะแนวที่ใช้ดนตรีคลาสสิกเป็นสื่อเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : ชุดกิจกรรมแนะแนว ดนตรีคลาสสิกเป็นสื่อเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์

Abstract

This research aimed to (1) compare emotional quotient of studied students before and after completing the guidance activity using classical music to build emotional quotient, (2) compare emotional quotient of studied students who completed the guidance activity using classical music to build emotional quotient and students who completed normal guidance activity, and (3) study the satisfaction towards the guidance activity using classical music to build emotional quotient.

The sample groups were 20 grade 4 students in their semester 1 of the academic year of 2021 from Siripen School, Bangkok, who were selected through purposive sampling and simple random sampling into an experimental group and a control group with 10 students each. The research instruments were (1) EQ test, (2) Guidance activity using classical music to build emotional quotient, and (3) Satisfaction survey of the guidance activity. The data was analyzed using average, standard deviation, content analysis, Wilcoxon-signed rank test, and The Mann – Whitney U Test.

The result indicated that (1) The experiment group showed a higher emotional quotient after completing the guidance activity using classical music to build emotional quotient with a statistical significance of .05, (2) The students who completed the guidance activity using classical music to build emotional quotient have higher emotional quotient than students who completed normal guidance activity with a statistical significance of .05, (3) The satisfaction towards the guidance activity using classical music to build emotional quotient was at the highest level.

Keywords : Using a Guidance Activities Package, Classical Music as Media to Enhance Emotional Intelligence

บทนำ

ปัจจุบันความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศถูกพัฒนาและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ถึงแม้ว่าความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศจะมีประโยชน์ทางการศึกษาหาความรู้ หรือด้านความบันเทิง แต่เนื้อหาและข่าวสารเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อตัวบุคคล โดยเฉพาะส่งผลกระทบต่ออารมณ์และจิตใจ เช่น เรื่องเพศ ความรุนแรง ค่านิยมทางสังคมและวัฒนธรรม ตลอดจนการขัดแย้งทางความคิด ซึ่งก่อให้เกิดอารมณ์ที่ไม่ปกติและแสดงออกทางอารมณ์ที่ไม่เหมาะสม สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิต โดยเฉพาะกลุ่มเด็ก ที่ยังต้องส่งเสริมให้มีความฉลาดทางอารมณ์

ในแต่ละวันการดำเนินชีวิตคนเราต้องมีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันอยู่เสมอ และต้องพบเจอเรื่องราวต่าง ๆ ที่มากระทบกับอารมณ์มากมาย จึงส่งผลกระทบต่อทั้งทางด้านร่างกายจิตใจ และพฤติกรรมของตนเอง รวมถึงผู้อื่น [1] จิตใจ อารมณ์ และสังคม มีความสำคัญต่อความสำเร็จและความสุขในชีวิต โดยเฉพาะเด็ก ซึ่งเป็นวัยที่ยังขาดวุฒิภาวะขาดการคิดวิเคราะห์ จึงควรปลูกฝัง ความฉลาดทางอารมณ์ที่เป็นคุณลักษณะพื้นฐานสำคัญของเด็กเพื่อจะก้าวไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่ ทั้งความคิด อารมณ์ และพฤติกรรม [2] ความฉลาดทางอารมณ์เป็นความสามารถในการรู้จักและเข้าใจตนเอง ควบคุมอารมณ์ของตนเองได้สอดคล้องกับวัย และประพฤติปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างเหมาะสมและมีความสุข

ความฉลาดทางอารมณ์ EQ ย่อมาจากคำว่า Emotional Quotient มีความสำคัญในการดำเนินชีวิตของบุคคลแต่ละคน อยู่เบื้องหลังและเป็นเหตุแห่งความสุขความสำเร็จในด้านต่าง ๆ [3] เด็กที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูงมักจะเป็นผู้เรียนรู้ได้ดี รู้สึกดีต่อตนเองและผู้อื่น สามารถเผชิญกับความเครียด ไม่แสดงพฤติกรรมที่เกิดปัญหา สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ดี ความฉลาดทางอารมณ์จึงมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมบุคลิกภาพและปรับตัวให้เหมาะสมกับสถานการณ์ สามารถเผชิญปัญหาและคิดแก้ไขปัญหา ตลอดจนดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีคุณภาพ

เพื่อให้เกิดการตระหนักรู้ถึงในระดับปัญญาสู่จิตใจและแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมเหมาะสม [11] ความฉลาดทางอารมณ์ จึงควรจะต้องเริ่มปลูกฝังและส่งเสริมพัฒนาให้รอบด้านตั้งแต่เด็กก่อนวัยรุ่น โดยการจัดประสบการณ์ สถานการณ์ รวมทั้งกิจกรรมต่าง ๆ [10] โดยครูมีบทบาทสำคัญและสามารถทำได้หลายวิธี ด้วยการจัดประสบการณ์ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ เนื่องจากเด็กวัยนี้ยังไม่สามารถใช้สติปัญญาในการแก้ปัญหาอย่างเต็มที่ที่มีการคิดวิเคราะห์ไม่เหมือนกับผู้ใหญ่ ความคิดความเข้าใจขึ้นอยู่กับความรู้จากประสาทสัมผัสเป็นส่วนใหญ่ แต่มีความสนใจในการเรียนรู้ในสิ่งที่เห็นรูปธรรมที่สามารถ ได้ยิน สัมผัส หรือจับต้องได้ ดังนั้น สื่อหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นรูปธรรมจึงมีส่วนช่วยในการสร้างเสริมทักษะทางปัญญาให้แก่เด็กเพื่อพัฒนาให้เป็นผู้ที่มีคุณลักษณะของความฉลาดทางอารมณ์ ที่สามารถเอาชนะปัญหาต่าง ๆ รวมทั้งดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

จากการศึกษาเกี่ยวกับดนตรีพบว่า เมื่อฟังดนตรีร่างกายจะสบายผ่อนคลาย มีความสงบเกิดขึ้นในจิตใจ [9] เสียงของดนตรีส่งผลดีต่อการทำงานของสมองในส่วนของอารมณ์ สมองส่วนนี้ทำให้นุชนมีความแตกต่างจากสัตว์ มีความฉลาด ความคิดสร้างสรรค์ การเรียนรู้ ความรู้สึกเห็นอกเห็นใจผู้อื่น และการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ก็เกี่ยวกับการพัฒนาของสมองในส่วนนี้อีกด้วย [4]

ดนตรียังเป็นสิ่งแวดล้อมที่ใกล้ชิดกับเด็กอย่างหนึ่ง เป็นส่วนหนึ่งของการบูรณาการชีวิต คุณค่าทางดนตรีนั้นจะช่วยให้มีพัฒนาการที่ดี งาม มีส่วนสำคัญในการพัฒนาจิตใจความคิดสร้างสรรค์ การแสดงออกทางอารมณ์ การสื่อสาร และสังคม เนื่องจากดนตรีเป็นเรื่อง ของโสตศิลป์ ที่สามารถถ่ายทอดความรู้สึกนำไปสู่การรับรู้เรื่องของความงามอย่างมีสุนทรี สามารถช่วยพัฒนาทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา [5] ดนตรีช่วยพัฒนาด้านการตอบสนองทางอารมณ์ของเด็กประสบการณ์ดนตรีทำให้เด็กแสดงออกทางอารมณ์ โดยจะเป็นแรงผลักดันให้มีความมั่นคงทางอารมณ์ มีสุขภาพจิตและสุขภาพกายที่ดี ดนตรีเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เด็กเจริญเติบโตอย่าง สมบูรณ์ ช่วยส่งเสริมบุคลิกภาพและอารมณ์ต่าง ๆ ดนตรีช่วยควบคุมอารมณ์และกระตุ้นความรู้สึกนึกคิด สร้างจินตนาการ ลดความ ซึมเศร้า ผ่อนคลายความเครียด ลดความวิตกกังวล ทำให้จิตใจสงบและมีสมาธิ นอกจากนี้อิทธิพลของเสียงดนตรี [6] สามารถช่วย กล่อมเกล่าอุปนิสัยของมนุษย์ที่หยาบกระด้าง ก้าวร้าวโหดเหี้ยมให้ผ่อนคลายเป็นได้ [3] เพลงคลาสสิก สามารถช่วยกระตุ้นคลื่นไฟฟ้า สมอง ช่วยฟื้นฟูการทำงานของสมองในเวลาพักผ่อน อีกทั้งยังส่งผลดีต่อจิตใจ การฟังดนตรีก่อนนอนเป็นประจำแล้วจะช่วยบำบัด ความเครียด บำบัดโรคนอนไม่หลับ ช่วยทำให้จิตใจมีความสงบ มีความสุข

จะเห็นได้ว่าดนตรีมีความสำคัญมีประโยชน์ต่อพัฒนาการมีผลต่อร่างกาย หากนำดนตรีสอดแทรกอยู่ในการจัดการเรียนการ สอนให้ได้รับประสบการณ์ดนตรีสอดแทรกในกระบวนการที่เหมาะสมกับวัยและความต้องการ ในรูปของการสอนเพลง กิจกรรมการ เคลื่อนไหว หรือดนตรีประกอบ จะก่อให้เกิดความสุขสนุกสนาน ผ่อนคลายอารมณ์และยังช่วยพัฒนาในด้านความฉลาดทางอารมณ์ จึงถือได้ว่าดนตรีมีคุณประโยชน์และสำคัญยิ่ง

การแนะนำมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาคนโดยองค์รวมทั้งทางด้าน สติปัญญา อารมณ์ สังคม และจิตใจ ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสร้างชุดกิจกรรมแนะนำที่ใช้ดนตรีคลาสสิกเป็นสื่อ ที่สร้างขึ้นอย่างเป็นระบบโดยมีวัตถุประสงค์และเนื้อหาที่มุ่งจะพัฒนา ความฉลาดทางอารมณ์ โดยนำดนตรีคลาสสิกมาผสมผสานในชุดกิจกรรม เพื่อเสริมสร้างให้มีการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ อัน ส่งผลให้มีความความสุขความสำเร็จในชีวิตอย่างทุกคนปรารถนา

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ ของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะนำที่ใช้ดนตรี คลาสสิกเป็นสื่อเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์
2. เพื่อเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ ของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ใช้ ชุดกิจกรรมแนะนำที่ใช้ดนตรีคลาสสิกเป็นสื่อ เพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์และกลุ่มควบคุมที่ใช้กิจกรรมแนะนำแบบปกติ
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการใช้ชุดกิจกรรมแนะนำโดยใช้ดนตรีคลาสสิกเป็นสื่อเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนศิริเพ็ญกรุงเทพมหานคร จำนวน 3 ห้อง นักเรียน จำนวน 52 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนศิริเพ็ญ จังหวัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2564 จำนวน 20 คน ที่ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง และสุ่มอย่างง่ายเป็นกลุ่มทดลอง แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 10 คน และกลุ่มควบคุม 10 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือสำหรับวัดตัวแปร ประกอบด้วย 1) แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ และ 2) แบบวัดความพึงพอใจที่มีต่อ การใช้ชุดกิจกรรมแนะนำโดยใช้ดนตรีคลาสสิกเป็นสื่อเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์
2. เครื่องมือที่ใช้สำหรับการทดลอง คือ ชุดกิจกรรมแนะนำโดยใช้ดนตรีคลาสสิกเป็นสื่อเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทาง อารมณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้ข้อมูลจากแบบสอบถามแล้ว นำข้อมูลทั้งหมดที่ได้ไปประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS มีขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ ของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว โดยใช้ดนตรีคลาสสิกเป็นสื่อเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ โดยการทดสอบลำดับที่โดยเครื่องหมายของวิลค็อกซัน (Wilcoxon-signed rank test)

2. การวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ ของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้ดนตรีคลาสสิกเป็นสื่อเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์และกลุ่มควบคุมที่ใช้กิจกรรมแนะแนวปกติหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว โดยใช้สถิติทดสอบแมน - วิทนี ยู (The Mann - Whitney U Test)

3. การศึกษาความพึงพอใจต่อการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่ใช้ดนตรีคลาสสิกเป็นสื่อเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ที่พัฒนามาจาก แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู โดยใช้สถิติวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

จากการศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้ดนตรีคลาสสิกเป็นสื่อเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่ใช้ดนตรีคลาสสิกเป็นสื่อเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์โดยเครื่องหมายของวิลค็อกซัน (Wilcoxon-signed rank test)

ความฉลาดทาง อารมณ์	n	M	ร้อยละ	Negative Differences	Positive Differences	Z	p
ก่อนทดลอง	10	83.6	69.67	0	10	-2.814	.000
หลังทดลอง	10	114	95.33	เชิงลบ	เชิงบวก		

*p < .05

จากตารางที่ 1 พบว่า นักเรียนที่ได้รับชุดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้ดนตรีคลาสสิกเป็นสื่อมีความฉลาดทางอารมณ์ ก่อนทดลองได้ค่าเฉลี่ย (M) เท่ากับ 83.6 และหลังทดลองได้ค่าเฉลี่ย (M) เท่ากับ 114 จากคะแนน 120 คะแนน ซึ่งพบว่า คะแนนหลังทดลองสูงกว่าก่อนทดลอง และจากการทดสอบค่า Sign test (2 Related Samples) ของความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน พบว่า คู่ทดสอบที่แตกต่างเชิงลบ (Negative Differences) มีค่าเท่ากับ 0 คือ ไม่มีนักเรียนคนใดที่มีคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ หลังทดลองน้อยกว่าคะแนนก่อนทดลอง คู่ทดสอบที่แตกต่างเชิงบวก (Positive Differences) มีค่าเท่ากับ 10 คือ นักเรียนจำนวน 10 คน มีคะแนนหลังทดลองมากกว่าคะแนนก่อนทดลอง คิดเป็นร้อยละ 100 และคู่ทดสอบที่ไม่แตกต่าง (Ties) มีค่าเท่ากับ 0 คือ ไม่มีนักเรียนคนใดที่มีคะแนนความฉลาดทางอารมณ์เท่าเดิม และระดับนัยสำคัญ เท่ากับ .000 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า .05 จึงสรุปได้ว่าภายหลังการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองมีความฉลาดทางอารมณ์สูงขึ้นมากกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์หลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว โดยใช้ดนตรีคลาสสิกเป็นสื่อเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ และกลุ่มควบคุมที่ใช้กิจกรรมแนะแนวปกติโดยใช้สถิติทดสอบแมน - วิทนี ยู (The Mann - Whitney U Test)

กลุ่มตัวอย่าง	Mean Rank	n	Mann-Whitney U	Asymp. Sig. (2-tailed)
กลุ่มทดลอง	4.64	10	2.500	.633
กลุ่มควบคุม	3.50	10		

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ หลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้ดนตรีคลาสสิกเป็นสื่อเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ และกลุ่มควบคุมที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวปกติ

กลุ่มตัวอย่าง	Mean Rank	n	Mann-Whitney U	Asymp. Sig. (2-tailed)
กลุ่มทดลอง	15.50	10	.000	.000
กลุ่มควบคุม	5.50	10		

*p < .05

จากตารางที่ 3 พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับชุดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้ดนตรีคลาสสิกเป็นสื่อ ได้ค่าเฉลี่ยอันดับ Mean Rank ต่างกัน นักเรียนกลุ่มทดลองจำนวน 10 คน มีคะแนนหลังการทดลอง 15.50 สูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ได้ค่าเฉลี่ยอันดับ เท่ากับ 5.50 และมีค่าสถิติ Mann-Whitney U เท่ากับ .000 นำมาเปรียบเทียบกับระดับนัยสำคัญทางสถิติเพื่อสรุปผลการวิจัย จากการวิเคราะห์พบว่าค่า Asymp. Sig. (2-tailed) เท่ากับ .000 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า .05 จึงสรุปได้ว่าภายหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้ดนตรีคลาสสิกเป็นสื่อนักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนความฉลาดทางอารมณ์สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจ 15 ข้อโดยการใช้สถิติวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน มีรายละเอียดดังนี้

ความพึงพอใจ	M	SD	ระดับความพึงพอใจ
ค่าเฉลี่ยรวม	4.45	0.51	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 พบว่า ภายหลังการทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลองมีความพึงพอใจต่อการใช้ชุดกิจกรรมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจมากที่สุด ได้แก่ กิจกรรมสอดคล้องกับจุดประสงค์ (M =4.80 และ SD =0.42) นักเรียนเรียนอย่างมีความสุข (M =4.80 และ SD =0.42) รองลงมาคือ กิจกรรมการเรียนรู้สนุกสนานและน่าสนใจ (M =4.70 และ SD =0.48) เนื้อหาที่สอนทันสมัยนำไปใช้ได้จริง (M =4.70 และ SD =0.48) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจน้อยที่สุด คือ กิจกรรมมีสอนและออกตรงเวลา (M =3.60, S.D.= 0.52)

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง“ผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่ใช้ดนตรีคลาสสิกเป็นสื่อเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยอภิปรายผลดังนี้

อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1

จากผลการวิจัยพบว่า ภายหลังการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนความฉลาดทางอารมณ์สูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

ผลการวิเคราะห์ อภิปรายได้ว่า ชุดกิจกรรมแนะแนวที่ใช้ดนตรีคลาสสิกเป็นสื่อเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ สามารถพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนให้สูงขึ้นได้ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นอย่างมีคุณภาพทันสมัย มีกระบวนการสร้างเครื่องมือที่เป็นระบบมีเกณฑ์ คัดเลือกเพลงคลาสสิกที่มีลักษณะเป็นเพลงเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์มีความเหมาะสมกับกลุ่มทดลองที่มี อายุระหว่าง 8-10 ปี เป็นดนตรีคลาสสิกที่มีลักษณะคุ้นเคยอันเป็นเอกลักษณ์ ที่สามารถรับฟังได้ง่าย มีจังหวะปานกลาง ประมาณ 60 – 80 ครั้งต่อนาที เทียบเท่ากับอัตราการเต้นของหัวใจในภาวะปกติและพิจารณาความเหมาะสมตามกิจกรรมโดยคำนึงถึงความถูกต้องตามหลักการสร้างเครื่องมือ มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการสร้างเครื่องมือทางการแนะแนว ยึดกรอบแนวคิด องค์ประกอบของความฉลาดทางอารมณ์ และสร้างชุดกิจกรรมตามแนวการจัดกิจกรรมแนะแนว ประกอบด้วย

1) ชื่นนำ เป็นการเริ่มต้นถ่ายทอดความรู้สึกและประสบการณ์ผ่านดนตรีคลาสสิกเพลง Sonata in D for two piano ช่วยกระตุ้นให้เกิดภาพและจินตนาการ ความคิดและความสุข เกิดสมาธิมีความอยากรู้อยากเห็น และต้องการมีส่วนร่วมตามจังหวะและทำนองเพลงในขณะทำกิจกรรม เป็นการเตรียมความพร้อมในการรับความรู้ตามวัตถุประสงค์และสาระสำคัญในการจัดกิจกรรม

2) ขั้นตอนกิจกรรม เป็นหัวใจสำคัญของกระบวนการจัดกิจกรรม เพราะเป็นส่วนที่ช่วยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม โดยการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ (Experiencing) กำหนดให้ผู้เรียน แสดงบทบาทสมมติ สถานการณ์จำลอง เล่าเรื่อง ทำให้ได้รับประสบการณ์และความรู้ ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และสาระสำคัญของกิจกรรม เช่น รู้จักการแสดงอารมณ์และความรู้สึก อย่างสร้างสรรค์ผ่านดนตรีคลาสสิกที่ประกอบในกิจกรรมเพื่อช่วยกระตุ้นให้นักเรียนแสดงลักษณะอารมณ์ที่แตกต่างออกไปตาม เพลงในใบงานที่ได้รับมอบหมาย หรือการแสดงอารมณ์และความรู้สึกอย่างสร้างสรรค์จากการฟังดนตรีคลาสสิกเพลง The flight of the Bumble-bee ที่ก่อให้เกิดสีสันในจินตนาการ สามารถนำมาถ่ายทอดออกมาเป็นผลงานศิลปะอย่างอิสระสร้างสรรค์ ซึ่งจะนำไปสู่พฤติกรรมที่คาดหวัง จนถึง การสะท้อนกลับการเรียนรู้ (Reflecting) ที่ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก วิเคราะห์ สังเคราะห์ และพิจารณาสิ่งที่ได้เรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองให้มีความฉลาดทางอารมณ์

3) ขั้นสรุป เป็นขั้นที่ให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้หรือ การสรุปสาระสู่ชีวิต (Generalizing) ที่ได้จากการอภิปราย การสะท้อน การรับรู้ เพื่อให้ได้สาระการเรียนรู้ที่มีความสมบูรณ์ ผู้สอนและผู้เรียนจะร่วมกันสร้างองค์ความรู้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และ สาระสำคัญของกิจกรรม ให้มีความสมบูรณ์โดยการ คิดและนำไปปฏิบัติ (Applying) ที่ผู้สอนและผู้เรียนประยุกต์ใช้สาระการเรียนรู้ สู่ชีวิต เช่น การสร้างความสุข และ ผ่อนคลายอารมณ์โดยการฟังดนตรีคลาสสิกเพลง Air on G String ที่มีชีวิตและอารมณ์ความรู้สึก ทำให้ผ่อนคลาย มีสมาธิจดจ่อกับจังหวะและทำนองที่ได้ยิน เกิดสภาวะความสุขสงบจากภายในหยุดความคิดในเรื่องอดีตและไม่ต้อง คำนึงถึงสิ่งที่ยังมาไม่ถึงในอนาคตการทดลองแก้ปัญหาสถานการณ์ จูงใจตนเองและวางแผนเพื่อพัฒนาตนเองให้มีความฉลาดทางอารมณ์

ผลการวิจัยนี้ แสดงให้เห็นว่า การเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียน ศิริเพ็ญ ที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้ดนตรีคลาสสิกเป็นสื่อเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ ซึ่งดำเนินการสร้างอย่างถูกต้องตาม วัตถุประสงค์ หลักการและทฤษฎีทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นประโยชน์ในการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน รวมทั้ง ส่งเสริมและพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์นักเรียนให้เป็นไปในทางที่ดีขึ้นอีกด้วย

อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2

จากผลการวิจัยพบว่า ภายหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้ดนตรีคลาสสิกเป็นสื่อ นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนน ความฉลาดทางอารมณ์สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ผลการวิเคราะห์ อภิปรายได้ว่า ชุดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้ดนตรีคลาสสิกเป็นสื่อเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ โดยผู้วิจัยใช้แนวความคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ที่เน้นการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ มาใช้ในการจัดกิจกรรมเพื่อให้เกิดความ หลากหลาย ได้แก่ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ (Experiencing) สะท้อนกลับการเรียนรู้ (Reflecting) สรุปสาระสู่ชีวิต (Generalizing) คิดและนำไปปฏิบัติ (Applying) และนำรูปแบบดนตรีคลาสสิกเป็นสื่อผสมผสานในชุดกิจกรรม เพื่อเสริมสร้างให้มีการพัฒนาความ ฉลาดทางอารมณ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ในด้านต่าง ๆ [7] ที่ได้ศึกษาเรื่อง “ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวแบบบูรณาการที่ต่อการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5 โรงเรียนบ้านบักทอง จังหวัดศรีสะเกษ” ผลการทดลองพบว่า ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวแบบบูรณาการ นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม มีความฉลาดทางอารมณ์ สูงขึ้นกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวแบบบูรณาการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัย [8] ที่ศึกษาเรื่อง การพัฒนากิจกรรมดนตรีบำบัดแบบผสมผสานเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์สำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอนุบาลวัดป่าเลไลยก์ ผลการทดลองพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีความฉลาดทางอารมณ์สูงขึ้น ภายหลังการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมดนตรีบำบัดแบบผสมผสานหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

จากผลการทดลอง พบว่า ชุดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้ดนตรีคลาสสิกเป็นสื่อเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ ของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีความฉลาดทางอารมณ์ของตนเองสูงกว่าก่อนเข้าร่วมชุดกิจกรรม สามารถช่วยเสริมสร้างความฉลาด ทางอารมณ์ให้พัฒนาขึ้นได้

อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3

เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่ใช้ดนตรีคลาสสิกเป็นสื่อเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ โดยรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุดได้แก่

1. กิจกรรมสอดคล้องกับจุดประสงค์ อันเนื่องมาจากชุดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้ดนตรีคลาสสิกเป็นสื่อ สร้างขึ้นอย่างถูกต้อง เฉพาะเจาะจงเกี่ยวข้องกับเนื้อหาโดยตรง ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

2. นักเรียนเรียนอย่างมีความสุข การฟังดนตรีในกิจกรรมแนะแนวโดยใช้ดนตรีคลาสสิกเป็นสื่อช่วยในการสร้างเสริมความสุขและจินตนาการ เด็กจะมีจินตนาการล่องลอยไปกับเรื่องราวที่มีเสียงดนตรีสอดแทรก ปรากฏการณ์นี้จะเสริมจินตนาการของเด็ก ให้เกิดขึ้นเมื่อทำกิจกรรมต่างๆ หรือเล่นของเล่นต่างๆอย่างมีความสุข

3. กิจกรรมการเรียนรู้สนุกสนานและน่าสนใจ ในกิจกรรมแนะแนวโดยใช้ดนตรีคลาสสิกเป็นสื่อ ผู้เรียนให้นักเรียนมีส่วนร่วมกันอภิปราย นำเสนอ มีการศึกษาเรียนรู้หัวข้อผ่านออนไลน์ ใช้เวลาในกิจกรรมไม่มากจนเกินไป

4. เนื้อหาที่สอนทันสมัยนำไปใช้ได้จริง ชุดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้ดนตรีคลาสสิกเป็นสื่อ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนออนไลน์ได้ ทันสมัย สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ ทำให้นักเรียนมีความเข้าใจนำไปใช้ได้จริง และข้อที่มีความพึงพอใจน้อยที่สุด คือ กิจกรรมมีสอนและออกตรงเวลา ชุดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้ดนตรีคลาสสิกเป็นสื่อได้สร้างขึ้นอย่างถูกต้อง ครอบคลุม ตามหลักการ และผ่านการตรวจสอบคุณภาพดังที่ได้กล่าวแล้วข้างต้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะการวิจัยในการนำไปใช้

1.1 การนำชุดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้ดนตรีคลาสสิกเป็นสื่อเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ไปใช้ควรศึกษาเนื้อหา วิธีการนำไปใช้ให้เข้าใจ และปรับกิจกรรมให้เหมาะสมสอดคล้องกับช่วงวัยของนักเรียน

1.2 การนำชุดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้ดนตรีคลาสสิกเป็นสื่อเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ไปใช้ควรมีความรู้พื้นฐานทางดนตรี

1.3 ควรจัดเตรียมสื่อการสอน อุปกรณ์ ต่างๆ รวมถึงเครื่องดนตรี ที่จะต้องใช้ในแต่ละกิจกรรม ให้พร้อมใช้และจัดวางในตำแหน่งที่เหมาะสม สถานที่กว้าง บรรยากาศที่ต้ออย่างเหมาะสมกับการดำเนินกิจกรรมที่เป็นไปอย่างราบรื่นและตรงตามวัตถุประสงค์

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1. ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมโดยอาจเพิ่มจำนวนครั้งที่จัดกิจกรรมของการเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์แต่ละด้าน หรือเน้นในด้านที่เหมาะสมกับวัยกลุ่มตัวอย่างที่ควรได้รับการพัฒนา เพื่อศึกษาผลวิจัยว่าจะทำให้เกิดความเข้าใจและสามารถนำไปเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ได้อย่างลึกซึ้งมากยิ่งขึ้นหรือไม่อย่างไร

2.2. ควรศึกษานำผลการใช้ชุดกิจกรรมชุดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้ดนตรีคลาสสิกเป็นสื่อเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ ไปทดลองใช้กับกลุ่มนักเรียน ที่มีระดับชั้นเรียน และมีระดับอายุมากกว่า หรือน้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างในการทดลองในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- [1] Salovey, P., & Mayer, J. D. Emotional intelligence. *Imagination Cognition and Personality* 1990; 9:185-221.
- [2] กรมสุขภาพจิต. รายงานวิจัยการพัฒนาแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์สำหรับประชาชนไทยอายุ 12 - 60 ปี. กรุงเทพฯ: สำนักพัฒนาสุขภาพจิต กรมสุขภาพจิต; 2544.
- [3] กรมสุขภาพจิต. แผนยุทธศาสตร์กรมสุขภาพจิต ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (2550-2554). กรุงเทพฯ: บริษัท ลม่อมจำกัด; 2552; 44.
- [4] จร สำอางค์. สมองดี ดนตรีทำได้. พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ : บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่งจำกัด (มหาชน); 2550.
- [5] ณรุทธิ์ สุทธิจตุรดี. จิตวิทยาการสอนดนตรี. การศึกษาและการสอน .พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ :จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2541.
- [6] ทวีป อภิสิทธิ์. การปลูกฝังความดีโดยใช้ดนตรีเป็นสื่อ. วารสารประชาศึกษา (กุมภาพันธ์) 2521; 7: 24-27.

- [7] ปาริยา แก้วธรรม. ผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนวแบบบูรณาการ ที่มีต่อการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านบักดอง จังหวัดศรีสะเกษ . [วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช;2550.
- [8] สุรีย์ ดาวอุดม. การพัฒนากิจกรรมดนตรีบำบัดแบบผสมผสาน เพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จังหวัดนครปฐม [วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. ลพบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี; 2552.
- [9] อูสา สุทธิสาคร. ดนตรีพัฒนาปัญญา (IQ) อารมณ์ (EQ). พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี รักลูกแฟมิลี่กรุ๊ป; 2544.
- [10] อัมพวัน ศรีหรั่งไพโรจน์. ผลการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวที่มีต่อความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย โรงเรียนวัดเกษราราม จังหวัดนครปฐม [วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช; 2550.
- [11] อัญญา พลอยโสณ. การศึกษาแบบกลุ่มตามแนวคิดเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรมโดยใช้ดนตรีเป็นสื่อเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และทักษะการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ของวัยรุ่น ในกรุงเทพมหานคร [วิทยานิพนธ์ปริญญา ศิลปะศาสตรมหาบัณฑิต]. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ;2558.

นวัตกรรมกองทุนสวัสดิการชุมชน

Innovation of Community Welfare Fund

สุพรัตน์ วงศ์ดุสิตบุรี* นัตรวัญญ์ องค์กรสิงห์ และ มโน เมตตานันโท เลหาหวณิช

Supornrat Wongdusitburi*, Chatwaran Ongkasingh and Mano Mettananto Laohawanich

คณะวิทยาลัยนวัตกรรมสังคม มหาวิทยาลัยรังสิต จังหวัดปทุมธานี 12000

College of Social Innovation, Rangsit University, Pathum Thani 12000

*To whom correspondence should be addressed. e-mail: wongdusitburi65@outlook.co.th

Received: 22 April 2022, Revised: 17 July 2022, Accepted: 02 October 2022

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่องนวัตกรรมกองทุนสวัสดิการชุมชนมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระบบกองทุนสวัสดิการชุมชน 2) นวัตกรรมกองทุนสวัสดิการชุมชน และ 3) ปัญหาและอุปสรรคกองทุนสวัสดิการชุมชน เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยกำหนดพื้นที่ศึกษา 3 พื้นที่ศึกษา ประกอบด้วย 1. กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลคลองสามอำเภอคลองหลวงจังหวัดปทุมธานี 2. กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางระกำอำเภอนครชัยศรีจังหวัดนครปฐม 3. กองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลเมืองท่าโขลงตำบลคลองหนึ่งอำเภอคลองหลวงจังหวัดปทุมธานี กลุ่มตัวอย่างคือ ประธานฯ คณะกรรมการ และสมาชิกของกองทุนสวัสดิการชุมชนทั้งสามกองทุนใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก

ผลการศึกษาพบว่าปัญหาภายในเป็นเรื่องการดำเนินการต่างๆภายในกองทุนสวัสดิการชุมชนประกอบด้วย ด้านทรัพยากรบุคคล พบว่าเป็นเรื่องของการขาดผู้นำรุ่นใหม่ ความยั่งยืนของชุมชนพบว่ากองทุนสวัสดิการชุมชนหรือที่ชาวบ้านทั่วไปรู้จักกัน ในนาม “กองทุนสัจจะวันละบาท” เทคโนโลยีพบว่ากองทุนและสมาชิกกองทุนยังไม่มีระบบการจัดการที่เข้มแข็งพอในการดำเนินงานด้านบัญชีการเงิน การบริหารจัดการด้านสมาชิกพบว่าสมาชิกกองทุนมีการกระจายตัวของกลุ่มสมาชิกน้อย ด้านงบประมาณพบว่าการขาดงบประมาณ ค่าตอบแทนของคณะกรรมการอาจส่งผลต่อการไม่มีแรงจูงใจที่จะทุ่มเทบริหารจัดการกองทุน ด้านการบริหารจัดการกองทุนพบว่าการจัดทำระบบควบคุมด้านการเงินและบัญชีของกองทุนยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างครบถ้วนถูกต้อง

คำสำคัญ : กองทุนสวัสดิการชุมชน นวัตกรรม ทนสังคม ทรัพยากรบุคคล ความยั่งยืน

Abstract

This study was a research on innovation of community welfare fund that was aimed to 1) survey the community welfare fund system, 2) the innovation of the community welfare fund, and 3) problems and obstacles of Welfare Fund. The qualitative researcher defined 3 study areas as follows: 1. Khlong Sam Sub-District Community Welfare Fund, Khlong Luang District, Pathum Thani Province; 2. Community Welfare Fund, Bang Rakam Sub-District, Nakhon Chai Si District, Nakhon Pathom Province; and, 3. Tha Khong Municipality Community Welfare Fund, Khlong Nueng Sub-District, Khlong Luang District, Pathum Thani Province. The recruited subjects were the chairpersons, the committee members, and the members of the three community welfare funds. The interviews were conducted by using in-depth.

The results of the study concluded that the internal problems were related to various factions within the Community Welfare Fund. Generally known as the “Baht Daily Fund” Technology aspect found that the fund and its members do not have a strong enough management system for financial accounting operations. In terms of the budget, it was found that the lack of the compensation budget of the Board of Directors may affect the lack of incentives to devote to managing the fund and the fund account was still unable to complete and correct.

Keywords : Community Welfare Fund, Innovation, Social Capital, Human Resources, Sustainability

บทนำ

กองทุนสวัสดิการชุมชน เป็นการสร้างหลักประกัน และการช่วยเหลือเกื้อกูลกันของคนในชุมชนตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตาย ด้วยรูปแบบวิธีการที่หลากหลายตามบริบทของแต่ละชุมชนในแต่ละพื้นที่ เพื่อให้เกิดความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันบนหลักการพึ่งพาตนเองในแนวทางการให้อย่างมีคุณค่าอย่างมีศักดิ์ศรี การก่อกำเนิดของกองทุนสวัสดิการชุมชนนั้นนับจากอดีตที่สังคมไทยอยู่กันแบบพึ่งพาอาศัยกัน มีบ้านและวัดเป็นศูนย์กลาง ครั้นต่อมาสังคมเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงจากสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและ โดยเฉพาะด้าน เทคโนโลยี ทำให้สังคมไทยได้รับผลกระทบจากสภาพแวดล้อมทั้งภายในประเทศและนอกประเทศ ซึ่งสภาพแวดล้อมดังกล่าวส่งผลทั้งด้านบวกและด้านลบ ในด้านบวกส่งผลถึงความเจริญเติบโตด้านเศรษฐกิจ เทคโนโลยี สำหรับในด้านลบนั้นเป็นผลกระทบต่อความเป็นอยู่ในสังคมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยเฉพาะด้านความเหลื่อมล้ำในสังคม โดยเฉพาะความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ และปัญหาความยากจน ที่มีองค์ประกอบอื่นเข้ามาสนับสนุน เช่นเรื่องของสภาวะอากาศที่เอื้อต่อการทำเกษตรกรรม เรื่องที่ดินทำกิน และความช่วยเหลือที่รัฐเข้าไม่ถึง แม้รัฐจะตระหนักถึงข้อนี้เป็นอย่างดี แต่เนื่องจากงบประมาณของประเทศมีจำกัด รัฐต้องมีการจัดสรรไปในทุกส่วนต่าง ๆ ของประเทศ สำหรับความช่วยเหลือที่เรียกว่าสวัสดิการนั้น รัฐได้มีการจัดสวัสดิการให้ประชาชนแต่ก็ยังไม่ทั่วถึง ในขณะที่สังคมมีความเหลื่อมล้ำ ผู้ด้อยโอกาสและผู้ประสบปัญหาความยากลำบากไม่มีสวัสดิการที่เพียงพอ ชุมชนที่มีประสบการณ์งานพัฒนาจึงร่วมกันจัดเป็นสวัสดิการของชุมชน ทำการฟื้นฟูระบบการพึ่งตนเองและช่วยเหลือเกื้อกูลกันของสังคมในอดีตมาจัดเป็นกองทุนเพื่อช่วยเหลือกันและกันของชุมชน [1]

สถานการณ์ในเรื่องความไม่เท่าเทียมกันในสังคมที่เกิดจากผลของการพัฒนา สวัสดิการชุมชนจึงเป็นแนวคิดหนึ่งที่เป็นหัวใจของการพัฒนาสังคม เป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีและยั่งยืน ดังที่มีการกล่าวกันว่าการจัดสวัสดิการชุมชนคือการสร้างหลักประกันเพื่อความมั่นคงของคนในชุมชน ซึ่งหมายรวมถึงการพึ่งตนเองและการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เพื่อให้ชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ดังนั้น การขับเคลื่อนกิจกรรมในระบบสังคมไทยในรูปแบบกองทุนสวัสดิการชุมชนที่มีฐานมาจากการเกื้อกูลกันที่ได้รับการหลอมร่วมกันเป็นกิจกรรมชุมชนเพื่อชุมชน จึงเกิดเป็นพลังที่หนุนนำไปสู่การพัฒนาและการสร้างสรรค์ได้อย่างเป็นรูปธรรมในปัจจุบัน ภาครัฐเห็นความสำคัญของกองทุนสวัสดิการชุมชนที่ได้เข้ามาช่วยเหลือประชาชนในส่วนที่รัฐไม่สามารถเข้าถึง ขณะเดียวกันการที่จะทำให้กองทุนสวัสดิการชุมชนมีการขับเคลื่อนและพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง ภายใต้พลวัตที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาจึงเป็นสิ่งที่หลายฝ่ายให้ความสำคัญ การทำให้กองทุนมีการพัฒนาและเกิดความยั่งยืนเป็นองค์กรที่ช่วยเหลือชุมชนที่เป็นรากฐานของประเทศจึงมีความเชื่อมโยงกับการบริหารจัดการ การสร้างสรรค์และการพัฒนาให้สอดคล้องกับบริบทของแต่ละพื้นที่เป็นสิ่งที่สำคัญ การศึกษาวิจัยครั้งนี้จึงเป็นการศึกษาถึงการดำเนินงาน นวัตกรรมกองทุนฯ ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานเพื่อให้กองทุนฯสามารถดำรงรักษาสถานะได้อย่างมั่นคงเป็นองค์กรระดับชุมชนที่ทำให้ประชาชนสามารถพึ่งพาได้

จากความสำคัญของกองทุนสวัสดิการชุมชนที่เป็นดังรากฐานความมั่นคงของครัวเรือนในการสร้างหลักประกันให้กับคนในชุมชนในเรื่องต่างๆที่เกี่ยวกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่การได้รับความช่วยเหลือในยามเดือดร้อนขณะเดียวกันเป็นการฝึกทัศนคติในการเก็บออมให้กับประชาชนซึ่งจะเป็นผลในด้านการจัดระบบของเศรษฐกิจภาคครัวเรือนอันส่งผลต่อการพัฒนาประเทศในที่สุดดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษากองทุนสวัสดิการชุมชนเพื่อให้ทราบถึงการดำเนินการสร้างนวัตกรรมความสำเร็จใน 16 กิจกรรมรวมถึงปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนอื่นๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระบบกองทุนสวัสดิการชุมชน
2. เพื่อศึกษานวัตกรรมกองทุนสวัสดิการชุมชน
3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคการดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชน

การทบทวนวรรณกรรม

การศึกษานวัตกรรมกองทุนสวัสดิการชุมชนครั้งนี้ได้นำแนวคิดด้านทุนทางสังคมของปีแอร์ บูร์ดิเยอร์ [2] มาประยุกต์ใช้ในการสร้างกรอบแนวคิดการวิจัยซึ่งแนวคิดนี้กล่าวว่าทุนเป็นการเชื่อมโยงแนวคิดเรื่องชนชั้น โดยแบ่งทุนออกเป็น 3 ประเภท คือ ทุนเศรษฐกิจได้แก่ เงิน ทรัพย์สิน ทุนวัฒนธรรม เช่น สินค้าทางวัฒนธรรมรวมถึงความรู้ทางศิลปะ ประกาศนียบัตรการศึกษา และทุนทางสังคม ทุนทางสังคมได้รับการพัฒนาแนวคิดมาจากมาร์กซิส โดยแนวคิดทุนทางสังคมเกิดขึ้นช่วงปี ค.ศ. 1970 – 1980s ที่มีการให้คำจำกัดความทุนทางสังคมว่าหมายถึง ทรัพยากรที่มีอยู่จริงและมีศักยภาพซึ่งเชื่อมโยงกับการมีเครือข่ายที่ถาวร [3] ทุนทางสังคมเป็นเรื่องของบรรทัดฐาน ความไว้วางใจระหว่างกัน เครือข่ายทางสังคมและการจัดระเบียบสังคม ในบริบทที่ว่าเป็นเรื่องความหลากหลายในส่วนที่เป็นเอกภาพที่ปรากฏอยู่จริง ซึ่งมีจุดร่วมของสองสิ่งอยู่ด้วยคือเกณฑ์ของโครงสร้างทางสังคมและเอื้อให้การกระทำของตัวกระทำภายใต้โครงสร้างนั้นเกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นคนหลายคนหรือกลุ่มคนที่ร่วมมือกัน ในการก่อให้เกิดเครือข่ายทางสังคมที่มีความใกล้ชิดกัน เช่น การคาดหวังว่าจะมีการเอื้อประโยชน์ต่อกันและกลุ่มบรรทัดฐานที่ขับเคลื่อนกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน [4] ทุนทางวัฒนธรรมเป็นองค์ประกอบหนึ่งของทุนสังคม ซึ่งทุนวัฒนธรรมมีฐานะเป็นทรัพยากรทำนองเดียวกับการลงทุนเชิงเศรษฐกิจ โดยทุนทางวัฒนธรรมออกเป็น 3 ลักษณะ คือ ทุนวัฒนธรรมที่แฝงฝังอยู่ภายในกาย ทุนวัฒนธรรมที่อยู่ในรูปของวัตถุ และทุนวัฒนธรรมที่อาศัยการสถาปนา ในการศึกษาด้านกองทุนสวัสดิการสังคมจึงควรมีการศึกษาด้านทุนทางวัฒนธรรมควบคู่กันไปด้วย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องนวัตกรรมระบบกองทุนสวัสดิการชุมชนครั้งนี้โดยภาพรวมของการกำหนดระเบียบวิธีการวิจัยหรือกระบวนการวิจัย (Methodology) ที่นำมาใช้ ผู้วิจัยได้กำหนดระเบียบวิธีการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) สำหรับการนำเสนอระเบียบวิธีการวิจัยผู้วิจัยได้กำหนดกรอบและขอบเขตตลอดจนเหตุผลประการสำคัญของการนำระเบียบวิธีการวิจัยดังกล่าวข้างต้นในการดำเนินการวิจัยโดยใช้พื้นที่กรณีศึกษา 3 พื้นที่

ในการเลือกพื้นที่ศึกษา ผู้วิจัยทำการคัดเลือกกองทุนฯ โดยการสุ่มแบบเจาะจง ไม่อาศัยหลักทฤษฎีความน่าจะเป็น การสุ่มตัวอย่างพื้นที่ศึกษาแบบตามความสะดวก (Convenience sampling) [5] พิจารณาในแง่ของความสะดวก ง่ายต่อการศึกษา โดยใช้วิธีเลือกกลุ่มเก็บข้อมูลเฉพาะหมู่บ้านที่ผู้วิจัยสามารถเดินทางไปมาได้สะดวก เลือกกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ใกล้บ้าน ซึ่งเป็นกองทุนสวัสดิการชุมชนที่มีการพัฒนาการดำเนินงานแบบมีนวัตกรรม พัฒนาการในด้านการบริหารจัดการและมีการต่อยอดแนวทางการดำเนินงานจากกระบวนการเดิมที่มีการจัดสวัสดิการจากฐานทุนที่มีอยู่ที่เริ่มจากกองทุนการออม เป็นกองทุนการเงินเพื่อนำมาใช้จ่ายช่วยเหลือสมาชิก เช่น กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ และขยายสวัสดิการไปสู่รูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งมีการขยายเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ ในชุมชน มีการบูรณาการสวัสดิการชุมชนให้ฐานสมาชิกเพิ่มมากขึ้น โดยการนำนวัตกรรมด้านทุนทางสังคมเป็นเครื่องมือในการดำเนินการโดยพื้นที่ศึกษา ประกอบด้วย

1. กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี
2. กองทุนสวัสดิการชุมชน ตำบลบางระกำ อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม
3. กองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลเมืองท่าโขลง ตำบลคลองหนึ่ง อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยการสัมภาษณ์โดยใช้วิธีกำหนดเกณฑ์ ที่กล่าวว่าหากขนาดของกลุ่มตัวอย่างหลักร้อยละ 15-30% [6] ในการศึกษาครั้งนี้ มีประชากรที่ผู้วิจัยเลือกสัมภาษณ์ 20 คน จากจำนวนทั้งหมดที่เป็นประธานและคณะกรรมการ จำนวน 135 คน จึงได้บุคคลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 20.25 - 40.50 คน ผู้วิจัยจึงเลือกสัมภาษณ์ 20 คน เนื่องจากประชากรเป็นประเภทความแตกต่างของประชากรมีไม่มาก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเชิงลึกเพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์การวิจัย โดยคำนึงถึงบริบททางสังคมของชุมชนแต่ละกองทุนเป็นสำคัญ โดยใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีด้านทุนทางสังคม ของปีแอร์ บูร์ดิเยอร์ ที่ให้ความสำคัญกับทุนทางสังคมในด้าน

ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในสังคม แนวคิดนี้มองว่าทุนทางสังคมสามารถสะสมและแปรเปลี่ยนเป็นทุนด้านอื่น ๆ ได้ ผู้วิจัยแบ่งแบบสอบถามการสัมภาษณ์แบบปลายเปิดออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 : ประวัติส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์โดยย่อ (ชื่อ ตำแหน่ง ประสบการณ์)

ส่วนที่ 2 : คำถามปลายเปิด เกี่ยวกับความเป็นมา และการดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชน

ส่วนที่ 3 : คำถามปลายเปิดเกี่ยวกับ นวัตกรรมความสำเร็จในการดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชน

ส่วนที่ 4 : คำถามปลายเปิดเกี่ยวกับ ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชน

ส่วนที่ 5 : คำถามปลายเปิดเกี่ยวกับ ข้อเสนอแนะ และความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการกองทุนสวัสดิการชุมชนในปัจจุบันรวมถึงแนวโน้มในอนาคต

หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth-interview) การสังเกตและการประชุมกลุ่มย่อยจากกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ประธานฯ คณะกรรมการ และสมาชิกของกองทุนสวัสดิการชุมชนทั้งสามกองทุน เพื่อเก็บข้อมูลเชิงประจักษ์และนำมาจัดแยกหมวดหมู่ของเนื้อหาให้ชัดเจน โดยดำเนินการดังนี้:

1. ดำเนินการศึกษาระบบการในการดำเนินการกองทุนสวัสดิการชุมชน ความเป็นมา สภาพทั่วไป ในด้านสังคม ความเป็นอยู่ การงาน อาชีพ แนวคิด นวัตกรรมการดำเนินการ ในเรื่องทุนทางสังคม ทุนวัฒนธรรม ทุนทางเศรษฐกิจ รวมถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ และอุปสรรคของการจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชน เพื่อนำมากำหนดประเด็นคำถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์การวิจัย โดยเน้นกระบวนการการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการศึกษาวิจัย

2. สรุปและนำเสนอผลการศึกษาที่ได้ทั้งจากการศึกษาในเชิงเอกสารและภาคสนาม โดยนำมาวิเคราะห์ตามประเด็นที่สำคัญ คือ กระบวนการ สภาพทั่วไป แนวคิด ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ นวัตกรรมที่นำมาใช้ในการบริหารจัดการ ปัญหาและอุปสรรคของการจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนทั้งสามแห่ง

การวิเคราะห์ข้อมูล

สำหรับกระบวนการในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร (Document research) โดยกระบวนการและวิธีการวิเคราะห์ อันจะได้ดำเนินการกระบวนการตามแนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ ดังนี้: 1.การวิเคราะห์ข้อมูลโดยพิจารณาประเด็นหลัก (Major themes) หรือแบบแผนหลัก (Major themes) 2.นำประเด็นหลัก (Major themes) ที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลมาสังเคราะห์ออกเป็นประเด็นย่อย (Sub-themes) 3.กำหนดหัวข้อย่อย (Categories) เป็นกระบวนการวิเคราะห์โดยการเริ่มต้นจากการวิเคราะห์ภาพรวมไปสู่การวิเคราะห์ด้านการบริหารจัดการกองทุนฯ ด้านนวัตกรรม ปัญหาและอุปสรรค 4. การพรรณนาข้อมูลตามปรากฏการณ์ร่วมด้วย เพื่อแสวงหาหรือให้ได้มาซึ่งข้อค้นพบหรือองค์ความรู้ใหม่จากกระบวนการวิจัยเพื่อเป็นแนวทางที่สามารถนำไปสู่การจัดทำข้อเสนอแนะ ในการกำหนดสาระสำคัญของนวัตกรรมระบบกองทุนสวัสดิการชุมชนต่อไป 5. สรุปผลการศึกษาวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

ด้านระบบกองทุนสวัสดิการชุมชน

การบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชน ตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางระกำ อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม และกองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลเมืองท่าโขลง (ตำบลคลองหนึ่ง) อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานีมีระบบการดำเนินงานดังนี้:

1. หลักความคุ้มค่า ให้ความสำคัญในการบริหารจัดการและนวัตกรรม โดยตระหนักว่าการบริหารจัดการมีผลต่อความสำเร็จของกองทุนฯ ที่สามารถวัดและประเมินผลได้ การบริหารจัดการทำให้มีการใช้ทรัพยากรให้เกิดความคุ้มค่าและเกิดประสิทธิภาพ ส่วนนวัตกรรมเป็นการสร้างสรรค์ ในเรื่องการบริหารจัดการให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละบริบทของพื้นที่และสนับสนุนความเป็นไปของแต่ละกองทุนฯ ในด้านต่าง ๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยให้คุณภาพชีวิตของสมาชิกในองค์กรดีขึ้น และยังเป็นการแสวงหาวิธีการทำงานที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ เพราะกระบวนการจัดการที่ดีมี

ประสิทธิภาพ ผนวกกับนวัตกรรม ทำให้เกิดกระบวนการจัดการในรูปแบบต่าง ๆ ทำให้องค์กรประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

2. หลักการแบ่งงาน

ระบบการดำเนินงานกองทุน พบว่ากองทุนมีระบบการบริหารเพื่อให้ประสบความสำเร็จของกองทุนคือ การแบ่งการบริหารออกเป็นส่วนต่าง ๆ ได้แก่ ประธาน รองประธาน เลขานุการ และเหรัญญิก โดยกองทุนได้มีการแบ่งการบริหารจัดการออกไปในส่วนต่าง ๆ และมีรูปแบบการจัดการอย่างเป็นขั้นตอนก่อนการดำเนินงานโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ประกอบด้วย การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ความเป็นมาเป็นไปของแต่ละโครงการ การวางแผน การปฏิบัติงานโดยมีการแบ่งงานกันทำไปในส่วนต่าง ๆ

3. หลักการมีส่วนร่วม

หลักการบริหารจัดการที่ดี โดยเน้นการมีส่วนร่วม มีขั้นตอนในการดำเนินงานของตำแหน่งหน้าที่ต่าง ๆ ที่มีรูปแบบทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการแต่มีความชัดเจนในการบริหารงาน กำหนดเป็นลายลักษณ์อักษร มีการสร้างพลังการมีส่วนร่วมของชุมชน การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ตลอดจนปลูกความคิดด้านการมีจิตอาสา เพื่อแก้ไขปัญหา ทำให้เกิดการพึ่งพาตนเองมีความพร้อมที่จะช่วยเหลือซึ่งกันและกันพร้อมกับการนำนวัตกรรมเข้ามาบริหารจัดการเพื่อแก้ปัญหาและสร้างสวัสดิการใหม่ ๆ เนื่องจากความสัมพันธ์ของสมาชิกกองทุนดังกล่าวอยู่ในแนวราบคือ มีลักษณะสังคมส่วนใหญ่เป็น สังคมเกษตรกรรม และอยู่ร่วมกันเป็นหมู่บ้าน ซึ่งแต่ละบ้านมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกัน มีงานหรือกิจกรรมใด ๆ ก็ช่วยเหลือกัน ดูแลเอื้อเฟื้อกันเสมือนญาติ

ด้านนวัตกรรมกองทุนสวัสดิการชุมชน

สำหรับนวัตกรรมกองทุนสวัสดิการชุมชนของกองทุนสวัสดิการชุมชนทั้งสามกองทุนนั้นมีรูปแบบการสร้างนวัตกรรมดังนี้:

1. นวัตกรรมการพึ่งพาตนเอง

การศึกษานวัตกรรมกองทุนพบว่าการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมที่เป็นสังคมแห่งความสงบสุข มีความเอื้ออาทร และเป็นสังคมที่พึ่งพาซึ่งกันและกัน เป็นจุดร่วมที่สำคัญในการพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนตลอดจนการสร้างเสริมความเข้มแข็งให้กับชุมชนโดยมีกองทุนสวัสดิการชุมชนเป็นหลักประกันสำหรับนวัตกรรมด้านการพึ่งพาตนเองมีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่

1) ด้านผู้นำ จากการศึกษาพบว่าผู้นำมีส่วนสำคัญทางความคิดให้กับสมาชิกในด้านการใฝ่เรียนรู้ เสียสละ ทุ่เม และโปร่งใส อีกทั้งให้อิสระผู้ร่วมงานในการคิดและรู้จักประนีประนอม สร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมมือทางความคิด การจัดการทั้งระดับบุคคล ระดับชุมชน นอกจากนั้นผู้นำยังเป็นตัวอย่างของผู้ที่มีความเป็นจิตอาสา เสียสละ และมุ่งประโยชน์ส่วนร่วม

2) ด้านความเป็นกลุ่มอาชีพ มีการคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ การใช้เทคโนโลยีชาวบ้าน ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นองค์ประกอบร่วมและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีชาวบ้านมาผสมผสานกับเทคโนโลยีและความรู้สมัยใหม่ ใช้ฐานคิด เป็นการผลิต การบริโภค และการกระจายผลผลิต โดยที่ผู้คนในครอบครัวและชุมชนมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผลประโยชน์จากการใช้ทุนทรัพยากรท้องถิ่นเป็นฐานสำคัญ

3) ด้านการปรับตัวของชุมชน มุ่งเน้นการใช้ทุน ความรู้ และการจัดการด้านการตลาด บนฐานของการเรียนรู้และการปรับตัว เพื่อนำไปสู่การพึ่งตนเอง การมีผู้นำที่เน้นให้ชาวบ้านได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ส่งเสริมให้ทุกคนมีการพัฒนาทักษะความรู้ประสบการณ์ เน้นการทำงานเป็นทีม แบ่งหน้าที่กันทำตามความถนัด

4) ด้านการจัดการทรัพยากรและทุนด้วยระบบความสัมพันธ์ของชุมชน ชุมชนเป็นเจ้าของการผลิตที่มีอำนาจในการใช้และการจัดการเพื่อตอบสนองความต้องการทางเศรษฐกิจของตนเอง

2. นวัตกรรมการมีส่วนร่วม

การศึกษากองทุนสวัสดิการชุมชนทั้งสามกองทุนพบว่า กองทุนมีรูปแบบในการสร้างนวัตกรรมโดยกองทุนมีการเปิดโอกาสให้สมาชิกมีอิสระในการแสดงออก แสดงความคิดเห็น ในการตัดสินใจด้านการดำเนินการต่างๆของกองทุน ทำให้สมาชิกมีความมั่นใจและเห็นว่ากองทุนมีการดำเนินงานเพื่อคนในชุมชนอย่างแท้จริง ขณะเดียวกันกองทุนฯ มีการปฏิบัติงานต่าง ๆ ด้วยความระมัดระวังและตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อที่ต่อสมาชิก หลักการมีส่วนร่วมนี้จึงเข้ามามีบทบาทสำคัญและเชื่อมโยงกับการรับผิดชอบต่องานการให้ความสำคัญกับการเคารพสิทธิมนุษยชนของสมาชิก และความสามารถในการปฏิบัติงานของกองทุนในการพัฒนากองทุนเพื่อประโยชน์สุขของชุมชน ในการปฏิบัติการมีส่วนร่วม มี 5 ระดับดังนี้

1) การให้ข้อมูลที่เป็ข่าวสารข้อเท็จจริง ไม่มีอคติเอนเอียง เพื่อเป็นข้อมูลต่อสาธารณชนได้เข้าใจปัญหา สามารถเป็นทางเลือก มองเห็นโอกาสและแนวทางแก้ไขได้

2) การร่วมปรึกษาหารือให้ข้อคิดเห็น ซึ่งเป้าหมายการมีส่วนร่วมคือ การรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะเพื่อประกอบการวิเคราะห์ กำหนดทางเลือก และตัดสินใจ ร่วมปรึกษาหารือ กองทุนที่มีการใช้วิธีสำรวจความคิดเห็นและจัดเวทีให้สมาชิกแสดงความสามารถ

3) การให้สมาชิกเข้ามาเกี่ยวข้องร่วมปฏิบัติหรือเสนอแนะแนวทางในการทำงานร่วมกับสาธารณชน ตลอดกระบวนการเพื่อยืนยันว่าเข้าใจความคิด ความสามารถของสมาชิกโดยการประชุมเชิงปฏิบัติการ

4) การร่วมมือของสมาชิกในการทำกิจกรรมต่างๆอย่างต่อเนื่อง เน้นให้เห็นถึงการเป็นหุ้นส่วนในทุกกระบวนการตัดสินใจ รวมถึงการเลือกวิธีการแก้ปัญหากระบวนการ ฉันทามติและการตัดสินใจแบบมีส่วนร่วม

5) เสริมอำนาจแก่สมาชิกในการให้เป็นผู้ตัดสินใจมอบอำนาจการตัดสินใจสุดท้ายให้สมาชิกเป็นผู้กำหนด หรือมีบทบาทสำคัญ เนื่องจากการสร้างให้เห็นว่าสมาชิกมีบทบาทสำคัญจะทำให้เกิดความมั่นใจในมวลหมู่สมาชิกอันส่งผลไปยังจำนวนสมาชิก

3. นวัตกรรมเครือข่าย

การศึกษาพบว่าเครือข่ายและการสร้างเครือข่ายมีความสำคัญต่อการดำเนินงานของ กองทุนสวัสดิการชุมชน ซึ่งเครือข่ายมีลักษณะของเครือข่ายดังนี้

1) เครือข่ายลักษณะเป็นธรรมชาติ โดยมีคนในชุมชนเป็นผู้ริเริ่ม จากการได้ตระหนัก ต้นตัวในปัญหาที่เกิดขึ้น แล้วลงมือเริ่มรวมตัวกันเข้าเป็นกลุ่ม เป็นเครือข่ายเพื่อแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจอันเกิดจากรายได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย และไม่มีสวัสดิการของภาครัฐเข้าไปถึง จึงได้ร่วมกันจัดกลุ่มสมาชิกออมทรัพย์ขึ้นเพื่อไว้ช่วยเหลือกันในยามเดือดร้อน เป็นการร่วมกันฟื้นฟูระบบคุณค่าเดิม

2) เครือข่ายจัดตั้ง โดยมีภาครัฐเข้าไปมีส่วนร่วมในการก่อตั้งกลุ่มต่าง ๆ ซึ่งสำหรับกองทุนสวัสดิการชุมชนนี้เป็นลักษณะของการที่รัฐเข้าไปสนับสนุน หรือให้คำปรึกษาหรือให้องค์ความรู้ในด้าน ต่าง ๆ เช่นการเกิดขึ้นของโครงการกองทุน (กองทุน) วันละบาทนั้น แม้จะถูกจัดตั้งโดยคนในชุมชน อันมีสาเหตุมาจากการเพิ่มขึ้นของสมาชิกมีจำนวนน้อยลง สมาชิกกองทุนจึงร่วมกันประชุมเพื่อแก้ปัญหา

3) เครือข่ายที่เกิดจากวิวัฒนาการ โดยกองทุนมีสวัสดิการชุมชนที่เป็นหลักในเรื่องของการออมอยู่แล้ว และมีการพัฒนาต่อยอดไปเป็น ร้านค้าสวัสดิการ เครือข่ายผู้สูงอายุ และเครือข่ายอื่น ๆ ทั้งในระดับตำบลและระดับจังหวัด

ด้านปัญหาการดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชน

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานสำหรับเครือข่ายสวัสดิการชุมชน แยกออกเป็น 2 ประเด็น คือ ปัญหาภายในและปัญหาภายนอก

1. ปัญหาภายใน เป็นเรื่องการดำเนินการต่าง ๆ ภายในกองทุนสวัสดิการชุมชนประกอบด้วย

1) ด้านทรัพยากรบุคคล พบว่าเป็นเรื่องของการขาดผู้นำรุ่นใหม่ ๆ เนื่องจากการสร้างผู้นำรุ่นใหม่ทำได้ยากขึ้น คนรุ่นใหม่ได้รับการศึกษาสูงขึ้น มีค่านิยมในการทำงานในองค์กร ไม่ได้มีอาชีพเกษตรกรรมเหมือนบรรพบุรุษ ไม่ค่อยมีเวลาที่จะมาเป็นอาสาในการทำงานให้กับกองทุนทำให้กองทุนขาดทรัพยากรบุคคลที่เป็นคนรุ่นใหม่ ๆ

2) ด้านความยั่งยืนของชุมชน หรือที่ชาวบ้านทั่วไปรู้จักกันในนาม “กองทุนสัจจะวันละบาท” หากไม่มีการหาแนวทางเพิ่มสมาชิก อาจเป็นปัญหาในอนาคต

3) เทคโนโลยี การศึกษาพบว่ากองทุนและสมาชิกกองทุน ยังไม่มีการนาระบบเทคโนโลยีมาใช้ให้ครอบคลุม

4) สมาชิกกองทุนมีการกระจายตัวของกลุ่มสมาชิกน้อย ทั้งความหลากหลายของกลุ่มคน ในแต่ละช่วงอายุ และการกระจายของกลุ่มคนด้านพื้นที่

5) ด้านการขาดงบประมาณค่าตอบแทนของคณะกรรมการ ซึ่งปัจจุบันส่วนใหญ่คณะกรรมการกองทุนทั้งสามกองทุนทำงานด้วยจิตอาสา

6) ด้านการบริหารจัดการกองทุนฯ พบว่าการจัดทำระบบควบคุมด้านการเงินและบัญชี กองทุนฯ ยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างครบถ้วน ถูกต้อง คณะกรรมการมีการบริหารงานที่ยังไม่เกิดความเข้มแข็ง มีความเป็นส่วนร่วมน้อย และส่วนใหญ่คนที่รับผิดชอบเป็นกลุ่มคนเดิม ๆ ไม่สามารถหาจิตอาสากลุ่มใหม่ ๆ ได้

2. ปัญหาที่เกิดจากภายนอกกองทุนฯ ที่ไม่สามารถควบคุมได้ประกอบด้วย

1) การเพิ่มจำนวนสมาชิกอยู่ในอัตราที่ลดลง พบว่าการเพิ่มจำนวนสมาชิกซึ่งเป็นปัจจัยหลักในการดำรงอยู่ของกองทุนฯ แต่เป็นสิ่งที่หลายกองทุนฯ กำลังประสบปัญหาในด้านการเพิ่มจำนวนสมาชิก อันเนื่องมาจากปัจจัยด้านโครงสร้างอายุที่มีประชากรที่เป็นผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 50-59 ปี มีวัยเจริญพันธุ์น้อยทำให้มีการเกิดใหม่ลดลงและส่งผลกระทบต่อกองทุนฯ มีความเสี่ยงในแง่อัตราการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรรุ่นใหม่ลดลง

2) รายรับที่ไม่สอดคล้องกับรายจ่าย โดยกองทุนต้องมีภาระค่าใช้จ่ายในด้านการเจ็บป่วย และการเสียชีวิตของสมาชิกที่ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงวัยผู้สูงอายุ กองทุนฯ อาจจะต้องพบกับปัจจัยเสี่ยงด้านอัตราการเจ็บป่วยของสมาชิก อันเนื่องมาจากต้องจ่ายสวัสดิการรักษาพยาบาลมากขึ้นในอนาคต

อภิปรายผล

ด้านนวัตกรรมกองทุนสวัสดิการชุมชน

สอดคล้องกับการศึกษาของ สมทรง บรรจงจิตินันต์ (2560) ทำการศึกษาแนวทางการจัดการชุมชนพึ่งตนเองอย่างยั่งยืน กรณีศึกษาบ้านหัวคูตำบลพระยาบันลือ อำเภอลาดบัวหลวงจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า การพึ่งพาตนเองแบบยั่งยืนเกิดจากการประยุกต์แนวคิดด้านวัฒนธรรมชุมชน แนวคิดชุมชนเข้มแข็งและแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นทุนทางสังคมระดับหมู่บ้าน นำมาสร้างกลไกขับเคลื่อนเป็นแนวทางการจัดการปัญหา ส่งผลต่อการดำรงอยู่ของบ้านหัวคูไม่ต้องล่มสลาย ชาวบ้านมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นทั้งด้านที่อยู่อาศัย ที่ดินทำกิน อาชีพ รายได้ ระบบความสัมพันธ์ทางสังคม การสืบสานวัฒนธรรมประเพณีไม่ให้สูญหายไปพร้อมกระแสการพัฒนา

ด้านปัญหาการดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชน

ซึ่งปัญหาดังกล่าวข้างต้นสอดคล้องกับการตรวจสอบขององค์กรพัฒนาชุมชนที่พบปัญหากองทุนทั่วประเทศจากการตรวจสอบประเมินความสำเร็จ และผลการดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการชุมชนโดยกำหนดเกณฑ์การประเมินตามผลการดำเนินงานภายใต้ปัจจัยความสำเร็จ 7 ประการ ในปี 2563 ได้แก่ การจัดระบบควบคุมด้านการเงินและบัญชี ความเข้มแข็งในการบริหารงานของคณะกรรมการ ความเหมาะสมของระเบียบและการปฏิบัติตามระเบียบ ความมั่นคงด้านการเงิน การขยายฐานเพิ่มจำนวนสมาชิกและการกระจายตัวของกลุ่มสมาชิก ระบบการบริหารข้อมูล การเปิดเผยข้อมูล และการมีส่วนร่วมของสมาชิกและสอดคล้องกับการศึกษาของ สุวลักษณ์ วงศ์สุรวัฒน์, ศิริรัตน์ ชุนทดคล้าย และ ฤชสพร ญัฐจริโรจน์ (2562) เรื่อง การบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองระดับดีมาก : กรณีศึกษาจังหวัดนครปฐมโดยผลการศึกษาด้านปัญหาอุปสรรคในการบริหารงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองพบว่าปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการบริหารจัดการด้านผู้นำ คือ การที่กองทุนขาดผู้สืบทอดการทำงานด้านการบริหารจัดการกองทุน โดยเป็นปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในทุกตำแหน่งที่ทำหน้าที่ในการบริหารจัดการ [7]

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ด้านระบบกองทุนสวัสดิการชุมชน ควรหาวิธีการทำงานที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพ การแบ่งการบริหารออกเป็นส่วนต่างๆ ให้เป็นระบบมีขั้นตอน เน้นการมีส่วนร่วมของตำแหน่งหน้าที่ต่าง ๆ

1.2 ด้านนวัตกรรมกองทุนสวัสดิการชุมชน ควรสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน การพัฒนาทักษะความรู้ประสบการณ์ การมีส่วนร่วมและการแสดงความคิดเห็น

1.3 ด้านปัญหาการดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชน ควรมีการสร้างผู้นำรุ่นใหม่เพื่อที่จะมาบริหารที่ทันสมัย การจัดคณะกรรมการมีการบริหารงานที่เป็นระบบและเข้มแข็ง และจัดทำระบบควบคุมด้านการเงินและบัญชี กองทุนฯ ที่ดี

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ด้านการดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชนมีการดำเนินงานดังนี้:

2.1.1 ควรมีการวางแผนระยะยาวในด้านการขยายฐานสมาชิกให้มีความครอบคลุมในด้านอายุ และขยายความครอบคลุมในเชิงพื้นที่ที่ไม่จำกัดเฉพาะคนในชุมชน

2.1.2 ทำการประชาสัมพันธ์ให้เห็นถึงความสำคัญในการออมเงินไว้ใช้ เป็นหลักประกันในยามฉุกเฉิน การกู้ยืมเพื่อการประกอบอาชีพ และเป็นการช่วยเหลือคนในชุมชนกันเองในด้านต่าง ๆ

2.1.3 นำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการบริหารจัดการให้มากขึ้น เพื่ออำนวยความสะดวกกับคณะกรรมการ

2.2 ด้านนวัตกรรมกองทุนสวัสดิการชุมชน ควรมีการพัฒนาองค์ความรู้ให้กับบุคลากรกองทุนในการสร้างนวัตกรรมการทำงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ เช่น การศึกษาดูงาน หรือจัดหลักสูตรอบรมเพื่อพัฒนาคนให้มีศักยภาพมากขึ้นหรือเพื่อให้สามารถนำแนวคิดใหม่ ๆ มาพัฒนาและเชื่อมโยงเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ตลอดจนการสร้างบรรยากาศที่เน้นการมีส่วนร่วม

2.3 ด้านปัญหาที่เกิดขึ้นกับกองทุนสวัสดิการชุมชน โดยส่วนใหญ่เป็นเรื่องของการบริหารจัดการและการขยายฐานสมาชิก ดังนั้น การบริหารด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ควรมีการนำระบบเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการบริหารจัดการให้ครอบคลุมให้เกิดความสะดวกรวดเร็วในการทำงาน

เอกสารอ้างอิง

- [1] สมมิตร ไตรภักตร์กุล. ปัญหาความเหลื่อมล้ำและความไม่เป็นธรรมด้านสิทธิและ โอกาสในสังคมไทย, วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร. หลักสูตร วปอ 1-16; 2561.
- [2] Bourdieu, P. Distinction: A Social Critique of the Judgment of Taste. Translated by Richard Nice. Cambridge: Harvard University Press; 2002.
- [3] ปิ่นวดี ศรีสุพรรณ. “วาทกรรมทุนทางสังคม: กระบวนการสร้างแนวคิดและ ปฏิบัติการในบริบทการพัฒนาของไทย (พ.ศ. 2540 - 2546)” [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต]. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2547.
- [4] Coleman, James S. "Social Theory, Social Research, and a Theory of Action." American Journal of Sociology 9; 1986: 1309-1335.
- [5] กัญญ์สิริ จันทร์เพ็ญ. การวิจัยทางการแพทย์ แนวคิดหลักการและวิธีปฏิบัติ, วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี; 2541.
- [6] บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น พิมพ์ครั้งที่7 กรุงเทพฯ, สุวีริยาสาส์น; 2545.
- [7] สุวรงค์ วงศ์สุวัฒน์, ศิริรัตน์ ชุมพลชัย และฤชพรพันธุ์รุจิโรจน์. การบริหารกองทุน หมู่บ้านและชุมชนเมืองระดับตึก: กรณีศึกษา จังหวัดนครปฐม, วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร 2562; 7(3): 888-898.

แนวทางการพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 ขององค์การบริหาร ส่วนตำบลพลับพลาไชย อำเภออุทุมพร จังหวัดสุพรรณบุรี

The Development Guidelines of Administrative Competency in accordance with Itthibada 4 Principle of the Plubplachai Subdistrict Administrative Organization, U Thong District, Suphanburi Province

พระอุทัย จารูธมโม (แก่นจำปา)* สาโรช เพือกบัวขาว และพนิต ศรีประดิษฐ์
PhraUThai Jaruthammo (Kaenjampa)*, Saroj Phueakbuakao and Panit Seepradit

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จังหวัดสุพรรณบุรี 72000
Program in Public Administration, Faculty of Social Science, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Suphanburi 72000

*To whom correspondence should be addressed. e-mail: phrakaenjampa@gmail.com

Received: 30 March 2022, Revised: 26 June 2022, Accepted: 01 August 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 2) เพื่อศึกษาการพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย และ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 กับการพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย และ 4) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 ในองค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย อำเภออุทุมพร จังหวัดสุพรรณบุรี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามและการสัมภาษณ์เชิงลึก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย จำนวน 69 คน โดยการสุ่มแบบง่าย และการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ พระสงฆ์ ผู้บริหารท้องถิ่น และผู้บริหารระดับสูงหรือนักวิชาการ จำนวน 9 ท่าน โดยการสุ่มแบบเจาะจง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท

ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหาร โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.93) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านวิมิงสา ($\bar{X}$ = 4.03) ด้านจิตตะ ($\bar{X}$ = 3.96) ด้านวิริยะ ($\bar{X}$ = 3.90) และด้านฉันทะ ($\bar{X}$ = 3.83) ตามลำดับ 2) การพัฒนาสมรรถนะของบุคลากร โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.97) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านสมรรถนะในการบริหารตนเอง ($\bar{X}$ = 4.10) ด้านสมรรถนะในการตระหนักรู้เรื่องโลกาภิวัตน์ ($\bar{X}$ = 4.01) ด้านสมรรถนะในการสื่อสาร ($\bar{X}$ = 4.00) ด้านสมรรถนะในการปฏิบัติเชิงกลยุทธ์ ($\bar{X}$ = 3.95) ด้านสมรรถนะในการทำงานเป็นทีม ($\bar{X}$ = 3.94) ด้านสมรรถนะในการวางแผนและการบริหารจัดการ ($\bar{X}$ = 3.82) ตามลำดับ 3) การบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการพัฒนาสมรรถนะของบุคลากร โดยรวมอยู่ในระดับต่ำ (r = 0.219) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 4) แนวทางการพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 ขององค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชยคือ 4.1) ด้านฉันทะ (การวางแผน) ผู้บังคับบัญชาควรเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมที่จะพัฒนางานและนโยบายขององค์กรด้วยความเต็มใจ และพัฒนาบุคลากรด้วยการจัดฝึกอบรมทั้งภายในและภายนอกองค์กรอยู่เสมอ 4.2) ด้านวิริยะ (การปฏิบัติตามแผน) บุคลากรควรพยายามฝึกฝนพัฒนาตนเองให้เกิดความชำนาญในหน้าที่ด้วยการเรียนรู้เพิ่มเติม ค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับงานที่ตนเองปฏิบัติอย่างเต็มศักยภาพและมุ่งมั่นที่จะพัฒนาอย่างต่อเนื่อง 4.3) ด้านจิตตะ (การตรวจสอบ) องค์กรควรส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 ด้านจิตตะ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการทำงาน ส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาตนเองอยู่เสมอ และ 4.4) ด้านวิมิงสา (ปรับปรุงแก้ไข) ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรด้วยการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างเหมาะสม และมีการแก้ไขปัญหการปฏิบัติงานของบุคลากรให้มีการพัฒนาที่ดีขึ้น

คำสำคัญ : การบริหารงาน หลักอิทธิบาท 4 การพัฒนาสมรรถนะ

Abstract

This research aimed to: 1) study the administrative competency in accordance with Itthibada 4 principle, 2) study the development of personnel competency in Plubplachai subdistrict administrative organization, and 3) study the relationship between the administrative competency in accordance with Itthibada 4 principle and the development of personnel competency in Plubplachai subdistrict administrative organization, and 4) propose guidelines for the development of administrative competency in accordance with Itthibada 4 principle of the Plubplachai subdistrict administrative organization, U Thong district, Suphanburi Province. The research instrument were questionnaire and In-depth interview. The samples used in quantitative research were 69 personnel of Plubplachai subdistrict administrative organization by simple random sampling; and qualitative research were 9 people of monks, local administrators, and senior management or academics by purposive random sampling. The data was analyzed by using frequency, percentage, mean, standard deviation, and Pearson Correlation Coefficient in qualitative research. In-depth interviews were conducted with 9 key informants or individuals, and data were analyzed using contextual analysis. The research found that 1) the administrative competency in accordance with Itthibada 4 principle of administrator overall were at a high level ($\bar{X}$ = 3.93). When each aspect was considered, it was found that the all aspects were at a high level of Vimangsa ($\bar{X}$ = 4.03), Chitta ($\bar{X}$ = 3.96), Viriya ($\bar{X}$ = 3.90), and Chanta ($\bar{X}$ = 3.83), respectively, 2) the development of personnel competency overall were at a high level ($\bar{X}$ = 3.97). When each aspect was considered, it was found that the all aspects were at a high level of competency in self-management ($\bar{X}$ = 4.10), competency in globalization awareness ($\bar{X}$ = 4.01), competency in communication ($\bar{X}$ = 4.00), competency in strategic action ($\bar{X}$ = 3.95), competency in teamwork ($\bar{X}$ = 3.94), and competency in planning and management ($\bar{X}$ = 3.82), respectively, 3) the administrative competency in accordance with Itthibada 4 principle relationship between the development of personnel competency overall, it was at a low level (r = .219) with a statistically significant level of 0.05, and 4) guidelines for the development of administrative competency in accordance with Itthibada 4 principle of the Plubplachai subdistrict administrative organization: 4.1) Chanta (planning): supervisors should open opportunities for personnel to participate willingly in developing work and organizational policies and develop personnel by organizing training both inside and outside the organization, 4.2) Viriya (implementation of the plan): personnel should try to practice, develop yourself to be proficient in your job by learning more. Researching their work to their full potential and striving to continually improve, 4.3) Chitta (Audit): organizations should promote the application of Itthibada 4 principle to enhance their working potential. Always encourage personnel to develop themselves, and 4.4) Vimangsa (improvements): executives should focus on personnel development by evaluating the performance of personnel appropriately and have solved the problems of personnel's operations for better development.

Keywords : Administrative, Itthibada 4 Principle, Development of Personnel Competency

บทนำ

องค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย ตั้งอยู่ที่ตำบลพลับพลาไชย อำเภออุทุมพร จันทบุรี เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สังกัดกรมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย มีวิสัยทัศน์ขององค์กรที่ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชยเป็นตำบลน่าอยู่ ชุมชนเข้มแข็ง คุณภาพชีวิตดี ภาคีมีส่วนร่วม สืบสานประเพณีวัฒนธรรม ปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชยได้ดำเนินการพัฒนาท้องถิ่นไปตามวิสัยทัศน์ดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง หลากหลาย ทุกโครงการ/กิจกรรม ล้วนเกิดจากความมุ่งมั่นตั้งใจ และความร่วมมือต่าง ๆ ของทุกภาคส่วนของสังคม มีการบริหารงานซึ่งประกอบด้วยกรอบของการออกแบบองค์การ การวางแผน และการควบคุมกระบวนการทางด้านพฤติกรรมและการตัดสินใจ เป็นเรื่องสำหรับผู้บริหารจะต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับองค์การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชยเป็นองค์กรที่มีศักยภาพในการจัดบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนทั่วไป

สามารถแก้ไขปัญหาคือความเดือดร้อนของประชาชนได้ แต่ในช่วงหลายปีที่ผ่านมาพบว่ามีปัญหาหลายด้านที่ยังไม่สามารถแก้ไขได้ หรือ กำลังแก้ไขแต่ยังไม่แล้วเสร็จ เช่น การบริหารงานที่ไม่ทั่วถึง ไม่ว่าจะเป็นการให้บริการประชาชน การนำข่าวสารจากทางรัฐบาล กระจายให้ประชาชนรับทราบ อีกทั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลยังขาดประสบการณ์ไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ ขาดความชัดเจนใน ภาระการถ่ายโอนงานจากภาครัฐ แผนงานมีความซับซ้อนทำให้บุคลากรไม่เข้าใจแผนงานที่กำหนด นอกจากนี้เครื่องมืออุปกรณ์ยังไม่ค่อยทันสมัยต่อสถานการณ์ปัจจุบันซึ่งงบประมาณไม่ถูกที่ การปฏิบัติหน้าที่ซึ่งงบประมาณไม่คุ้มค่ากับการเก็บภาษีจาก ประชาชน ปัญหาการไม่ให้ความร่วมมือของผู้นำหมู่บ้านและชุมชนในท้องถิ่น ด้วยปัญหาหลายประการเหล่านี้ ทางองค์การบริหาร ส่วนตำบลพลับพลาไชยจึงต้องเดินพัฒนาต่อไป [1]

การปกครองท้องถิ่นมีรูปแบบการปกครองที่หลากหลายซึ่งเป็นไปตามความเหมาะสมกับศักยภาพของแต่ละท้องถิ่น การกระจายอำนาจของรัฐบาลสู่ประชาชนมุ่งหวังให้ผู้นำท้องถิ่นควรมีสมรรถนะความรอบรู้ในการบริหารงานบริหารคนอย่างมืออาชีพ การบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ประสบความสำเร็จ บรรลุประสิทธิภาพ สร้างความรุ่งเรืองเจริญเติบโตให้กับท้องถิ่นมี ภาวะลักษณะที่ดี ได้รับความเชื่อถือไว้วางใจจากสาธารณะ สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนและสร้างความพึงพอใจแก่ผู้ มีส่วนได้ส่วนเสียที่สำคัญทุกกลุ่มจึงมีความต้องการผู้นำซึ่งมีความสามารถในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม [2] และมีการจัดการภาครัฐแนวใหม่ตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐตามหลักเกณฑ์ของการพัฒนาคุณภาพการบริหาร จัดการภาครัฐตามที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการกำหนด [3] อย่างไรก็ตามแม้ว่าผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานองค์การ บริหารส่วนตำบล คือ “นายกองค์การบริหารส่วนตำบล” จึงถือได้ว่าเป็นตำแหน่งที่สำคัญยิ่ง ต่อการพัฒนางค์กรปกครองท้องถิ่นใน รูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมด จึงถือเป็นอำนาจหน้าที่ ของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งนี้ โดยพิจารณาสาเหตุของการพัฒนางค์การบริหารส่วนตำบลนั้น มีความล่าช้าไม่ตรงตาม วัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์การยังใช้รูปแบบเดิมในการบริหารจัดการ สาเหตุประการหนึ่ง เกิดจากตัวบุคคล คือ “นายกองค์การบริหารส่วนตำบล” ยังขาดสมรรถนะหลักในการปฏิบัติงานด้านต่างๆ ได้แก่ ความรู้ ทักษะ ความสามารถและ คุณลักษณะอื่นๆที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานหรือเพิ่มเติมไม่มีทักษะการบริหารคนและแผนงานการนำเทคโนโลยีการบริหารสมัยใหม่มา ปรับใช้ ไม่มีคุณลักษณะของภาวะผู้นำองค์กร ขาดความมั่นใจในตนเองอีกทั้งมีการถ่ายโอนตำแหน่งนักบริหารงานองค์การบริหารส่วน ตำบลมาจากหน่วยงานอื่นยอมทำให้ขาดความรู้ทักษะความเชี่ยวชาญในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยอาจจะ กล่าวได้ว่าผู้บริหารสูงสุดขององค์การบริหารส่วนตำบลยังขาดทักษะของความเป็นผู้บริหารมืออาชีพ [4]

พระพุทธศาสนาได้แสดงหลักแห่งการบริหารจัดการที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานอย่างมหาศาล อันสามารถที่จะ ทำให้งานนั้นบังเกิดประสิทธิภาพตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้หวังความสำเร็จในสิ่งใดต้องทำตนให้สมบูรณ์ ด้วยสิ่งที่เรียกว่า “อิทธิบาท” ซึ่งหลักอิทธิบาท ประกอบ ด้วยหลักธรรม 4 ประการ ถือเป็นคำสอนที่มุ่งเน้นให้การปฏิบัติงานอยู่บนฐานแห่ง ความสำเร็จตามประสงค์ เป็นคำสอนที่เน้นให้การปฏิบัติงานอยู่บนฐานแห่งความสำเร็จตามประสงค์ เป็นหลักคำสอนที่เน้น ความสำเร็จของงานเป็นที่ตั้งที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงาน ความหมายอีกนัยหนึ่งของหลักอิทธิบาท 4 คือ คุณเครื่องให้ถึงความสำเร็จ คุณธรรมที่นำไปสู่ความสำเร็จแห่งผลที่มุ่งหมาย ประกอบด้วย 1) ฉันทะ ความพอใจคือ ต้องการที่จะทำ ใฝ่ใจรักที่จะทำสิ่งนั้นอยู่เสมอและปรารถนาจะทำให้ได้ผลดียิ่งๆ ขึ้นไป 2) วิริยะ ความเพียรคือ ขยันหมั่นประกอบสิ่งนั้นด้วยความ พยายาม เข้มแข็ง อดทน เอาธุระ ไม่ทอดทิ้ง 3) จิตตะ ความคิดมุ่งมั่นคือ ตั้งจิตรับรู้ในสิ่งที่ทำและทำสิ่งนั้นด้วยความคิดเอาจิตผูกไว้ ไม่ปล่อยใจให้ฟุ้งซ่านเลือนลอย อุทิศตัวอุทิศใจให้แก่สิ่งที่ทำ 4) วิมังสา ความไตร่ตรองหรือทบทวนคือ หมั่นใช้ปัญญาพิจารณา ใคร่ครวญ ตรวจสอบหาเหตุผล และตรวจสอบข้อยิ่งหย่อนในสิ่งที่ทำนั้นมีการวางแผน วัดผล คิดค้น วิธีแก้ไขปรับปรุง หากนำคำสอน ของหลักอิทธิบาท 4 มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและชีวิตการทำงานก็จะทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืน [5]

ด้วยเหตุผลและสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้นบทความวิจัยนี้จะนำเสนอผลการศึกษาศึกษาการพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานตาม หลักอิทธิบาท 4 ขององค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย อำเภอกำแพงแสน จังหวัดสุพรรณบุรี และนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา คือ อิทธิบาท 4 มาประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนและเพื่อนำ ผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

คำถามการวิจัย

1. การบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 ในองค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย อำเภอกู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นอย่างไร
2. การพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย อำเภอกู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นอย่างไร
3. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 กับการพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย อำเภอกู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี มีความสัมพันธ์ อย่างไร
4. แนวทางการพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 ขององค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย อำเภอกู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี ควรเป็นอย่างไร

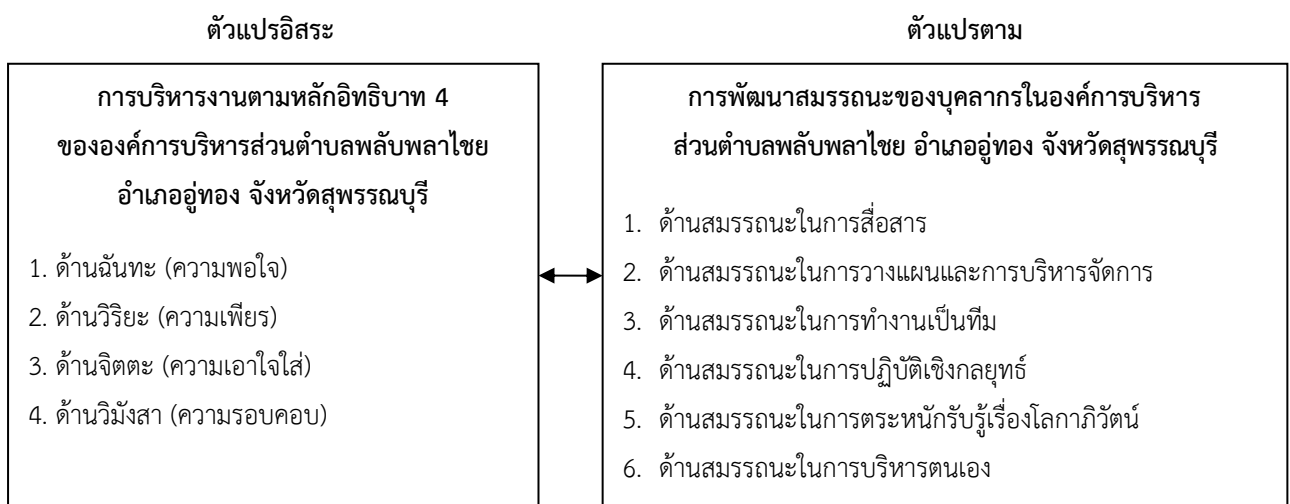
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 ในองค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย อำเภอกู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี
2. เพื่อศึกษาการพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย อำเภอกู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 กับการพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย อำเภอกู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี
4. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 ในองค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย อำเภอกู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 และการพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย อำเภอกู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี โดยทำการสังเคราะห์จากหลักธรรมในพระไตรปิฎก ภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. 2539 สุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย มหาวรรค [6] ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านฉันทะ 2) ด้านวิริยะ 3) ด้านจิตตะ และ 4) ด้านวิมังสา และศึกษาจากทฤษฎีเกี่ยวกับสมรรถนะผู้บริหารตามแนวคิดของ เฮลเกิล, แจ็คสัน และสโลคัม [7] ได้สรุปสมรรถนะของผู้บริหารไว้ 6 ประการ ได้แก่ 1) ด้านการสื่อสาร 2) ด้านการวางแผนและการบริหารจัดการ 3) ด้านการทำงานเป็นทีม 4) ด้านการปฏิบัติเชิงกลยุทธ์ 5) ด้านการตระหนักรู้เรื่องโลกาภิวัตน์ และ 6) ด้านการบริหารตนเอง

กรอบแนวคิดการวิจัย

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ระหว่างวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย อำเภอดู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 84 คน [1]

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยใช้วิธีการกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากการคำนวณสูตรทาร์ยามาเน่ [8] ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 69 คน จากนั้นใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

2. พื้นที่ในการวิจัย

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลในตำบลพลับพลาไชย อำเภอดู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยการศึกษาแนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจ (Checking) ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และตำแหน่งหน้าที่ ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหาร และตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะของบุคลากร ซึ่งตอนที่ 2 และ 3 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด การทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค [9] ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.916

4. วิธีการรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยติดต่อประสานงานกับผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย อำเภอดู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อแจกแบบสอบถามให้กับบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย พร้อมรับคืนด้วยตนเอง จำนวน 69 ชุด

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยสถิติค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 ขององค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย อำเภอดู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มที่ 1 พระสงฆ์ จำนวน 1 รูป กลุ่มที่ 2 ผู้บริหารท้องถิ่น จำนวน 2 คน และกลุ่มที่ 3 ผู้บริหารระดับสูง/นักวิชาการ จำนวน 6 คน รวมจำนวน 9 รูป/คน ใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง

2. พื้นที่ในการวิจัย

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลในตำบลพลับพลาไชย อำเภอดู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจะใช้เครื่องมือสำรวจข้อมูลเชิงประจักษ์ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และการสังเกตและเครื่องมือการบันทึกเพื่อค้นหาสภาพทั่วไปของการพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 ขององค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย อำเภอดู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี มีสาระสำคัญของการสัมภาษณ์ ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ และตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์สะท้อนความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 ขององค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย อำเภอดู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

4. วิธีการรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยติดต่อประสานงานกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 9 รูป/คน ในตำบลลลับพลายไชย อำเภอกู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อขอ อนุญาตในการสัมภาษณ์

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

สรุปผลการวิจัย

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ศึกษาการบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 ในองค์การบริหารส่วนตำบลลลับพลายไชย อำเภอกู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี แสดงรายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลลลับพลายไชย อำเภอกู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี โดยรวมและรายด้าน

การบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหาร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	ลำดับที่
1. ด้านฉันทะ (การวางแผน)	3.83	0.61	มาก	4
2. ด้านวิริยะ (การปฏิบัติตามแผน)	3.90	0.57	มาก	3
3. ด้านจิตตะ (การตรวจสอบ)	3.96	0.58	มาก	2
4. ด้านวิมังสา (ปรับปรุงแก้ไข)	4.03	0.58	มาก	1
รวม	3.93	0.59	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า การบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลลลับพลายไชย โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านวิมังสา ด้านจิตตะ ด้านวิริยะ และด้านฉันทะ ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ศึกษาการพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลลลับพลายไชย อำเภอกู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี แสดงรายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลลลับพลายไชย อำเภอกู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี โดยรวมและรายด้าน

การพัฒนาสมรรถนะของบุคลากร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	ลำดับที่
1. ด้านสมรรถนะในการสื่อสาร	4.00	0.58	มาก	3
2. ด้านสมรรถนะในการวางแผนและการบริหารจัดการ	3.82	0.53	มาก	6
3. ด้านสมรรถนะในการทำงานเป็นทีม	3.94	0.53	มาก	5
4. ด้านสมรรถนะในการปฏิบัติเชิงกลยุทธ์	3.95	0.55	มาก	4
5. ด้านสมรรถนะในการตระหนักรู้เรื่องโลกาภิวัตน์	4.01	0.56	มาก	2
6. ด้านสมรรถนะในการบริหารตนเอง	4.10	0.55	มาก	1
รวม	3.97	0.56	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า การพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลลลับพลายไชย โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านสมรรถนะในการบริหารตนเอง ด้านสมรรถนะในการตระหนักรู้เรื่องโลกาภิวัตน์ ด้านสมรรถนะในการสื่อสาร ด้านสมรรถนะในการปฏิบัติเชิงกลยุทธ์ ด้านสมรรถนะในการทำงานเป็นทีม ด้านสมรรถนะในการวางแผนและการบริหารจัดการ ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 กับการพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย อำเภอกู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี แสดงรายละเอียดดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหลักอิทธิบาท 4 กับการพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย อำเภอกู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

การบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหาร	ด้านสมรรถนะในการสื่อสาร	การพัฒนาสมรรถนะของบุคลากร					ภาพรวม
		ด้านสมรรถนะในการวางแผนและการบริหารจัดการ	ด้านสมรรถนะในการทำงานเป็นทีม	ด้านสมรรถนะในการปฏิบัติเชิงกลยุทธ์	ด้านสมรรถนะในการตระหนักรู้เรื่องโลกาภิวัตน์	ด้านสมรรถนะในการบริหารตนเอง	
1.ด้านฉันทะ	0.233*	0.143	-0.439**	-0.056	0.014	-0.024	-0.022
2.ด้านวิริยะ	0.267*	0.090	-0.007	0.009	0.234*	0.072	0.202
3.ด้านจิตตะ	0.478**	0.088	-0.051	.078	0.029	-0.055	0.156
4.ด้านวิมังสา	0.661**	-0.001	0.017	0.057	0.228*	0.116	0.290*
ภาพรวม	0.593**	0.107	-0.179	0.030	0.174	0.041	0.219*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 กับการพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย พบว่า การบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรโดยรวมอยู่ในระดับต่ำ ($r = 0.219$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

วัตถุประสงค์ข้อที่ 4 เสนอแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 ในองค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย อำเภอกู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

แนวทางการพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 ขององค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย อำเภอกู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือสมรรถนะการบริหารงาน 6 ด้าน สามารถนำไปเป็นหลักการหรือแนวทางการบริหารเพื่อเพิ่มสมรรถนะผู้บริหารเทศบาล ดังนี้

1. ด้านสมรรถนะในการสื่อสาร พบว่า ใช้ทักษะการสื่อสารด้านการพูดสื่อความหมายได้อย่างชัดเจน ถูกต้องและเหมาะสมรวดเร็ว ตอบโจทย์ปัญหาที่เกิดเพราะภาพลักษณ์และการเลือกใช้คำที่ถูกต้องจะสามารถทำให้เราโน้มน้าว เปลี่ยนความคิดและพฤติกรรมของผู้ฟังได้
2. ด้านสมรรถนะในการวางแผนและการบริหารจัดการ พบว่า การวางแผนอย่างเป็นหลักการ โดยเน้นให้สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง และถูกต้องรวมถึงความสามารถในการบริหารจัดการโครงการต่างๆ ในความรับผิดชอบให้สามารถบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด และกำหนดแนวทางขั้นตอน วิธีการทำงาน และระยะเวลาในการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. ด้านสมรรถนะในการทำงานเป็นทีม พบว่า การทำงานเป็นทีมไม่จำเป็นต้องเป็นหัวหน้าทีมหรือผู้ที่มีอำนาจหน้าที่อย่างเป็นทางการ แม้แต่คนที่มีความสามารถเป็นทางการแต่ร่วมมือทำงาน หรือทำหน้าที่เป็นผู้ประสานทีม ก็แสดงสมรรถนะการทำงานเป็นทีม ผู้บริหารที่เก่ง ๆ จะแสดงทั้งสมรรถนะการทำงานเป็นทีมและสร้างสภาวะผู้นำสร้างบรรยากาศการทำงานที่ดี เกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน
4. ด้านสมรรถนะในการปฏิบัติเชิงกลยุทธ์ พบว่า ผู้บริหารวิเคราะห์ขององค์ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ ปฏิภาณไหวพริบแก้ไขปัญหาและปฏิบัติงานต่าง ๆ ให้บรรลุเป้าหมายของหน่วยงานและของตนเอง ความสำเร็จในการทำงาน หน่วยงานต้องควรให้ความสำคัญกับการรักษาและใส่ใจผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานสูงมีการปรับตัวอย่างทันที่ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมให้ทันต่อสถานการณ์

5. ด้านสมรรถนะในการตระหนักรู้เรื่องโลกาภิวัตน์ พบว่า กระแสโลกาภิวัตน์ต้องมีความเข้าใจในความแตกต่าง ทำให้สอดคล้องกับกระแสโลกาภิวัตน์ และความเข้าใจวัฒนธรรมที่หลากหลายสามารถปรับตัวเข้ากับวัฒนธรรมเหล่านั้นได้อย่างกลมกลืน รับรู้แนวโน้มทางการเมือง เศรษฐกิจและวิเคราะห์โอกาสและภัยคุกคามของกระแสโลกาภิวัตน์ได้

6. ด้านสมรรถนะในการบริหารตนเอง พบว่า การบริหารตนเองเป็นสิ่งที่สามารถทำงานโดยอัตโนมัติคือ เมื่อพบปัญหาสามารถแก้ไขปัญหาได้เอง และบริหารงานได้เพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายโดยไม่ต้องรอรับคำสั่งในการดำเนินงานแต่ละครั้งใช้หลักการจัดการตนเองผู้บริหารทุกคนล้วนมีเป็นความสามารถของผู้บริหารในการรู้จักตัวตนของตนเองวิเคราะห์ตนเองเรียนรู้และพัฒนาตนเองเพื่อให้ประสบความสำเร็จ

อภิปรายผลการวิจัย

จากการสรุปผลการวิจัยเรื่อง“การพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 ขององค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย อำเภอดู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี” ผู้วิจัยนำประเด็นที่น่าสนใจจากการพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานทั้ง 6 ด้านมาอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ด้านสมรรถนะในการสื่อสาร การพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 ขององค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย โดยภาพรวมในด้านสมรรถนะในการสื่อสารอยู่ในระดับมาก โดยจะเห็นได้ว่าการพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานของผู้บริหาร มีอยู่ทุกระดับทุกกิจกรรมที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลได้จัดทำขึ้น อาจเนื่องมาจากการพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 ขององค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชยนั้น มีความรู้ความเข้าใจในหน้าที่ตนรับผิดชอบซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ [10] โดยทำการศึกษาผลการพัฒนาสมรรถนะในการบริหารองค์กรด้วยระบบการบริหารบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลนาป่า จังหวัดเพชรบูรณ์ ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาสมรรถนะในการบริหารองค์กรด้วยระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี มีความพึงพอใจต่อการพัฒนาสมรรถนะด้านการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีอยู่ในระดับมากทุกกิจกรรม

2. ด้านสมรรถนะในการวางแผนและการบริหารจัดการ การพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 ขององค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย โดยภาพรวมในด้านสมรรถนะในการวางแผนและการบริหารจัดการอยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บริหารสามารถจัดหาจัดสรรและใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มีการวิเคราะห์นโยบายขององค์กรเพื่อกำหนดแผนงานของฝ่ายงาน การกำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน ส่งผลให้การบริหารจัดการงานให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพภายในระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ [4] ผลการวิจัยพบว่า บุคคลที่ปฏิบัติงานในกลุ่มงานสนับสนุนทั่วไป เช่น กลุ่มงานสารบรรณ งานประชุม และงานพิธีการ คุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งที่มีความจำเป็นมากที่สุด มีความจำเป็นมากที่สุดอยู่ในระดับมาก

3. ด้านสมรรถนะในการทำงานเป็นทีม การพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 ขององค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย โดยภาพรวมในด้านสมรรถนะในการทำงานเป็นทีมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บริหารมีการสร้างบรรยากาศการทำงานที่ดี ทำให้เกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน มีการมอบหมายงานให้สมาชิกในทีมได้อย่างเหมาะสม ทำให้มีทีมงานที่มีประสิทธิภาพในการร่วมกันทำงานให้สำเร็จบรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ [10] โดยทำการศึกษาผลการพัฒนาสมรรถนะในการบริหารองค์กรด้วยระบบการบริหารบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลนาป่า จังหวัดเพชรบูรณ์ ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาสมรรถนะในการบริหารองค์กรด้วยระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี มีความพึงพอใจต่อการพัฒนาสมรรถนะด้านการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีอยู่ในระดับมากทุกกิจกรรม

4. ด้านสมรรถนะในการปฏิบัติเชิงกลยุทธ์ การพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 ขององค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย โดยภาพรวมในด้านสมรรถนะในการปฏิบัติเชิงกลยุทธ์ อยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บริหารมีการวิเคราะห์กลยุทธ์ขององค์กร กำหนดแผนปฏิบัติการให้สอดคล้องกับกลยุทธ์ขององค์กร ควบคุม ติดตาม และประเมินผลกลยุทธ์ให้สำเร็จตามที่เป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ [11] พบว่า พนักงานเทศบาลที่เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้เกี่ยวกับหลักการ แนวคิดทฤษฎีภาวะผู้นำการพัฒนาภาวะผู้นำและมีเจตคติต่อการใช้หลังการฝึกอบรมดีกว่าก่อนการฝึกอบรม และพนักงานเทศบาลทุกคนให้ความสำคัญต่อการศึกษาแนวทางการนำภาวะผู้นำ มาใช้ในการปฏิบัติงาน ส่งผลให้การปฏิบัติงานในหน้าที่ได้รับการพัฒนาสู่มาตรฐานที่ดียิ่งขึ้น ด้านพฤติกรรมการใช้ภาวะผู้นำพบว่า

การใช้ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม การใช้ภาวะผู้นำแบบเชิงปฏิรูป การใช้ภาวะผู้นำแบบที่มีความสามารถพิเศษ การใช้ภาวะผู้นำแบบเชิงกลยุทธ์ การใช้ภาวะผู้นำแบบผู้ให้บริการ โดยรวมกันในระดับที่มากทุกด้าน

5. ด้านสมรรถนะในการตระหนักรู้เรื่องโลกาภิวัตน์ การพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 ขององค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย โดยภาพรวมในด้านสมรรถนะในการปฏิบัติตระหนักรู้เรื่องโลกาภิวัตน์อยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บริหารสามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับกระแสโลกาภิวัตน์ เข้าใจและรับรู้ถึงผลกระทบของกระแสโลกาภิวัตน์ที่มีต่อสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง เข้าใจความแตกต่างด้านเชื้อชาติ ภาษา และวัฒนธรรม ส่งผลให้สามารถรับมือกับสถานการณ์และบริหารจัดการองค์การได้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ [10] โดยทำการศึกษาผลการพัฒนาสมรรถนะในการบริหารองค์การด้วยระบบการบริหารบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลนาป่า จังหวัดเพชรบูรณ์ ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาสมรรถนะในการบริหารองค์การด้วยระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี มีความพึงพอใจต่อการพัฒนาสมรรถนะด้านการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีอยู่ในระดับมากทุกกิจกรรม

6. ด้านสมรรถนะในการบริหารตนเอง การพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 ขององค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย โดยภาพรวมในด้านสมรรถนะในการบริหารตนเองอยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บริหารสามารถแบ่งเวลาการทำงานกับเวลาส่วนตัวได้อย่างเหมาะสม วิเคราะห์ตนเองว่ามีจุดเด่น จุดด้อยในเรื่องใด แล้วยอมรับในจุดด้อยและนำไปพัฒนาแก้ไขปรับปรุง และเสริมจุดเด่นที่มีอยู่ อีกทั้งยังตระหนักถึงบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบต่อการและผู้ที่บังคับบัญชา เพื่อเรียนรู้และพัฒนาตนเองให้ปฏิบัติงานได้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์การ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ [4] ผลการวิจัยพบว่า บุคคลที่ปฏิบัติงานในกลุ่มงานสนับสนุนทั่วไป เช่น กลุ่มงานสารบรรณ งานประชุม และงานพิธีการ คุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งที่มีความจำเป็นมากที่สุด มีความจำเป็นมากที่สุดอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 ขององค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี” ผู้วิจัยขอเสนอประเด็นที่ควรกำหนดเป็นนโยบายเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้นำไปใช้ ดังต่อไปนี้

1.1 ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ควรมีนโยบายส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของผู้นำท้องถิ่นให้มีการพัฒนาสมรรถนะทางการบริหารคน บริหารงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคลากรที่เป็นผู้บังคับบัญชาซึ่งเป็นผู้นำกลยุทธ์ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นไปปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามวิสัยทัศน์และพันธกิจขององค์การ

1.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการสร้างหลักสูตรเพื่อพัฒนาให้ผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบล มีคุณลักษณะต่าง ๆ ทั้งการพัฒนาสมรรถนะผู้นำเชิงยุทธศาสตร์ สมรรถนะผู้นำเชิงจริยธรรม และสมรรถนะผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 ขององค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี” ผู้วิจัยขอเสนอประเด็นที่ควรนำไปปฏิบัติเพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องได้นำไปใช้ ดังต่อไปนี้

2.1 ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลควรนำระบบการบริหารสมรรถนะมาใช้ในผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลของตนให้มากขึ้น โดยเน้นการสรรหาคัดเลือกบุคลากร การประเมินบุคลากร การพัฒนาบุคลากรและการจ่ายค่าตอบแทน

2.2 ด้านความรู้ความสามารถในการบริหารงาน ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลควรเข้าอบรมหลักสูตรด้านการบริหาร การจัดการสมัยใหม่ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อให้เกิดวิสัยทัศน์ใหม่ๆ และนำความรู้มาบริหารงานในหน่วยงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยขอเสนอให้ผู้สนใจได้นำไปศึกษาวิจัยครั้งต่อไปในประเด็นดังต่อไปนี้

3.1 ควรทำการวิจัย ต่อยอดการพัฒนาแบบของการพัฒนาสมรรถนะในด้านอื่น ๆ ให้มากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นทางเลือกให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3.2 การศึกษาการพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรในท้องถิ่นในการปฏิบัติงาน

3.3 การมีการศึกษาสมรรถนะขององค์ประกอบอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

เอกสารอ้างอิง

- [1] องค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย. [อินเทอร์เน็ต]. 2563 [เข้าถึงเมื่อ 2563 ตุลาคม 2]. เข้าถึงได้จาก : <https://plubplachai.go.th/public/list/data/datacategory/catid/4/menu/1196>.
- [2] สมคิด เลิศไพฑูรย์. กฎหมายการปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา; 2557.
- [3] ณัฐวัฒน์ สิริพรวุฒิ. การจัดการภาครัฐแนวใหม่ในการบริหารองค์การปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์วิทยวิสุทธิ; 2556.
- [4] อัญชลี กองแก้ว. การพัฒนาสมรรถนะการบริหารของผู้บริหารเทศบาลตำบลบางละมุง จังหวัดชลบุรี [สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต]. พระนครศรีอยุธยา : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย; 2561.
- [5] พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลธรรม. พิมพ์ครั้งที่ 13. กรุงเทพมหานคร : บริษัท เอส.อาร์.พรินต์ติ้งแมส โปรดักส์ จำกัด; 2548.
- [6] มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย; 2539.
- [7] Don Hellriegel, Susan E. Jackson, and John W. Slocum, Jr.. Management : A Competency-Based Approach. 10th ed. Singapore: Thomson South-Western; 2005.
- [8] Yamane, T. Statistics: An Introductory Analysis. 3rd ed. New York. Harper and Row Publications; 1973.
- [9] สีน พันธุ์พนิจ. เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : บริษัททุนพัลลิกซ์ จำกัด; 2547.
- [10] พรรณราย เทียมทัน. การศึกษาการพัฒนาสมรรถนะในการบริหารองค์การด้วยระบบการบริหาร. กิจการบ้านเมืองที่ดี [รายงานการวิจัย]. เพชรบูรณ์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์; 2550.
- [11] เยวาลักษณ์ สุตะโคตร. การพัฒนาภาวะผู้นำของพนักงานเทศบาล : กรณีสำนักงานเทศบาลเมืองมุกดาหาร. [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต]. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร; 2553.

แนวทางการบริหารสถานศึกษาที่มีต่อการลดภาระงาน ตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสมุทรสงคราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร สมุทรสงคราม

Guidelines of School Administration which Affect Reducing Teacher Workload from the Perception of Secondary School Teachers in Samut Songkhram Province under the Secondary Education Service Area, Samut Sakhon - Samut Songkhram

นิภาวรรณ ศิริธนิกุล รุจิรุ้ ภูสาระ และ ปาวิดา ธาราศรีสุทธิ
Nipawan Siritanikul, Ruji Pusara and Pavida Tharasrisutti

สาขาบริหารการศึกษาและอุดมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง จังหวัดกรุงเทพมหานคร 10240
Department of Education and Higher Education, Faculty of Education, Ramkhamhaeng University, Bangkok 10240

*To whom correspondence should be addressed. e-mail: nipawan1648@gmail.com

Received: 21 March 2022, Revised: 20 May 2022, Accepted: 02 October 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่มีต่อการลดภาระงานตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม จำแนกตามคุณวุฒิการศึกษา ขนาดสถานศึกษา และประสบการณ์ทำงาน ประชากรในการวิจัย คือ ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม ปีการศึกษา 2564 จำนวน 421 คน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 196 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่มีต่อการลดภาระงานมีค่าความเที่ยงตรง (IOC) ระหว่าง 0.5 – 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .96 สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA : F-test) และ การเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's method)

ผลการวิจัยพบว่า

ข้อ 1. แนวทางการบริหารสถานศึกษาที่มีต่อการลดภาระงานตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสมุทรสงคราม อยู่ในระดับมากทั้งภาพรวมและรายด้าน

ข้อ 2. ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีคุณวุฒิการศึกษาต่างกันมีการรับรู้ต่อแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่มีต่อการลดภาระงานโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กและขนาดกลาง มีการรับรู้มากกว่าครูโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ ยกเว้นด้านงานนโยบายและแผนไม่แตกต่างกัน ส่วนครูโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีประสบการณ์ทำงานตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป มีการรับรู้ด้านบูรณาการมากกว่าครูที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 5 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ : การบริหารสถานศึกษา การลดภาระงานครู ครูโรงเรียนมัธยมศึกษา

Abstract

The purpose of this research was to study and compare the guidelines of school administration which affect reducing teacher workload from the perception of secondary school teachers in Samut Songkhram secondary school. The research populations were classified by educational background, school size, and work experience. They consisted of 421 teachers and 196 of them were samples selected by stratified random sampling. This research instrument was a questionnaire about guidelines of school administration which affected reducing teacher workload with 47 items. The

content validity (IOC) was 0.5 – 1.00 and 0.96, respectively. The statistics were used percentage, mean, standard deviation, test (t -test) and F-test. Comparison of average score differences in pairs using Scheffe's method.

The results showed that

1. The teachers' opinions about the guidelines of school administration which affected reducing teacher workload from the perception of secondary school teachers in Samut Songkhram both overall and in each aspect were at a high level.

2. The comparison of the opinion of teachers who were classified by different educational backgrounds, about the guidelines of school administration which affected reducing teacher workload both overall and in each aspect were not different. The opinion of teachers who work in small – medium school sizes about the guidelines of school administration which affected reducing teacher workload was higher than the opinion of teachers who worked in large – extra schools. However, the policy and plan aspects were not different. The opinion of teachers who had worked over 10 years about guidelines of school administration which affected reducing teacher workload in integration aspect was more than the opinion of teachers who had worked less than 5 years.

Keywords : School Administration, Reducing Teacher Workload, Secondary School Teachers

บทนำ

การจัดการศึกษาควรมุ่งเน้นและปรับเปลี่ยนไปที่การพัฒนาคุณภาพครูเป็นสำคัญ ผู้เรียนจะมีคุณภาพได้นั้น ส่วนหนึ่งเกิดจากกระบวนการจัดการเรียนรู้ของครูที่มีคุณภาพ ดังนั้นการพัฒนาครูถือเป็นองค์ประกอบสำคัญ การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีคุณภาพได้นั้น บุคคลที่มีบทบาทสำคัญที่สุดคือครู ครูเป็นผู้ที่มีความสำคัญยิ่งในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและคุณภาพชีวิตของเยาวชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศชาติ หากคุณภาพผู้เรียนดีก็จะส่งผลต่อคุณภาพชีวิต และส่งผลต่อสังคมที่มีคุณภาพ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้ทำการติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนทุกระดับชั้น คือ พฤติกรรมการสอนและคุณลักษณะของครู ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการสอนของครู ส่วนหนึ่งคือภาระงานครูที่นอกเหนือจากงานสอนนั่นเอง สอดคล้องกับชนิตา รักษ์พลเมือง [1] กล่าวว่า ด้านการพัฒนาครูครูประจำการขาดเทคนิค วิธีการสอน เพื่อพัฒนาทักษะการคิดในวิชาที่สอน รวมทั้งมีภาระงานมาก โดยเฉพาะงานที่ไม่ใช่ภารกิจหลักของโรงเรียน ทำให้ไม่สามารถพัฒนาตนเอง ออกแบบการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนได้อย่างมีคุณภาพ ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนนั่นเอง

ภาระงานครูในปัจจุบันไม่ได้มีแค่เรื่องการจัดการเรียนการสอนเพียงอย่างเดียว แต่ภาระงานครูที่นอกเหนือจากการจัดการเรียนการสอนมีมากเกินไปจนเกิดความจำเป็น เช่น งานเอกสาร งานธุรการ งานการเงิน งานพัสดุ รวมถึงโครงการต่างๆที่หน่วยงานภายนอกขอความร่วมมือกับโรงเรียน ล้วนเป็นภาระที่ดึงเวลาการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของครูไปเป็นจำนวนมาก จุไรรัตน์ สุดรุ่ง [2] พบว่า ครูต้องอยู่กับภาระงานที่ไม่เกี่ยวข้องกับการสอนไม่น้อยกว่าร้อยละ 42 ทำให้ครูขาดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน และเหนื่อยล้ากระทรวงศึกษาธิการ [3] เสี่ยงสะท้อนของครูส่วนใหญ่ หรือแม้กระทั่งนักการศึกษาจำนวนมากต้องการคืนครูสู่ห้องเรียน และ ลดภาระงานครูที่ไม่ใช่ผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งภาระงานส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูกำลังถูกกดดันและเริ่มไม่มีความสุขเพราะภาระงานนอกเหนือห้องเรียน ซึ่งเป็นปัญหาใหญ่ที่ต้องให้ความสนใจว่า ภาระงานมีผลต่อคุณภาพผู้เรียนอย่างไร ครูต้องทำหน้าที่อื่นๆนอกเหนือจากงานสอนที่ครูต้องทุ่มเท พัฒนาการเรียนการสอนอย่างเต็มที่แล้ว แต่ครูยังต้องทุ่มเทเวลาให้กับงานในส่วนที่ไม่ใช่งานจัดการเรียนการสอน ซึ่งส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์นักเรียนและการพัฒนาโรงเรียน ตามรายงาน การปฏิบัติงานประจำปี SAR ของสถานศึกษา หรือแม้กระทั่งข่าวการศึกษามากมายที่ออกนโยบายการแก้ปัญหาลดภาระงานครู เพื่อเพิ่มเวลาให้ครูพัฒนาตนเอง ออกแบบการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ หรือคืนครูสู่ห้องเรียนนั้น แต่ปัญหาการลดภาระงานครูก็ยังไม่เกิดผลสำเร็จ หรือมีแนวทางที่ชัดเจนในการลดภาระงานครู เพื่อเพิ่มคุณภาพผู้เรียน ซึ่งหากระบบการศึกษาต้องการสร้างให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามยุทธศาสตร์ชาติที่กำหนด ก็ต้องหันกลับมามองครูผู้สอนว่ามีคุณภาพดีพอแล้วหรือไม่ ซึ่งหากต้องการที่จะพัฒนาครูผู้สอนให้มีคุณภาพ จำเป็นต้องคืนเวลาในการพัฒนาตนเองให้แก่ครูผู้สอน เพื่อครูผู้สอนจะได้นำเวลานั้นไปส่งเสริมศักยภาพตนเองให้เต็มที่ และนำองค์ความรู้ไปปรับ

ประยุกต์ ออกแบบการเรียนการสอน และส่งเสริมผู้เรียนได้อย่างเต็มศักยภาพ รศ.ดร.ประวิทย์ เอรารวรรณ์ [4] เลขาธิการ (ก.ค.ศ.) ให้สัมภาษณ์กับไทยพีบีเอสออนไลน์ ลงวันที่ 8 มีนาคม 2565 ว่า การสอนในห้องเรียนและดูแลชีวิตลูกศิษย์ คือ ภารกิจหลักของครู แต่ครูก็ได้รับมอบหมายงานที่เกินหน้าที่ ทำให้ครูไม่ได้สอนหนังสืออย่างเดียว ขณะที่การประเมินทุกอย่างก็เข้ามาเกี่ยวข้องกับการทำงานของครูทั้งหมด ทั้งการสอบของนักเรียน การประเมินครู การประเมินโรงเรียน หรือประกวดแข่งขันงานเอกสารก็เป็นหน้าที่ของครู ทำให้ครูต้องเอาเวลาสอนมาทำสิ่งเหล่านี้ หากจะแก้ไขจำเป็นต้องลดภาระเหล่านี้ให้มากที่สุด การจะปฏิรูปการศึกษาให้สำเร็จต้องเริ่มต้นที่ห้องเรียน ลดภาระงานและความซ้ำซ้อน ซึ่งทั้งหมดนี้จะช่วยคืนครูสู่ห้องเรียนได้จริง

จากสภาพปัญหาและความสำคัญที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจ ศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่มีต่อการลดภาระงานตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร สมุทรสงคราม โดยศึกษา ทฤษฎี แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่มีต่อการลดภาระงาน จากงานวิจัยของชนิตา รักษ์พลเมือง (2560) จุไรรัตน์ สุดรุ่ง (2561) พิกุล เอกวรารุณ (2561) รัตนสินี รื่นนุสาน (2561) ระบิล หล้าภิล (2561) กระทรวงศึกษาธิการ (2562) มณีรัตน์ ปรารค์ทอง (2562) ปิยนุช ทวีศักดิ์ (2562) และรัฐวัลย์ เหมือนมาตร (2563) โดยสังเคราะห์และสรุปแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่มีต่อการลดภาระงาน แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านงานนโยบายและแผน ด้านบริหารงานบุคคล ด้านสร้างเครือข่าย ด้านนวัตกรรม และด้านบูรณาการ เพื่อต้องการทราบว่าแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่มีต่อการลดภาระงานของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นอย่างไร เพื่อให้ได้ข้อมูลและเข้าใจแนวทางในการบริหารสถานศึกษาและนำข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะต่าง ๆ มาวางแผน ปรับปรุง แก้ไข พัฒนา กำหนดนโยบายในการดำเนินงาน และเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมถึงพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ผู้เรียนพัฒนาความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ และผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนได้อย่างมีคุณภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่มีต่อการลดภาระงานตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร สมุทรสงคราม
2. เพื่อเปรียบเทียบแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่มีต่อการลดภาระงานตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาครสมุทรสงคราม จำแนกตามคุณวุฒิการศึกษา ขนาดสถานศึกษา และประสบการณ์ทำงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร คือ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม ปีการศึกษา 2564 จำนวน 9 โรงเรียน จำนวนครู 421 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม ปีการศึกษา 2564 จำนวน 9 โรงเรียน ใช้การประมาณค่าการกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 จำนวน 196 คน (Cohen, Manion and Morrison) [5] โดยทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น ร่วมกับการสุ่มอย่างง่าย

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่มีต่อการลดภาระงานตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม ประกอบไปด้วย 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามแบบสำรวจรายการ เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานสถานภาพส่วนบุคคล ประกอบด้วย คุณวุฒิการศึกษา ขนาดสถานศึกษา และประสบการณ์ทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่มีต่อการลดภาระงานตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม แบ่งเป็น 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านงานนโยบายและแผน ด้านบริหารงานบุคคล ด้านสร้างเครือข่าย

ด้านนวัตกรรม ด้านบูรณาการ ลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) ตามรูปแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

การรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้ ผู้วิจัยเขียนหนังสือคำร้องขออนุญาตเก็บข้อมูลต่อบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มอบให้ผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 9 โรงเรียน ดำเนินการแจกและรวบรวมแบบสอบถาม จาก Google Form โดยขอความอนุเคราะห์คุณครูทำแบบสอบถามภายในเวลาที่กำหนด และติดตามการตอบกลับ โดยได้รับคืน จำนวน 196 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 นำแบบสอบถามมาประมวลผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ คุณวุฒิการศึกษา ขนาดสถานศึกษา และประสบการณ์ทำงานโดยแจกแจงความถี่ (f) และ หาค่าร้อยละ (%)
2. วิเคราะห์ระดับการรับรู้ของครูต่อแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่มีต่อการลดภาระงานตามการรับรู้ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
3. วิเคราะห์เปรียบเทียบการรับรู้ของครูต่อแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่มีต่อการลดภาระงานตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม จำแนกตามคุณวุฒิการศึกษา โดยการทดสอบค่าที (t-test) และจำแนกตามขนาดสถานศึกษาและประสบการณ์ทำงานโดยใช้สถิติ F-test แบบวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's method)

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์แนวทางการบริหารสถานศึกษาที่มีต่อการลดภาระงานตามการรับรู้ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่มีต่อการลดภาระงาน ในภาพรวมและรายด้าน

แนวทางการบริหารสถานศึกษา ที่มีต่อการลดภาระงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านงานนโยบายและแผน	4.44	0.36	มาก
2. ด้านบริหารงานบุคคล	4.43	0.37	มาก
3. ด้านสร้างเครือข่าย	4.40	0.37	มาก
4. ด้านนวัตกรรม	4.40	0.37	มาก
5. ด้านบูรณาการ	4.46	0.38	มาก
รวม	4.43	0.31	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า การรับรู้ของครูต่อแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่มีต่อการลดภาระงาน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่มีต่อการลดภาระงานตามการรับรู้ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม

ตารางที่ 2 แสดงการเปรียบเทียบการรับรู้ของแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่มีต่อการลดภาระงาน จำแนกตามคุณวุฒิการศึกษา

แนวทางการบริหารสถานศึกษา ที่มีต่อการลดภาระงาน	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านงานนโยบายและแผน	4.45	.35	4.42	.38	.483	.238
2. ด้านบริหารงานบุคคล	4.41	.36	4.46	.38	-.854	.685
3. ด้านสร้างเครือข่าย	4.40	.36	4.40	.39	-.074	.528
4. ด้านนวัตกรรม	4.41	.37	4.40	.39	.217	.537
5. ด้านบูรณาการ	4.47	.39	4.44	.38	.530	.729
รวม	4.43	.31	4.42	.32	.073	.390

จากตารางที่ 2 พบว่าค่า t ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีคุณวุฒิการศึกษาปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี มีการรับรู้ต่อแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่มีต่อการลดภาระงาน โดยภาพรวมและรายข้อไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 แสดงการเปรียบเทียบการรับรู้ของแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่มีต่อการลดภาระงาน จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

แนวทางการบริหารสถานศึกษา ที่มีต่อการลดภาระงาน	ขนาดสถานศึกษา			F	P
	ขนาดเล็ก - ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	ขนาดใหญ่ พิเศษ		
	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$		
1. ด้านงานนโยบายและแผน	4.53	4.44	4.40	2.119	.123
2. ด้านบริหารงานบุคคล	4.59	4.49	4.33	9.887***	.000
3. ด้านสร้างเครือข่าย	4.58	4.40	4.31	9.644***	.000
4. ด้านนวัตกรรม	4.63	4.38	4.31	13.988***	.000
5. ด้านบูรณาการ	4.69	4.49	4.34	16.121***	.000
รวม	4.61	4.44	4.34	13.680***	.000

*p < .05

จากตารางที่ 3 ปรากฏว่าค่า F มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในขนาดสถานศึกษาแตกต่างกัน มีการรับรู้ต่อแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่มีต่อการลดภาระงานในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน ยกเว้นด้านงานนโยบาย และแผนไม่แตกต่างกัน จึงทำการทดสอบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's method) พบว่าครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาขนาดเล็ก-ขนาดกลาง มีการรับรู้ต่อแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่มีต่อการลดภาระงาน สูงกว่าครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ ส่วนคู่อื่นไม่พบความแตกต่าง

ตารางที่ 4 แสดงการเปรียบเทียบการรับรู้ของแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่มีต่อการลดภาระงาน จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

แนวทางการบริหารสถานศึกษา ที่มีต่อการลดภาระงาน	ประสบการณ์ทำงาน			F	P
	ต่ำกว่า 5 ปี	5-10 ปี	10 ปีขึ้นไป		
	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$		
1. ด้านงานนโยบายและแผน	4.38	4.50	4.45	1.295	.276
2. ด้านบริหารงานบุคคล	4.38	4.49	4.45	1.476	.231
3. ด้านสร้างเครือข่าย	4.36	4.43	4.42	.631	.533
4. ด้านนวัตกรรม	4.37	4.41	4.44	.628	.535
5. ด้านบูรณาการ	4.37	4.51	4.54	4.366*	.014
รวม	4.38	4.47	4.46	1.902	.152

*p < .05

จากตารางที่ 4 ปรากฏว่าค่า F มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ทำงานแตกต่างกัน มีการรับรู้ต่อแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่มีต่อการลดภาระงานโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านบูรณาการแตกต่างกัน จึงทำการทดสอบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่เฉพาะด้านนี้ โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's method) พบว่าครูที่มีประสบการณ์ทำงานตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป มีการรับรู้ต่อแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่มีต่อการลดภาระงาน ในด้านบูรณาการสูงกว่าครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่ำกว่า 5 ปี ส่วนคู่อื่นไม่พบความแตกต่าง

อภิปรายผลการวิจัย

1. การรับรู้ของครูที่มีต่อแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่มีต่อการลดภาระงาน โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการบริหารสถานศึกษาที่มีต่อการลดภาระงานครูได้นั้น ผู้บริหารต้องคำนึงและลำดับความสำคัญของภาระงานในสถานศึกษา พิจารณาภาระงานให้เกิดความเหมาะสมต่อครูผู้ปฏิบัติงาน วางแผนการปฏิบัติงาน จัดสรรบุคลากรตามภาระงาน นำเทคโนโลยี นวัตกรรมต่างๆมาช่วยลดลำดับขั้นตอนการทำงาน สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการปฏิบัติงาน บูรณาการโครงการ กิจกรรม เพื่อให้การปฏิบัติงานต่างๆให้เกิดความรวดเร็ว ลดขั้นตอน และกระชับเวลาเพิ่มมากขึ้น สอดคล้องกับพรทิพย์ ทับทิมทอง [6] ที่พบว่า การใช้เวลาปฏิบัติงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาจะส่งผลทางลบต่อประสิทธิภาพการสอนของครูโดยรวม โดยได้เสนอแนะแนวทางไว้ คือ ในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หรือเพิ่มประสิทธิภาพการสอนของครู ผู้บริหารควรมอบหมายงานต่างๆให้ครูในปริมาณที่เหมาะสม จัดสรรบุคลากรเพื่อปฏิบัติภาระงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้ตรงตามแต่ละสายงานที่รับผิดชอบ สอดคล้องกับพิกุล เอกวรารกุล [7] ที่ได้เสนอว่า ควรกำหนดนโยบาย มาตรฐานภาระงานครู มาตรการต่างๆให้ชัดเจน ควรสร้างวัฒนธรรมองค์กร สร้างเครือข่ายช่วยเหลือเกื้อกูลกัน สนับสนุนให้มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดระบบเอกสาร กำหนดภาระงานครูตามความสนใจและความถนัดให้ชัดเจน เน้นการบูรณาการโครงการ กิจกรรมเข้าด้วยกัน มีการกระจายงานหรือเฉลี่ยงานออกไปให้เหมาะสมกับบุคลากร และสอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ [3] ที่ได้ให้แนวปฏิบัติไว้ว่า แนวทางการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ต้องลดภาระงานครู โดยการปรับเปลี่ยนเกณฑ์มาตรฐานการประเมินในรูปแบบเอกสารลง โดยนำเทคโนโลยีมาช่วยในการจัดระบบแทน ให้มีการจ้างเจ้าหน้าที่ธุรการประจำโรงเรียน เพื่อช่วยเหลือครูด้านเอกสารลง รวมถึงครูควรมีการสร้างภาคีเครือข่ายในการช่วยเหลือ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียนให้เข้มแข็ง

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1.1 ด้านงานนโยบายและแผน พบว่า การรับรู้ของครูเกี่ยวกับแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่มีต่อการลดภาระงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่า งานนโยบายและแผนเป็นจุดเริ่มต้นของการวางแผนการดำเนินงานทั้งระบบ ซึ่งถือว่าเป็นการกำหนดโครงสร้างการทำงาน การวางแผน นโยบาย กรอบการปฏิบัติที่ให้เกิดความชัดเจน เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานได้ดำเนินงานอย่างถูกต้อง และรวดเร็วตามกรอบที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งหากมีการวางแผนไว้เป็นอย่างดี ก็ย่อมทำให้การดำเนินงานเป็นไปได้อย่าง

รวดเร็วและกระชับเวลาในการทำงาน รวมถึงควรพิจารณาโครงการต่างๆขององค์กรภายนอกที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนอย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับประกาศกระทรวงศึกษาธิการ [8] เรื่อง แนวปฏิบัติในการลดภาระครูและนักเรียนระบุว่า ให้โรงเรียนคัดกรองโครงการที่หน่วยงานภายนอกขอความร่วมมือให้พิจารณาเฉพาะโครงการที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพ การจัดการศึกษาของโรงเรียน และสอดคล้องกับชนิตา รักษ์พลเมือง [1] ที่ได้เสนอไว้ว่า ควรวางแผนกำหนดนโยบายเกณฑ์การทำงาน การมอบหมาย ภาระงานที่ชัดเจน ให้แก่ครู มอบหมายงานตรงตามความถนัด ปรับระบบการประเมินวิทยฐานะใหม่ให้เชื่อมโยงกับการปฏิบัติงาน

1.2 ด้านบริหารงานบุคคล พบว่า การรับรู้ของครูเกี่ยวกับแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่มีต่อการลดภาระงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าด้านบริหารงานบุคคลถือเป็นการบริหารจัดการระหว่างทรัพยากรบุคคลกับภาระงานที่เหมาะสมซึ่งกันและกัน ใช้คนให้ตรงกับงาน ก็จะเกิดความรวดเร็วในการทำงาน รวมถึงการจัดสรรบุคลากรฝ่ายสนับสนุนดูแลเรื่องงานเอกสาร เพื่อให้ครูนั้นได้มีเวลาในการพัฒนาตนเองและพัฒนาผู้เรียนได้อย่างเต็มที่ต่อไป สอดคล้องกับรัตนสินี รื่นนุสาน [9] ที่กล่าวถึง แนวทางการลดภาระงานว่า คือการมอบหมายงานให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ การจัดสรรแบ่งงานให้เหมาะสมกับจำนวนบุคลากรที่รับผิดชอบอย่างทั่วถึง เช่นเดียวกับมณีนีรัตน์ ปรางค์ทอง [10] ที่เสนอว่า ควรจัดสรรครูธุรการมาปฏิบัติงานเอกสารโดยตรง จัดสรรเวลาในการปฏิบัติงานให้เหมาะสม สร้างความร่วมมือและร่วมสร้างการทำงานเป็นทีม เพื่อแบ่งเบาภาระงานไปด้วยกัน มีการสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน เพื่อให้มีแรงกำลังใจในการทำงานต่อไป

1.3 ด้านสร้างเครือข่าย พบว่า การรับรู้ของครูเกี่ยวกับแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่มีต่อการลดภาระงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงกัน ล้วนเป็นการสร้างระบบช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน มีการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ทางวิชาชีพพร้อมกันในการช่วยเหลือแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงาน รวมถึงเป็นการสร้างเครือข่ายกับองค์กรภายนอกหรือชุมชนที่สามารถเข้ามาช่วยเหลือ หรือสนับสนุนด้านทรัพยากรบุคคล เช่นปราชญ์ชาวบ้านที่สามารถเข้ามาช่วยสอน ในกรณีที่ครูผู้สอนไม่เพียงพอตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับชนิตา รักษ์พลเมือง [1] ที่พบว่า แนวทางการลดภาระงานครู คือ จัดระบบการสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงสถาบันครู ในการช่วยเหลือปรึกษาภาระงาน รวมถึงระบบกัลยาณมิตรในการปฏิบัติงาน และสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ [3] ในเรื่องแนวทางการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ต้องลดภาระงานครู โดยครูควรมีการสร้างภาคีเครือข่ายในการช่วยเหลือ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียนให้เข้มแข็ง

1.4 ด้านนวัตกรรม พบว่า การรับรู้ของครูเกี่ยวกับแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่มีต่อการลดภาระงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในปัจจุบันได้มีการพัฒนาด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสมัยใหม่มากมายที่สามารถเข้ามาสนับสนุนการดำเนินงานได้อย่างสะดวกรวดเร็วเพิ่มมากขึ้น ช่วยจัดระบบสารสนเทศที่ครูสามารถดึงข้อมูลร่วมกัน บนระบบเทคโนโลยีไร้สาย มีส่วนช่วยในการเตรียมการสอนผลิตสื่อให้แก่ครู ช่วยในการประหยัดเวลาและลดทรัพยากร และสามารถส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนและการจัดการศึกษา ทำให้ครูทำงาน แก้ปัญหา พัฒนาผู้เรียนได้อย่างตรงเป้า ไม่ต้องลองผิดลองถูก สอดคล้องกับพิกุล เอกวรารกูร [7] ที่เสนอว่า ควรสนับสนุนให้มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดระบบเอกสาร และการจัดการเรียนรู้ และสอดคล้องกับรัฐวัลย์ เหมือนมาตร [11] ที่ได้เสนอว่า ควรนำการใช้โปรแกรมประยุกต์มาใช้ในการทำงาน นำเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาพัฒนางานให้เป็นระบบ เช่น ระบบจัดทำเอกสาร รวมทั้งปฏิภาณ กิตตินันท์วัฒน์ [12] ได้ค้นพบว่า เทคโนโลยีมีส่วนช่วยครูประหยัดเวลาในการเตรียมสอนตอบโจทย์สภาพปัญหาครูผู้สอนชาวไทยที่มีภาระงานสอนและงานเอกสารเป็นจำนวนมาก

1.5 ด้านบูรณาการ พบว่า การรับรู้ของครูเกี่ยวกับแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่มีต่อการลดภาระงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าด้านการบูรณาการเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำภาระงาน โครงการที่มีวัตถุประสงค์ใกล้เคียงกันมาบูรณาการร่วมกัน ควบรวมเป็นโครงการเดียวกัน เพื่อลดกิจกรรมและขั้นตอนการดำเนินงานให้น้อยลง ซึ่งการบูรณาการเป็นการลดภาระงานให้แก่ครู ประหยัดเวลา และทรัพยากร ซึ่งสอดคล้องกับประกาศกระทรวงศึกษาธิการ [8] เรื่อง แนวปฏิบัติในการลดภาระครูและนักเรียน ที่สามารถดำเนินการได้โดย บูรณาการโครงการของหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีลักษณะใกล้เคียงกันเข้าด้วยกัน บูรณาการโครงการที่มีเนื้อหาสาระให้เหมาะสมสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา เช่นเดียวกับพิกุล เอกวรารกูร [7] ที่ค้นพบว่า ควรเน้นการบูรณาการโครงการทั้งหน่วยงานภายในและภายนอกเข้าด้วยกัน มีการกระจายงานหรือเฉลี่ยงานออกไปให้เหมาะสมกับบุคลากร

2. การเปรียบเทียบการรับรู้ของครูที่มีต่อแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่มีต่อการลดภาระงานตามการรับรู้ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม จำแนกตามคุณวุฒิการศึกษา ขนาดสถานศึกษาและประสบการณ์ทำงาน สามารถสรุปประเด็นสำคัญได้ดังนี้

2.1 ครูที่มีคุณวุฒิการศึกษาต่างกันมีการรับรู้ต่อแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่มีต่อการลดภาระงาน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผนงานนโยบายที่เป็นระบบ เกิดความชัดเจน มีการกระจายงานอย่างทั่วถึง และเหมาะสมกับจำนวนบุคลากร ส่งผลให้ผู้ปฏิบัติงานเข้าใจตรงกันและดำเนินงานได้อย่างรวดเร็ว สามารถบูรณาการโครงการต่างๆทั้งภายในห้องเรียนและองค์กรเข้าด้วยกันได้ อีกทั้งในปัจจุบันเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ด้วยตนเองที่สามารถเรียนรู้เทคโนโลยี นวัตกรรมต่างๆที่เข้ามาช่วยในการดำเนินงานในสถานศึกษาให้มีความทันสมัยและสะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น สามารถสร้างเครือข่ายแห่งการเรียนรู้ ปรับประยุกต์ระบบการทำงานให้ลดขั้นตอนลง ประหยัดเวลา สอดคล้องกับรัฐวิสัยทัศน์ เหมือนมาตร [11] ที่พบว่า ครูที่มีคุณวุฒิการศึกษาต่างกันสามารถนำโปรแกรมประยุกต์มาใช้ในการทำงาน พัฒนางานให้เป็นระบบ เช่น ระบบจัดทำเอกสาร ระบบการสร้างเครือข่ายร่วมมือได้ไม่ต่างกัน เช่นเดียวกับพิกุล เอกวรานุกร [7] ที่ระบุว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการสร้างวัฒนธรรมองค์กร สร้างเครือข่ายช่วยเหลือเกื้อกูลกัน นำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดระบบเอกสาร กำหนดภาระงานครูตามความสนใจและความถนัด บูรณาการโครงการเข้าด้วยกัน มีการกระจายงานตามคุณวุฒิการศึกษาให้กับบุคลากรอย่างทั่วถึง

2.2 ครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีการรับรู้ต่อแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่มีต่อการลดภาระงาน โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าภาระงานของขนาดสถานศึกษามีจำนวนเท่ากันแต่บุคลากร แต่ละขนาดสถานศึกษามีจำนวนไม่เท่ากัน เนื่องจากบุคลากรในสถานศึกษาขนาดเล็ก-ขนาดกลางมีจำนวนน้อย ต้องรับผิดชอบภาระงานพิเศษมากกว่าบุคลากรที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ รวมถึงการสร้างเครือข่าย การนำนวัตกรรมเทคโนโลยี และการบูรณาการนั้น สถานศึกษาขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษย่อมมีแหล่งทรัพยากร มีช่องทางในการสร้างเครือข่าย สร้างนวัตกรรมและนำการบูรณาการมาช่วยในการลดภาระงานได้มากกว่าสถานศึกษาขนาดเล็ก-ขนาดกลาง สอดคล้องกับสุรัตน์ ศรีตาเดช [13] ที่พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กขาดแหล่งเรียนรู้ เทคโนโลยีมีจำนวนจำกัด ทำให้ขาดความต่อเนื่อง ในการจัดการศึกษา ครูผู้สอนไม่เพียงพอ และไม่มีบุคลากรปฏิบัติงานฝ่ายสนับสนุน เช่นเดียวกับณัฐพล พันธุ์ภิญญา [14] ที่พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กขาดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ ครูไม่ครบชั้นเรียน ขาดแคลนสื่อ และเทคโนโลยีที่ทันสมัย งบประมาณ ไม่เพียงพอ ครูสอนไม่เต็มเวลาและเต็มความสามารถ เพราะมีการปฏิบัติงานนอกเหนือจากการเรียนการสอน รวมถึงมีปัญหาด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ

ยกเว้นด้านงานนโยบายและแผนไม่มีความแตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะว่าสถานศึกษาแต่ละแห่งสังกัดเดียวกันและมีสภาพแวดล้อมภายนอกคล้ายคลึง จึงทำให้มีการงาน นโยบาย โครงการจากหน่วยงานต้นสังกัดเหมือนกัน เพื่อให้ผลสัมฤทธิ์การจัดการศึกษาของจังหวัดบรรลุตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ของจังหวัด สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม (พ.ศ.2562-2565) [15] ที่กำหนดวิสัยทัศน์ คือ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้ได้รับการศึกษาตลอดชีวิตที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน สอดคล้องตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และสอดคล้องกับ สุพัตรา วัฒนสงค์ [16] ที่พบว่า ประสิทธิภาพการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์พัฒนาการศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีทุกด้าน ผู้บริหารโรงเรียนที่อยู่ในขนาดโรงเรียนที่ต่างกันมีทัศนะต่อการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์พัฒนาการศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

2.3 ครูที่มีประสบการณ์ทำงานแตกต่างกัน มีการรับรู้ต่อแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่มีต่อการลดภาระงาน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะครูในสถานศึกษาได้รับมอบหมายงานพิเศษอย่างทั่วถึง มีการจัดสรรบุคลากรให้ตรงกับงานที่ครูแต่ละท่านถนัด เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีคุณภาพ มีการกระจายภาระงานอย่างทั่วถึง มีการวางแผนการดำเนินงาน ระบบการปฏิบัติงานที่มีความชัดเจน ทำให้เกิดความเข้าใจตรงกันทั้งองค์กร มีการคัดกรองนโยบายจากหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวกับการพัฒนาผู้เรียน มีการนำนวัตกรรม เทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาช่วยในการลดขั้นตอนการดำเนินงาน มีการจัดระบบเอกสารและการนำเครือข่ายมาร่วมกันดำเนินงาน ช่วยเหลือ แลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน สอดคล้องกับประปิล หล้าภิล [17] ที่เสนอว่า ควรมีการมอบหมายงานให้ชัดเจน มีการนำเทคโนโลยีมาจัดทำข้อมูลสารสนเทศ กำหนดระเบียบมาตรฐานการใน

การปฏิบัติงานให้ชัดเจน เช่นเดียวกับรัตนสินี รื่นนุสน [9] ที่ได้เสนอว่า ควรมีการมอบหมายงานให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ ควรจัดสรรแรงงานให้เหมาะสมกับจำนวนบุคลากร มอบหมาย กระจายงานให้บุคลากรอย่างทั่วถึง เพื่อให้ครูมีภาระงานที่เหมาะสม ยกเว้นด้านบูรณาการมีความแตกต่างกัน ครูที่มีประสบการณ์ทำงานตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป มีการรับรู้มากกว่าครูที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 5 ปี เนื่องจากครูที่มีประสบการณ์ทำงานมากกว่าจะมีความเข้าใจในรายละเอียดภาระงานได้ดี จึงทำให้ครูที่มีประสบการณ์ทำงานมากกว่าสามารถปรับประยุกต์ บูรณาการภาระงานที่มีความใกล้เคียงกันได้ง่ายกว่า และเข้าใจ การบูรณาการโครงการข้ามหน่วยงานได้มากกว่าครูที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า สอดคล้องกับพสก ทวีทรัพย์ [18] ที่พบว่า การเปรียบเทียบปัจจัยความสำเร็จของการบูรณาการการจัดการศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์ ตามประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกัน เช่นเดียวกับทัศนีย์ ชาตไทย [19] ที่พบว่าบุคลากรในมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตที่มีระยะเวลาการปฏิบัติงานต่างกัน มีคุณภาพชีวิตการทำงานในด้านการบูรณาการทางสังคมหรือการทำงานร่วมกันแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ด้านงานนโยบายและแผน สถานศึกษาควรมีการคัดกรองโครงการจากหน่วยงานภายนอกเพื่อพิจารณาโครงการที่ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพผู้เรียน

1.2 ด้านบริหารงานบุคคล สถานศึกษาขนาดเล็กควรมีการปรับเปลี่ยนแนวทางการดำเนินงานให้ลดขั้นตอนการปฏิบัติงานลง รวมถึงมีการสำรวจปริมาณงานที่มีอยู่ และการกระจายงานให้เหมาะสมกับจำนวนบุคลากร

1.3 ด้านสร้างเครือข่าย สถานศึกษาขนาดเล็กควรเน้นการพัฒนาด้านการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ สร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาชีพข้ามสถานศึกษา และสร้างความร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานภายนอกให้เข้ามามีส่วนร่วมเพิ่มมากขึ้น

1.4 ด้านนวัตกรรม ต้นสังกัดควรมีสสนับสนุนนวัตกรรม เทคโนโลยีในสถานศึกษาขนาดเล็ก มาช่วยในการจัดระบบสารสนเทศของสถานศึกษา

1.5 ด้านบูรณาการ สถานศึกษาขนาดเล็กควรมีการบูรณาการข้ามกลุ่มสาระการเรียนรู้ หรือข้ามโครงการ รวมถึงการควรวรรวโครงการ เน้นกิจกรรมที่สอดคล้องเข้าด้วยกัน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่มีต่อการลดภาระงานตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

2.2 ควรศึกษาบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมการพัฒนาครูผู้สอน เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 ควรศึกษาความสัมพันธ์การปฏิบัติงานของครูผู้สอนกับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานลักษณะใดที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างเต็มที่

เอกสารอ้างอิง

- [1] ชนิดา รัชพลเมือง. การศึกษาสภาพและปัญหาการผลิต การใช้ และการพัฒนาครูการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2560; 3:17-33.
- [2] จุไรรัตน์ สุดรุ่ง และผัสพรพรรณ ธนอมพงษ์ชาติ. คตินอกกรอบการพัฒนาครู:แก้ปัญหาให้ตรงจุด. วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2561; 2:387-393.
- [3] กระทรวงศึกษาธิการ. เสี่ยงสะท้อนจาก “ครู” ลดภาระงาน-แก้ครูขาด-ดูแลขวัญกำลังใจ . [อินเทอร์เน็ต]. 2562 [เข้าถึงเมื่อ 15 พฤษภาคม 2564]. เข้าถึงได้จาก: <https://mgronline.com/qol/detail/9620000004738>
- [4] ประวิต เอราวรรณ์. ศธ.เอาจริง! ลดเอกสารวิทยฐานะ-คืนครูให้ห้องเรียน ดีแค่ 1 ต.ค.65. [อินเทอร์เน็ต]. 2565 [เข้าถึงเมื่อ 8 มีนาคม 2565]. เข้าถึงได้จาก: <https://news.thaipbs.or.th>
- [5] Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. Research methods in education (7th Ed.). New York: Routledge; 2011.

- [6] พรทิพย์ ทับทิมทอง. การวิเคราะห์ผลของการใช้เวลาในการปฏิบัติการงานสอนที่มีต่อประสิทธิภาพการสอนของครูในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2560; 2:353-39.
- [7] พิกุล เอกวางกูร. แนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมการสอนของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ส่งผลต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน. วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2561; 3:366-379.
- [8] กระทรวงศึกษาธิการ. ประกาศหนังสือทางราชการเรื่องแนวทางปฏิบัติในการลดภาระงานครูและนักเรียน. [อินเทอร์เน็ต]. 2558 [เข้าถึงเมื่อ 15 พฤษภาคม 2564]. เข้าถึงได้จาก: <http://203.159.154.241/innogoth/wp.pdf>
- [9] รัตนะสินี รื่นนุสาน. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการคงอยู่ของครูโรงเรียนประจำ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2561; 4:374-387.
- [10] มณีนรัตน์ ปราณีทอง. ระดับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรของครูในโรงเรียนประถมศึกษา. วารสารครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2562; 1: 1-12.
- [11] รัฐวัลย์ เหมือนมาตร. แนวทางการพัฒนาศักยภาพครูโรงเรียนขนาดเล็กในยุคไทยแลนด์ 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. วารสารปัญญา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2563; 2:72-86.
- [12] ปฏิภาณ กิตตินันทวัฒน์. การประยุกต์ใช้นวัตกรรมคิวอาร์โค้ดเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีน. วารสารร่มพญักษ์มหาวิทยาลัยเกริก 2563; 3:91-102.
- [13] สุรัตน์ ศรีดาเดช. กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพนักเรียนของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2. วารสารสังคมศาสตร์วิชาการ. สำนักวิชาการสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย 2559; 2:161-175.
- [14] ญัฐพล พันธุ์ปัญญา. กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 2564; 2: 220-231.
- [15] สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสงคราม. แผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม (พ.ศ.2562-2565). สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ; 2562.
- [16] สุพัตรา วัฒนสงค์. ประสิทธิภาพการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์พัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครศรีธรรมราช. การประชุมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 10; 12 กรกฎาคม 2562; มหาวิทยาลัยหาดใหญ่. จังหวัดสงขลา: 2562. 249-262.
- [17] ระบิล หล้าภิล. แผนการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนบ้านโป่งแดง อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน. วารสาร มมร. วิชาการล้านนา 2561; 2:56-65.
- [18] พสกร ทวีทรัพย์. การศึกษาปัจจัยความสำเร็จของการบูรณาการการจัดการศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์. สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเพชรบูรณ์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการกระทรวงศึกษาธิการ; 2561.
- [19] ทศนีย์ ขาดไทย. คุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรในมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต; 2559.

การพัฒนาทักษะการเขียนเรียงความภาษาอังกฤษเชิงวิชาการเพื่อการโต้แย้งโดยใช้โครงสร้างการเขียนเรียงความของ Rolls & Wignell (2013): กรณีศึกษานักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

The Development of Academic English Argumentative Essay-Writing Skills Based on Essay Structure of Rolls & Wignell (2013): The Case Study of Lampang Rajabhat University Students

สายชล เพียรผดุงพร

Saichon Pianpadungporn

สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง จังหวัดลำปาง 52100

English Programme, Education Faculty, Lampang Rajabhat University, Lampang 52100

*To whom correspondence should be addressed. e-mail: saichon3@hotmail.com

Received: 30 March 2022, Revised: 16 June 2022, Accepted: 06 January 2023

บทคัดย่อ

นักศึกษามหาวิทยาลัยควรมีทักษะการเขียนเรียงความภาษาอังกฤษทางวิชาการ เพื่อใช้ในการเรียนรู้ระดับมหาวิทยาลัย อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มความรู้ สติปัญญา และทักษะการคิด นอกจากนี้ควรมีการเรียนการสอนเกี่ยวกับโครงสร้างกระบวนการเขียนให้แก่ นักศึกษา เพื่อสนับสนุนทักษะการเขียนภาษาอังกฤษ งานวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาทักษะการเขียนเรียงความภาษาอังกฤษทางวิชาการเพื่อโต้แย้ง ด้วยโครงสร้างกระบวนการเขียนเรียงความของ Rolls & Wignell (2013) ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยเป็นนักศึกษาชั้นปี 4 จำนวน 53 คน การศึกษาในครั้งนี้มุ่งเน้นไปที่การเขียนเรียงความเพื่อโต้แย้ง เนื่องจากเป็นกระบวนการเขียนที่ช่วยให้นักเรียนพัฒนาข้อโต้แย้งหรือมุมมอง พร้อมทั้งสนับสนุนข้อโต้แย้งนั้นด้วยหลักฐาน เหตุผล ตัวอย่าง และข้อมูลจากแหล่งต่างๆ เพื่อโน้มน้าวให้ผู้อ่านเห็นด้วยกับข้อโต้แย้งที่เป็นรูปธรรม ขั้นตอนการวิจัยประกอบด้วย การวิเคราะห์โครงสร้างกระบวนการเขียนเรียงความของ Rolls & Wignell (2013) การพิจารณาหัวข้อเรียงความ การทดสอบก่อนเรียน การสอนเขียนเรียงความ การฝึกเขียนเรียงความ การทดสอบหลังเรียน และการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ผลการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ค่าความต่างของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน คือ 409 หรือร้อยละ 36.86 ส่วนความต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน คือ 11.06 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.59 จากผลการทดลองจะเห็นได้ว่าทักษะการเขียนเรียงความภาษาอังกฤษทางวิชาการเพื่อโต้แย้ง สามารถพัฒนาได้โดยใช้โครงสร้างกระบวนการเขียนเรียงความของ Rolls & Wignell (2013) ซึ่งสนับสนุนทักษะการเขียนเรียงความภาษาอังกฤษของนักศึกษาให้เป็นมาตรฐานที่คล้ายคลึงกันและประสบความสำเร็จในการเรียนในระดับปริญญาตรีได้

คำสำคัญ : การเขียนเรียงความ การเขียนภาษาอังกฤษเชิงวิชาการ การเขียนเพื่อการโต้แย้ง โครงสร้างการเขียนเรียงความของ Rolls & Wignell (2013) มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

Abstract

University students should have high competence in academic English essay-writing skills to produce writing tasks in university academic disciplines and increase their knowledge, intelligence and thinking skills. The structure of the writing process should be provided for students to support their writing skills. This study aimed to develop the academic argumentative English essay-writing skills of students enrolled in the English programme at the Faculty of Education at Lampang Rajabhat University, Thailand. The study focused on academic argumentative essay writing because it is the

writing process that help students to develop a persuasive argument supported by evidence, reasoning, examples and information from various sources to convince readers to agree with concrete arguments. The study target group comprised 53 fourth-year students. The stages of the study included the essay structure of Rolls & Wignell (2013) and involved multiple steps; namely, essay structure analysis, essay question consideration, a pre-test, tutoring, essay practice, a post-test and data analysis: percentages, means and standard deviations. The study found that the difference between total pre-test and post-test scores was 409 or 36.86%, with a mean difference of 11.06 and a standard deviation of 0.59. These results indicate that academic English argumentative essay-writing skills can be developed by using Rolls & Wignell's (2013) essay structure, which can support students' writing skills to meet similar standards of writing English essays and be successful in studying at bachelor degree level.

Keywords : Essay Writing, English Academic Writing, Argumentative Writing, Rolls & Wignell's (2013) Essay Structure, Lampang Rajabhat University

Introduction

The four skills of studying a language are a set of four capabilities that allow an individual to comprehend and produce language for proper and effective interpersonal communication. These skills are listening, speaking, reading and writing. Particularly, effective writing conveys meaningful messages and uses English well. If students can understand the message, they will have succeeded in communication. [1]

Writing is a form of communication in which feelings and ideas are put on paper. Students can formulate convincing arguments by organising their knowledge, reasons, evidence and beliefs into writing which are essential for their writing task in university academic disciplines. The more students practise writing, the more their knowledge, intelligence and thinking skills increase. This is because writing is related to and integrated with knowledge, intelligence and thinking skills. These help to generate creative ideas and strengthen learners' writing skills. Writing in this manner is counted as academic argumentative writing [4, 9]. This kind of writing helps students to develop a persuasive argument supported by evidences, reasons, examples and information from sources to convince readers to agree with concrete arguments [2]. Therefore, academic argumentative writing was used in this study because it is essential for the target group as university students.

Although academic argumentative writing seems beneficial, some students, including Lampang Rajabhat University students, think that academic writing in particular, academic essay writing is something they must do because teachers tell them to do. An 'essay' is a piece of writing that is often written from an author's personal point of view. For some, writing an essay is as simple as writing notes down in a notebook, but much more planning goes into writing an essay successfully. Therefore, writing an essay becomes a difficult and time-consuming assignment [6].

The author—an English lecturer in the English programme at the Faculty of Education at Lampang Rajabhat University—has found that most students in the programme have low competency in writing English essays, including grammatical structures and vocabulary. Also, students are particularly poor at displaying logical thinking in their essays. For examples, students' writing papers lack unity, voice, cohesion, coherence, flow and logical thinking, particularly in the part of the writing process. Students may not have been trained in writing a long English composition at the school level. They seem to write an essay by describing a character, event or a place in great details. Some students also use their experience composing in Thai when they write an essay in English [6].

If students have never written an essay before, or if they struggle with writing and want to improve their skills, it is a good idea to go through several steps in the essay-writing process. There are some basic steps to English essay writing that students might work through in their classrooms. Unfortunately, writing at the paragraph level, such as academic argumentative English essay writing, has been neglected in Thailand, even though English has been taught in Thailand for a long time, because most teachers probably believe that they are teachers of English not of writing [6]. Moreover, as a result of economic competition, the Thai Government encouraged Thai citizens to speak fluent English. Therefore, in the mid-1980s the communicative language teaching approach was adopted in the Thai English-language curriculum [8, 12] resulting in a reduction in the role of writing communication. Today, the communicative approach is still implemented in the Thai curriculum, but the focus is more on listening and speaking not on writing as before. Students think that they need to talk to communicate; in fact, communication can be through writing.

Thai educational institutions are concerned with current literacy levels and have attempted to increase student literacy, especially in English writing. This is because student competence in English is fundamental to national development and the achievement of sustainability in Thailand [7]. Especially, pre-service English teachers need to be trained to teach writing in schools to benefit their future English teaching. Moreover, at present, writing is considered more as a communication channel rather than only one of four English skills. To handle this perception, learners need to understand and apply writing theories and principles and may need to be trained to write an essay efficiently through a writing process. The process that most essay writing involves is defined structurally. It is believed that if students follow this structure step by step, this will lead them to write a complete logical essay successfully.

Therefore, the author is interested in developing academic English argumentative essay-writing skills for students enrolled in the English programme at the Education Faculty of Lampang Rajabhat University, Thailand. This study is based on the writing process method of Rolls & Wignell (2013) [11] written in the Booklet on Academic Essay Writing for Students at Charles Darwin University, Australia [5]. The booklet intends to provide information and exercises as a scaffold for students to help them be successful in writing academic argumentative essays, because this is the skill that students need in most university courses and that can be transferred to assessments in other courses.

The academic essay structure of Rolls & Wignell (2013) helps students to gain knowledge about organising essays, such as essay questions, writing an introduction, creating a thesis statement and paragraph writing. According to the academic English argumentative essay-writing process of Rolls & Wignell (2013), every sentence of a written essay has its function. This can improve students' essay writing and enable them to succeed at university.

Objective

The purpose of this study was to use the academic essay structure of Rolls & Wignell (2013) to develop the academic English argumentative essay-writing skills of students enrolled in the English programme at the Faculty of Education at Lampang Rajabhat University, Thailand.

Research Methodology

This section describes the study design, study setting, target group, sampling procedure and methodology, including data collection and analysis procedures used in this study.

This study focused on a target group of 53 fourth-year students undertaking the English language programme at the Faculty of Education at Lampang Rajabhat University in Thailand. The research had a one group pre-test/post-test design, focusing on one group and testing causal relationships involving manipulation of an independent variable and measuring its effect on a dependent variable.

Non-probability sampling, known as ‘purposive selection’ in quantitative research, was used to select the target group. This is because the researcher works at the research site, facilitating access to students and approval for data collection by a senior colleague.

The data in this study had been collected for one semester in the first term of the academic year 2021. Steps taken in developing the academic English argumentative essay writing skills of the target group in this study are based on the essay structure of Rolls & Wignell (2013) which are outlined as follows. The first step was the analysis of Rolls & Wignell’s (2013) essay structure. The structure consecutively consists of an introduction, the essay body and a conclusion. The introduction comprises an orientation, a thesis statement and road maps. The orientation gives the reader some background to the essay question or the essay topic; one to two sentences is sufficient. The thesis statement is the most important sentence in the introduction because it clearly states what the main argument of the paper is. In other words, the thesis statement is the argument that the writer chooses to agree and it is based on the focus of the essay question. A sign post, or road map, is the next section. This part shows the reader what evidence the writer is going to use and how the writer is going to present this to support the thesis statement. In a 1000-word essay, three road maps are sufficient. The concept of the introduction was depicted in Table 1 as an essay-planner sample presented to the target group in this study under the essay question, ‘Some people believe that students should not be given homework every day, while others think that students must get homework every day in order to be successful at school’ [3].

Table 1 Structure of the introduction based on Rolls & Wignell’s (2013) essay structure

Orientation	<i>Write neutrally, covering both viewpoints in the essay question, without mentioning the advantages and disadvantages of either. Write two to three sentences.</i> Example: Homework that has gone hand in hand with schooling in Thailand for a very long time. Some parents think that giving homework every day is not necessary for students, but many think that homework can help students succeed.
Thesis statement	<i>This is the writer’s point of view about the subject posed in the essay question. Write one sentence.</i> Example: However, I think that giving homework every day affects students for three reasons.
Road map	<i>The rationales for the issues chosen by the writer. Write one sentence per item.</i> Example: 1. Doing homework every day causes students’ stress. 2. This can be harmful to students’ health. 3. Parents’ rest time can be interfered with if homework is given every day.

Next section of the essay is the first part of the body, body 1. This begins with a topic sentence paraphrased from road map 1 and is followed by evidences supporting the point made in the topic sentence. Two to three items of evidences are sufficient in each body section. The topic sentence and evidences are concluded with a concluding sentence. Lastly, body 1 is ended by a linking sentence paraphrased from road map 2 and linked to the topic sentence of the next paragraph, or body 2.

Table 2 Structure of body 1 based on Rolls & Wignell's (2013) essay structure

Topic sentence 1	<i>Paraphrase road map 1 in one to two sentences.</i> Example: First, homework can be stressful for students.
Evidence 1	<i>Give an example (one to two sentences) to support topic sentence 1.</i> Example: For example, if students study various subjects and have been assigned homework from every subject, this will cause them stress through not being unable to finish all the homework on time.
Evidence 2	<i>Give an example (one to two sentences) to support the topic sentence 1.</i> Example: Students who are stressed from doing homework every day may not want to study that subject any more, developing a negative attitude towards the subject.
Concluding sentence 1	<i>Summarise the idea of topic sentence 1, including evidence 1 and 2 not go off-topic.</i> Example: Therefore, teachers should consider whether giving too much homework may cause students stress.
Linking sentence 1	<i>Paraphrase road map 2 in one to two sentences to link to the next body section.</i> Example: Further, in trying to finish homework on time, students' health may be harmed.

Body 2 and body 3 have the same structure as body 1. In a 1000-word essay, three body paragraphs are sufficient.

The last section is the conclusion. This section summarises the discussion and reaffirms the thesis statement. It answers what the introduction says it will do. This section begins with repeating the essay question briefly, followed by mentioning the thesis statement and the road map once more. The writer may confirm the argument again in the last sentence.

In this study, the target group's essay writing was marked using a rubric adapted from the writing marking rubric of Charles Darwin University, Australia [5]. It was reviewed with the target group, focusing on where students should put in most of their effort.

The analysis of Rolls & Wignell's (2013) academic essay structure and the adapted rubric were approved by academic staff of the English programme, Faculty of Education, Lampang Rajabhat University, and language in this article was edited by professional editors at Elite Editing, Australia.

Next, types of essay questions were discussed, considered and selected by consulting with experts from the English programme based on the analysed essay structure. It was agreed that the essay questions used in this study were of the argument type—to clarify, that if students in the target group were asked to argue, they would

need to support or reject a point of view systematically by presenting evidence. The target group students also needed to show that they were aware of the opposing point of view. This is in line with Rolls & Wignell's (2013) writing process. Following this, the target group students took the pre-test, answering the essay question, 'Some people believe that educated people are more valuable than people who have learned skills through experience' [3]. Following the pre-test completion, a record was kept of each student's score. Next, the target students were instructed on the academic essay structure of Rolls & Wignell (2013). Then the participants practised writing for other two essay questions. After that a post-test was conducted, with students answering the essay question, 'Discipline is an increasing problem in modern schools. Some people think that discipline should be the responsibility of teachers, while others think that this is the role of parents' [3]. Finally, once participants had completed the post-test, the researcher analysed the test results in terms of percentages, means and standard deviations. A workflow of the methodology for the development of academic English argumentative essay-writing skills is provided in Figure 1.

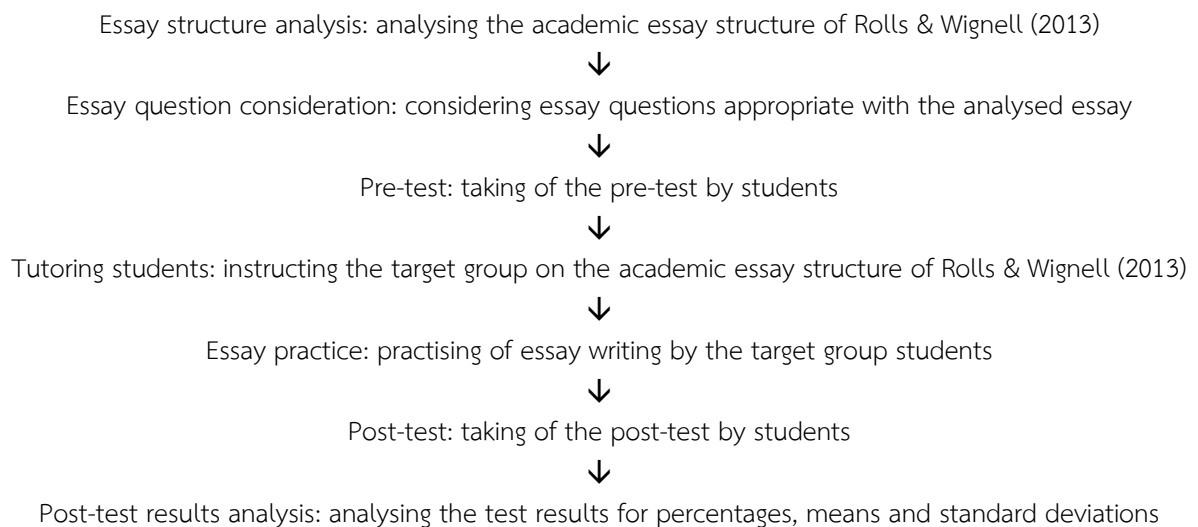

Figure 1 Workflow of the methodology for the development of academic English argumentative essay writing skills based on the essay structure of Rolls & Wignell (2013)

Results

The academic argumentative essay writing process administered to the target group in this study involved multiple steps; namely, essay structure analysis, essay question consideration, a pre-test, essay practice, a post-test and data analysis. Once participants had completed the post-test, the researcher analysed the test results for percentages, means and standard deviations (S.D.). All results are presented in Table 3.

Table 3 Pre-Test, post-test and difference scores of essay writing tests administered to the target group

	Pre-test	Post-test	Difference
Total	395	804	409
%	35.57	72.43	36.86
$\bar{x}$	10.67	21.73	11.06
S.D.	2.71	3.30	0.59

Table 3 presents the results of academic argumentative essay writing tests administered to the target group and the differences between the students' pre- and post-test scores. The combined pre-test score was 395 or 35.57%, with a mean of 10.67 (S.D. = 2.71), while the combined post-test score was 804 or 72.43%, with a mean of 21.73 (S.D. = 3.30). The difference between the total pre- and post-test scores was 409 or 36.86%, with a mean difference of 11.06 (S.D. = 0.59). This information is also illustrated in Figure 2.

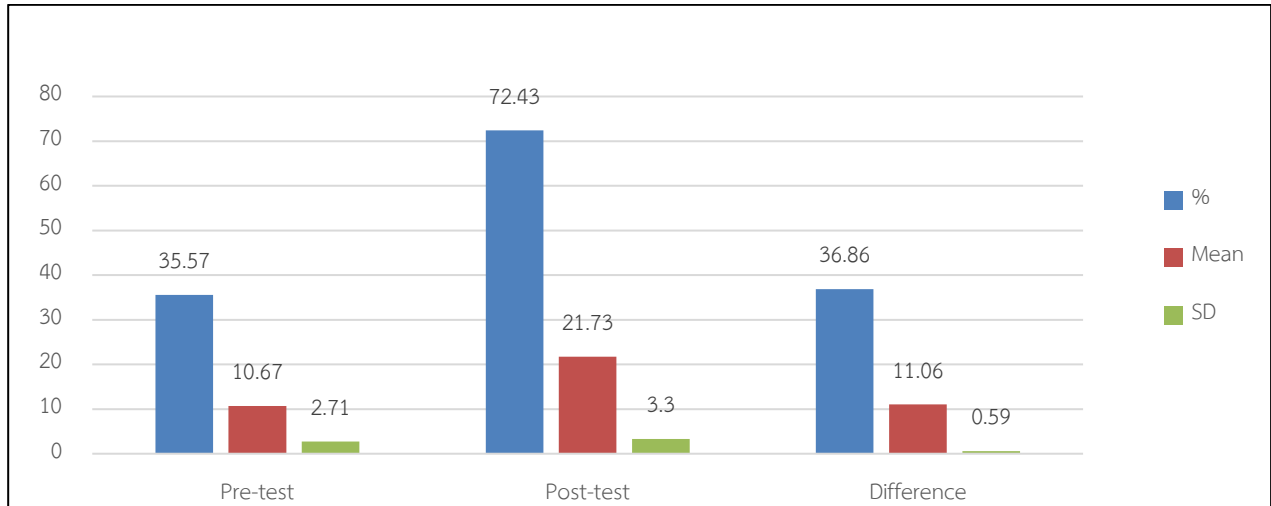

Figure 2 Pre-Test, Post-Test and Difference

As can be seen, the S.D. of the pre-test was 2.71 and the S.D. of the post-test was 3.33 both SDs are more than 1. This shows that the distribution of the individual student's essay writing development in this study was various and the total scores were affected. In another words, the target group students had various background knowledge of writing academic argumentative essays, even though they had studied English for more than 10 years previously in schools. From this it can be interpreted that writing academic argumentative essays is not yet supported in Thai classrooms at both the basic education and university levels.

However, the bar graph indicates the total S.D. of the difference between the pre-test and the post-test sharply decreased. The difference in S.D. between the pre-test and the post-test was only 0.59 (<1). This means that the distribution of the target group students' essay writing development became more consistent. They seem to have had similar skills in the essay writing process in terms of structure after they took the post-test. This could have caused the scores obtained to be consistently distributed. This shows that there was improvement in the target group's writing-process skills, especially the argumentative essay writing skills after they had been trained to write the argumentative essay writing by using the academic essay structure of Rolls & Wignell (2013). This is because post-test scores were higher than pre-test scores. Importantly, as English teachers to be, the English essay writing competence of the target group students should meet similar standards, so that they can be better equipped to teach essay writing more effectively on their practicum and in their future roles as English teachers.

Discussion

The academic argumentative essay is quite complex. During the essay writing process tutorial, the most challenging part for the target group students was the road-map writing. This part clearly shows the readers what evidence is going to be used and how the writer is going to present this to support the thesis statement. Most of the target group students struggled with thinking about the road maps to support their thesis statement. To clarify,

various target group students wrote road maps that overlapped, whereas each road map should be clearly separated from the other. Otherwise, the evidence for each road map will be repeated or loop. For example, there are three reasons or road maps (Actually, there are probably many other reasons as well but in a 1,000-word essay, three road maps are sufficient), why homework should not be given to students every day (thesis statement). First, doing homework every day stresses students. Second, students could become mentally ill from doing a lot of homework. Lastly, if homework is given every day, students become unhappy about going to school. It can be seen that all three reasons, or road maps, have similar meanings. This can cause looping ideas when evidence is presented to support the thesis statement.

Moreover, the target group students' thinking skills were increased from practising writing with the academic essay writing process. To illustrate, the essay structure of Rolls & Wignell (2013) used in this study is based on the process of an argumentative essay. The writer needs to argue a viewpoint with either one point in response to the essay question by providing logical evidence to support his or her thesis statement. This can be confirmed by the work of Roa's (2007) observation that the target group's thinking skills are increased from practising writing with the academic essay writing process [10].

Further, the essay-writing process skills will become of more benefit to the target group students in this study if they are able to apply their improved essay writing and thinking skills in other subjects—in particular, research courses. As Saito (2010) mentioned that university students, including undergraduate students, need to write reports, academic essays, research papers, research proposals and theses. This is because it can support students to develop an argument or point of view that will be supported by concrete evidence, reasons, examples and information from academic sources [13].

Conclusion

The major finding of this study is that, on average, post-test scores were higher than pre-test scores, thus the study appears to have achieved its objective. Further, the rigorous methodology employed in this work—essay structure analysis, essay question consideration, a pre-test, tutoring, essay writing practice, a post-test and data analysis—can support the development of academic argumentative English essay writing skills, which will be useful for the study participants in producing writing tasks in their university academic discipline.

However, even though writing skills are important for students learning English including the target group in this study, they are not yet practically promoted in language classrooms. It seems there are various difficulties in teaching English writing in Thai classrooms.

There are various reasons why the development of English writing skills is challenging in English classrooms of Thailand. First, Thai students learning English including the target group in this study may perceive that writing is the most difficult of the four language skills (listening, speaking, reading and writing). According to Saito's (2010) study, writing is not easy for foreign language learners because many attempts are needed to do it successfully [13]. However, the results of this study show that the target group's academic writing competency was developed using Rolls & Wignell's (2013) essay structure as a guideline. This is because Rolls & Wignell provide steps as a scaffold to help the target group students until they gain enough knowledge about essay organisation to be successful at writing academic English argumentative essays.

The next obstacle to encouraging writing skills in Thai students may be the washback effects of language tests. ‘Washback’ refers to the impact a language test may have on teaching and learning practices [1, 8]. Although various researchers [6, 10, 13] have agreed that academic writing ability should be encouraged and taught to students at all levels. Prapphal (2008) makes an important point that the relationship between language teaching and testing in Thailand is reflected in history [8]. For example, the washback effects of language tests employed in school and university admission in Thailand, work in reverse. That is, discrete-point tests in multiple-choice format are the most common approach. Therefore, although writing skills are encouraged in schools for Thai students, they seem to pay less attention. This is as writing skills have not been tested in high-stakes national tests or present in school and university admissions because of the overload of marking the test items.

Suggestion

Even though there is the problem of language-test washback effects, to provide the greatest benefits to Thai students, English writing skills should be emphasised in the language classrooms, particularly at university level. Importantly, most Thai students’ perception is that writing is the most difficult of the four language skills to handle. It is suggested that basic writing process be taught at school level and academic essay writing process should be taught at university level. The essay structure of Rolls and Wignel (2013) used in this study can be recommended for students at both levels. In addition, writing teachers in school and university should be trained to practise writing process, and the methodology of academic argumentative essay writing in this study can be recommended to them as a guideline.

Students may find the English essay writing process is difficult at the beginning. However, if they are provided with a practical writing-process model together with instruction by teachers who have been trained essay writing process previously, Thai students’ attitude towards English writing can be positively improved. Also, their creative thinking skills can be increased and their writing communication skills developed. This is because writing is also a medium of communication like speaking.

It is recommended that students start to write a complicated explanation or argument, then combine sentences into paragraphs. This can lead them to transfer their thinking and writing strategies to English academic writing, such as an argumentative essay.

References

- [1] Chang S. A contrastive study of grammar translation method and communicative approach in teaching English grammar. *English Language Teaching* 2011; 4:13–24.
- [2] Donnchaidh S. How to Write Perfect Persuasive Essays. [Internet]. 2021 [cited 2021 October 22]. Available from: <https://literacyideas.com/persuasive-essays/>
- [3] Ferguson E. Education Essay Title. [Internet]. 2021 [cited 2021 July 15]. Available from: Education Essay Titles (ieltsliz.com)
- [4] Kandu S. Knowledge, Intelligence, Creative Idea and Writing Skill – are the Totally Separate Qualities? [Internet]. [Internet]. 2018 [cited 2021 July 5]. Available from: <https://www.researchgate.net/post/Knowledge-intelligence-creative-idea-and-wring-skill-are-they-totally-separate-qualities/5b42ea5cf89a99c200061900/citation/download>
- [5] MacGibbon L. Academic essay writing resource.pdf; A resources to assist tutors working with indigenous students. 1st ed. Darwin: Charles Darwin University Press; 2014.

- [6] Padgate W. Beliefs and opinions about English writing of students at a Thai university. *PASAA* 2008; 42:31-53.
- [7] Pianpadungporn S. The development of a computer-based contextualized diagnostic English grammar assessment to investigate English grammar competence of pre-service teachers in Thailand [dissertation]. Wollongong: University of Wollongong; 2017.
- [8] Prapphal K. Issues and trends in language testing and assessment in Thailand. *Language Testing* 2008; 25:127-143.
- [9] Rahmat N. Exploring the connection between critical thinking skills and academic writing. *International Journal of Asian Social Science* 2020; 10:118-128.
- [10] Rao Z. Training in brainstorming and developing writing skills. *ELT Journal* 2007; 61:100-106.
- [11] Rolls N, Wignell P. *Communicating at university: skills for success*. 1st ed. Darwin: Charles Darwin University Press; 2013.
- [12] Teng B, Sinwongsuwat K. Teaching and learning English in Thailand and the integration of conversation analysis (CA) into the classroom. *Teaching and Learning English* 2015; 8:13-23.
- [13] Saito S. An analysis of argumentative essays of Thai third – year English majors instructed by the integrated process – genre approach [dissertation]. Bangkok, Srinakharinwirot University; 2010.

การจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษาร่วมกับการคิดเชิงออกแบบเพื่อพัฒนาสมรรถนะ ในการสร้างนวัตกรรม รายวิชาวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

The STEM Learning Management Combined with the Design Thinking to Develop Innovation Creation Competency in Science of the Primary 5 (Grade 5) Students

จิตรลัดดา มะลัยทอง รสริน เจริมไธสง* และ พรภิรมย์ หลงทรัพย์

Jitladda Malaythong, Rossarin Jermtaisong* and Pornpirom Lhongsap

ภาควิชาการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี 12110

Department of Education, Faculty of Technical Education, Rajamangala University of Technology Thunyaburi, Pathum Thani
12110

*To whom correspondence should be addressed. e-mail: Rossarin_j@rmutt.ac.th

Received: 26 April 2022, Revised: 03 July 2022, Accepted: 17 September 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับสมรรถนะในการสร้างนวัตกรรม รายวิชาวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 2) เปรียบเทียบสมรรถนะในการสร้างนวัตกรรม รายวิชาวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษาร่วมกับการคิดเชิงออกแบบและการจัดการเรียนรู้แบบปกติ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนสาธิตนวัตกรรมมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำนวน 2 ห้องเรียน จำนวน 69 คน ได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 1) แผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ 2) แผนการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษาร่วมกับการคิดเชิงออกแบบ 3) แบบประเมินสมรรถนะในการสร้างนวัตกรรม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐานโดยใช้การทดสอบค่าที

ผลการวิจัย พบว่า 1) สมรรถนะในการสร้างนวัตกรรม รายวิชาวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อยู่ในระดับมาก 2) สมรรถนะในการสร้างนวัตกรรม รายวิชาวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษาร่วมกับการคิดเชิงออกแบบหลังเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : สมรรถนะในการสร้างนวัตกรรม การจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา การคิดเชิงออกแบบ

Abstract

This research aimed to 1) study the level of innovation creation competency in Science for the Primary 5 (Grade 5) students, and 2) compare the level of innovation creation competency in Science for the Primary 5 (Grade 5) students studying through the STEM learning management combined with the design thinking and the traditional learning management. Research sample was 2 classrooms (69 students), selected by cluster sampling, of the Primary 5 (Grade 5) students studying in the semester 2/2021, Innovation Demonstration School of Rajamangala University of Technology Thanyaburi, Pathumtani Education Service Area 1. Research instruments included 1) traditional learning management lesson plans, 2) STEM learning management combined with the design thinking lesson plans, and 3) innovative creation competency test. Mean, standard deviation, and t-test hypothesis were used for data analysis.

The research revealed that 1) the innovation creation competency in Science of the Primary 5 (Grade 5) students was at a high level, and 2) the innovation creation competency in Science of the Primary 5 (Grade 5) students studying

through the STEM learning management combined with the Design Thinking was higher than those studying through the traditional learning management statistically significant difference at .05 level.

Keywords : Innovation Creation Competency, STEM Education, Design Thinking

บทนำ

ประเทศไทยกำลังเผชิญกับกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ระบบการศึกษาจำเป็นต้องมีการปรับตัวอย่างต่อเนื่อง เพื่อตอบสนองความต้องการของเยาวชน สังคม และตลาดแรงงาน ทั้งในปัจจุบันและอนาคตจะต้องมุ่งเน้นการเตรียมความพร้อมให้เยาวชนมีทักษะที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิตและสอดคล้องกับสังคมในอนาคต เพื่อพัฒนาทักษะที่มีส่วนสำคัญที่จะทำให้ไทยบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) รวมทั้งจะช่วยเพิ่มศักยภาพ โอกาส และความเท่าเทียมทางเศรษฐกิจภายในและต่างประเทศ สมรรถนะและทักษะของผู้สำเร็จการศึกษาจึงเป็นกุญแจสำคัญที่จะตอบโจทย์ปัญหาดังกล่าว องค์การยูเนสโกได้นำวาระการพัฒนาที่ยั่งยืนในปี 2030 ซึ่งให้แต่ละประเทศสามารถบรรลุวิสัยทัศน์ตามเป้าหมาย ข้อที่ 4 ว่าด้วยการสร้างหลักประกันให้การศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง เพื่อให้เกิดการตอบสนองอย่างตรงจุด ซึ่งการศึกษาจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถจัดการปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่ร่วมกัน เพื่อพัฒนาทักษะของผู้เรียนทางด้านปัญญา สังคม อารมณ์ และพฤติกรรมทั่วทั้งระบบการศึกษา ตั้งแต่ระดับนโยบายไปสู่ในห้องเรียน [1]

การเรียนรู้ในยุคที่โลกมีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว อันสืบเนื่องมาจากการใช้เทคโนโลยี เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลต่าง ๆ ของทุกภูมิภาคของโลกเข้าด้วยกัน การเปลี่ยนแปลงทางสังคมควรจะต้องมีทักษะการเรียนรู้ (Learning Skill) ส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้เด็กในศตวรรษที่ 21 เป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ และทักษะ [2] ดังจะเห็นได้จากแนวนโยบายการศึกษาที่ได้พัฒनावิสัยทัศน์และกรอบความคิดของการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลายที่สามารถช่วยพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 อันจะนำไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียน โดยยึดหลักการเรียนรู้ 3R x 8C 2L โดยเฉพาะความสำคัญของทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม (Learning and Innovation Skills) ถ้าหากขาดทักษะในด้านนี้จะเป็นคนที่ตามโลกไม่ทัน นอกจากนี้ยังเป็นตัวกำหนดความพร้อมของผู้เรียนเข้าสู่โลกการทำงานที่มีความซับซ้อนมากขึ้นในปัจจุบัน [3] สอดคล้องกับผลงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้ดำเนินการศึกษาและพัฒนากรอบสมรรถนะหลักผู้เรียน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา พบว่า สมรรถนะที่เด็กและเยาวชนไทยจะต้องได้รับการพัฒนาในช่วงเวลา 12 ปี ประกอบด้วยสมรรถนะหลักสำคัญ 10 ประการ โดยทักษะการคิดขั้นสูงและนวัตกรรม อยู่ในองค์ประกอบที่ 4 คนไทยสามารถสูง (Smart Thais) เป็นทักษะที่จะช่วยเพิ่มพูนความสามารถให้เด็กและเยาวชนไทยคิดเก่ง และรู้ทันโลก ทำให้เด็กและเยาวชนไทยเก่งขึ้นมีความสามารถสูงขึ้น ส่งผลต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันระดับโลก [4] ในการสร้างสรรค์นวัตกรรมให้ประสบผลสำเร็จนั้น มีหลักการที่สำคัญในระดับบุคคล คือ “ความเป็นนวัตกรรม”

นวัตกรรมจึงเป็นคุณลักษณะสำคัญของผู้เรียน กล่าวคือ เป็นผู้ที่มีพร้อมด้วยคุณสมบัติที่เหมาะสม มีความสามารถหรือสมรรถนะในการสร้างนวัตกรรม ดังจะเห็นได้จากแผนเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ที่ให้ความสำคัญในด้านการพัฒนาวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี และนวัตกรรมในการมุ่งเน้นการวิจัย พัฒนา และยกระดับโครงสร้างพื้นฐานเร่งพัฒนาบุคลากรในสาขา STEM (Science, Mathematics Technology and Engineering) ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพในการสร้างนวัตกรรมของประเทศในอนาคตและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) [5] โดยสมรรถนะในการสร้างนวัตกรรม เป็นการแสดงออกถึงการริเริ่ม สร้างสรรค์แนวคิดใหม่ ผลิตภัณฑ์ใหม่ บริการใหม่ กระบวนการใหม่ หรือวิธีการทำงานใหม่ ซึ่งหมายรวมถึงการปรับปรุงสิ่งที่มีอยู่เดิมให้แตกต่างออกไป เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการทำงาน และองค์การ โดยพิจารณาตั้งแต่ความสามารถในการแสวงหาโอกาสในการพัฒนาการหาแนวทางหรือวิธีการ เพื่อพัฒนาการริเริ่มพัฒนาจนกระทั่งการประยุกต์ใช้สิ่งที่ได้พัฒนาขึ้น [6]

แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะในการสร้างนวัตกรรมมีหลากหลายวิธี การจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษาเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการความรู้ทางวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เทคโนโลยี และวิศวกรรมศาสตร์ โดยนำลักษณะทาง

ธรรมชาติของแต่ละสาระวิชามาสมผผสาน และจัดเป็นการเรียนรู้ให้กับนักเรียน โดยไม่เน้นเพียงการท่องจำสูตร หรือทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์หรือสมการคณิตศาสตร์เพียงอย่างเดียว แต่เพิ่มเติมศึกษาจะฝึกให้นักเรียนรู้จักวิธีคิด การตั้งคำถาม แก้ปัญหา สร้างทักษะ การหาข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อค้นพบใหม่ ๆ ทำให้นักเรียนรู้จักนำองค์ความรู้จากวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์สาขาต่าง ๆ มาบูรณาการกัน เพื่อมุ่งแก้ปัญหาสำคัญที่พบในชีวิตจริง [7] ดังผลการวิจัยของภัทรา อุ่นทินกร และ มาเรียม นิลพันธ์ ได้ศึกษาการเรียนการสอนตามแนวคิดสะเต็มศึกษา เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการสร้างนวัตกรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา พบว่า หลังการจัดการเรียนการสอน โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบสะเต็มศึกษา นักเรียนกลุ่มขยายผลมีพัฒนาการในการสร้างนวัตกรรม สูงขึ้นจากระดับพอใช้เป็นระดับดี และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่รับ .05 [8]

นอกจากนี้ได้นำการคิดเชิงออกแบบมาร่วมจัดการเรียนรู้ ซึ่งการคิดเชิงออกแบบเป็นวิธีสร้างความคิดใหม่อย่างก้าวกระโดด นอกจากกรอบเดิม โดยเฉพาะสำหรับโครงการและปัญหาที่ซับซ้อนซึ่งจำเป็นต้องสร้างและทดลองต้นแบบ การคิดเชิงออกแบบจึงเป็นการเปลี่ยนความคิดเรื่องบทบาทจากนักออกแบบสู่การเป็นนักคิดเชิงออกแบบ [9] ทำให้เกิดการพัฒนาสมรรถนะในการสร้างนวัตกรรม ซึ่งอาจจะอยู่ในรูปของความคิด หรือการกระทำ หรือสิ่งประดิษฐ์ ดังผลการวิจัยของพิพัฒน์พงศ์ จิตต์เทพ และคณะ ได้ศึกษาความสามารถการสร้างสรรค์นวัตกรรมทางสังคมในสาระภูมิศาสตร์ด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้การคิดเชิงออกแบบของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่า 1) ความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมทางสังคมหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยการคิดเชิงออกแบบอยู่ในระดับดี 2) กระบวนการคิดเชิงออกแบบหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้การคิดเชิงออกแบบอยู่ในระดับดี [10] ดังนั้นการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มร่วมกับความคิดเชิงออกแบบจึงนับว่าเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่น่าสนใจในการพัฒนาสมรรถนะการสร้างนวัตกรรมสำหรับผู้เรียน

จากที่เหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษาร่วมกับการคิดเชิงออกแบบ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการสร้างนวัตกรรม รายวิชาวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะในการสร้างนวัตกรรมและเปรียบเทียบสมรรถนะในการสร้างนวัตกรรมของนักเรียน ซึ่งจะเป็นแนวทางในการพัฒนาความเป็นนวัตกรรม รวมทั้งพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงและนวัตกรรม มีความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างหลากหลายผ่านการลงมือสร้างสรรค์ สิ่งประดิษฐ์ที่สามารถตอบโจทย์ที่ท้าทายอย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะในการสร้างนวัตกรรม รายวิชาวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
2. เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะในการสร้างนวัตกรรม รายวิชาวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษาร่วมกับการคิดเชิงออกแบบและการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

สมมติฐานการวิจัย

1. สมรรถนะในการสร้างนวัตกรรม รายวิชาวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อยู่ในระดับมาก
2. สมรรถนะในการสร้างนวัตกรรม รายวิชาวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษาร่วมกับการคิดเชิงออกแบบสูงกว่าการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) ได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนที่ศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตนวัตกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี จำนวน 132 คน สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 2 ห้องเรียน ได้แก่ กลุ่มทดลอง คือนักเรียนระดับชั้น ป.5/1 และกลุ่มควบคุม คือ นักเรียนระดับชั้น ป. 5/2 จำนวน 69 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

2. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย เนื้อหาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน คือ หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง แรงและการเคลื่อนที่ รายวิชา วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สาระที่ 2 วิทยาศาสตร์กายภาพหน่วยการเรียนรู้

3. ตัวแปรที่ศึกษา ตัวแปรต้น ได้แก่ วิธีการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมี 2 วิธี ได้แก่ 1) การจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษาร่วมกับการคิดเชิงออกแบบ และ 2) การจัดการเรียนรู้แบบปกติ สำหรับตัวแปรตาม ได้แก่ ความสามารถในการสร้างนวัตกรรม

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1 แผนการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษาร่วมกับการคิดเชิงออกแบบ รายวิชาวิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง แรงและการเคลื่อนที่ จำนวน 3 แผน แผนละ 3 ชั่วโมง รวมทั้งหมด 9 ชั่วโมง โดยมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

4.1.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2560) มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ และหลักสูตรสถานศึกษา

4.1.2 ศึกษาข้อมูลและวิเคราะห์แนวคิดที่เกี่ยวข้องวิธีการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา และการคิดเชิงออกแบบ จากนั้นสังเคราะห์การจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษาร่วมกับการคิดเชิงออกแบบ ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ระบุปัญหาและการเข้าใจกลุ่มเป้าหมายอย่างลึกซึ้ง 2) ตั้งโจทย์กรอบที่ชัดเจน 3) รวบรวมแนวคิดและสร้างความคิดที่เกี่ยวข้องกับปัญหา 4) ออกแบบวิธีการแก้ปัญหา 5) วางแผน ดำเนินการแก้ปัญหาและการสร้างต้นแบบ 6) การทดสอบต้นแบบ ประเมินผล ปรับปรุงแก้ไข และนำเสนอวิธีการแก้ปัญหา

4.1.3 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษาร่วมกับการคิดเชิงออกแบบ รายวิชาวิทยาศาสตร์ หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง แรงและการเคลื่อนที่ จำนวน 3 แผน เวลา 9 ชั่วโมง ซึ่งแผนการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย สาระสำคัญ จุดประสงค์เชิงสมรรถนะ สมรรถนะหลัก สมรรถนะย่อย ตัวบ่งชี้ เนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนรู้ 6 ขั้นตอน สื่อและแหล่งการเรียนรู้ และการวัดและการประเมินผล

4.1.4 นำแผนการจัดการเรียนรู้เสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบ จากนั้นดำเนินการปรับปรุงและแก้ไขตามคำแนะนำ

4.1.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน พิจารณาและตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 3 ฉบับ ค่าเท่ากับ 0.80-1.00

4.1.6 ผู้วิจัยได้นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง (Try out) คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/3 จำนวน 32 คน จากนั้นปรับปรุงแก้ไขก่อนนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง

4.2 แผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ รายวิชาวิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่องแรงและการเคลื่อนที่ จำนวน 3 แผน แผนละ 3 ชั่วโมง รวมทั้งหมด 9 ชั่วโมง โดยมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

4.2.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2560) มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ หลักสูตรสถานศึกษา และวิธีการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

4.2.2 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ รายวิชาวิทยาศาสตร์ หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง แรงและการเคลื่อนที่ จำนวน 3 แผน เวลา 9 ชั่วโมง ซึ่งแผนการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนรู้ 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ชี้นำเข้าสู่บทเรียน 2) ชื่นสอน 3) ชื่นสรุป สื่อและแหล่งการเรียนรู้ และการวัดและการประเมินผล

4.2.3 นำแผนการจัดการเรียนรู้เสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบ จากนั้นดำเนินการปรับปรุงและแก้ไขตามคำแนะนำ

4.2.4 นำแผนการจัดการเรียนรู้เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน พิจารณาและตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 3 ฉบับ มีค่าเท่ากับ 0.60-1.00

4.2.5 ผู้วิจัยได้นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง (Try out) คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 จำนวน 30 คน จากนั้นปรับปรุงแก้ไขการก่อนนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง

4.3 แบบประเมินสมรรถนะในการสร้างนวัตกรรม รายวิชาวิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นการประเมิน 3 สมรรถนะหลัก จำนวน 14 ตัวบ่งชี้ โดยแบบประเมินวัดสมรรถนะในการสร้างนวัตกรรม เป็นการประเมินตามสภาพจริง ภาควิชาปฏิบัติ มีลักษณะเป็นแบบประเมินมาตราส่วนประมาณ 5 ระดับ (Rating Scale) และมีเกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริก (Rubric Scoring) โดยมีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

4.3.1 ศึกษาหนังสือ ตำรา เอกสารที่เกี่ยวข้อง และหลักเกณฑ์ในการสร้างแบบประเมินสมรรถนะในการสร้างนวัตกรรม แนวทางการประเมินตามสภาพจริง และการประเมินภาคปฏิบัติ

4.3.2 วิเคราะห์และกำหนดกรอบสมรรถนะหลัก และตัวบ่งชี้ที่ใช้ในแบบประเมินสมรรถนะในการสร้างนวัตกรรม ได้แก่ 3 สมรรถนะหลัก 14 ตัวบ่งชี้ ดังนี้ 1) ด้านกระบวนการพัฒนานวัตกรรม ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ 1.1 ระบุประเด็นปัญหา เสนอข้อหรือข้อจำกัดที่ต้องการศึกษา 1.2 จัดลำดับความสำคัญของประเด็นปัญหาให้เป็นหมวดหมู่ 1.3 สร้างแนวคิดในการแก้ปัญหาจากประเด็นที่ศึกษาได้อย่างหลากหลาย 1.4 เลือกแนวคิดในการแก้ปัญหาไปใช้ในการพัฒนานวัตกรรมได้อย่างเหมาะสม 1.5 ใช้แนวคิดหรือทฤษฎีเป็นพื้นฐานในการพัฒนานวัตกรรม 1.6 เขียนแบบภาพร่าง 2-3 มิติ ออกแบบ และสร้างชิ้นงาน 1.7 ทดสอบประสิทธิภาพของชิ้นงานนวัตกรรมและแนวทางแก้ไข 1.8 ประเมินผลชิ้นงานนวัตกรรมตามข้อกำหนด 2) ด้านความเป็นนวัตกรรม/การนำเสนอ ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ 2.1 เสนอวิธีการพัฒนาชิ้นงานเกี่ยวกับประเด็นการศึกษา 2.2 นำเสนอผลงานในชั้นเรียนเพื่อสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจ 2.3 เลือกใช้สื่อในการนำเสนอได้อย่างเหมาะสม และ 3) ด้านคุณค่าและประโยชน์ของนวัตกรรม ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ 3.1 แก้ปัญหาได้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ศึกษา 3.2 เลือกใช้วัสดุได้อย่างเหมาะสม ประหยัด คำนวณ และสอดคล้องกับบริบทของสถานการณ์ 3.3 อธิบายขั้นตอนการใช้งานชิ้นงานนวัตกรรม

4.3.3 สร้างแบบประเมินสมรรถนะในการสร้างนวัตกรรม ซึ่งเป็นการประเมินตามสภาพจริง โดยเป็นการประเมินภาคปฏิบัติที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และมีเกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริก

4.3.4 นำแบบประเมินสมรรถนะในการสร้างนวัตกรรมที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบ พร้อมแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

4.3.5 นำแบบประเมินสมรรถนะในการสร้างนวัตกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน พิจารณาและตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบประเมินสมรรถนะในการสร้างนวัตกรรม มีค่าเท่ากับ 0.80-1.00

4.3.6 ผู้วิจัยได้นำแบบประเมินสมรรถนะในการสร้างนวัตกรรมไปใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง (Try out) และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินสมรรถนะในการสร้างนวัตกรรมทั้งฉบับ โดยใช้การทดสอบวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach Alpha Coefficient) พบว่า มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.78 และนำแบบประเมินไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

5.1 ขั้นตอนการทดลอง โดยมีปฐมนิเทศผู้ร่วมวิจัยให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแบบสะเต็มศึกษา ร่วมกับการคิดเชิงออกแบบ แบบประเมินสมรรถนะในการสร้างนวัตกรรม ระดับของเกณฑ์การประเมินระดับสมรรถนะ รวมถึงบทบาทหน้าที่ของผู้ร่วมวิจัยในการวิจัยในครั้งนี้ จากนั้นผู้วิจัยชี้แจงนักเรียนเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตลอดจนการวัดการประเมินผล เพื่อให้ นักเรียนสามารถปฏิบัติตนในการจัดการเรียนการสอนได้

5.2 ขั้นทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการจัดการเรียนการสอน โดยกลุ่มทดลองดำเนินการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็ม ร่วมกับการคิดเชิงออกแบบ และกลุ่มควบคุมดำเนินการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

5.3 ขั้นหลังการทดลอง ดำเนินการทดสอบหลังเรียน (Post-test) กับนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม โดยใช้แบบประเมินสมรรถนะในการสร้างนวัตกรรม รายวิชาวิทยาศาสตร์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งมีผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ร่วมสังเกต และประเมินสมรรถนะของนักเรียน หลังจากนั้นนำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ยและทำการวิเคราะห์ข้อมูล

6. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

6.1 การวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ การหาดัชนีความสอดคล้อง โดยใช้สูตร IOC (Index of Item Objective Congruence) ของแผนการจัดการเรียนรู้ การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach Alpha Coefficient) ของแบบประเมินสมรรถนะในการสร้างนวัตกรรม

6.2 การวิเคราะห์ระดับสมรรถนะในการสร้างนวัตกรรม รายวิชาวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เกณฑ์และการแปลความหมายของเบสท์ (Best, 1981, p.182) ดังนี้ ระดับคะแนนเฉลี่ย 1.00-1.50 สมรรถนะในการสร้างนวัตกรรมน้อยที่สุด ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง สมรรถนะในการสร้างนวัตกรรมน้อย ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง สมรรถนะในการสร้างนวัตกรรมปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง สมรรถนะในการสร้างนวัตกรรมมาก และค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง สมรรถนะในการสร้างนวัตกรรมมากที่สุด

6.3 การเปรียบเทียบสมรรถนะในการสร้างนวัตกรรม รายวิชาวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษาร่วมกับการคิดเชิงออกแบบและการจัดการเรียนรู้แบบปกติ โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการใช้ t-test (Independent Sample)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะในการสร้างนวัตกรรม รายวิชาวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 คะแนนระดับสมรรถนะในการสร้างนวัตกรรม รายวิชาวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ความสามารถในการสร้างนวัตกรรม	($\bar{x}$)	S.D.	ระดับ
ด้านกระบวนการพัฒนานวัตกรรม	4.05	0.45	มาก
ด้านความเป็นนวัตกรรม/การนำเสนอ	3.99	0.41	มาก
ด้านคุณค่าและประโยชน์ของนวัตกรรม	4.02	0.48	มาก
รวม	4.02	0.44	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ค่าเฉลี่ยความสามารถในการสร้างนวัตกรรม รายวิชาวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5 โดยภาพรวม มีคะแนนสมรรถนะอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.02, S.D. = 0.44) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ความสามารถในการสร้างนวัตกรรม มีค่าเฉลี่ยระดับมากทุกด้าน โดยความสามารถด้านกระบวนการพัฒนานวัตกรรมมีค่าเฉลี่ยระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.05, S.D. = 0.450) รองลงมาเป็น ความสามารถด้านคุณค่าและประโยชน์ของนวัตกรรม ($\bar{x}$ = 4.02, S.D. = 0.48) และความสามารถด้านความเป็นนวัตกรรม/การนำเสนอ ($\bar{x}$ = 3.99, S.D. = 0.41) ตามลำดับ สรุปได้ว่า สมรรถนะในการสร้างนวัตกรรม รายวิชาวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่อยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้าน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยข้อที่ 1

2. ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะในการสร้างนวัตกรรม รายวิชาวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษาร่วมกับการคิดเชิงออกแบบและการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ดังตารางที่ 2 และรูปที่ 1

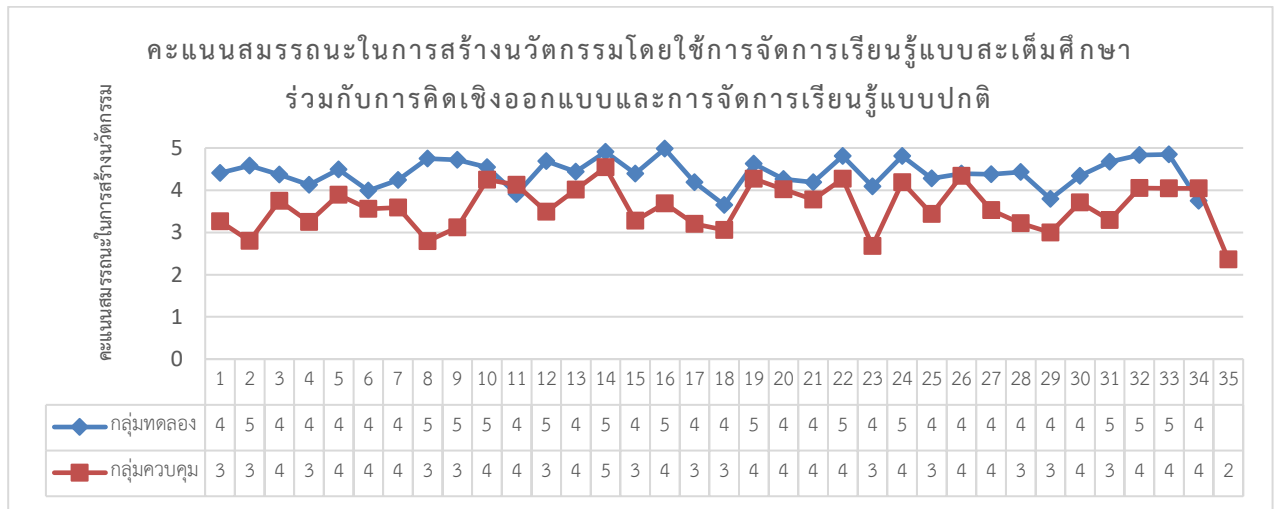
ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบสมรรถนะในการสร้างนวัตกรรม รายวิชาวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษาร่วมกับการคิดเชิงออกแบบและการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

การทดสอบ	n	($\bar{x}$)	S.D.	t	df	sig
กลุ่มทดลอง	34	4.40	0.34	6.254*	54.788	.000
กลุ่มควบคุม	35	3.68	0.59			

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า ค่าเฉลี่ยสมรรถนะในการสร้างนวัตกรรม รายวิชาวิทยาศาสตร์ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในกลุ่มกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษาร่วมกับการคิดเชิงออกแบบ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 ($\bar{x}$ = 4.40, S.D. = 0.34)

และกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68 ($\bar{x} = 3.68$, S.D. = 0.59) เมื่อเปรียบเทียบโดยการทดสอบค่าที ชนิดกลุ่มตัวอย่างอิสระต่อกัน (t-test independent group) พบว่า คะแนนสมรรถนะในการสร้างนวัตกรรมรายวิชาวิทยาศาสตร์ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษาร่วมกับการคิดเชิงออกแบบและนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สรุปได้ว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษาร่วมกับการคิดเชิงออกแบบมีสมรรถนะในการสร้างนวัตกรรมสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยข้อที่ 2

รูปที่ 1 คะแนนสมรรถนะในการสร้างนวัตกรรม รายวิชาวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษาร่วมกับการคิดเชิงออกแบบและการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะในการสร้างนวัตกรรม รายวิชาวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อยู่ในระดับมาก เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากสมรรถนะในการสร้างนวัตกรรมจึงเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญที่เด็กและเยาวชนไทยจะต้องได้รับการพัฒนาสมรรถนะเหล่านี้ในการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงและดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพในโลกแห่งศตวรรษที่ 21 โดยทักษะการคิดขั้นสูงและนวัตกรรม จะช่วยเพิ่มพูนความสามารถความเก่ง ให้เด็กและเยาวชนไทยคิดเก่ง และรู้ทันโลกทำให้เด็กและเยาวชนไทยเก่งขึ้นมีความสามารถสูง (Smart Thais) ส่งผลต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันระดับโลก [7] ดังนั้นจึงมีการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบและวิธีการต่างๆ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาสมรรถนะในการสร้างนวัตกรรม ซึ่งสอดคล้องกับธีรภรณ์ พลายเล็ก [11] ได้ศึกษาสมรรถนะการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ทางด้านการออกเสียงภาษาอังกฤษของนักศึกษาครูสาขาวิชาภาษาอังกฤษตามแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานและการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน ผลการศึกษาพบว่า 1) นักศึกษามีคะแนนประเมินสมรรถนะด้านความรู้ในการสร้างนวัตกรรมผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60 ทุกคน คิดเป็นคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 7.07 ซึ่งอยู่ในระดับมาก 2) ความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะในการสร้างนวัตกรรมของนักศึกษา ในด้านทักษะอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{x} = 4.4$, S.D. = 0.1)

2. จากผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะในการสร้างนวัตกรรม รายวิชาวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษาร่วมกับการคิดเชิงออกแบบหลังเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษาช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดสมรรถนะในการสร้างนวัตกรรมได้สูงกว่าการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมหรือโครงงานที่มุ่งแก้ไขปัญหาที่พบเห็นในชีวิตจริง เพื่อสร้างเสริมประสบการณ์ ทักษะชีวิต ความคิดสร้างสรรค์ นำไปสู่การสร้างนวัตกรรม [12] และการคิดเชิงออกแบบเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้สอนสามารถออกแบบการเรียนรู้ได้โดยเริ่มจากการทำความเข้าใจความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชนเน้นส่งเสริมให้กล้าทดลอง ออกแบบและพัฒนาการเรียนการจัดการเรียนรู้

ในแบบใหม่ ๆ [13] ดังนั้นการเรียนการสอนแบบสะเต็มศึกษาร่วมกับการคิดเชิงออกแบบ เป็นการนำกระบวนการสร้างนวัตกรรมหรือวิธีคิดที่นอกแบบไปใช้ในการออกแบบไปประยุกต์เพื่อหาทางออกให้กับปัญหาต่าง ๆ ซึ่งอาจอยู่ในศาสตร์แขนงอื่นมาบูรณาการความรู้ สร้างความเข้าใจทฤษฎีหรือกฎ ผ่านการปฏิบัติให้เห็นจริงควบคู่กับการพัฒนาทักษะการคิด ตั้งคำถาม แก้ปัญหา และการหาข้อมูลและวิเคราะห์ข้อค้นพบใหม่ ๆ เน้นการลงมือปฏิบัติ การทดสอบประสิทธิภาพหลาย ๆ ครั้ง มุ่งส่งเสริมการทำงานร่วมกันของสมาชิกในทีม โดยเน้นการนำความรู้ไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตจริง รวมทั้งการพัฒนากระบวนการหรือผลผลิตใหม่ที่เป็นประโยชน์ช่วยนักเรียนสร้างความเชื่อมโยงกับชีวิตจริงและการทำงานสอดคล้องกับงานวิจัยของพิชญา กล้าหาญ [14] ได้ศึกษาการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดกระบวนการคิดเชิงออกแบบร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความเป็นนวัตกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่า ผลการประเมินความเป็นนวัตกรรมของนักเรียนหลังจากจัดกิจกรรมเรียนรู้ตามแนวคิดกระบวนการคิดเชิงออกแบบร่วมกับการจัดการเรียนรู้ โดยใช้โครงงานเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความเป็นนวัตกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ดังนี้

2.1 ความเป็นนวัตกรรมของนักเรียนอยู่ในระดับดี 2.2 ผลงาน/ชิ้นงานของนักเรียนอยู่ในระดับดี

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การจัดการเรียนรู้ครูผู้สอนควรชี้แจงรายละเอียดในแต่ละกิจกรรมให้เรียนเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง การแบ่งหน้าที่ภายในสมาชิกในกลุ่ม การสร้างแนวคิด และเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาอย่างอิสระภายใต้เงื่อนไข และข้อจำกัดจากสถานการณ์ที่กำหนด โดยครูผู้สอนมีหน้าที่คอยชี้แนะให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิด

1.2 ในการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษาร่วมกับการคิดเชิงออกแบบ ในส่วนของกระบวนการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียนในแต่ละกิจกรรมในแต่ละหัวข้อจะต้องใช้เวลาในการสร้างชิ้นงานนวัตกรรมพอสมควร ดังนั้น ต้องให้ผู้เรียนมีการบริหารจัดการเวลาเพื่อให้สามารถสร้างชิ้นงานได้ตามเวลาที่กำหนด

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษาร่วมกับการคิดเชิงออกแบบ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในชุมชนของนักเรียน

2.2 ควรศึกษาพัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษากับนักเรียนในระดับชั้นอื่น ๆ และกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ เพื่อศึกษาผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง

- [1] สำนักเลขาธิการขององค์การยูเนสโกและหน่วยกำกับดูแล. กำหนดยูเนสโก: วิสัยทัศน์เพื่อโลกใบใหม่ที่กว้างจากกรุงจตุรัส. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: ยูเนสโกประเทศไทย; 2561.
- [2] ศิริวรรณ ฉัตรณัฐเจริญ และวรางคณา ทองนพคุณ. ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ความท้าทายในอนาคต 21st Century Skills: The Challenges Ahead. [อินเทอร์เน็ต]. ภูเก็ต : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต. ; 2557 [เข้าถึงเมื่อ 17 เมษายน 2564]. เข้าถึงได้จาก: <https://issuu.com/phubatelouimsai/docs/21>.
- [3] วิจารย์ พานิช. วิถีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ ฯ มูลนิธิสยามกัมมาจล; 2555
- [4] สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. กรอบสมรรถนะหลักผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ ฯ กระทรวงศึกษาธิการ; 2562.
- [5] มนตรี จุฬาวินทล. สะเต็มศึกษาประเทศไทยและทูตสะเต็ม (STEM Education Thailand and STEM Ambassadors). สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) 2556; 185:1-5
- [6] สุนธิทิพย์ มงคลเจริญ. อิทธิพลของรูปแบบความคิดสร้างสรรค์ การรับรู้ความสามารถของตนเอง และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการสร้างนวัตกรรมของพนักงานในงานธุรกิจสื่อไอทีแห่งหนึ่ง. [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต]. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง; 2555
- [7] ชลาธิป สมชาติโต. การจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษาในระดับการศึกษาปฐมวัย. วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์. 2557; 30(2): 102-111.

- [8] ภัทรา อุ่ทินกร และมาเรียม นิลพันธ์. การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดสะเต็มศึกษาเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการสร้างนวัตกรรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา. นครปฐม [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต]. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร; 2564
- [9] ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ (TCDC). DESIGN THINKING: LEARNING BY DOING การคิดเชิงออกแบบ: เรียนรู้ด้วยการลงมือทำ. พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ; 2560
- [10] พิพัฒน์พงศ์ จิตต์เทพ มั่นสนั่น น้ำสมบูรณ์ เพ็ญพนา พ่วงแพ และ วิสูตร โพธิ์เงิน. การพัฒนาความสามารถการสร้างสรรค์นวัตกรรมทางสังคมในสาระภูมิศาสตร์ด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้การคิดเชิงออกแบบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. Journal of Roi Kaensarn Academi 2564; 10: 78-93
- [11] อีราภรณ์ พลายน้อย. การศึกษาสมรรถนะการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ทางด้านการออกเสียงภาษาอังกฤษของนักศึกษาครูสาขาวิชาภาษาอังกฤษตามแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานและการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน Journal of Roi Kaensarn Academi 2564 ;6:197-209
- [12] ศูนย์สะเต็มศึกษาแห่งชาติ. คู่มือเครือข่ายสะเต็มศึกษา. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, กระทรวงศึกษาธิการ; 2558.
- [13] เมษ์ ศรีพัฒนาสกุล. Design Thinking ไม่ใช่เครื่องมือวิเศษ” – เข้าใจแก่น Design Thinking. [อินเทอร์เน็ต]; 2560 [เข้าถึงเมื่อ 17 เมษายน 2564]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.the101.world/design-thinking/>
- [14] พิษญา กล้าหาญ. การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดกระบวนการคิดเชิงออกแบบร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานเพื่อส่งเสริมความเป็นนวัตกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. นครปฐม [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต]. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร; 2563

สมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา
จังหวัดสมุทรสงคราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร
สมุทรสงคราม

Core Competencies of School Administrators in the 21st Century according to
Perceptions of Teachers in Secondary Schools in Samut Songkhram Province
under the Secondary Educational Service Area Office Samut Sakhon, Samut
Songkhram

อมร อุณหสุตติยานนท์* รุจิรุ ภูสาระ และ ภาวิดา ธาราสริสุทธิ
Amorn Unnahasuttiyanon*, Ruji Pusara and Phavida Tarasrisutthi

สาขาบริหารการศึกษาและอุดมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง กรุงเทพมหานคร 10240
Department of Education and Higher Education, Faculty of Education, Ramkhamhaeng University, Bangkok 10240

*To whom correspondence should be addressed. e-mail: 6314470003@rumail.ru.ac.th

Received: 23 March 2022, Revised: 25 December 2022, Accepted: 28 April 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบสมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม จำแนกตามวุฒิการศึกษา ขนาดโรงเรียน และประสบการณ์การทำงาน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยคือ ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม ปีการศึกษา 2564 จำนวน 196 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มีค่าความเที่ยงตรง อยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .96 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว และการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ ผลการวิจัยพบว่า

ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีการรับรู้ต่อสมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ และขนาดใหญ่ มีการรับรู้มากกว่าครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็ก-ขนาดกลาง และครูที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป มีการรับรู้ด้านการบริการที่ดีมากกว่าครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 5 ปี

คำสำคัญ : สมรรถนะหลัก ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ศตวรรษที่ 21

Abstract

The purpose of this research was to study and compare the core competencies of school administrators in the 21st century according to teachers' perceptions in secondary schools in Samut Songkhram Province classified by educational background, school size, and work experience. The sample group in the research was 196 secondary school teachers in Samut Songkhram Province in the academic year 2021. The research tool was a questionnaire with a validity between 0.60 - 1.00 and a confidence value of .96. The statistics used in the research were percentage, mean, standard deviation, t-test, one-way analysis of variance, and the comparison of the difference in mean scores by pair by Scheffe's Method.

The results showed that the teachers with different educational backgrounds had no differences in their perceptions of the core competencies of school administrators, both overall and in each aspect. The teachers working in extra-large and large schools had higher perceptions of the core competencies of school administrators than the teachers working in small-medium sized schools, and the teachers with more than 10 years of work experience were more aware of the core competencies of school administrators for good service than the teachers with less than five years of work experience.

Keywords : Core Competencies, School Administrators, Teacher, the 21st Century

บทนำ

ยุคศตวรรษที่ 21 เป็นยุคที่โลกมีความเจริญก้าวหน้าและมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยี ทำให้ประเทศต่าง ๆ มีการเตรียมความพร้อมในการวางแผนและกำหนดแนวทางในการพัฒนาประเทศ โดยมุ่งการเพิ่มระดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศ การพัฒนาสมรรถนะของมนุษย์ในประเทศเป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนให้ประเทศสู่ความก้าวหน้าและประสบความสำเร็จ ประเทศไทยรัฐบาลมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้คนไทยมีความสุข ปลอดภัย และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ที่ส่งผลต่อประเทศให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ตามวิสัยทัศน์ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 การศึกษาจึงเป็นกลไกสำคัญที่จะส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ ที่เป็นตัวแปรสำคัญในการขับเคลื่อนและปฏิรูปการศึกษาที่จะพัฒนาประเทศให้มีความแข็งแกร่งต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 การที่มีทุนมนุษย์ที่มีประสิทธิภาพ ต้องเกิดจากผู้นำที่มีสมรรถนะที่ประกอบด้วยความรู้ ความสามารถ ทักษะ ทักษะคิด ประสพการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ และพัฒนาตนเองให้ทันต่อเหตุการณ์ในปัจจุบัน ภาครัฐได้มีกระบวนการสรรหาและพัฒนาผู้บริหารอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินงานตามแนวปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 หมวด 5 มาตรา 39 ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาและกำหนดทิศทางความสำเร็จของสถานศึกษาให้บรรลุตามนโยบายการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มุ่งมั่นในการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็น “การศึกษาขั้นพื้นฐานวิถีใหม่ วิถีคุณภาพ” มุ่งเน้นความปลอดภัยในสถานศึกษา ส่งเสริมโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียม และบริหารจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ [1] คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) ได้กำหนดให้มีการประเมินสมรรถนะหลัก (Core Competency) ตามเกณฑ์การประเมินของคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) ได้แก่ 1) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ 2) การบริการที่ดี 3) การพัฒนาตนเอง และ 4) การทำงานเป็นทีม ซึ่งสมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อให้การบริหารสถานศึกษาเกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลในการขับเคลื่อนการศึกษา และกำหนดทิศทางของเป้าหมายสถานศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ การบริหารสถานศึกษาจะประสบความสำเร็จถึงจุดสูงสุดในระดับใดนั้น ต้องอาศัยผู้บริหารที่มีทั้งความรู้ ความสามารถ ที่จะสะท้อนออกมาเป็นสมรรถนะหลักในการบริหารงานที่มีคุณภาพ

นับว่าเป็นความท้าทายของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่มีการเผยแพร่ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาในรอบสองและสาม โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม มีผลการประเมินทั้ง 3 มาตรฐานอยู่ในเกณฑ์ดีและดีมากเป็นส่วนใหญ่ มีบางตัวชี้วัดที่ยังอยู่ในเกณฑ์พอใช้ อีกทั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสงคราม ที่เป็นหน่วยงานต้นสังกัดที่ดูแลโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงครามได้ตระหนักต่อการจัดการศึกษา โดยเห็นได้จากวิสัยทัศน์ที่ว่า “องค์กรคุณภาพชั้นนำวิถีใหม่ วิถีคุณภาพ วิถีพอเพียง อย่างยั่งยืน” ดังนั้นจำเป็นต้องมีผู้บริหารสถานศึกษาที่มีสมรรถนะหลักเพื่อบริหารจัดการโรงเรียนให้มีคุณภาพทางการศึกษา และจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 ซึ่งปัจจัยที่จะช่วยสร้างความสำเร็จให้แก่สถานศึกษา จึงต้องมีการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพผู้บริหารให้มีสมรรถนะหลักตามที่ ก.ค.ศ. กำหนด เพื่อเป็นมาตรฐานในการปฏิบัติหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนแนวคิดและกระบวนการทัศน์ในการบริหารการศึกษาให้สอดคล้องกับยุคศตวรรษที่ 21 เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ และตอบสนองต่อ

วิสัยทัศน์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต้นสังกัด [2] โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงครามที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาสมุทรสาคร สมุทรสงครามดูแลมีทั้งหมด 9 โรงเรียน มีทั้งโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ประชากรครูในโรงเรียนมีจำนวนแตกต่างกันขึ้นอยู่กับขนาดของโรงเรียนและจำนวนนักเรียน มีภาระหน้าที่แตกต่างกัน ครูที่อยู่ใน โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษและขนาดใหญ่ มีจำนวนประชากรครูมากพอที่จะกระจายหน้าที่ความรับผิดชอบ โดยไม่ต้องรับหน้าที่ทับซ้อน หลายหน้าที่ ทำให้ครูได้มีเวลาและโอกาสในการพัฒนาตนเองและทำงานที่ได้รับมอบหมายได้เต็มความสามารถ ซึ่งมีความแตกต่างกับ ประชากรครูของโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กที่มีจำนวนครูค่อนข้างน้อย ครูต้องมีภาระหน้าที่หลายตำแหน่ง และโรงเรียนขนาดเล็ก ครูส่วนใหญ่จะเป็นครูที่ได้รับการแต่งตั้งดำรงตำแหน่งบรรจุเป็นข้าราชการใหม่ เนื่องจากครูที่มีอายุการทำงานครบตามกำหนดที่ สามารถโยกย้ายที่ปฏิบัติงานได้ส่วนใหญ่มีเหตุผลเพื่อย้ายกลับภูมิลำเนาเดิม ย้ายไปสถานศึกษาที่มีขนาดใหญ่ขึ้นเพื่อต้องการความ เจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน หรือย้ายเพื่อเปลี่ยนตำแหน่งที่สูงขึ้น ส่งผลให้ครูในโรงเรียนขนาดเล็กที่จะเริ่มทำงานและมีครูที่มี ประสบการณ์ในการทำงานค่อนข้างน้อยและยังไม่ชำนาญงานในฝ่ายงานต่างๆ ในโรงเรียนทุกฝ่ายจึงทำให้ครูในโรงเรียนขนาดเล็กมีการ เรียนรู้งาน รับผิดชอบหน้าที่หลายฝ่ายงาน และยังมีประสบการณ์ที่น้อยในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ของงานที่ได้รับมอบหมาย

ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาสมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ ของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร สมุทรสงคราม โดย การเปรียบเทียบการรับรู้ของครูที่มีวุฒิการศึกษา ขนาดโรงเรียน และประสบการณ์การทำงานของครู เนื่องจากบริบทการทำงานและ หน้าที่ที่ครูรับผิดชอบมีความต่างกันจากขนาดของโรงเรียน ครูส่วนใหญ่มีการพัฒนาตนเองโดยการศึกษาต่อให้วุฒิมัธยมศึกษาที่สูงขึ้น และครูในแต่ละโรงเรียนมีอายุการทำงานที่ต่างกัน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเชิงเปรียบเทียบโดยใช้วุฒิการศึกษา ขนาดของโรงเรียน และประสบการณ์การทำงานของครูมาศึกษา ซึ่งการศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยคาดหวังว่าผลการศึกษานำไปใช้เป็นข้อมูล สารสนเทศเพื่อประโยชน์ต่อการวางแผน พัฒนาการศึกษาดำเนินนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในโอกาสต่อไป ที่จะช่วย ส่งผลต่อผู้เรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง สังคมและประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัด สมุทรสงคราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร สมุทรสงคราม
2. เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสมุทรสงคราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร สมุทรสงคราม โดยจำแนกตามวุฒิการศึกษา ขนาด วิทยาลัย และประสบการณ์การทำงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร คือ ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม ปีการศึกษา 2564 จำนวน 9 โรงเรียน จำนวนครู 421 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม ปีการศึกษา 2564 จำนวน 9 โรงเรียน ใช้การประมาณค่า การกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 จำนวน 196 คน จากการเปิดตารางวิเคราะห์อำนาจการทดสอบสถิติของโคเฮน (Cohen) [3] โดยทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิตามขนาดของโรงเรียน ร่วมกับการสุ่มอย่างง่าย

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับสมรรถนะหลักของผู้บริหารการศึกษาใน ศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม แบบสอบถามผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน และนำไปทดลองใช้กับครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม ประกอบไปด้วย 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามแบบสำรวจรายการ เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานสถานภาพส่วนบุคคล ประกอบด้วย วุฒิมัธยมศึกษา ขนาด วิทยาลัย และประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามสมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม แบ่งเป็น 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ด้านการบริการที่ดี ด้านการพัฒนาตนเอง และ ด้านการทำงานเป็นทีม ตามกรอบแนวคิดที่ ก.ค.ศ. กำหนดตามเกณฑ์ประเมินสมรรถนะหลักของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert Scale)

การรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้ ผู้วิจัยเขียนหนังสือคำร้องขออนุญาตเก็บข้อมูลต่อบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มอบให้ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในจังหวัดสมุทรสงคราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร สมุทรสงคราม จำนวน 9 โรงเรียน ดำเนินการแจกและรวบรวมแบบสอบถามจาก Google Form และแจกแบบสอบถามด้วยตนเอง ได้รับคืน จำนวน 196 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 นำแบบสอบถามมาประมวลผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ วุฒิการศึกษา ขนาดโรงเรียน และประสบการณ์ทำงาน โดยแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)
2. วิเคราะห์ระดับการรับรู้ของครูต่อสมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
3. วิเคราะห์เปรียบเทียบการรับรู้ของครูต่อสมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยการทดสอบค่าที (t-test) และจำแนกตามขนาดโรงเรียนและประสบการณ์การทำงานโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe)

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์การรับรู้สมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร สมุทรสงคราม

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในภาพรวมและรายด้าน ดังนี้

สมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21	M	S.D.	ระดับ
1. ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์	4.48	0.41	มาก
2. ด้านการบริการที่ดี	4.41	0.50	มาก
3. ด้านการพัฒนาตนเอง	4.48	0.43	มาก
4. ด้านการทำงานเป็นทีม	4.54	0.42	มากที่สุด
รวม	4.48	0.38	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ต่อสมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการทำงานเป็นทีม อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านการพัฒนาตนเอง ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ และด้านการบริการที่ดี อยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการรับรู้สมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร สมุทรสงคราม

ตารางที่ 2 แสดงการเปรียบเทียบการรับรู้ของสมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จำแนกตาม วุฒิการศึกษา

สมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21	ปริญญาตรี (n = 137)		สูงกว่าปริญญาตรี (n = 59)		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์	4.45	0.42	4.54	0.37	-1.32	0.33
2. ด้านการบริการที่ดี	4.38	0.51	4.51	0.44	-1.71	0.23
3. ด้านการพัฒนาตนเอง	4.47	0.44	4.51	0.41	-0.64	0.61
4. ด้านการทำงานเป็นทีม	4.52	0.42	4.58	0.43	-0.82	0.78
รวม	4.45	0.39	4.53	0.36	-1.30	0.41

จากตารางที่ 2 พบว่าค่า t ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าครูที่มีวุฒิก่อนศึกษาต่างกัน มีการรับรู้ต่อสมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 แสดงการเปรียบเทียบการรับรู้ของสมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จำแนกตามขนาดโรงเรียน

สมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21	ขนาดโรงเรียน			F	P
	ขนาดเล็ก - ขนาดกลาง (n = 47)	ขนาดใหญ่ (n = 47)	ขนาดใหญ่ พิเศษ (n = 102)		
	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$		
1. ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์	4.31	4.48	4.55	5.879***	0.003
2. ด้านการบริการที่ดี	4.16	4.44	4.52	9.514***	0.000
3. ด้านการพัฒนาตนเอง	4.32	4.51	4.54	4.529***	0.012
4. ด้านการทำงานเป็นทีม	4.35	4.50	4.66	9.249***	0.000
รวม	4.28	4.48	4.57	9.462***	0.000

*p < .05

จากตารางที่ 3 ปรากฏว่าค่า F มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่า ครูในโรงเรียนขนาดแตกต่างกัน มีการรับรู้ต่อสมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาศตวรรษที่ 21 ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน จึงทำการทดสอบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's method) พบว่าครูในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ และขนาดใหญ่ มีการรับรู้ต่อสมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มากกว่าครูในโรงเรียนขนาดเล็ก-ขนาดกลาง

ตารางที่ 4 แสดงการเปรียบเทียบการรับรู้ของสมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

สมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21	ประสบการณ์ทำงาน			F	P
	ต่ำกว่า 5 ปี	5-10 ปี	10 ปีขึ้นไป		
	(n = 54)	(n = 77)	(n = 65)		
	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$		
1. ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์	4.46	4.44	4.54	1.223	0.297
2. ด้านการบริการที่ดี	4.24	4.41	4.57	7.141***	0.001
3. ด้านการพัฒนาตนเอง	4.46	4.43	4.56	1.428	0.242
4. ด้านการทำงานเป็นทีม	4.53	4.49	4.61	1.461	0.235
รวม	4.42	4.44	4.57	2.780	0.065

*p < .05

จากตารางที่ 4 ปรากฏว่าค่า F มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ทำงานแตกต่างกัน มีการรับรู้ต่อสมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ด้านการบริการที่ดี จึงทำการทดสอบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่เฉพาะด้านนี้ โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's method) พบว่าครูที่มีประสบการณ์ทำงานตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป มีการรับรู้ต่อสมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในด้านการบริการที่ดีมากกว่าครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่ำกว่า 5 ปี

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัย เรื่อง สมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสมุทรสงคราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร สมุทรสงคราม สรุปประเด็นสำคัญเพื่อนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การรับรู้ของครูที่มีต่อสมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร สมุทรสงคราม ได้ตระหนักถึงคุณภาพทางการศึกษา ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกำลังสำคัญที่จะพัฒนาการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้และพัฒนาอย่างสม่ำเสมอ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจึงมีการอบรมสัมมนา ประเมินผลการปฏิบัติงานผู้บริหารสถานศึกษาอยู่เสมอ เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาในปัจจุบันได้ตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ นำหลักทฤษฎีทางการบริหารมาใช้ให้เกิดประโยชน์ อีกทั้ง คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาและกำหนดกฎระเบียบสำหรับผู้บริหารที่บรรจุใหม่ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้อำนวยการสถานศึกษา เพื่อนำไปสู่การประเมินผลสัมฤทธิ์การปฏิบัติงาน ที่เกิดจากการพัฒนาสมรรถนะ ที่ประกอบด้วยสมรรถนะหลัก และสมรรถนะประจำสายงานที่จะส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษามีสมรรถนะหลักในการปฏิบัติงานที่ส่งผลสู่การบริหารงานในสถานศึกษาให้มีคุณภาพและทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับ บุญชอบ พรหมนิกร [4] ศึกษาเรื่อง สมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ตามความคิดเห็นของข้าราชการครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ สุจิตรา บุตรดี [5] ศึกษาเรื่อง การศึกษาระดับคุณภาพสมรรถนะหลักและสมรรถนะประจำสายงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามทฤษฎีของครู อำเภอยางชุมน้อย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ผลการศึกษาระดับคุณภาพสมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาตามทฤษฎีของครู อำเภอยางชุมน้อย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1.1 ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ พบว่า สมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารมีแผนปฏิบัติการประจำปี วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ที่ชัดเจน มีการบริหารจัดการที่ดี การวางแผนบริหารงานตามทิศทางที่กำหนดไว้ กำกับ ติดตามอย่างสม่ำเสมอ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูได้แสดงความคิดเห็นในการปฏิบัติงานเพื่อให้มีเป้าหมายความสำเร็จไปในทิศทางเดียวกัน อีกทั้ง ผู้บริหารมีความมุ่งมั่นและตั้งใจในการปฏิบัติงานให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีภาวะผู้นำต้องกล้าคิด กล้าตัดสินใจ และกล้าลงมือทำเพื่อให้เห็นเป็นรูปธรรม รวมถึงการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย มีการวิเคราะห์และสังเคราะห์งานก่อนที่จะลงมือปฏิบัติ เพื่อให้การปฏิบัติงานได้ผลดีคุ้มค่ากับทรัพยากร ตามวงจรคุณภาพ (PDCA) ซึ่งสอดคล้องกับ กนกอร จุลินทร [6] ศึกษาเรื่อง สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอเขาชัยภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษา ในอำเภอเขาชัยภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ นิพนธ์ วานิชากร [7] ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนในกลุ่มเมืองฉะเชิงเทรา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในกลุ่มเมืองฉะเชิงเทรา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ การทำงานเป็นทีม การบริการที่ดี การพัฒนาตนเองและการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ตามลำดับ

1.2 ด้านการบริการที่ดี พบว่า สมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารให้ความสำคัญต่อผู้รับบริการในทุกๆ ด้าน ครอบคลุมทุกมิติ เพื่อให้ผู้รับบริการเกิดความประทับใจ เสมือนดังที่ตนเองต้องการการรับบริการที่ดีเช่นเดียวกัน ตระหนักถึงการช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ เป็นกัลยาณมิตร และ อภัยที่ยึดถือ รวมถึงผู้บริหารมีความพร้อม ตั้งใจและมุ่งมั่นที่จะเสียสละเวลาให้การบริการที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น ให้การบริการทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน ไม่เลือกปฏิบัติ ให้ความสำคัญในการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในงานด้านต่างๆ สร้างทางเลือกหรือช่องทางในการให้บริการที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้รับบริการเกิดความสะดวก รวดเร็ว และเข้าถึงการบริการที่ดี สร้างระบบการบริการที่มีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งสำรวจความพึงพอใจและรับฟังความคิดเห็นผู้รับบริการด้วยความเต็มใจ เพื่อนำข้อบกพร่องมาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาต่อไปเพื่อให้การบริการมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ ภักจิรา ผาทอง [8] ศึกษาเรื่อง สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาด้านการบริการที่ดีในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการพัฒนาตนเอง สมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารมีการประเมินผล และปรับปรุงแก้ไขวิธีการพัฒนาตนเองในการบริหารงานจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพของตนเอง (SWOT Analysis) แล้วเลือกวิธีการพัฒนาตนเองได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา อีกทั้งผู้บริหารมีความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะแสวงหาความรู้และประสบการณ์ใหม่ๆ เพื่อพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ รู้จักใช้จิตวิทยาในการสื่อสารที่ดี แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อร่วมงานและให้ความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ อีกทั้งมีความเป็นผู้นำยุคใหม่ที่นำเทคโนโลยี นวัตกรรมมาพัฒนาการบริหารจัดการในสถานศึกษาให้มีคุณภาพ โดยมีเจตคติ ค่านิยมในการบริหารงาน และหลักเล็งการตามกระแสนิยม โดยให้ความสำคัญกับการศึกษาเป็นหลัก ซึ่งสอดคล้องกับ ปาริฉัตร ช่อชิต [9] ศึกษาเรื่อง สมรรถนะผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะผู้บริหารด้านการพัฒนาตนเอง มีค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านการทำงานเป็นทีม สมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารมีทัศนคติที่ดีในการบริหารทีมงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด ทำงานด้วยความโปร่งใส มีส่วนร่วมในการวางแผนเพื่อการปฏิบัติงานเป็นทีม สามารถวางตัวในบทบาทผู้นำและผู้ตามที่ดี ยอมรับฟังความคิดเห็น ข้อตกลงของทีมงานด้วยความถูกต้องมีเหตุผล ผู้บริหารสามารถสร้างความร่วมมือ และประสานงานให้เป็นที่ยอมรับซึ่งกันและกัน ระหว่างผู้นำกับผู้ร่วมงาน ตลอดจนสร้างทีมงานที่เข้มแข็งให้เป็นวัฒนธรรมในองค์กร มีการสร้างขวัญกำลังใจ ยกย่อง ชื่นชมบุคลากร

เป็นประจำ หลีกเลี่ยงการสร้างความขัดแย้งภายในองค์กร ให้การช่วยเหลือซึ่งกันและกันพร้อมกับสนับสนุนส่งเสริมสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ สมปอง ไทยธานี [10] ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะหลักผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า ด้านการทำงานเป็นทีม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับ ฉวีวรรณ ฉัตรวิไล [11] ศึกษาเรื่อง สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินการตามมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 จังหวัดฉะเชิงเทรา กล่าวว่า ผู้บริหารมีความสามารถในการเป็นผู้นำหรือผู้ตามได้อย่างเหมาะสม มีการวางแผนการดำเนินงานร่วมกับผู้อื่นและมีการเปิดโอกาสให้เพื่อร่วมงาน แสดงความคิดเห็นและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

2. การเปรียบเทียบสมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสมุทรสงคราม จำแนกตามวุฒิการศึกษา ขนาดโรงเรียน และประสบการณ์ทำงาน สามารถสรุปประเด็นสำคัญได้ดังนี้

2.1 ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีการรับรู้ต่อสมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงครามที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี มีบริบทในการปฏิบัติงานที่คล้ายคลึงและสอดคล้องกัน เนื่องจากครูมีการปฏิบัติงานร่วมกันภายในสถานศึกษา เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ถ่ายทอดการทำงานต่อกัน และเป็นผู้ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหาร ใกล้ชิดกับผู้บริหารในการประสานงาน มีกระบวนการทำงานร่วมกัน ได้เรียนรู้และเห็นถึงกระบวนการทำงาน วิสัยทัศน์ และพฤติกรรมต่างๆ ในการดำเนินงานในองค์กร ทำให้ครูมีโอกาสได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการภารกิจขององค์กรในหน้าที่และบทบาทในการบริหารฝ่ายงานของตนเองอย่างเต็มศักยภาพ ได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนให้พัฒนาวิชาชีพอย่างเสมอภาค ที่จะสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งสอดคล้องกับ กัญญณ์พัชร เพิ่มพูล, ประภาศ ปานเจียง และยรรยง คชรัตน์ [12] ศึกษาเรื่อง สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ภาคใต้ ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของครูต่อสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ภาคใต้จำแนกตามระดับการศึกษาพบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ภาคใต้ โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ให้เห็นผลได้ว่า ครูโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ภาคใต้ทุกคน ได้รับการศึกษาในระดับใดก็ตาม ต่างก็มีความกระตือรือร้น ต้องการการส่งเสริม การแนะนำในการพัฒนาตนเอง และผู้บริหารให้ครูได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการอย่างเท่าเทียมกัน จึงทำให้มีความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับ อาราทิ หัตถนิ [13] ศึกษาเรื่อง สมรรถนะหลักของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสมรรถนะหลักของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลาเขต 3 โดยภาพรวม และรายด้านทุกด้านไม่ต่างกัน

2.2 ครูในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีการรับรู้ต่อสมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ และขนาดใหญ่ มีสมรรถนะหลักในการบริหารสถานศึกษาที่มากกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก-ขนาดกลาง เนื่องด้วยปัจจัยด้านทรัพยากรที่มีความพร้อมทั้งในเรื่องของบุคลากร งบประมาณ การแข่งขัน ชุมชน ภาวศรัทธา และประสบการณ์ทำงาน ที่เชื่อมโยงให้ผู้บริหารเกิดสมรรถนะหลักทั้งสี่ด้าน ซึ่งโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ และขนาดใหญ่ เป็นโรงเรียนที่นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนเกิดความเชื่อมั่น เป็นที่ยอมรับในการจัดการศึกษาที่ผ่านกระบวนการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ มีการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐาน ผู้บริหารจึงต้องรักษาระดับคุณภาพและมาตรฐานในการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพอย่างสม่ำเสมอและพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับ วิมลรัตน์ ศรีสำอางค์ และ รชฏ สุวรรณภูมิ [14] ศึกษาเรื่องสมรรถนะหลักทางการบริหารสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อสมรรถนะหลักทางการบริหารสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริการที่ดี

และมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์และด้านการทำงานเป็นทีม และสอดคล้องกับ อัญชลี ชัยศรี [15] ศึกษาเรื่องการบริหารทรัพยากรมนุษย์บนพื้นฐานสมรรถนะ กล่าวว่า สมรรถนะมีประโยชน์ต่อการบริหารทรัพยากรมนุษย์ประกอบด้วย การสรรหาและการคัดเลือก การประเมินผลการปฏิบัติงานของพนักงาน การให้รางวัลและค่าตอบแทน การวางแผนความก้าวหน้าทางอาชีพ และการประเมินผลสัมฤทธิ์ หากทุกคนในองค์กรสามารถปรับสมรรถนะของตนเองให้เข้ากับมาตรฐานที่องค์กรกำหนดในระยะยาวจะเกิดเป็นสมรรถนะเฉพาะขององค์กร และสามารถแข่งขันกับองค์กรอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อความสำเร็จขององค์กรต่อไป

2.3 ครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกันมีการรับรู้ต่อสมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ด้านการบริการที่ดี ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงครามที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป มีการรับรู้มากกว่าครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 5 ปี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูที่มีประสบการณ์การทำงานมานานเกิน 10 ปีขึ้นไป เกิดกระบวนการเรียนรู้งาน ได้สัมผัสประสบการณ์ในการปฏิบัติงานเป็นประจำจึงทราบถึงบริบทขั้นตอนการดำเนินงาน ระบบภายในองค์กร เข้าใจและซึมซับกับวัฒนธรรมองค์กร รวมถึงการสั่งสมประสบการณ์การทำงานที่มีรอบรู้ รอบคอบ สามารถประยุกต์การทำงานในบริบทของงานต่างๆ ให้เกิดข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงานได้น้อยกว่าครูที่เริ่มต้นการทำงานไม่นานมากนัก ที่ยังต้องอาศัยการเรียนรู้และเก็บเกี่ยวประสบการณ์ ซึ่งสอดคล้องกับ ธนพล ใจดี และ กัลยมน อินทุสุด [16] ศึกษาเรื่องสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียน ขนาดใหญ่พิเศษ กลุ่ม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีการรับรู้ต่อสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ด้านภาวะผู้นำทางการจัดการ ด้านความเป็นเลิศส่วนบุคคล และด้านการมีส่วนร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการนำวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ผู้บริหารควรนำวิธีการ นวัตกรรมที่ทันสมัยมาส่งเสริม สนับสนุนงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพราะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ของงาน กระบวนการทำงาน การใช้ทรัพยากรได้อย่างคุ้มค่าและประสบความสำเร็จในการทำงานงานบรรลุตามเป้าหมาย

1.2 ด้านการบริการที่ดี ผู้บริหารควรมีการจัดระบบการให้บริการแก่ผู้ปกครอง นักเรียน และผู้รับบริการ บนพื้นฐานของข้อมูล ข่าวสาร และความต้องการของผู้รับบริการในหลากหลายช่องทาง เพราะการตอบสนองความต้องการที่รวดเร็ว สะดวกสบาย ถูกต้อง ชัดเจน มีการสื่อสารและเข้าใจในทิศทางเดียวกัน และสร้างความพึงพอใจให้กับผู้ที่เข้าใช้บริการในองค์กรอย่างเสมอภาค

1.3 ด้านการพัฒนาตนเอง ผู้บริหารควรเลือกใช้แหล่งเรียนรู้ ที่หลากหลายเพื่อพัฒนาตนเอง ได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ปัจจุบัน เพราะปัจจุบันมีการแข่งขันมากขึ้นในหลายๆ มิติของวงการศึกษ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นหัวใจหลักในการขับเคลื่อนให้สถานศึกษามีคุณภาพและเกิดการยอมรับ ผู้บริหารจึงต้องพัฒนาตนเองให้สามารถแก้ไขปัญหาและเตรียมพร้อมที่จะรองรับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบันให้ได้ทุกสถานการณ์

1.4 ด้านการทำงานเป็นทีม ผู้บริหารควรมีเทคนิคในการให้กำลังใจ ยกย่อง ให้เกียรติผู้อื่นในโอกาสที่เหมาะสม เพราะการทำงานร่วมกันต้องอาศัยแรงจูงใจ พลังงานบวก เพื่อให้กลุ่มการทำงานนั้นเกิดความรัก ความสามัคคีกลมเกลียวและเป็นหนึ่งเดียวกันการเป็นทีมทำงานที่ดีย่อมส่งผลให้งานประสบความสำเร็จ และบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมาย

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาสมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ด้านอื่นๆ ที่ส่งผลต่อการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาและคุณภาพการศึกษา

2.2 ควรศึกษาสมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ เพื่อนำผลที่ได้มาเปรียบเทียบและใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาการประเมินผลที่เกิดจากการปฏิบัติงาน เพื่อสร้างสมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- [1] สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานปีงบประมาณ พ.ศ.2564-2565. [อินเทอร์เน็ต]. 2563 [เข้าถึงเมื่อ 9 สิงหาคม 2564]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.yst2.go.th/web/wpcontent/uploads/2021/01/%E0%B8%99%E0%B9%82%E0%B8%A2%E0%B8%9A%E0%B8%B2%E0%B8%A2-%E0%B8%AA%E0%B8%9E%E0%B8%90%E0%B8%9B%E0%B8%B5-2564-2565.pdf>
- [2] สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสงคราม. แผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม (พ.ศ.2562-2565). สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ; 2562.
- [3] Cohen L., Manion L., and Morrison K. Research methods in education 7th ed. New York: Routledge; 2011
- [4] บุญชอบ พรหมนิกร. สมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต]. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์; 2558.
- [5] สุจิตรา บุตรดี. การศึกษาระดับคุณภาพสมรรถนะหลักและสมรรถนะประจำสายงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามทฤษฎีของครู อำเภอยะยงป่าเป้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2. [การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต]. พะเยา: มหาวิทยาลัยพะเยา; 2560.
- [6] กนกอร จุลินทร. สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางคนที สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2. [วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา; 2560.
- [7] นิพนธ์ วานิชยากร. ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนในกลุ่มเมืองฉะเชิงเทรา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1. [วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา; 2560.
- [8] ภัคจิรา ผาทอง. สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2. [การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต]. พะเยา: มหาวิทยาลัยพะเยา; 2563.
- [9] ปาริฉัตร ช่อชิต. สมรรถนะผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8. [วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร; 2559.
- [10] สมปอง ไทยธานี. ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะหลักผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 จังหวัดชลบุรี. [วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา; 2558.
- [11] ฉวีวรรณ ฉัตรวิไล. สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินการตามมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 จังหวัดฉะเชิงเทรา. [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต]. ฉะเชิงเทรา: มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์; 2560.
- [12] กัญญณพัชร เพิ่มพูล, ประภาศ ปานเจีย และยรรยง คชรัตน์. สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัยภาคใต้. [วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่; 2561.
- [13] อาราด หัตถนิ. สมรรถนะหลักของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3. [สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่; 2562.
- [14] วิมลรัตน์ ศรีสำอางค์ และ รชฏ สุวรรณภู. สมรรถนะหลักทางการบริหารสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม. วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม 2558; 5:80-89.
- [15] อัญชลี ชัยศร. การบริหารทรัพยากรมนุษย์บนพื้นฐานสมรรถนะ. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยบุรีรัมย์ 2563; 5:234-248.
- [16] ธนพล ใจดี และ กัลยมน อินทุสุต. สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียน ขนาดใหญ่พิเศษ กลุ่ม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1. Journal of Roi Kaensarn Academic 2564; 6:68-79.

การพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ศิลปะเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา

The Development of Art- Based Learning to Enhance Creative Thinking of Secondary Students

สร้อย สุวรรณ* และอุบลวรรณ ส่งเสริม

Saran Suwan* and Ubonwan Songserm

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร จังหวัดนครปฐม 73000

Faculty of Education, Silpakorn University, Nakhon Pathom 73000

*To whom correspondence should be addressed. e-mail: saransuwan@gmail.com

Received: 08 April 2022, Revised: 20 May 2022, Accepted: 05 July 2022

บทคัดย่อ

การพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ศิลปะเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาหลังเรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ศิลปะเป็นฐาน และ 2) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาหลังการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ศิลปะเป็นฐาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ จำนวน 25 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ศิลปะเป็นฐาน 2) แบบประเมินความคิดสร้างสรรค์ และ 3) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาหลังการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ศิลปะเป็นฐาน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาหลังเรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ศิลปะเป็นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.73$, S.D. = 0.57) 2) ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาหลังการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ศิลปะเป็นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.38$, S.D. = 0.70)

คำสำคัญ : ศิลปะเป็นฐาน ความคิดสร้างสรรค์ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา

Abstract

The development of art-based learning to enhance the creative thinking of secondary students. The purposes of this research were to 1) study the creative thinking of secondary students before and after learning by the art-based learning, and 2) study the opinion towards the art-based learning of secondary students. The participants in this research consisted of 25 students in Panyapiwat Institute of Management Demonstration School selected by using purposive sampling. Research instruments included three parts: 1) the art-based learning lesson plan 2) the creative thinking assessment and 3) the student opinion questionnaire. The statistical analysis performed in this research were mean, standard deviation and content analysis.

The research findings were as follows: 1) the creative thinking of secondary students before and after learning by art-based learning was at the highest level in overall ($\bar{x} = 4.73$, S.D. = 0.57). 2) the opinion of secondary students towards art-based learning in was generally at high level ($\bar{x} = 4.38$, S.D. = 0.70).

Keywords : Art-Based Learning, Creative Thinking, Secondary Student

บทนำ

การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นการกำหนดแนวทางยุทธศาสตร์ในการจัดการเรียนรู้โดยร่วมกันสร้างรูปแบบและแนวปฏิบัติในการเสริมสร้างประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยเน้นที่องค์ความรู้ ทักษะ เพื่อใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมแห่งความเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ที่จำเป็นประกอบด้วย 3 กลุ่มทักษะ ได้แก่ 1) ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม (learning and innovation skills) 2) ทักษะสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี (information, media and technology skills) 3) ทักษะชีวิตและอาชีพ (life and career skills) ซึ่งการจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมให้นักเรียนมีทักษะสำหรับออกไปดำรงชีวิต ในโลกศตวรรษที่ 21 ทักษะที่สำคัญที่สุด คือ ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม อันจะส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนรู้จึงต้องได้รับการฝึกฝนทักษะที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ เช่น ทักษะการสื่อสาร ความคิดสร้างสรรค์ ทักษะความร่วมมือการทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำ สารสนเทศการเท่าทันสื่อ เป็นต้น เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการเป็นพลเมืองในยุคศตวรรษที่ 21 [1] ซึ่งทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมนั้นจะประกอบด้วย 1) ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity and Innovation) โดยประกอบด้วย การคิดอย่างสร้างสรรค์ (Think Creativity) การทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ (Work Creativity with Others) การใช้นวัตกรรม (Implement Innovations) 2) การคิดเชิงวิพากษ์และการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving) 3) การสื่อสารและความร่วมมือกัน (Communication and Collaboration) [2]

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าความคิดสร้างสรรค์เป็นหนึ่งในองค์ประกอบของทักษะการเรียนรู้ที่สำคัญ ดังที่ ไพฑูรย์ สินลารัตน์ [3] กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์และพัฒนานวัตกรรม (Production and Innovation) เป็นทักษะในการคิดอะไรใหม่ ๆ ถือว่าเป็นสิ่งที่จำเป็นมากในศตวรรษที่ 21 เพราะการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทุกด้านและทุกรูปแบบ การแก้ปัญหาต้องใช้ความคิดใหม่ ๆ อย่างมาก ซึ่งจะทำให้เกิดนวัตกรรมที่เกิดจากความคิดใหม่ ๆ นั้น สอดคล้องกับ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา [4] กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์ถือว่าเป็นคุณลักษณะทางความคิดอย่างหนึ่งที่มีความสำคัญต่อผู้เรียน เช่น การสอนความคิดสร้างสรรค์และการฝึกฝนให้ผู้เรียนสามารถคิดอย่างสร้างสรรค์จึงเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยยกระดับคุณภาพของผู้เรียนทำให้ผู้เรียนมีชีวิตอย่างมั่นใจในตนเองและมีคุณภาพมากขึ้น

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดนั้น จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการประกอบด้วย ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ซึ่งสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ที่ต้องการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 3 ด้าน 1) ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม 2) ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี 3) ทักษะชีวิตและอาชีพ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะเป็นกลุ่มสาระที่ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการทางศิลปะ มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ มีทักษะวิธีการทางศิลปะ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงออกอย่างอิสระและสร้างสรรค์ ชื่นชมความงาม มีสุนทรียภาพเกิดความซาบซึ้งในคุณค่าของศิลปะ ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของมนุษย์ กิจกรรมทางศิลปะช่วยพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่น มีความสบายใจและเห็นคุณค่าในตนเอง อันเป็นพื้นฐานในการเข้าใจตนเองและศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพได้ [5]

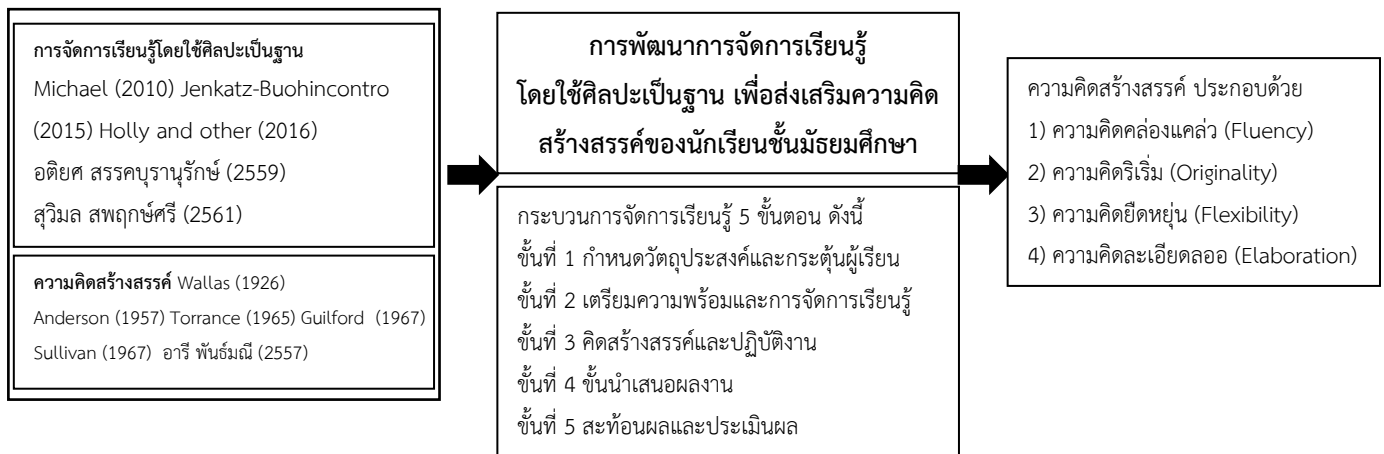
สำหรับสาระทัศนศิลป์เป็นการแสดงออกของการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะผ่านกระบวนการคิดและถ่ายทอดด้วยวิธีการทางศิลปะโดยอาศัยทักษะศิลปะ (Art Skills) และทักษะการคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking Skills) การจัดการเรียนการสอนศิลปะจึงเป็นรูปแบบของกิจกรรมที่เน้นการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเจริญงอกงามทั้งทางด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการทางความคิด จิตใจ และอารมณ์ รวมถึงถึงคุณลักษณะและสมรรถนะสำคัญในทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) เป็นทักษะที่จะต้องเน้นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนศิลปะ ดังที่ วัชรรา เล่าเรียนดี [6] กล่าวว่า ทักษะในการคิดสร้างสรรค์เป็นความสามารถในการใช้แนวคิดในการแก้ปัญหาได้อย่างหลากหลาย การคิดสิ่งแปลกใหม่ เรื่องแปลกใหม่ การฝึกปฏิบัติเพื่อส่งเสริมพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ คือ การแสดงความคิดเห็นต่อกรณีปัญหาการออกแบบผลงาน ผลผลิต การนำทฤษฎีไปใช้ในการตัดสินใจ

การนำเสนอโครงการแนวคิดใหม่ ๆ เป็นต้น ซึ่งในระดับมัธยมศึกษาการพัฒนาทักษะทางศิลปะและทักษะการคิดสร้างสรรค์ต้องมีควบคู่กันไปไม่เน้นน้ำหนักไปเพียงด้านใดด้านหนึ่ง ผู้เรียนทุกคนนั้นมีความคิดสร้างสรรค์ มีจินตนาการ และอาศัยความสามารถในการถ่ายทอดความคิดสร้างสรรค์นั้นออกมาให้เป็นรูปธรรมเกิดความงามด้วยทักษะและวิธีการแสดงออกทางศิลปะที่เหมาะสมตามวัยของผู้เรียน ดังนั้นทักษะทั้งสองส่วนนี้จึงมีความสำคัญต่อการสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ในระดับมัธยมศึกษา สำหรับการจัดการเรียนการสอนสามารถส่งเสริมทักษะใดก่อนก็ได้ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการเรียนในแต่ละเนื้อหา แต่ก็จำเป็นอย่างยิ่งที่ช่วงชั้นนี้จะต้องมีทักษะทั้งสองที่ควบคู่กันไปภายในภาคเรียนหรือปีการศึกษาหนึ่ง ๆ เนื่องจากปัญหาที่พบในชั้นเรียน ผู้เรียนมีความถนัดและความสามารถทางศิลปะไม่เหมือนกัน หากเน้นในเรื่องทักษะทางศิลปะมากเกินไปจะทำให้ความคิดสร้างสรรค์ของผลงานหรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความแตกต่างกันมาก เกิดปัญหาของผู้เรียนที่ไม่ถนัดทางด้านศิลปะท้อแท้และไม่อยากเรียนเพราะทำไม่ได้หรือทำแล้วออกมาไม่ดีเท่าที่ควร ส่งผลถึงการมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเรียนในรายวิชาทัศนศิลป์

การจัดการเรียนรู้ศิลปะในระดับมัธยมศึกษาจึงต้องเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญส่งเสริมให้มีการแสดงออกที่เหมาะสมตามความถนัดและช่วงวัย เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้กล้าแสดงออกทางความคิดสร้างสรรค์ เกิดความมั่นใจ รู้สึกสบายใจเมื่อได้ทำงานศิลปะ เห็นคุณค่าความงามของศิลปะในฐานะที่เป็นเครื่องมือในการแสดงออกทางความคิด สามารถสร้างสรรค์ผลงานได้ไม่ว่าจะมีความถนัดทางด้านฝีมือหรือไม่ ผู้สอนต้องพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถคิดสร้างสรรค์ ทำงานร่วมกับผู้อื่นและสร้างนวัตกรรมที่เกิดจากความคิดสร้างสรรค์ได้ ดังนั้นการเสริมสร้างคนให้มีความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งสำคัญเพราะคนจะใช้ความคิดสร้างสรรค์ผลิตสิ่งใหม่ ๆ และมีวิธีการคิดแก้ปัญหาอย่างมีกลยุทธ์รอบด้านลึกซึ้ง ซึ่งไม่ใช่เฉพาะด้านการงานเท่านั้นแต่ความคิดสร้างสรรค์ยังสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันหรือแม้กระทั่งชีวิตครอบครัวได้อย่างมีประสิทธิภาพ [7]

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ศิลปะเป็นฐาน (Art-based Learning) เป็นกระบวนการทัศน์ รูปแบบหรือกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ศิลปะเป็นฐานสามารถพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียน โดยการสอนต้องเป็นการค้นหาค้นหาอารมณ์ ค้นหาตนเอง มีความเป็นตัวของตัวเอง ผ่านงานศิลปะ ดนตรี งานเขียน พัฒนาให้ผู้เรียนมีจินตนาการ นวัตกรรมและสิ่งประดิษฐ์ [8] การจัดการเรียนรู้โดยใช้ศิลปะเป็นฐานจึงเป็นการสอนวิธีการหนึ่งที่สามารถพัฒนาผู้เรียนโดยผ่านรูปแบบทางศิลปะ มักเน้นบทบาทผู้เรียนให้เป็นผู้ลงมือปฏิบัติกิจกรรม การใช้ศิลปะเป็นฐานจึงไม่ได้หมายถึงการทำให้ผู้เรียนกลายเป็นศิลปิน แต่เป็นการทำให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดและสร้างสรรค์ในสิ่งที่เรียนโดยใช้ศิลปะเข้ามาช่วย เป็นการเปิดโลกทัศน์ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กับแนววิธีการใหม่ ๆ สำหรับการตัดสินใจและการแก้ปัญหาต่าง ๆ ทำให้ผู้เรียนมีแนวคิดที่หลากหลายไปในทางที่สร้างสรรค์ [9] ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้จากทักษะและกระบวนการต่าง ๆ ให้เกิดเป็นรูปธรรมด้วยการลงมือทำ คิดเอง สร้างเอง ออกมาเป็นชิ้นงานสร้างสรรค์ภายใต้สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่หลากหลายมีทางเลือก ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการคิดและสร้างสรรค์ชิ้นงานตามความถนัด ความสามารถ วัยและประสบการณ์ ดังนั้นการจัดการเรียนรู้โดยใช้ศิลปะเป็นฐานสามารถส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมของผู้เรียนเกิดทักษะความคิดสร้างสรรค์ 4 องค์ประกอบ คือ 1) ความคิดคล่องแคล่ว (Fluency) 2) ความคิดริเริ่ม (Originality) 3) ความคิดยืดหยุ่น (Flexibility) 4) ความคิดละเอียดลออ (Elaboration) ทำให้มีความสามารถในการเชื่อมโยงที่สัมพันธ์กับองค์ประกอบในแบบใหม่ ๆ นำไปสู่การคิดสร้างสรรค์ประดิษฐ์แปลกใหม่รวมถึงการคิดค้นพบวิธีการแก้ปัญหา

จากหลักการและเหตุผลดังที่ได้กล่าวมาทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ศิลปะเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ให้ผู้เรียนมีความกล้าแสดงออกทางความคิดผ่านผลงานศิลปะ ได้ค้นพบแนวทางในการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเอง เกิดความคิดสร้างสรรค์และได้ลงมือปฏิบัติจริง การจัดการเรียนรู้โดยใช้ศิลปะเป็นฐานจึงเป็นกระบวนการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าทดลอง กระตุ้นทักษะการคิด ทักษะการสื่อสาร การนำเสนอ ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองนำไปสู่การสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์ที่สูงขึ้นต่อไป

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาหลังเรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ศิลปะเป็นฐาน
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาหลังการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ศิลปะเป็นฐาน

สมมติฐานของการวิจัย

1. นักเรียนที่เรียนตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ศิลปะเป็นฐาน มีความคิดสร้างสรรค์อยู่ในระดับมากขึ้นไป
2. นักเรียนที่เรียนตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ศิลปะเป็นฐาน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากขึ้นไป

ขอบเขตของการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 1 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 25 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1. ตัวแปรต้น คือ รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ศิลปะเป็นฐาน (Art - based Learning)
2. ตัวแปรตาม คือ 1) ความคิดสร้างสรรค์ 2) ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เนื้อหาในรายวิชาทัศนศิลป์ 6 หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ทัศนธาตุและหลักการออกแบบ และหน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 ใช้ระยะเวลาในการทดลองจำนวน 4 สัปดาห์ ๆ ละ 1 คาบ รวมทั้งสิ้น 4 คาบ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) แบบแผนการวิจัยขั้นพื้นฐาน (Pre-Experimental Design) ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้แบบแผนการทดลองแบบ The One – Shot Case Study ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แบบแผนการทดลองของการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย	แบบแผนการทดลอง	การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ				
1. เพื่อศึกษาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาหลังเรียนด้วยรูปแบบการ จัดการเรียนรู้โดยใช้ศิลปะเป็นฐาน	The One – Shot Case Study [10] <table><tr><td>ทดลอง</td><td>สอบหลัง</td></tr><tr><td>X</td><td>T₂</td></tr></table> X แทน รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ศิลปะเป็นฐาน T₂ แทน ประเมินความคิดสร้างสรรค์หลังเรียน	ทดลอง	สอบหลัง	X	T ₂	หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปวิเคราะห์ เชิงเนื้อหา (Content Analysis)
ทดลอง	สอบหลัง					
X	T ₂					
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาหลังการใช้รูปแบบการจัดการ เรียนรู้โดยใช้ศิลปะเป็นฐาน	The One-Shot Case Study [10] <table><tr><td>ทดลอง</td><td>สอบหลัง</td></tr><tr><td>X</td><td>T₂</td></tr></table> X แทน รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ศิลปะเป็นฐาน T2 แทน ประเมินความคิดเห็นหลังการใช้รูปแบบ	ทดลอง	สอบหลัง	X	T ₂	หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปวิเคราะห์ เชิงเนื้อหา (Content Analysis)
ทดลอง	สอบหลัง					
X	T ₂					

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ศิลปะเป็นฐาน จำนวน 2 แผน ได้แก่ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ทศนาตุและหลักการออกแบบ และหน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ รายวิชาทัศนศิลป์ 6 แผนและ 2 คาบ รวมทั้งสิ้น 4 คาบ โดยมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ศิลปะเป็นฐาน 5 ขั้นตอนตามที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ขึ้น คือ ขั้นที่ 1 กำหนดวัตถุประสงค์และกระตุ้นผู้เรียน (Activating) ขั้นที่ 2 เตรียมความพร้อมและการจัดการเรียนรู้ (Preparing) ขั้นที่ 3 คิดสร้างสรรค์และปฏิบัติงาน (Creating) ขั้นที่ 4 นำเสนอผลงาน (Presenting) และขั้นที่ 5 สะท้อนผลและประเมินผล (Evaluating)

แผนการจัดการเรียนรู้ได้รับการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน โดยใช้แบบประเมินความสอดคล้องที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert Five Rating Scales) โดยมีเกณฑ์ในการแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ย ดังนี้ ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง มีความสอดคล้องมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง มีความสอดคล้องมาก ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง มีความสอดคล้องปานกลาง ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง มีความสอดคล้องน้อย ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง มีความสอดคล้องน้อยที่สุด แผนการจัดการเรียนรู้พบว่าค่าเฉลี่ยคะแนนความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 2 ฉบับ ($\bar{X}$ = 4.75, S.D. = 0.31) อยู่ในระดับมากที่สุด

2. แบบประเมินความคิดสร้างสรรค์ ประกอบด้วย 1) ความคิดคล่องแคล่ว 2) ความคิดริเริ่ม 3) ความคิดยืดหยุ่น 4) ความคิดละเอียดลออ โดยมีเกณฑ์คุณภาพคะแนนตามเกณฑ์รูบริค (Rubric Scoring) 5 ระดับ คือ มากที่สุด (คะแนน 17-20) มาก (คะแนน 13-16) ปานกลาง (คะแนน 9-12) พอใช้ (คะแนน 5-8) น้อยที่สุด (คะแนน 1-4)

แบบประเมินความคิดสร้างสรรค์ได้รับการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้แบบประเมินความสอดคล้องที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับของ Likert (Likert Five Rating Scales) พบว่าค่าเฉลี่ยคะแนนความสอดคล้องของแบบประเมินความคิดสร้างสรรค์ ($\bar{X}$ = 4.66, S.D. = 4.71) อยู่ในระดับมากที่สุด

3. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ศิลปะเป็นฐาน จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านเนื้อหาการจัดการเรียนรู้ 2) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) ด้านบรรยากาศการจัดการเรียนรู้ 4) ด้านการวัดและประเมินผล 5) ด้านประโยชน์ที่ได้รับ รวมทั้งสิ้น 10 ข้อคำถาม มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ศิลปะเป็นฐาน ได้รับการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้แบบประเมินความสอดคล้องที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับของ Likert (Likert Five Rating Scales) พบว่าค่าเฉลี่ยคะแนนความสอดคล้องของแบบสอบถามความคิดเห็น ($\bar{X}$ = 4.73, S.D. = 0.53) อยู่ในระดับมากที่สุด

วิธีดำเนินการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นตอนการทดลอง ผู้วิจัยเตรียมการทดลองโดยเตรียมกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 1 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 25 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย คือ เนื้อหาในรายวิชาทัศนศิลป์ 6

2. ขั้นตอนการทดลอง ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ศิลปะเป็นฐาน 5 ขั้นตอน ตามที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ขึ้น คือ ขั้นที่ 1 กำหนดวัตถุประสงค์และกระตุ้นผู้เรียน (Activating) ขั้นที่ 2 เตรียมความพร้อมและการจัดการเรียนรู้ (Preparing) ขั้นที่ 3 คิดสร้างสรรค์และปฏิบัติงาน (Creating) ขั้นที่ 4 ชื่นนำเสนอผลงาน (Presenting) และขั้นที่ 5 สะท้อนผลและประเมินผล (Evaluating) ควบคู่กับแผนการจัดการเรียนรู้ หลังจากดำเนินการจัดกิจกรรมครบตามระยะเวลาในการทดลอง ผู้วิจัยประเมินความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนหลังเรียนแล้วรวบรวมคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูล

3. ขั้นหลังการทดลอง เมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินการทดลองผู้วิจัยนำแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ศิลปะเป็นฐานไปสอบถามนักเรียนแล้วนำผลข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

ผลการวิจัย

1. **ความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา** เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาหลังเรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ศิลปะเป็นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.73$, S.D. = 0.57) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาหลังเรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ศิลปะเป็นฐาน

ด้าน/ข้อที่	รายการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับคุณภาพ
1	ความคิดคล่องแคล่ว	4.76	0.52	มากที่สุด
2	ความคิดริเริ่ม	4.92	0.27	มากที่สุด
3	ความคิดยืดหยุ่น	4.72	0.61	มากที่สุด
4	ความคิดละเอียดลออ	4.52	0.87	มากที่สุด
สรุปรวม		4.73	0.57	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า คะแนนความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาหลังเรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ศิลปะเป็นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.73$, S.D. = 0.57) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์อยู่ในระดับมากที่สุดในทุกด้าน ซึ่งด้านความคิดริเริ่มมีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด อันดับที่ 1 ($\bar{x} = 4.92$, S.D. = 0.27) รองลงมา คือ ด้านความคิดคล่องแคล่ว ($\bar{x} = 4.76$, S.D. = 0.52) ด้านความคิดยืดหยุ่น ($\bar{x} = 4.72$, S.D. = 0.61) ด้านความคิดละเอียดลออ ($\bar{x} = 4.52$, S.D. = 0.87) ตามลำดับ

2. **ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา** เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาหลังการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ศิลปะเป็นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.38$, S.D. = 0.70) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาหลังการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ศิลปะเป็นฐาน

ด้าน/ข้อที่	รายการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับคุณภาพ
1	ด้านเนื้อหาการจัดการเรียนรู้	4.42	0.72	มาก
2	ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.44	0.69	มาก
3	ด้านบรรยากาศการจัดการเรียนรู้	4.34	0.75	มาก
4	ด้านการวัดผลประเมินผล	4.32	0.75	มาก
5	ด้านประโยชน์ที่ได้รับ	4.42	0.59	มาก
สรุปรวม		4.38	0.70	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาหลังการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ศิลปะเป็นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.38$, S.D. = 0.70) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากในทุกด้าน ซึ่งด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีคะแนนเฉลี่ยมากอันดับที่ 1 ($\bar{x} = 4.44$, S.D. = 0.69) รองลงมา คือ ด้านเนื้อหาการจัดการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.42$, S.D. = 0.72) ด้านประโยชน์ที่ได้รับ ($\bar{x} = 4.42$, S.D. = 0.59) ด้านบรรยากาศการจัดการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.34$, S.D. = 0.75) และด้านการวัดและประเมินผล ($\bar{x} = 4.32$, S.D. = 0.75) ตามลำดับ

สรุปผลการวิจัย

1. ความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาหลังเรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ศิลปะเป็นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.73$, S.D. = 0.57)
2. ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาหลังการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ศิลปะเป็นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.38$, S.D. = 0.70)

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ศิลปะเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา อภิปรายผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1. ความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาหลังเรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ศิลปะเป็นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ศิลปะเป็นฐาน ที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ขึ้นนั้นส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ในขั้นที่ 1 กำหนดวัตถุประสงค์และกระตุ้นผู้เรียน (Activating) เป็นการสร้างแรงจูงใจในการเรียน (Feed up) โดยการแจ้งจุดประสงค์เพื่อให้เห็นถึงเป้าหมายและคุณค่าของการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง กระตุ้นความสนใจด้วยการสนทนาตั้งคำถามเพื่อให้เกิดความคิดริเริ่ม ยกตัวอย่างผลงานศิลปะให้ผู้เรียนเกิดแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงาน ขั้นที่ 2 ขั้นเตรียมความพร้อมและการจัดการเรียนรู้ (Preparing) สืบหาความพร้อมตรวจสอบความเข้าใจเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ (Checking for Understanding) ตั้งปัญหาและร่วมกันระดมสมองตามประเด็นหัวข้อการสร้างสรรค์ผลงาน ให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนซึ่งกันทำให้แต่ละคนได้เรียนรู้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ของเพื่อนร่วมชั้น ได้เห็นถึงความคิดที่หลากหลายออกไปจากความคิดเดิม ๆ ช่วยเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ได้เป็นอย่างดี ขั้นที่ 3 ขั้นคิดสร้างสรรค์และปฏิบัติงาน (Creating) ผู้เรียนค้นคว้าข้อมูล ออกแบบและสร้างสรรค์ชิ้นงานถ่ายทอดความคิดสร้างสรรค์ผ่านงานทัศนศิลป์ตามหัวข้อที่ได้รับ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนคิด ตัดสินใจ และลงมือปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมีความสนใจและกระตือรือร้นเป็นการเรียนรู้แบบ Active learning ที่ผู้เรียนจะได้ใช้กระบวนการคิด ขั้นที่ 4 ขั้นนำเสนอผลงาน (Presenting) ผู้เรียนนำเสนอผลงานอธิบายที่มาของความคิดสร้างสรรค์ มีความเข้าใจในผลงานของตนเองและสามารถสื่อสารความคิดออกมาเป็นรูปธรรมได้ เปิดโอกาสให้เพื่อนร่วมชั้นได้ชื่นชมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน เป็นการให้ข้อมูลที่มีคุณค่าและสร้างสรรค์เกี่ยวกับความสำเร็จ (Feedback) ทำให้ผู้เรียนมีความกล้าแสดงออก มีความภาคภูมิใจในตนเองและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น ขั้นที่ 5 ขั้นสะท้อนผลและประเมินผล (Evaluating) เป็นการให้ผลสะท้อนกลับเกี่ยวกับผลงาน (Task) กระบวนการ (Process) และการประเมินตนเอง (Self-personal Evaluation) ว่าผลงานของตนเองเป็นอย่างไร มีความพอใจในผลงานของตนเองหรือไม่ ครูประเมินเพื่อการเรียนรู้ให้ข้อมูลย้อนกลับกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาการเรียนรู้ที่สูงขึ้น (Feed Forward) ต่อยอดสร้างสรรค์ผลงานต่อไป

จะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนรู้ศิลปะเป็นฐานมีลักษณะเป็น Active Learning คือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนแต่ละคนกระตือรือร้น คิดค้นหาความรู้ และคำตอบอยู่ตลอดเวลา (Active Learner) โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญทำให้ผู้เรียนค้นพบความรู้ใหม่ สร้างสรรค์ความรู้ใหม่และสร้างนวัตกรรมใหม่ได้ ผู้เรียนจะต้องมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ โดยเน้นให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ จากการแก้ปัญหา จากการลงมือกระทำด้วยตนเอง สอดคล้องกับแนวคิดของ Cathryn Lloyd [9] ที่กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยศิลปะเป็นฐานเป็นการเรียนรู้ด้วยการฝึกปฏิบัติ ซึ่งเป็นการจัดการเรียนการสอนวิธีการหนึ่งที่สามารถพัฒนาผู้เรียนโดยผ่านทางการใช้รูปแบบการสอนด้วยศิลปะ การใช้ศิลปะเป็นฐานไม่ได้หมายถึงการทำให้ผู้เรียนกลายเป็นศิลปิน แต่เป็นการ

ทำให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดและสร้างสรรค์ในสิ่งที่เรียนโดยใช้ศิลปะเข้ามาช่วยเป็นการเปิดโลกทัศน์ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กับแนววิธีการใหม่ ๆ สำหรับการตัดสินใจและการแก้ปัญหาต่าง ๆ ทำให้ผู้เรียนมีแนวคิดที่หลากหลายไปในทางที่สร้างสรรค์ เช่นเดียวกับ วิชัย วงษ์ใหญ่ และ มารุต พัฒนาผล [11] ที่กล่าวว่า การให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Hands-on Activity) ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมีความสนใจและกระตือรือร้นเป็นการเรียนรู้แบบ Active learning ที่ผู้เรียนจะได้ใช้กระบวนการคิดอย่างหลากหลายรวมทั้งการคิดสร้างสรรค์ การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้อย่างยืดหยุ่นและสามารถปรับเปลี่ยนได้ (Flexible and Adaptable) ตอบสนองความสนใจของผู้เรียนทุกคนได้อย่างทั่วถึง ซึ่งกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายจะเป็นพื้นที่การเรียนรู้ (Learning Space) ของผู้เรียนที่มีความเก่งหรือพหุปัญญาที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวิมล สพฤกษ์ศรี [8] เรื่องชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ โดยผสมผสานเทคโนโลยีเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้โดยใช้ศิลปะเป็นฐานที่ส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา พบว่า อาจารย์ที่เข้าร่วมมีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และผลการประเมินทักษะการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียนที่เรียนกับอาจารย์ที่เข้าร่วมชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ พบว่าโดยภาพรวมคะแนนเฉลี่ยประเมินความสามารถหลังเรียนครั้งที่ 1-4 มีพัฒนาการสูงขึ้นตามลำดับ

2. ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาหลังการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ศิลปะเป็นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากในทุกด้าน ซึ่งด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีคะแนนเฉลี่ยมากเป็นอันดับที่ 1 รองลงมา คือ ด้านเนื้อหาการจัดการเรียนรู้ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ ด้านบรรยากาศการจัดการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ากระบวนการทัศน์ รูปแบบกระบวนการของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ศิลปะเป็นฐาน สามารถพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ได้ฝึกฝนให้มีความคิดสร้างสรรค์ พัฒนานวัตกรรม การสร้างเสริมจินตนาการ มีทักษะชีวิต การจัดการเรียนรู้โดยใช้ศิลปะเป็นฐานมีวิธีการที่จะสร้างให้เป็นผู้นำในการพัฒนา คือ ศิลปะและศิลปะเปรียบเสมือนองค์กรชีวิต [12] โดยขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ศิลปะเป็นฐาน ที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ขึ้นนั้น มีการดำเนินกิจกรรมที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และลงมือปฏิบัติ โดยเริ่มตั้งแต่ขั้นที่ 1 กำหนดวัตถุประสงค์และกระตุ้นผู้เรียน (Activating) ขั้นที่ 2 เตรียมความพร้อมและการจัดการเรียนรู้ (Preparing) ขั้นที่ 3 คิดสร้างสรรค์และปฏิบัติงาน (Creating) ขั้นที่ 4 นำเสนอผลงาน (Presenting) ขั้นที่ 5 สะท้อนผลและประเมินผล (Evaluating) โดยการจัดการเรียนรู้แต่ละครั้งมีความยืดหยุ่น ผู้เรียนสามารถเรียนแบบนำตนเองได้ เน้นให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์และได้ลงมือปฏิบัติ กระตุ้นผู้เรียนด้วยคำถามชี้ชวนให้เห็นถึงความหลากหลายและความเป็นไปได้ในการสร้างสรรค์ สร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เรียนเกิดความคิดริเริ่มต่อยอดสร้างสรรค์ชิ้นงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อติยศ สรรคบุรณารักษ์ [13] เรื่องการพัฒนารูปแบบการสอนโดยใช้ศิลปะเป็นฐานเพื่อส่งเสริมงานสร้างสรรค์สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี ได้ศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้ศิลปะเป็นฐาน พบว่า ภาพรวมนักศึกษามีความพึงพอใจมาก ในด้านการจัดกิจกรรมในการเรียนการสอนโดยใช้ศิลปะเป็นฐาน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด สามารถทำให้นักศึกษาคิดริเริ่มสิ่งแปลกใหม่และสร้างสรรค์ได้ ด้านบรรยากาศในการเรียนการสอน สนุกสนานส่งเสริมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ด้านการประเมินผลในการเรียนนักศึกษายอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนมากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นการจัดการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียน ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเองด้วยการกำหนดจุดมุ่งหมาย กำหนดวิธีการสร้างองค์ความรู้ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้เต็มตามศักยภาพ

ดังนั้นการสร้างบรรยากาศแห่งความไว้วางใจ (Trust environment) เป็นกลยุธยมิตรของผู้เรียน ทำความเข้าใจและแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนแล้วส่งเสริมให้ผู้เรียนทำความคิดนั้นให้เป็นจริงตามศักยภาพของผู้เรียนจะเป็นตัวกระตุ้นผู้เรียนให้สื่อสารความคิดสร้างสรรค์ของตนเองออกมารวมถึงการใช้คำถามกระตุ้นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์นวัตกรรม เปิดโอกาสให้ผู้เรียนใช้ความคิดสร้างสรรค์อย่างเต็มที่โดยไม่มีข้อจำกัดเกี่ยวกับความเป็นไปได้ และให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนโดยให้ความสำคัญกับกระบวนการคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ [11] สอดคล้องกับแนวคิดของ Stanford Teaching Commons [14] ที่กล่าวว่า การมีอิสระทางด้านความคิดและการกระทำของผู้เรียน การมีวิจาร์ณญาณและการคิดสร้างสรรค์ ผู้เรียนจะมีโอกาสในการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริง และมีการใช้วิจาร์ณญาณในการคิดและตัดสินใจในการปฏิบัตินั้น โดยครูเป็นผู้ดูแลให้คำปรึกษาและกระตุ้น ซึ่งอาจใช้การถามหรือเทคนิคการสอนต่าง ๆ ที่หลากหลายเพื่อให้

ผู้เรียนเกิดการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประยุกต์ใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานหรือในการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ สอดคล้องกับ นนทลี พรธาดาวิทย์ [15] ที่กล่าวว่า นัยสำคัญของการเรียนรู้ คือ เนื้อหาที่ผู้เรียนจะเข้าใจและยอมรับต้องมีความเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับจุดมุ่งหมายของผู้เรียน สิ่งที่สำคัญคือต้องเรียนผ่านการกระทำ อำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียนโดยผู้เรียนมีส่วนร่วมและตอบสนองต่อกระบวนการเรียนรู้เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในตนเองและเกี่ยวโยงไปสู่ผู้เรียนคนอื่น ๆ ทั้งด้านความรู้สึก อารมณ์ และสติปัญญา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการนำวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 เนื้อหาการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนควรออกแบบกิจกรรมให้ครอบคลุมความคิดสร้างสรรค์ทุกด้าน ทำความเข้าใจกับผู้เรียนในจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ต้องการวัดและประเมินผล

1.2 การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนโดยใช้ศิลปะเป็นฐาน ครูผู้สอนควรกระตุ้นผู้เรียนด้วยคำถาม ชื่นชมให้เกิดความคิดริเริ่มหรือสร้างแรงบันดาลใจ ไม่ควรชี้นำหรือเร่งรัดจนเกินไปซึ่งอาจทำให้ใช้เวลานาน ดังนั้นครูผู้สอนจึงต้องบริหารจัดการเวลาให้เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้ทางศิลปะโดยใช้ศิลปะเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์พัฒนาทักษะ เทคนิคในการใช้วัสดุ อุปกรณ์ และกระบวนการที่สูงขึ้นในการสร้างงานทัศนศิลป์

2.2 ควรมีการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาก่อนและหลังการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ศิลปะเป็นฐาน

รูปที่ 2 ผลงานความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 คาบที่ 1 (ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย)

รูปที่ 3 ผลงานความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 คาบที่ 2 (ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย)

รูปที่ 4 ผลงานความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 คาบที่ 3 (ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย)

รูปที่ 5 ผลงานความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 คาบที่ 4 (ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย)

เอกสารอ้างอิง

- [1] วิจารณ์ พานิช. วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์; 2555.
- [2] The Partnership for 21st Century Skill. Framework for 21st Century Learning. [Internet]. 2009 [cited 2021 September 9]. Available from: <http://21st Century skill. Org/index.php>
- [3] ไพฑูรย์ สินลารัตน์. ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ต้องก้าวพ้นกับดักของตะวันตก. กรุงเทพมหานคร: วิทยาลัยครูศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจ บัณฑิตย์; 2557.
- [4] สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการเรียนรู้แบบส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.; 2550.
- [5] กระทรวงศึกษาธิการ. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว; 2551.
- [6] วัชร เล่าเรียนดี. ศาสตร์การนิเทศการสอนและการโค้ชการพัฒนาวิชาชีพ : ทฤษฎี กลยุทธ์สู่การปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 2. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร; 2556.
- [7] Edward de Bono. De Bono's thinking course. London : BBC Worldwide; 2004.
- [8] สุวิมล สพฤกษ์ศรี. ชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพโดยผสมผสานเทคโนโลยีเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้โดยใช้ศิลปะเป็นฐานที่ส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา [ดุขุณิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุขุณิพนธ์]. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร; 2561.
- [9] Lloyd C. Artful Inquiry: an arts-based facilitation approach for individual and organizational learning and development [dissertation]. Creative Industries Faculty, Queensland University of Technology; 2011.
- [10] มาเรียม นิลพันธุ์. วิธียวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 9. นครปฐม: ศูนย์วิจัยและพัฒนาการทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร; 2558.
- [11] วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนา. การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน. กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ; 2564.
- [12] Adler, N. J. The arts & leadership: Now that we can do anything, what will we do?. Academy of Management Learning & Education 2006; 5(4):486-499.
- [13] อติยศ สรรคบุรณรักษ์. การพัฒนารูปแบบการสอนโดยใช้ศิลปะเป็นฐานเพื่อส่งเสริมงานสร้างสรรค์ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี [ดุขุณิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุขุณิพนธ์]. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร; 2559.
- [14] Stanford Teaching Commons. Course Design Overview. [Internet]. 2015 [cited 2021 September 9]. Available from: <https://teachingcommons.stanford.edu>
- [15] นนทลี ปรธาดาวิทย. การจัดการเรียนรู้แบบ Active learning. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: ทริปเพิ้ล เอ็ดดูเคชั่น; 2559.

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน TOEIC ผ่านระบบ LMS ของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

A Study Of TOEIC Learning Achievement through LMS Peformed by the 3th Year Students at Phetchaburi Rajabhat University

เสาวภา พงษ์พิพัฒน์

Saowapa Phongphiphat

ศูนย์พัฒนาภาษาและวิเทศสัมพันธ์ สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี 76000

Language Competency Center and International Affairs Office, Presidential Office of Phetchaburi Rajabhat University,
Phetchaburi 76000

*To whom correspondence should be addressed. e-mail: Saowapa.pho@mail.pbru.ac.th

Received: 25 April 2022, Revised: 18 July 2022, Accepted: 02 October 2022

บทคัดย่อ

งานวิจัยเชิงวิเคราะห์ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์และความคิดเห็นทางการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ที่เรียนรู้บทเรียนโทอิค (TOEIC) ผ่านระบบ LMS กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษากลุ่มที่ 1 เป็นนักศึกษาหลักสูตร ครุศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีที่ได้มาจากการวิธีการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจงจำนวน 138 คน เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ และกลุ่มตัวอย่างที่ 2 เป็นนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จำนวน 30 คน ได้มาจากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) เพื่อการสัมภาษณ์ด้านความคิดเห็น ทั้งสองกลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมโครงการเตรียมความพร้อมก่อนสอบโทอิค (TOEIC tests) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโทอิค 1 ฉบับ และแบบสัมภาษณ์ ความคิดเห็นของนักศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และการสังเคราะห์สรุปเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่เรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยบทเรียนโทอิคผ่านระบบ LMS หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนคิดเป็น ร้อยละ 79.71 และนักศึกษามีความคิดเห็นต่อบทเรียนโทอิคที่เรียนรู้ผ่านระบบ LMS มีข้อดีในด้านการนำเสนอเนื้อหาที่ละเอียดครอบคลุม ทักษะทุกด้าน มีสื่อภาพและเสียงที่เหมาะสม สามารถศึกษาได้ด้วยตนเองทุกที่ทุกเวลาอย่างไม่จำกัด และมีการจัดระบบการเข้าถึงและขั้นตอน การเรียนรู้มีฝึกฝนทักษะที่ดี อย่างไรก็ตามยังมีปัญหาอุปสรรคที่ควรพัฒนาในด้านเนื้อหาซึ่งมีจำนวนมาก ควรแบ่งแยกเป็นส่วนๆ สำหรับการ เรียนรู้ มีการดูแลระบบอินเทอร์เน็ตที่มีประสิทธิภาพและเสถียรภาพคงที่มากขึ้น ควรมีเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ (E-book) ประกอบให้ผู้เรียน และ จัดให้มีการอบรมผสมผสานกับการเรียนรู้แบบออนไลน์ควบคู่กันไปด้วย

คำสำคัญ : ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ บทเรียนโทอิค (TOEIC) ระบบ LMS

Abstract

This analysis study had purposes to examine achievement and opinion over learning English performed by the 3rd year students at Phetchaburi Rajabhat University who had learned TOEIC through LMS system. The data were collected from 2 sample groups; the first group included 138 students, utilized for determining learning achievement, purposively selected from those who enrolled in the educational programs and the second group were 30 students selected with a stratified sampling method from the programs utilized for interviewing. A TOEIC test was utilized for data collection of learning achievement while the opinion was collected with an interview from. The learning achievement data were analyzed statistically for percentage and mean while the data from the interview was analyzed for content summary.

The study found that the post-test score of achievement performed by the students who learned TOEIC through LMS system was 79.71% higher than the pre-test one. The students revealed that this LMS system for learning TOEIC had proved beneficial in terms of its content and skill coverage, adequate description and multi-media presentation, easy and unlimited time allowance and place for self-study, and providing effective access with good learning methods and skill practices. However, there were some drawbacks to be improved, namely, making the overwhelming content to be more precise and sectioned it down to be accomplished step by step, keeping the internet more effective and stabilized at all time, providing E-book documents for better study practice, and organizing blended group trainings alongside with the online learning.

Keywords : English Learning Achievement, TOEIC Lessons, LMS System

บทนำ

ในศตวรรษที่ 21 เรียกได้ว่าเป็นยุคสังคมแห่งการเรียนรู้ ซึ่งมีความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีเป็นอย่างมาก โดยส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ การทำงาน การดำรงชีวิต และเข้ามามีบทบาททางการศึกษามากขึ้น โดยมีการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนรูปแบบออนไลน์ เพื่อทดแทนการเรียนการสอนในห้องเรียน ผู้เรียนสามารถเรียนได้ทุกสถานที่ ทุกเวลา ผู้เรียนจัดการการเรียนรู้ได้อย่างอิสระตรงกับความต้องการมากขึ้น และสิ่งสำคัญของการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการศึกษา คือ ผู้สอนจะต้องพัฒนาตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง พัฒนาทักษะการเรียนรู้ และวิธีการสอนให้ทันสมัย เพื่อให้เกิดเทคนิควิธีการเรียนการสอนแบบใหม่ ๆ ที่มีประสิทธิภาพ [1]

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดแนวทางในการปฏิรูปการศึกษาระดับอุดมศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ในด้านการเรียนการสอนว่า สถาบันอุดมศึกษาที่มุ่งเน้นการจัดการศึกษาเพื่อปวงชนต้องแสวงหาวิธีการจัดการศึกษาและยุทธศาสตร์ที่จะสามารถเข้าถึงผู้เรียนได้มากที่สุด หลักสูตรการเรียนการสอนต้องมีความหลากหลายตามความต้องการของผู้เรียน โดยไม่จำกัดวัน เวลา สถานที่ เพื่อเอื้อต่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (Life -Long Learning) การจัดการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมต้องยึดผู้เรียนเป็นหลัก โดยสนับสนุนการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาได้ตามศักยภาพ สนับสนุนการพัฒนานวัตกรรม และการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมและการบริหารจัดการ เพื่อพัฒนาคุณภาพ และกระจายโอกาสทางการศึกษาอย่างกว้างขวางและทั่วถึง [2]

ตามยุทธศาสตร์การพัฒนาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี 20 ปี ในยุทธศาสตร์การยกระดับคุณภาพบัณฑิต มีเป้าหมายสร้างบัณฑิตที่เป็นเลิศด้วยหลักสูตรที่มีการบูรณาการองค์ความรู้สู่นวัตกรรมเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่ มุ่งเน้นการยกระดับหลักสูตรให้มีความทันสมัยตามมาตรฐานการจัดการศึกษาเพื่อรองรับนวัตกรรมและการเปลี่ยนแปลงของโลก มีเป้าหมายด้านการยกระดับคุณภาพบัณฑิตมีอาชีพให้เป็นที่ต้องการของผู้ใช้บัณฑิตพร้อมรองรับบริบทที่เปลี่ยนแปลง มุ่งการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพพร้อมทำงานตามอัตลักษณ์และทักษะในศตวรรษที่ 21 ในยุทธศาสตร์ด้านการผลิตและพัฒนาวิชาชีพครู ก็มีเป้าหมายที่จะผลิตครูที่มีอัตลักษณ์และสมรรถนะเป็นเลิศตามความต้องการของท้องถิ่นและผู้ใช้บัณฑิต โดยมุ่งพัฒนาสมรรถนะบัณฑิตครูให้พร้อมทำงานด้านวิชาการ วิชาชีพและทักษะในศตวรรษที่ 21 [3] สอดคล้องกับพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 มาตรา 8 ที่มุ่งเน้นการเสริมสร้างความเข้มแข็งของวิชาชีพครู ผลิตและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง [4] การพัฒนานักศึกษาให้มีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 นับเป็นเรื่องท้าทายและมีความจำเป็นอย่างยิ่งขององค์การการศึกษาในปัจจุบัน

แผนการยกระดับสมรรถนะภาษาอังกฤษบัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี และแผนยกระดับสมรรถนะภาษาอังกฤษเพื่อการผลิตและพัฒนาครูเข้าสู่อาชีพได้กำหนดเป้าหมาย เพื่อเพิ่มสมรรถนะด้านภาษาอังกฤษให้แก่นักศึกษาและพัฒนาสมรรถนะด้านภาษาอังกฤษของนักศึกษาให้ผ่านเกณฑ์มาตรฐานสากล ซึ่งโดยทั่วไปนานาชาติประเทศให้การยอมรับการวัดความรู้ความสามารถด้านภาษาอังกฤษขององค์กรให้บริการทดสอบทางการศึกษา (Educational Testing Service - ETS) โดยได้วางระบบและกลไกในการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษให้แก่นักศึกษาตั้งแต่แรกเข้า ตั้งแต่ชั้นปีที่ 1-4 ผ่านการเรียนการสอนในห้องเรียนและการจัดกิจกรรมเสริมทักษะภาษาอังกฤษ ในรูปแบบหลากหลายเพื่อให้สอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้เรียนที่มีความแตกต่างกัน อาทิ การพัฒนาทักษะด้าน

ภาษาอังกฤษตามเกณฑ์มาตรฐานยุโรป (Common European Framework of Reference for Language - CEFR) กิจกรรมพัฒนาสมรรถนะภาษาอังกฤษผ่านชุดการเรียนรู้สำเร็จรูปตามมาตรฐานการจัดอบรมโทอิค/โทเฟล TOEIC/TOEFL การจัดกิจกรรมการเรียนรู้บทเรียนภาษาอังกฤษผ่านระบบสร้างขึ้นโดยมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี (Phetchaburi Rajabhat University – PBRU) ในรูปแบบระบบการจัดการจัดการการเรียนรู้ (Learning Management System – LMS) ซึ่งมีรูปแบบในการดำเนินการ ประกอบด้วย 1) การสอบวัดระดับก่อนเรียน (Pre-test) 2) การเข้าเรียนตามหลักสูตร 3) การสอบวัดระดับหลังเรียน (Post-test) นับได้ว่าเครื่องมือสำหรับการวัดระดับทักษะภาษาอังกฤษที่มีคุณภาพและได้รับรองมาตรฐาน สามารถเทียบเคียงผลสอบได้อย่างแม่นยำ มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการใช้วัดผลให้นักศึกษาและอาจารย์ เนื่องจากหากเครื่องมือดังกล่าวมีประสิทธิภาพและให้ผลลัพธ์การสอบที่สามารถเทียบเคียงการสอบตามเกณฑ์มาตรฐาน อาทิ โทอิคและโทเฟล (TOEIC และ TOEFL) หรือเกณฑ์อื่น ๆ ได้อย่างแม่นยำ มีความคลาดเคลื่อนน้อยที่สุด ก็ย่อมสามารถพยากรณ์ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะเกิดกับผู้สอบได้อย่างแม่นยำและมีความน่าเชื่อถือ [5]

ปัจจุบัน สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ยังคงน่ากังวล เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่เสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสดังกล่าว ซึ่งมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีได้กำหนดนโยบายสนับสนุนการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมในรูปแบบออนไลน์ที่มีประสิทธิภาพให้นักศึกษา [6] เพื่อการวางแผนสนับสนุนการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษได้อย่างต่อเนื่อง และทำให้นักศึกษาสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลา การจัดหาแพลตฟอร์มสำเร็จรูปที่ได้มาตรฐาน สามารถนำมาใช้ในช่วงสภาวะวิกฤตที่อาจเกิดขึ้นอีกได้ในอนาคต เป็นการสนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษให้นักศึกษานับเป็นอีกหนึ่งทางเลือกที่สำคัญ

จากความสำคัญดังกล่าวศูนย์พัฒนาภาษาและวิเทศสัมพันธ์ ได้พิจารณาถึงแนวทางที่สอดคล้องต่อการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของนักศึกษาให้มีประสิทธิภาพและสามารถบรรลุตามเป้าหมายสูงสุด และเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับแนวทางการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และแนวทางในการปฏิรูปการศึกษาระดับอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้บัญญัติไว้ ผู้วิเคราะห์จึงมีความประสงค์ที่จะศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโทอิค (TOEIC) ผ่านระบบ LMS ของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี เป็นการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษที่เน้นการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน และฝึกฝนทักษะทางภาษา ซึ่งสามารถเรียนรู้ในทุกสถานที่ ทุกเวลาและไม่จำกัด เพื่อให้เรียนเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ และความสามารถของผู้เรียนแต่ละคน เพื่อไปสู่การเรียนรู้แบบวิถีใหม่ (New Normal) การวิเคราะห์ครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อนำผลจากการวิเคราะห์ไปประกอบการวางแผนและปรับปรุงระบบ LMS การจัดทำหลักสูตรต่างๆ ที่เกี่ยวกับการพัฒนาทักษะด้านภาษาอังกฤษ และเป็นแนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของนักศึกษา เพื่อยกระดับคะแนนผลการสอบโทอิค (TOEIC) ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน และหลังเรียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ด้วยบทเรียน TOEIC ผ่านระบบ LMS
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อบทเรียน TOEIC ผ่านระบบ LMS ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในงานวิเคราะห์ครั้งนี้ คือ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ที่เข้าร่วมโครงการเตรียมความพร้อมก่อนสอบ TOEIC จำนวน 138 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่

1) กลุ่มตัวอย่างในการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ที่เข้าร่วมโครงการเตรียมความพร้อมก่อนสอบ TOEIC จำนวน 138 คน ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบ

เจาะจง (Purposive Sampling) กลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้ใช้สำหรับศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากการทำข้อสอบโทอิก (TOEIC test) ที่กำหนด ทั้งก่อนการเรียนและหลังการเรียนรู้อินโครงการ

2) กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อบทเรียน TOEIC ผ่านระบบ LMS ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี คือ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จำนวน 30 คน ที่เข้าร่วมโครงการเตรียมความพร้อมก่อนสอบโทอิก TOEIC โครงการเดียวกันกับกลุ่มตัวอย่างที่ 1 ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified sampling) เป็นวิธีการสุ่มตัวอย่างโดยแบ่งประชากรออกเป็นกลุ่มย่อยๆ เรียกว่าชั้นภูมิ แล้วสุ่มหน่วยตัวอย่างจากทุกระดับชั้น (สำนักงานสถิติแห่งชาติ : Online) ผู้วิเคราะห์สามารถแบ่งกลุ่มตัวอย่างได้ 3 ระดับชั้น โดยใช้เกณฑ์คะแนนการสอบ Post test และสุ่มหน่วยตัวอย่างชั้นละ 10 คน กลุ่มตัวอย่างนี้ใช้สำหรับการรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อระบบการเรียนรู้อิน LMS ที่ใช้ โดยดำเนินการสัมภาษณ์ภายหลังเสร็จสิ้นโครงการแล้ว

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ บทเรียน TOEIC ผ่านระบบ LMS ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษด้วยบทเรียน TOEIC ผ่านระบบ LMS และความคิดเห็นต่อระบบการเรียนรู้อิน TOEIC ผ่านระบบ LMS

3. เนื้อหาที่ใช้ในการวิเคราะห์

เนื้อหาที่ใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ ได้แก่ บทเรียน TOEIC ผ่านระบบ LMS ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ซึ่งเป็นการเรียนรู้แบบออนไลน์ ประกอบด้วย 3 หลักสูตร คือ 1) หลักสูตร TOEIC Online A-1 2) หลักสูตร TOEIC Online A-2 3) หลักสูตร TOEIC Online B-1 แต่ละหลักสูตรจะมีเนื้อหาเกี่ยวกับการฟัง เนื้อหาเกี่ยวกับการอ่าน และเอกสารประกอบการเรียนการสอน ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษด้วยตนเองผ่านคอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือและแท็บเล็ตพีซี (Tablet PC) โดยแต่ละหลักสูตรมีการจัดการการเรียนรู้ ดังนี้ 1) นำเข้าสู่บทเรียน เป็นการเตรียมตัวนักเรียนให้มีความพร้อมและทราบจุดประสงค์การเรียนรู้ของบทเรียนนั้น ๆ 2) คลิปวิดีโอการนำเสนอเนื้อหา และเอกสารประกอบการบรรยาย 3) แบบฝึกหัดซึ่งสามารถทำไปพร้อมกับการบรรยาย เพื่อเป็นการทบทวนเนื้อหาในบทเรียน และเป็นการให้ข้อมูลย้อนกลับ

4. ระยะเวลาในการวิจัย

ผู้วิเคราะห์ให้นักศึกษาเข้าใช้งานบทเรียน TOEIC ผ่านระบบ LMS ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี เป็นระยะเวลา 3 เดือน โดยเริ่มดำเนินการตั้งแต่ระหว่างเดือนมกราคม จนถึงเดือนมีนาคม 2564

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ

1. บทเรียน TOEIC ผ่านระบบ LMS ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

2. แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบทเรียน TOEIC เป็นการสอบรูปแบบออนไลน์ ได้แก่ แบบทดสอบวัดระดับก่อนเรียน (Pre-test) และแบบทดสอบวัดระดับหลังเรียน (Post-test) เป็นแบบทดสอบที่ได้รับมาตรฐาน CEFR ออกโดยบริษัทผู้ชำนาญการด้านภาษา จำนวน 100 ข้อ เป็นข้อสอบชุดสำเร็จรูปที่มีมาตรฐาน ประกอบด้วย ฟัง พูด อ่าน เขียน อย่างละ 25 ข้อ โดยบริษัทผู้ออกข้อสอบจะวิเคราะห์คะแนนการสอบออกมาในรูปแบบ CEFR โดยมีระดับคะแนน 6 ระดับ คือ Starter, A1, A2, B1, B2, C1 ดังนี้

Starter	แทน คะแนนต่ำกว่า 120	หมายถึง ภาษาอังกฤษอยู่ในระดับเบื้องต้น (Beginner)
A1	แทน คะแนนระหว่าง 120 – 220	หมายถึง ภาษาอังกฤษอยู่ในระดับเริ่มเรียน (Elementary)
A2	แทน คะแนนระหว่าง 225 – 545	หมายถึง ภาษาอังกฤษอยู่ในระดับกลางต้น (Pre-Intermediate)
B1	แทน คะแนนระหว่าง 550 – 780	หมายถึง ภาษาอังกฤษอยู่ในระดับกลาง (Intermediate)
B2	แทน คะแนนระหว่าง 785 – 940	หมายถึง ภาษาอังกฤษอยู่ในระดับกลางสูง (Upper-Intermediate)
C1	แทน คะแนนระหว่าง 945 – 990	หมายถึง ภาษาอังกฤษอยู่ในระดับสูง (Advanced)

3. แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อบทเรียน TOEIC ผ่านระบบ LMS ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก In-depth interview ผู้วิเคราะห์ได้กำหนดประเด็นข้อคำถามแบบปลายเปิด (Open-Ended) เพื่อให้ นักศึกษาตอบได้อย่างอิสระ ผู้วิเคราะห์สร้างแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของนักศึกษา โดยการศึกษาเนื้อหาจากงานวิจัย แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ต่างๆ ที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน มาเป็นแนวทางในการสร้างคำถามสำหรับการสัมภาษณ์ ด้วยการ กำหนดประเด็นที่ต้องการสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ ด้านเนื้อหา ด้านระบบการจัดการเรียนรู้ ด้านสื่อการเรียน การสอน/การนำเสนอ ด้านแบบฝึกหัด และความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ ในการทดสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ผู้วิเคราะห์นำร่างแบบสัมภาษณ์ที่ได้ออกแบบให้ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาอังกฤษจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content validity) และภาษาที่ใช้ หลังจากนั้นนำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าความเที่ยงตรงของข้อคำถามและ วัตถุประสงค์ (Item-objective congruence index: IOC) โดยแบบสัมภาษณ์ได้รับการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านแล้ว ปรากฏว่ามีค่าดัชนีความสอดคล้องได้เท่ากับ 1 (IOC = 1)

สมมุติฐานงานวิจัย

นักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการเตรียมความพร้อมก่อนสอบ TOEIC ด้วยบทเรียน TOEIC ผ่านระบบ LMS มีผลสัมฤทธิ์ทาง การพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงขึ้น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิเคราะห์ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1) การเก็บคะแนนทดสอบก่อนเรียน ผู้วิเคราะห์ให้นักศึกษาทำแบบทดสอบวัดระดับก่อนเรียน

2) การเก็บข้อมูลคะแนนสอบหลังเรียน ภายหลังจากที่นักศึกษาได้เรียนรู้อบบบทเรียน TOEIC ผ่านระบบ LMS ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี เป็นระยะเวลา 3 เดือน ผู้วิเคราะห์ให้นักศึกษาเข้าทำแบบทดสอบวัดระดับหลังเรียน

3) การเก็บข้อมูลแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อบทเรียน TOEIC ผ่านระบบ LMS ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ เพชรบุรี โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์และจดบันทึก เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอจำแนกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบทเรียน TOEIC ผ่านระบบ LMS ของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ผู้วิเคราะห์ได้นำคะแนนทดสอบหลังเรียน และคะแนนทดสอบก่อนเรียน ที่บริษัทผู้ออกข้อสอบได้ วิเคราะห์เทียบเคียงเกณฑ์คะแนนตามกรอบ CEFR เรียบร้อยแล้วมาเปรียบเทียบกัน เพื่อดูพัฒนาการของแต่ละบุคคล และใช้การ วิเคราะห์เป็นร้อยละ (%) ของคะแนนการทดสอบก่อนเรียน และคะแนนการทดสอบหลังเรียน

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อบทเรียน TOEIC ผ่านระบบ LMS ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ใช้การวิเคราะห์สรุปเนื้อหาแบบอุปนัย สร้างข้อสรุปจากข้อมูลที่บันทึก นำมาวิเคราะห์ จัดกลุ่มข้อมูล เพื่อสรุปเป็นข้อมูลชุดใหญ่ หลังจากผู้วิเคราะห์สรุปความคิดเห็นของนักศึกษาทั้งหมด จึงนำข้อสรุปดังกล่าวส่งให้นักศึกษาผู้ให้ข้อมูลตรวจสอบ และยืนยันข้อสรุป ที่ผู้วิเคราะห์ได้สรุปไว้ว่าถูกต้องหรือไม่ เพื่อนำข้อมูลความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อบทเรียน TOEIC ผ่านระบบ LMS ของ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ไปปรับปรุงระบบ LMS และเป็นแนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้อังกฤษของนักศึกษา เพื่อ ยกระดับคะแนนผลการสอบ TOEIC ต่อไป

สรุปผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบทเรียน TOEIC ผ่านระบบ LMS ของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัย ราชภัฏเพชรบุรี หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน คิดเป็นร้อยละ 79.71 เป็นไปตามสมมุติฐาน

ตารางที่ 1 แสดงผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบทเรียน TOEIC ผ่านระบบ LMS ของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ก่อนและหลังเรียน จำนวน 138 คน

ระดับภาษาอังกฤษ	Pre-test จำนวน (N)	คิดเป็นร้อยละ	Post-test จำนวน (N)	คิดเป็นร้อยละ
Starter	93	67.39	15	10.87
A1	40	28.99	42	30.43
A2	5	3.62	81	58.70
B1	0	0.00	0	0.00
Total	138	100.00	138	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้เข้ารับการทดสอบวัดระดับหลังเรียน Post-Test จำนวน 138 คน ส่วนใหญ่มีคะแนนทดสอบหลังเรียน ระดับ A2 จำนวน 81 คน (ร้อยละ 58.70) รองลงมา คือ ระดับ A1 จำนวน 42 คน (ร้อยละ 30.43) และ ระดับ Starter จำนวน 15 คน (ร้อยละ 10.87) โดยผู้เข้ารับการพัฒนาทักษะทางภาษาอังกฤษ ส่วนใหญ่มีพัฒนาการเพิ่มขึ้นหลังจากการเรียน TOEIC ผ่านระบบ LMS ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีมีระดับการพัฒนาตั้งแต่ 1 ระดับขึ้นไป จำนวน 110 คน (ร้อยละ 79.71)

ส่วนที่ 2 ผลการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อบทเรียน TOEIC ผ่านระบบ LMS ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี นำเสนอแยกเป็นประเด็น 5 ประเด็น ดังนี้

1. ด้านเนื้อหา ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นว่าบทเรียน TOEIC ผ่านระบบ LMS ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีมีข้อดี คือ ผู้บรรยายนำเสนอเทคนิคและวิธีการสังเกตข้อสอบ ทำให้จดจำและเข้าใจบทเรียนได้ง่าย เนื้อหาในบทเรียน TOEIC มีความเหมาะสม ครอบคลุม มีความต่อเนื่องชัดเจน ทันสมัย สามารถเลือกเรียนตามความรู้พื้นฐานเดิม โดยเริ่มเรียนจากหลักสูตรที่ง่ายไปหาหลักสูตรที่ยากมากขึ้น นักศึกษาส่วนใหญ่จะเน้นการเรียนในหลักสูตรการฟัง (Listening) เพราะสามารถฝึกการออกเสียงและไม่น่าเบื่อ อย่างไรก็ตาม ยังมีข้อเสียหรือปัญหาในด้านเนื้อหาในแต่ละหัวข้อมีความยาวมากเกินไป บรรยายการเรียนรู้อย่างไม่สนุกเหมือนเรียนในห้องเรียน ในขณะที่นักศึกษาเสนอแนะว่าควรแบ่งเนื้อหาแต่ละหัวข้อให้ย่อยออกเป็นตอนๆ เพื่อความสะดวกในการเรียนต่อจากเนื้อหาเดิมที่เรียนมาแล้ว และเพิ่มเติมการให้เทคนิคในการทำข้อสอบ TOEIC ในเวลาที่จำกัด

2. ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาทั้งสามกลุ่มมีความคิดเห็นเหมือนกันเกี่ยวกับระบบการจัดการเรียนรู้ว่ามีข้อดี คือ ระบบมีการจัดการเรียนเป็นขั้นตอน มีประสิทธิภาพ การออกแบบง่ายต่อการใช้งาน สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง ตามความสามารถของแต่ละบุคคล ในเวลาและสถานที่ที่ตนเองสะดวก ช่วยส่งเสริมให้นักศึกษามีความตื่นตัวในการเรียนมากยิ่งขึ้น เนื่องจากสามารถเรียนและทบทวนย้อนหลังได้ตลอดเวลา ระบบมีความเหมาะสมในการเรียนรู้ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 (COVID-19) แต่ระบบ LMS มีข้อเสียในด้านประสิทธิภาพที่มีความไม่เสถียรของสัญญาณ ทำให้มีปัญหาระหว่างการใช้งาน หากระบบขัดข้องจะทำให้ไม่สามารถเข้าถึงคลิปวิดีโอการบรรยายได้ และนักศึกษาทั้งสามกลุ่มยังมีความคิดเห็นเหมือนกันว่าการเรียนรู้ผ่านระบบ LMS มีปัญหาเรื่องข้อจำกัดด้านสัญญาณอินเทอร์เน็ต หากไม่เพียงพอหรือไม่ต่อเนื่อง จะทำให้วิดีโอเกิดการติดขัด การเรียนรู้ไม่ต่อเนื่อง และยังพบปัญหาด้านสถานที่และสภาพแวดล้อมต่างๆ เช่น เสียงดังรบกวนจากภายนอกในสถานที่ของผู้เรียน เป็นต้น นักศึกษาให้ข้อเสนอแนะว่า ควรพัฒนาระบบเพิ่มเติมให้สามารถดูสถิติการเข้าเรียนได้ และเปิดช่องทางการสอบถามแบบทันที (Real-time interactive discussion) ในกรณีมีข้อสงสัยเกี่ยวกับบทเรียน และเพิ่มเติมการให้ความรู้แบบผสมผสานระหว่างการเรียนรู้ในระบบ (Face-to-face learning) กับการเรียนออนไลน์ (Online learning)

3. ด้านสื่อการเรียนการสอนและการนำเสนอบทเรียน ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาระดับ A1 และระดับ A2 มีความคิดเห็นว่า ระบบมีสื่อการเรียนรู้ มีคลิปวิดีโอการบรรยายที่มีคุณภาพ มีความเหมาะสม ภาพประกอบมีความชัดเจน และเนื้อหามีการอธิบายพร้อมยกตัวอย่างประกอบ ทำให้นักศึกษาเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้นและไม่เกิดความเบื่อหน่าย สื่อการเรียนการสอนช่วยเสริมทักษะอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี มีการจัดสรรเนื้อหาและการทบทวนบทเรียนได้ตลอดเวลาตามความสามารถของผู้เรียน ทำให้เกิดความน่าสนใจ วิทยาการมีความเชี่ยวชาญในเนื้อหาแนะนำเป็นลำดับตามความยากง่าย ทำให้เกิดแรงกระตุ้นในการเรียนรู้มากขึ้น อย่างไรก็ตามยังมีข้อเสียบางประการ โดยที่นักศึกษามีความคิดเห็นเหมือนกันในด้านคุณภาพของเสียงที่มีความไม่

ชัดเจนนัก อาจมีสาเหตุจากสัญญาณอินเทอร์เน็ตที่ไม่ต่อเนื่อง ทำให้การเรียนหยุดชะงักไม่ต่อเนื่องเช่นกัน ซึ่งทำให้ไม่สามารถจับประเด็นในเนื้อหาที่ฟังได้ในบางครั้ง สำหรับนักศึกษากลุ่มระดับเริ่มต้น (Starter) ให้ความคิดเห็นว่า ไฟล์เนื้อหาของบทเรียนในแต่ละหัวข้อมีขนาดใหญ่เกินไป จึงใช้เวลาในการโหลดนาน ในขณะที่นักศึกษาในกลุ่มระดับเริ่มต้น (Starter) และระดับ A2 มีความคิดเห็นเหมือนกันเกี่ยวกับปัญหาที่นักศึกษาไม่สามารถโต้ตอบกับผู้บรรยายได้ทันที ไม่ว่าจะเป็นการโต้ตอบโดยใช้เสียงหรือการพิมพ์สอบถามเป็นข้อความ (Text) และนักศึกษาระดับ A1 ให้ความคิดเห็นว่า คลิปวิดีโอการบรรยายมีปัญหาในด้านที่ไม่สามารถโหลดเก็บไว้เรียนในภายหลังได้ในกรณีที่ไม่มีอินเทอร์เน็ต (Off-line study) โดยสรุปแล้ว นักศึกษาให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการการนำเสนอบทเรียนและการใช้สื่อประกอบการเรียนรู้คือ ควรทำไฟล์ให้มีขนาดเล็ก เพื่อความสะดวกในการโหลดเก็บไว้เรียนและทบทวนได้ภายหลัง และสื่อที่ใช้ในการเรียนการสอนควรเป็นภาพแบบมัลติมีเดียที่สวยงาม สอดแทรกเนื้อหาโดยผ่านสื่อเทคโนโลยีต่างๆ เสียงและภาพถ่ายชัดเจนเพื่อกระตุ้นความสนใจของนักเรียน และไม่เกิดความเบื่อหน่าย

4. ด้านแบบฝึกหัด ผลการศึกษพบว่า มีข้อดีคือในด้านการฝึกทักษะด้วยการทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียนประกอบในทุกหน่วยเรียน ซึ่งทำให้ผู้เรียนมีความมั่นใจในการเรียนรู้และทำแบบทดสอบอย่างถูกต้อง เนื่องจากการทำแบบฝึกหัดไปพร้อมกับการบรรยายทำให้นักศึกษาสามารถมีความเข้าใจได้ทันทีหากเกิดความสงสัย และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการทำแบบทดสอบได้ต่อไป อย่างไรก็ตาม นักศึกษามีความคิดเห็นเหมือนกันว่า ยังมีข้อเสียในด้านเอกสารประกอบการเรียนที่มีจำนวนมากทำให้เกิดค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ นักศึกษากลุ่มระดับเริ่มต้น (Starter) แจ้งว่าไม่สามารถปรับเอกสารประกอบการเรียนที่บ้านได้ จึงเป็นปัญหาที่ต้องเดินทางไปจากร้านปรับ ซึ่งทำให้มีค่าใช้จ่ายมากขึ้น นักศึกษาจึงมีข้อเสนอแนะว่า ควรจัดทำเอกสารประกอบการบรรยายให้นักศึกษา หรือให้โควต้าสำหรับนักศึกษาในการถ่ายเอกสารฟรี และนักศึกษากลุ่มระดับ A1 และระดับ A2 มีข้อเสนอแนะว่า แบบฝึกหัดควรมีรูปแบบที่หลากหลายเพื่อฝึกทักษะได้ครบถ้วนและเรียงจากง่ายไปหายาก เช่น การเรียนไวยากรณ์ (grammar) และควรมีการเก็บคะแนนจากการฝึกทักษะในการทำแบบฝึกหัดในบทเรียนย่อยต่าง ๆ ด้วย

5. ข้อเสนอแนะอื่นๆ นักศึกษาเสนอแนะเกี่ยวกับบทเรียน TOEIC ผ่านระบบ LMS ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีว่าควรมีการเรียนแบบผสมผสานระหว่างการเรียนออนไลน์ (Online learning) และการเรียนในชั้นเรียน (Onsite learning in classroom) และจัดทำสื่อประกอบการอบรมหรือเรียนรู้เป็นหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) ให้ผู้เรียนได้ดาวน์โหลดเก็บไว้ใช้ในการเรียนรู้ด้วยตนเองเพิ่มเติมได้อย่างสะดวกโดยไม่พึ่งสัญญาณอินเทอร์เน็ต (Off-line study)

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาเชิงวิเคราะห์ครั้งนี้ เป็นการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบทเรียนโทอิค (TOEIC) ผ่านระบบ LMS ของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ผลการวิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้ จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโทอิค (TOEIC) ผ่านระบบบริหารจัดการการเรียนรู้ด้วย LMS ทำให้นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น คิดเป็นร้อยละ 79.71 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ผู้วิเคราะห์ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก บทเรียนโทอิค (TOEIC) ผ่านระบบ LMS เป็นระบบการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่มีประสิทธิภาพและได้มาตรฐาน สามารถสร้างให้เกิดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ โดยเนื้อหาบทเรียนโทอิค (TOEIC) ประกอบด้วย คลิปวิดีโอการเรียนการสอนบรรยายโดยวิทยากรผู้มีความรู้ ความสามารถด้านภาษาอังกฤษเพื่อการสอบโทอิค (TOEIC) ซึ่งแบ่งเนื้อหาเป็นหน่วยย่อยๆ และนำเสนอเทคนิคการทำข้อสอบของแต่ละหน่วยการเรียน เพื่อความสะดวกในการเรียนรู้ นักศึกษาสามารถเลือกเรียนบทเรียนโทอิค (TOEIC) ตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียนสามารถทบทวนเนื้อหาแต่ละบทเรียนได้ไม่จำกัดเวลา และสถานที่ จนกว่าจะเข้าใจ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่กล่าวว่า การทบทวนความรู้เดิมที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาบทเรียนจะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้เนื้อหาใหม่ได้รวดเร็วยิ่งขึ้น เช่น การถาม-ตอบ การสรุปเนื้อหา และการอภิปราย เป็นต้น [7] นักศึกษาสามารถทำแบบฝึกหัด เพื่อความเข้าใจและวัดระดับความรู้ทางภาษาได้ไม่จำกัดจำนวนครั้งจนเกิดทักษะทางภาษา และไม่เกิดความเบื่อหน่าย ซึ่งส่งผลต่อทัศนคติที่ดีต่อการใช้งาน ความพึงพอใจ และทัศนคติที่ดีและรับรู้ถึงความง่ายต่อการใช้งานอีเลิร์นนิ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลกับทัศนคติต่อการใช้งาน ที่จะก่อให้เกิดพฤติกรรมความตั้งใจในการใช้งาน และส่งผลให้มีการนำเทคโนโลยีมาใช้จริง (Actual use) และเกิดการยอมรับเทคโนโลยี สามารถนำทักษะการเรียนรูปแบบอีเลิร์นนิ่ง ไปใช้ได้ในอนาคต [8] สอดคล้องกับแนวคิดของ ขวัญฤทัย ทองบุญฤทธิ์ ในการพัฒนาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์

(E-Learning) รายวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนา ให้กับนักศึกษาระดับปริญญาตรี โปรแกรมวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ที่พบว่าผู้เรียนมีคะแนนสอบเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน แสดงให้เห็นว่าบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (E-Learning) รายวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนา มีประสิทธิภาพสามารถทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากจากการออกแบบ การจัดเรียงเนื้อหา การจัดทำแบบฝึกหัดให้ผู้เรียนได้ทบทวนได้ตลอดเวลา โดยบทเรียนช่วยในการสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนต้องรับผิดชอบ และบริหารจัดการการเรียนรู้ และทบทวน ทำแบบฝึกหัดด้วยตนเอง [9]

ประเด็นสำคัญซึ่งเป็นหัวใจ (Crucial factor) ของผลสำเร็จในการเรียนรู้และพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสอบโทอิค (TOEIC) ของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ที่เรียนอยู่ในหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (Education Programs) มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี คือ นวัตกรรมระบบเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Innovative System) สำหรับการจัดการเรียนรู้ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่มีประโยชน์และสร้างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้นต่างจากยุคอดีต [10] ที่เป็นที่รู้จักและถูกนำมาใช้ในการเรียนรู้และพัฒนาการศึกษาในครั้งนี้ คือระบบการจัดการเรียนรู้ (Learning Management System, LMS) ซึ่งเป็นซอฟต์แวร์ (Software) ที่ทำหน้าที่บริหารจัดการเรียนการสอนผ่านเว็บไซต์ (Website) ที่มีเครื่องมืออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สอน ผู้เรียน ผู้ดูแลระบบ โดยที่ผู้สอนนำเนื้อหาและสื่อการเรียนการสอนขึ้น (Upload) ไปไว้บนเว็บไซต์เป็นรายวิชาตามที่ได้ขอให้ระบบจัดให้ได้โดยสะดวก ผู้เรียนสามารถเข้าถึงเนื้อหา กิจกรรมแบบฝึกหัดและอื่นๆ ได้โดยผ่านเว็บ ผู้สอนและผู้เรียนสามารถติดต่อสื่อสารได้ผ่านทางเครื่องมือสื่อสารที่ระบบจัดไว้ให้ เช่น ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) กระดานถาม-ตอบ (Web-board) ห้องสนทนา (Chat room) เป็นต้น นอกจากนั้นแล้ว ยังมีองค์ประกอบที่สำคัญในด้านการบันทึกข้อมูลกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนไว้เพื่อการติดตาม วิเคราะห์ และประเมินผลการเรียนรู้ และการรายงานผลได้อย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว นวัตกรรมระบบการจัดการเรียนรู้ (LMS) ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 5 ส่วนด้วยกัน คือ ระบบการจัดการหลักสูตร (Course Management) ระบบการสร้างบทเรียน (Content Management) ระบบการทดสอบและประเมินผล (Test and Evaluation System) ระบบส่งเสริมการเรียนรู้ (Course Tools) และระบบจัดการข้อมูล (Data Management System) อย่างไรก็ตาม ระบบการจัดการเรียนรู้ (LMS) นี้ องค์กรหรือสถาบันที่เป็นผู้ใช้จะต้องนำระบบไปประยุกต์ใช้งาน (Apply) เองเพื่อการฝึกอบรมให้ตอบวัตถุประสงค์หลักในการสร้างระบบการเรียนรู้ของตนเอง ซึ่งใช้ได้ทั้งการเรียนรู้แบบอิเล็กทรอนิกส์ (E-learning) และการจัดการความรู้ (Knowledge management) ซึ่งการประยุกต์ใช้ระบบ LMS จะเกี่ยวข้องกับผู้ใช้ 3 กลุ่มด้วยกัน คือ กลุ่มผู้บริหารระบบ (Administrator) กลุ่มอาจารย์ผู้สอนหรือผู้สร้างเนื้อหาการเรียน (Instructor/Teacher) และกลุ่มผู้เรียนหรือผู้รับบริการ (Student/Guest) เช่น นักศึกษา ซึ่งนับว่าเป็นศูนย์กลางที่สำคัญที่สุดของการจัดการเรียนรู้ (User-centered) ในยุคเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital technology era) ในปัจจุบัน ที่เทคโนโลยีสามารถเพิ่มขีดความสามารถและเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ที่ง่ายขึ้นและกว้างขวางและมีประโยชน์อย่างมากมายมหาศาล (Advantages) แม้ว่าจะมีปัญหาและอุปสรรค (Drawbacks) ที่เผชิญกับการเรียนการสอนด้วยระบบนี้อยู่บ้างก็ตามซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาพัฒนาการของการใช้ระบบ LMS สำหรับบริบทการศึกษาแบบใหม่ที่ใช้เครื่องมือ 2.0 [11]

สอดคล้องกับงานวิจัยของ ราตรี พิงกุล, วงษ์ธรรม สรณะ, นภา จันตรี และชูวงศ์ อุบลาค ได้ทำการวิจัยเรื่องการใช้เว็บบล็อก (Web Blog) พบว่า การเรียนการสอนโดยใช้เว็บบล็อก (Web Blog) ช่วยเสริมสร้างความรู้และพัฒนาทักษะความสามารถของนักศึกษา อาทิ ด้านความรู้ในเนื้อหาวิชาการบริหารการพัฒนา และด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ต ช่วยให้ นักศึกษาเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้แม้ไม่มีผู้สอนหน้าชั้นเรียน เพียงแค่ผู้เรียนนั่งหน้าคอมพิวเตอร์ก็สามารถเรียนได้ เนื่องจากการเรียนออนไลน์เป็นการช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ทำให้ผู้เรียนเรียนตามความสามารถและความสนใจของตนเอง อีกทั้งการใช้สื่อประสมเป็นการช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการเรียนรู้ดีขึ้น [12]

นอกจากนี้การเรียนโทอิค (TOEIC) ผ่านระบบ LMS ยังเน้นการเรียนรู้ผ่านสื่อมัลติมีเดีย โดยใช้คลิปวิดีโอประกอบการบรรยาย ซึ่งสื่อความหมายได้อย่างชัดเจน เหมือนการบรรยายในชั้นเรียน เป็นการรับรู้ด้วยภาพ เสียงและการประมวลผลความคิดไปพร้อม ๆ กัน ส่งผลต่อระบบการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เป็นไปตามทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่ กล่าวว่า การใช้ภาพกราฟิก ภาพเคลื่อนไหว หรือการใช้เสียงประกอบบทเรียน สามารถกระตุ้น หรือเร่งเร้าให้ผู้เรียนเกิดความสนใจกับบทเรียนและเนื้อหาที่จะเรียน

ได้ (Motivate the Learner) ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ นิธิกุล ทองชัย (2558) ได้ประยุกต์ใช้สื่อการเรียนออนไลน์ โดยใช้สื่อมัลติมีเดียเพื่อการเรียนรู้ผ่านระบบ LMS สามารถเข้าเรียนและทบทวนบทเรียนได้ตามความต้องการ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาภาษาอังกฤษสำหรับวิทยาการคอมพิวเตอร์ผ่านสื่อการเรียนการสอนแบบออนไลน์สูงขึ้น โดยผู้เรียนมีความพึงพอใจเกี่ยวกับสื่อมัลติมีเดียสำหรับการเรียนการสอนแบบออนไลน์ว่ามีความชัดเจน น่าสนใจ เข้าใจง่าย สามารถเรียนรู้ได้เร็ว และครบถ้วน [13]

และสอดคล้องกับ วิจิต บุญสวัสดิ์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่องการสวนปัสสาวะแบบเป็นครั้งคราวผู้ป่วยเพศชาย สำหรับนักศึกษาพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจการเรียนจากบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เนื่องจากในบทเรียนมีความแปลกใหม่ มีรูปภาพ และวิดีโอ เสียงบรรยาย และดนตรีประกอบ ซึ่งเป็นแรงกระตุ้นในการเรียนรู้ ทำให้เข้าใจ และจดจำเนื้อหาการเรียนได้ดีขึ้น รวมทั้งเป็นการเปลี่ยนบรรยากาศในการเรียน ส่งผลให้นักศึกษามีความพึงพอใจต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน โดยมีความพึงพอใจในระดับมาก และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสูงขึ้น [14]

เหตุผลอีกประการ คือ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสอบโทอิก (TOEIC) ผ่านระบบ LMS ด้วยตนเอง โดยใช้งานผ่านอุปกรณ์ส่วนตัว ได้แก่ โทรศัพท์มือถือ คอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต พีซี ส่งผลให้นักศึกษามีการเรียนรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลา ซึ่งเป็นข้อดีของการจัดการเรียนการสอนผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (E-Learning) ที่มีความยืดหยุ่นและความสะดวกสบายต่อผู้เรียน โดยไม่มีข้อจำกัดด้านเวลาและสถานที่ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามความต้องการของตนเอง ส่งผลทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียน และเกิดความสนใจ จนเกิดเป็นแรงกระตุ้นต่อการเรียนเนื้อหาในบทเรียนมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของชาลามาห์ และคณะ ได้ศึกษาเรื่องประสิทธิภาพของการเรียนรู้ออนไลน์ด้านวิชาการของนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย พบว่านักศึกษามีผลตอบรับที่ดีในการเรียนรู้ผ่านระบบการเรียนรู้แบบอิเล็กทรอนิกส์ (E-Learning) เนื่องจากเทคโนโลยีช่วยเพิ่มคุณภาพของกระบวนการเรียนรู้ ช่วยกระตุ้น สร้างแรงจูงใจในการทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยตนเอง มีความสะดวกสบายในการสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต มีความยืดหยุ่นด้านเวลาและมีการตอบสนองอย่างรวดเร็ว และสามารถแบ่งปันสื่อการเรียนรู้ผ่านโซเชียลมีเดียได้ [15] และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรพรรณ เกิดจัน ที่ได้วิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาบทเรียนฝึกอบรมผ่านเว็บเรื่องการใช้งานห้องสมุดสำหรับนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา โดยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า นิสิตมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ที่สูงขึ้นทั้งนี้อาจเนื่องมาจากวิธีการฝึกอบรมผ่านเว็บที่มีคุณภาพ ทำให้นิสิตมีความสนใจ ตื่นตัวที่จะรับความรู้จากบทเรียน อีกทั้งในการฝึกอบรมผ่านเว็บยังเพิ่มศักยภาพและความรู้ในการใช้งานคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต เป็นสิ่งกระตุ้นให้นิสิตมีความคิดสร้างสรรค์ใหม่ๆ สามารถการค้นหาคำตอบด้วยตนเองซึ่งส่งผลให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี [16] นอกจากนั้นยังมีสอดคล้องกับ สุระชัย ห้วไผ่, พิมพ์ชนก พรหมสวัสดิ์, และ สมโภชน์ อุไรเวโลจนการ ที่ได้ศึกษาแนวทางการออกแบบระบบการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์แบบปรับเหมาะ สำหรับนิสิตมหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต และพบว่าองค์ประกอบของระบบการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์แบบปรับเหมาะในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เน้นรูปแบบการเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย สามารถเรียนได้ไม่จำกัดเวลาและสถานที่ ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนด้านความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถพัฒนาความรู้ตามพื้นฐานเดิมของผู้เรียนที่แตกต่างกัน และเอื้อให้การเรียนการสอนเกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อสรุปจากการศึกษาและวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโทอิก (TOEIC) ผ่านระบบ LMS ของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี สามารถสรุปเป็นประเด็นข้อเสนอแนะในการพัฒนาเพื่อยกระดับการสร้างประสิทธิภาพและผลสำเร็จในการเตรียมการของนักศึกษาในหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต 4 ประเด็น ดังนี้

1. ประเด็นเชิงนโยบายและการบริหารของมหาวิทยาลัย

1.1 นโยบายการพัฒนางานบนฐานข้อมูลที่ได้จากการศึกษาอย่างมีระบบ นำผลการดำเนินโครงการมาวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อหากลยุทธ์ในการดำเนินงานและโครงการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงาน (Improvement plan) ในอนาคตที่มีประสิทธิภาพ

1.2 นโยบายในการส่งเสริมให้บุคลากรทั้งสายวิชาการและสายสนับสนุนได้พัฒนาสมรรถนะด้านภาษาอังกฤษของตนเองสร้างเพื่อคุณภาพในการถ่ายทอดและการเสริมสร้างสมรรถนะด้านภาษาอังกฤษให้แก่นักศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 นโยบายการเพิ่มขีดความสามารถและศักยภาพศูนย์ภาษา และนวัตกรรมการเรียนรู้ที่มีเครื่องมือที่ทันสมัยและมีระบบการบริการออนไลน์ที่มีประสิทธิภาพสูง และมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถสนับสนุนการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ภาษาได้หลากหลายรูปแบบ

2. ประเด็นการพัฒนาโดยศูนย์ภาษาที่กำหนดเป็นโครงการในอนาคต

2.1 จัดให้มีช่องทางในการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะด้านภาษาอังกฤษให้แก่นักศึกษาในรูปแบบที่หลากหลาย เนื่องจากนักศึกษามีพฤติกรรมการเรียนและต้องการการเรียนรู้ที่มีความแตกต่างกัน

2.2 สำรวจความต้องการที่แท้จริงของนักศึกษา เพื่อจะได้พัฒนาแนวทางที่มีความยืดหยุ่นและสอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของนักศึกษา

2.3 ศึกษาแนวทางปฏิบัติที่ดีจากหน่วยงานที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาภาษาอังกฤษและนำมาปรับใช้ในบริบทที่สอดคล้องกับหน่วยงาน เพื่อประโยชน์สำหรับผู้เรียน

3. ประเด็นการจัดการสื่อและวิธีการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ

3.1 จัดหาสื่อการเรียนรู้และสื่อการสอนที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน รวมทั้งเทคโนโลยีมีประสิทธิภาพ เป็นไปตามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เรียน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น

3.2 พัฒนาหรือจัดหาเครื่องมือและรูปแบบการพัฒนาภาษาอังกฤษที่มีความพร้อมต่อการเรียนรู้ และตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน เพื่อให้ นักศึกษาสามารถเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพ สามารถเข้าถึงบทเรียนและการศึกษาฝึกฝนทักษะภาษาอังกฤษได้ทุกที่ ทุกเวลา ตลอดจนการรองรับวิกฤตการณ์ใดๆ ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

4. ประเด็นการพัฒนาตนเองของผู้เรียนในการเตรียมตัวสอบให้ผ่าน

นักศึกษาควรมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และเข้ารับการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษอย่างต่อเนื่อง โดยผ่านการเข้าร่วมกิจกรรมนอกชั้นเรียน หรือหลักสูตรระยะสั้นต่างๆ และเข้ารับการวัดผลการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษด้วยข้อสอบที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน CEFR

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถด้านภาษาอังกฤษเพื่อการสอบโทอิก (TOEIC) ผ่านระบบLMS ของนักศึกษาในหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี สามารถสร้างพัฒนาการด้านความรู้และทักษะให้แก่ นักศึกษาที่มีระดับความรู้ต่างๆ มากขึ้นเป็นที่น่าพอใจแม้ว่าระบบยังมีปัญหาและอุปสรรคบางประการก็ตาม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีจะดำเนินปรับปรุงตามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักศึกษาต่อไปซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสิ่งที่ควรคำนึงในการจัดการเรียนการสอนด้วยเว็บไซต์ออนไลน์ด้วยระบบ LMS สำหรับนักศึกษาระดับอุดมศึกษาที่ผู้บริหารจัดการระบบ (Administrator) จะต้องสร้างความมั่นใจว่าระบบได้ตอบสนองความต้องการของหน่วยงาน ผู้เรียน วัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ และการประยุกต์ใช้ระบบที่สอดคล้องกับบริบทแวดล้อมต่างๆ อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ [18]

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการนำวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 การเรียนการสอนแบบอิเล็กทรอนิกส์ (E-Learning) ผู้สอนควรจัดรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสาน โดยเพิ่มการเรียนแบบอิเล็กทรอนิกส์ (E-Learning) เป็นสื่อเสริม หรือสื่อเสริมร่วมกับวิธีการสอนแบบอื่นๆ เพื่อส่งเสริมให้การเรียนรู้มีความสมบูรณ์ของเนื้อหา

1.2 ผู้สอนต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์ และระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต สามารถติดตามดูแลการเรียนการสอน (Monitoring) ความก้าวหน้าของการเรียน (Learning progress checkup) เป็นที่ปรึกษาและให้ผลย้อนกลับ (Feedback) ช่วยเหลือผู้เรียนให้การเรียนรู้เป็นไปด้วยความราบรื่น

1.3 ผู้สอนควรมีการกำหนดกิจกรรม เพื่อให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอน ออกแบบเนื้อหาให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของบทเรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีเป้าหมายการเรียนรู้ตรงกับความต้องการและสอดคล้องกับเกณฑ์การวัดผลการเรียน (Learning Assessment Criteria)

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยควรมีการทดลองใช้การเรียนรู้โทอิก (TOEIC) ผ่านระบบ LMS กับนักศึกษา 2 กลุ่ม คือ นักศึกษาที่เรียนหลักสูตรที่เรียนโทอิก (TOEIC) ในชั้นเรียน (On-site Learning) กับนักศึกษาที่เรียนหลักสูตรโทอิก (TOEIC) ผ่านระบบ LMS เพื่อเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ และตรวจสอบความเชื่อมั่นของผลที่ได้รับ

เอกสารอ้างอิง

- [1] ชูศักดิ์ เอกเพชร. การจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21. [อินเทอร์เน็ต]. 2563. [เข้าถึงเมื่อ 23 พฤศจิกายน 2564]. เข้าถึงได้จาก: <https://graduate.sru.ac.th/wp-content/uploads/2020/02/การจัดการศึกษาในศตวรรษที่-21.pdf>
- [2] สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2)พ.ศ.2545. [อินเทอร์เน็ต]. 2545. [เข้าถึงเมื่อ 23 พฤศจิกายน 2564]. เข้าถึงได้จาก: <https://person.mwit.ac.th/01-Statutes/NationalEducation.pdf>
- [3] กองนโยบายและแผน มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี. ยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560-2579). [อินเทอร์เน็ต]. 2561. [เข้าถึงเมื่อ 23 พฤศจิกายน 2564]. เข้าถึงได้จาก: https://plan.pbru.ac.th/ejournal/PBRU20year_Strategy.pdf
- [4] สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ.2547. [อินเทอร์เน็ต]. 2547. [เข้าถึงเมื่อ 19 กรกฎาคม 2565]. เข้าถึงได้จาก: <http://web.krisdika.go.th/data/law/law2/%C134/%C134-20-2547-a0001.pdf>
- [5] กองนโยบายและแผน มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี. ยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560-2579). [อินเทอร์เน็ต]. 2561. [เข้าถึงเมื่อ 23 พฤศจิกายน 2564]. เข้าถึงได้จาก: https://plan.pbru.ac.th/ejournal/PBRU20year_Strategy.pdf
- [6] มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี. ประกาศมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี เรื่องแนวปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอน สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี ภาคปกติ ภาคการศึกษาที่ 1/2564 (ฉบับที่ 2). [อินเทอร์เน็ต]. 2564. [เข้าถึงเมื่อ 23 พฤศจิกายน 2564]. เข้าถึงได้จาก https://acad.pbru.ac.th/pdf/acad/Registered/Guidelines_for_teaching_For_regular_student_1_2564_number2.pdf
- [7] นรวิทย์ ฝันเขียว. มารูจักหลักการสอน 9 ขั้นตอนของกาเย่ (Gagne). [อินเทอร์เน็ต]. 2563. [เข้าถึงเมื่อ 26 พฤศจิกายน 2564]. เข้าถึงได้จาก <https://www.trueplookpanya.com/education/content/82909/-teamet->
- [8] เจษฎารัตน์ กล้าศรี. การยอมรับการเรียนรู้ภาษาอังกฤษผ่านอีเลิร์นนิ่งของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี. เพชรบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี; 2564
- [9] อนุชา สะเล็ม. การประยุกต์ใช้ E-Learning ในกระบวนการเรียนการสอน วิทยาลัยเทคโนโลยีบริหารธุรกิจมินบุรี กรุงเทพฯ [สารนิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต]. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมหานคร; 2560
- [10] Kakasevski, G., et.al. Evaluating Usability in Learning Management System Moodle. ITI 2008 - 30th International Conference on Information Technology Interfaces, Skopje: 2008. pp. 613-618
- [11] Conde, M.Á., et.al. An Evolving Learning Management System for New Educational Environments Using 2.0 Tools. Interactive Learning Environments 2014; 22(2): 188-204
- [12] ราตรี พิงกุล, วงษ์ธรรม สรณะ, นภา จันตรี และชูวงศ์ อุบลลา. การใช้ Web Blog ในการเรียนการสอนวิชาการบริหารการพัฒนาภาคเรียนที่ 1/2554. จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี; 2554
- [13] นิลุบล ทองชัย. การประยุกต์ใช้สื่อการเรียนออนไลน์เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษสำหรับวิทยาการคอมพิวเตอร์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี. การประชุมวิชาการระดับชาติด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศครั้งที่ 11 (NCCIT2015); 2-3 ก.ค. 2558; กรุงเทพมหานคร: 2558
- [14] วิจิต บุญสวัสดิ์. การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่องการสวนปัสสาวะแบบเป็นครั้งคราวผู้ป่วยเพศชาย สำหรับนักศึกษาพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยศิลปากร 2555; 2:183-192
- [15] เจริญ ภูจิตร. การจัดการเรียนรู้ออนไลน์อย่างมีประสิทธิภาพในยุคดิจิทัล. [อินเทอร์เน็ต]. นครปฐม: สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา. 2560[เข้าถึงเมื่อ 26 พฤศจิกายน 2564]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.nidtep.go.th/2017/publish/doc/20210827.pdf>
- [16] พรพรรณ เกิดจน. การพัฒนาบทเรียนฝึกอบรมผ่านเว็บเรื่องการใช้งานห้องสมุดสำหรับนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา [วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต]. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา; 2559
- [17] สุระชัย หัวไผ่, พิมพ์ชนก พรหมสวัสดิ์, สมโภชน อุไรเวโลจนาก. แนวทางการออกแบบระบบการเรียนอิเล็กทรอนิกส์แบบปรับเหมาะสำหรับนิสิตมหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต 2561;13(1):1-14
- [18] Chung, C., Pasquini, L.A., and Koh, C.E. Web-based Learning Management System Considerations for Higher Education. Learning and Performance Quarterly 2013;1(4):24-37

กลยุทธ์การบริหารการดำเนินงานที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสหกรณ์เครดิตยูเนียน โดยส่งผ่านการมีส่วนร่วมของสมาชิก

Operations Management Strategies that Affect the Success of Cooperative Credit Unions through the participation of Members

จตุพร ปานยิ้ม และ กฤตชน วงศ์รัตน์

Jatuporn Panyim and Kritchana Wongrat

สาขาวิชาการบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี 76000

Business Administration Major, Faculty of Management Science, Phetchaburi Rajabhat University, Phetchaburi 76000

*To whom correspondence should be addressed. e-mail: nujaja_jew@hotmail.com, kritchawong@yahoo.com

Received: 02 June 2022, Revised: 25 August 2022, Accepted: 07 December 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) กลยุทธ์การบริหารการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมของสมาชิกและความสำเร็จของสหกรณ์ 2) กลยุทธ์การบริหารการดำเนินงานที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสหกรณ์ 3) กลยุทธ์การบริหารการดำเนินงานที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิก 4) การมีส่วนร่วมของสมาชิกที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสหกรณ์ และ 5) กลยุทธ์การบริหารการดำเนินงานที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสหกรณ์เครดิตยูเนียนโดยส่งผ่านการมีส่วนร่วมของสมาชิก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ประธานกรรมการหรือผู้จัดการสหกรณ์เครดิตยูเนียน จำนวน 230 คน เลือกวิธีการสุ่มแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .90 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่ายและแบบพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า 1) กลยุทธ์การบริหารการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมของสมาชิกและความสำเร็จของสหกรณ์โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 2) กลยุทธ์การบริหารการดำเนินงานส่งผลทางบวกต่อความสำเร็จของสหกรณ์ 3) กลยุทธ์การบริหารการดำเนินงานส่งผลทางบวกต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิก 4) การมีส่วนร่วมของสมาชิกส่งผลทางบวกต่อความสำเร็จของสหกรณ์ และ 5) กลยุทธ์การบริหารการดำเนินงานส่งผลทางบวกต่อความสำเร็จของสหกรณ์เครดิตยูเนียนโดยมีการมีส่วนร่วมของสมาชิกเป็นตัวแปรส่งผ่านบางส่วน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สามารถพยากรณ์ความสำเร็จของสหกรณ์ได้ร้อยละ 63.4 (Adj. $R^2=6.33$)

คำสำคัญ : กลยุทธ์การบริหารการดำเนินงาน การมีส่วนร่วม ความสำเร็จ

Abstract

The purposive of this research were to study: 1) operational management strategies, the participation of members and the success of cooperative, 2) operational management strategies that affect the success of cooperative, 3) operational management strategies that affect the participation of members, 4) the participation of members that affect the success of cooperative, and 5) operations management strategies that affect the success of cooperative credit unions through the participation of members. The sampling group used in this research was 230 chairman of board or manager of credit union cooperative by simple random sampling. The data was collected with a questionnaire with the reliability of 0.86. The data was analyzed with statistics for frequency, percentage, mean, standard deviation, simple and multiple regression analysis.

The research results were as follows: 1) operational management strategies, the participation of members and the success of cooperative had a high level of average, 2) operations management strategies had a positive effect on the success of cooperatives, 3) operations management strategies had a positive effect on the participation of members,

4) the participation of members had a positive effect the success of cooperative, and 5) operations management strategies had a positive effect on the success of credit union cooperatives, with member participation as a partial mediation variable statistically significant at the 0.01 level. Able to predict the success of cooperative is 63.4 percent (Adj. $R^2=6.33$).

Keywords : Operation Management Strategy, Participation, Success

บทนำ

กรมส่งเสริมสหกรณ์ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่กำกับดูแลสหกรณ์ทุกประเภท ได้สนับสนุนให้กลุ่มเครดิตยูเนียนต่างๆ ได้จดทะเบียนเป็นสหกรณ์เครดิตยูเนียนเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายสหกรณ์ หลังจากนั้นการจัดตั้งสหกรณ์เครดิตยูเนียนได้กระจายไปตามชุมชนต่าง ๆ ทั้งในเมืองและชนบททั่วประเทศ ดำเนินงานโดยยึดหลักความร่วมมือของมวลสมาชิก ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความสามัคคี และความสมัครใจตามระบบประชาธิปไตย รักษาความยุติธรรม ช่วยกันดูแล ควบคุม จัดสรร และปันส่วนกันอย่างเที่ยงธรรม แนวความคิดและอุดมการณ์ อันเป็นเป้าหมายของการจัดตั้งสหกรณ์ คือ การสร้างความตระหนักให้สมาชิกรู้จัก อดออม อดทน รักความก้าวหน้า พร้อมทั้งจะช่วยเหลือตนเองและเพื่อนสมาชิก ซึ่งเป็นการแสดงความเสียสละและความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน คุณสมบัติดังกล่าวนี้จะส่งผลให้สมาชิกทุกคนมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น นั่นหมายความว่า หากการดำเนินงานของสหกรณ์ตรงตามหลักการแล้ว ย่อมจะพัฒนาบุคคลและประเทศให้เจริญก้าวหน้าไปพร้อมกันทุกด้าน คือ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การศึกษาและการเมืองมีส่วนคล้ายคลึงกับการดำเนินงานขององค์การภาครัฐที่นำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 8-10 มาใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนหรือเป็นแนวทางการดำเนินงานเป็นการจุดประกายที่สำคัญของแผนพัฒนาประเทศและเป็นแผนปฏิรูปความคิดและคุณค่าใหม่ของสังคมไทย ที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคมและมุ่งให้ “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” และใช้เศรษฐกิจเป็นเครื่องมือช่วยพัฒนาคนให้มีความสุขและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น พร้อมทั้งปรับเปลี่ยนวิธีการพัฒนาแบบแยกส่วนมาเป็นบูรณาการแบบองค์รวม เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งได้อัญเชิญ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นปรัชญานำแนวทางในการพัฒนาและบริหารประเทศไทยหรือองค์การภาครัฐและเอกชน ตลอดจนทั้งครอบครัว ชุมชน และสร้างฐานเศรษฐกิจ ภายในประเทศอันหมายถึงชุมชนด้วยให้เข้มแข็งและมีภูมิคุ้มกันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงจากภายนอก ขณะเดียวกันก็มุ่งพัฒนาที่สมดุลทั้งด้านตัวคน สังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนและความอยู่ดีมีสุขของคนไทย [1]

สหกรณ์เครดิตยูเนียนถือเป็นแหล่งสินเชื่อชุมชน ซึ่งจัดตั้งขึ้นโดยประชาชนผู้มีรายได้น้อย มีฐานะยากจน หรือเกษตรกรในชนบทที่ประสบปัญหาด้านเศรษฐกิจ ขาดแคลนปัจจัยในการดำรงชีวิต ได้รวมกลุ่มกันจัดตั้งสหกรณ์ขึ้นเพื่อหาทางช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยมีวัตถุประสงค์หลักในการส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักประหยัด รู้จักการออม ส่วนการให้บริการเงินกู้แก่สมาชิกเป็นวัตถุประสงค์รอง คือ สมาชิกผู้ที่มีเงินออมจะสามารถช่วยเหลือตนเองได้ด้วยการเพิ่มความสามารถในการออมเงิน และให้ความช่วยเหลือแก่สมาชิกที่ไม่มีเงินออมได้ รวมทั้งได้รับดอกเบี้ยเป็นผลตอบแทนอีกเล็กน้อย ส่วนสมาชิกที่มีความเดือดร้อนในเรื่องการเงินก็สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ด้วยการใช้บริการสินเชื่อของสหกรณ์โดยการกู้เงินสหกรณ์เพื่อให้ได้รับเงินกู้ในอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำกว่าท้องตลาด โดยไม่ต้องพึ่งพาการกู้เงินนอกระบบ เพราะฉะนั้น ทั้งผู้ที่มีทุนทรัพย์ และผู้ที่เดือดร้อนในเรื่องการเงินต่างก็สามารถให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้เป็นอย่างดี รวมทั้งสหกรณ์เครดิตยูเนียนได้ยึดถือ “จิตตนารมณ์เครดิตยูเนียน” เป็นพื้นฐานและเป็นหัวใจสำคัญของสหกรณ์เครดิตยูเนียน คือ สมาชิกสหกรณ์ทุกคนจะต้องมีความรัก ความเมตตา กรุณา ระหว่างเพื่อนสมาชิก และสมาชิกทุกคนจะต้องเรียนรู้และยึดถือปฏิบัติคุณธรรม 5 ประการ ได้แก่ ความซื่อสัตย์ เสียสละ รับผิดชอบ เห็นใจ และไว้วางใจกันอย่างเหนียวแน่นตลอดไป เมื่อสมาชิกในชุมชนต่างยึดมั่นคุณธรรมดังกล่าวแล้ว ประกอบกับการรู้จักการออมจะก่อให้เกิดการระดมทุนของชุมชนและเป็นการเพิ่มการออมของประเทศ ลดการพึ่งพาเงินทุนจากแหล่งเงินกู้ต่างๆ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่ยั่งยืน มั่นคงและเจริญเติบโตอย่างมีเสถียรภาพต่อไป ในประเทศไทยมีสหกรณ์เครดิตยูเนียนทั้งหมด 574 แห่ง จำนวนสมาชิก 1,192,992 คน [2] ซึ่งสหกรณ์เครดิตยูเนียนเกิดจากการรวมกลุ่มกันด้วยความสมัครใจเพื่อดำเนินงานทั้งในด้านความคิด ระบบการบริหารจัดการผลผลิตและบุคคล ใช้หลักประชาธิปไตย เพื่อสนองความต้องการทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม และเป็นแหล่งให้สินเชื่อในชุมชนที่

สร้างความเข้มแข็งทางการเงิน อาชีพ และเป็นศูนย์กลางพัฒนาสังคมแก่ชุมชน ชุมชนที่เข้มแข็งจะส่งเสริมให้การพัฒนาท้องถิ่นก้าวไปอย่างรวดเร็ว สามารถแก้ปัญหาของชุมชนได้ทันเวลา สามารถบริหารจัดการงบประมาณและทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ การรวมตัวกันเพื่อช่วยเหลือกัน เพื่อแก้ปัญหาให้ซึ่งกันและกันและสามารถนำไปสู่ความสำเร็จ คือสร้างความเป็นอยู่ที่ดีแก่สมาชิกและครอบครัว เพื่อขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมาย คือ สหกรณ์มีความเข้มแข็ง มีภูมิคุ้มกันและทันต่อการเปลี่ยนแปลงความสำเร็จของระบบสหกรณ์นี้ไม่เฉพาะเป็นทิศทางของสหกรณ์แต่ยังทำให้ประเทศชาติเดินไปในทางเดียวกันได้ ในวันนี้สหกรณ์ถือเป็นเครื่องมือที่ดีในการสร้างความยั่งยืน ความสมดุลทางด้านเศรษฐกิจและสังคมในชุมชนซึ่งสามารถก่อให้เกิดประโยชน์แก่สมาชิกและส่วนรวมทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมจนสามารถอยู่ดี กินดี มีสันติสุข

ความสำเร็จของสหกรณ์เครดิตยูเนียนจะประสบความสำเร็จได้เกิดจากความสามารถขององค์กรในการบริหารการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายตามแผนยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาของสหกรณ์เครดิตยูเนียน โดยใช้ทรัพยากรขององค์กร ได้แก่ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์และการจัดการ เพื่อการบริหารทั้งด้านการบริหารการเงิน การบริหารการบัญชี การบริหารการวางแผน การบริหารสำนักงาน การบริหารงานบุคคล การจัดการประชุมและการบริหารการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพเพราะการบริหารการดำเนินงานจะประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายนั้นต้องอาศัยบุคลากรที่มีคุณภาพมีปริมาณเพียงพอ ต้องได้รับงบประมาณสนับสนุนการดำเนินการเพียงพอ มีวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับความต้องการของแผนงานและโครงการ รวมทั้งระบบการจัดการที่ดีมีประสิทธิภาพเพื่อให้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด [3] จากการศึกษาพบว่า ปัญหาของการบริหารการดำเนินงานของสหกรณ์เครดิตยูเนียนมีทั้งจุดแข็งภายในองค์กรอันเกิดจากสมาชิกคณะกรรมการดำเนินการและฝ่ายบริหารที่มีความรู้ความสามารถและความเข้าใจในหลักสหกรณ์เป็นอย่างดี แต่จะมีจุดอ่อนด้านการบริหารงานบุคคล ควรมีการจัดบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการบริหารงานสหกรณ์ด้านการบริหารจัดการ ควรจะต้องมีการวางแผนและการควบคุมงานให้มีประสิทธิภาพ ด้านบริหารการเงินยังขาดความรู้ความเข้าใจทางการเงินเพื่อสร้างประโยชน์แก่สมาชิกและด้านการพัฒนาชุมชน ควรมุ่งมั่นพัฒนาและส่งเสริมชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกที่ดีขึ้น ดังนั้นหากสหกรณ์เครดิตยูเนียนมีการบริหารการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพย่อมส่งผลต่อความสำเร็จของสหกรณ์เครดิตยูเนียนทั้งด้านที่เป็นตัวเงินและไม่ใช่ว่าตัวเงินตามที่สหกรณ์เครดิตยูเนียนได้กำหนดแผนพัฒนาและเป้าหมายไว้

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาข้างต้น ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับกลยุทธ์การบริหารการดำเนินงานที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสหกรณ์เครดิตยูเนียนโดยส่งผ่านการมีส่วนร่วมของสมาชิก ทั้งนี้เพื่อศึกษาว่ากลยุทธ์การบริหารการดำเนินงานใดบ้างที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสหกรณ์เครดิตยูเนียน ซึ่งผลการศึกษาครั้งนี้สหกรณ์เครดิตยูเนียนสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานของสหกรณ์ในการสร้างความสำเร็จขององค์กรให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด และใช้เป็นแบบแผนการดำเนินงานที่ดีของสหกรณ์เครดิตยูเนียนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษากลยุทธ์การบริหารการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมของสมาชิก และความสำเร็จของสหกรณ์เครดิตยูเนียน
2. เพื่อศึกษากลยุทธ์การบริหารการดำเนินงานที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสหกรณ์เครดิตยูเนียน
3. เพื่อศึกษากลยุทธ์การบริหารการดำเนินงานที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนียน
4. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของสมาชิกที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสหกรณ์เครดิตยูเนียน
5. เพื่อศึกษากลยุทธ์การบริหารการดำเนินงานที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสหกรณ์เครดิตยูเนียนโดยส่งผ่านการมีส่วนร่วมของสมาชิก

สมมติฐานการวิจัย

- สมมติฐานที่ 1 กลยุทธ์การบริหารการดำเนินงานส่งผลทางบวกต่อความสำเร็จของสหกรณ์เครดิตยูเนียน
- สมมติฐานที่ 2 กลยุทธ์การบริหารการดำเนินงานส่งผลทางบวกต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิก
- สมมติฐานที่ 3 การมีส่วนร่วมของสมาชิกส่งผลทางบวกต่อความสำเร็จของสหกรณ์เครดิตยูเนียน

สมมติฐานที่ 4 กลยุทธ์การบริหารการดำเนินงานส่งผลทางบวกต่อความสำเร็จของสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยนโดยส่งผ่านการมีส่วนร่วมของสมาชิก

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือประธานกรรมการหรือผู้จัดการสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยนของสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยนจำนวน 574 คน [4]

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้มาจากการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมโดยคำนวณจากสูตรของยามานะ [5] ค่าความเชื่อมั่นอยู่ที่ระดับ 95% (0.05) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 235 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 4 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ตอนที่ 2 กลยุทธ์การบริหารการดำเนินงานของสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน ตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน และตอนที่ 4 ความสำเร็จของสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน โดยตอนที่ 2-4 เป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา(Content Validity) จากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการบริหารสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยนและการบริหารธุรกิจเพื่อพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัยและนิยามศัพท์เฉพาะพบว่าค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม (IOC) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.5 ถือว่ามีความสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของอารยา องค์เอี่ยมและพงศ์ธรา วิจิตรเวชไพศาล [6] หลังจากนั้นปรับปรุงแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิแล้วนำไปทำการตรวจสอบความเชื่อมั่น(Reliability) กับผู้จัดการสหกรณ์อื่น เช่น สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจ สหกรณ์ออมทรัพย์ครู สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาล เป็นต้น ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 ชุด โดยนำมาหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach' Alpha Coefficient)[7] ได้ค่าความเชื่อมั่นกลยุทธ์การบริหารการดำเนินงานเท่ากับ 0.86 การมีส่วนร่วมของสมาชิกเท่ากับ 0.94 ความสำเร็จของสหกรณ์เท่ากับ 0.88 และโดยภาพรวมทั้งฉบับเท่ากับ 0.90 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.70 ถือเป็นค่าที่ยอมรับได้ [8]

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอความอนุเคราะห์จากคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ออกหนังสือราชการภายนอกถึงประธานกรรมการสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยนเพื่อขอความอนุเคราะห์ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประธานกรรมการหรือผู้จัดการสหกรณ์ จากนั้นดำเนินการจัดทำแบบสอบถามที่สมบูรณ์โดยใช้แบบสอบถามแบบออนไลน์(Google Form) จำนวน 235 ชุดทำการเก็บรวบรวมข้อมูลและติดตามแบบสอบถามจนได้แบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 230 ชุด คิดเป็นร้อยละ 96.63 จากนั้นได้ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามเพื่อเตรียมการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบแล้วมาลงรหัสด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติเพื่อวิเคราะห์และแปลผลข้อมูลโดยสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) และการวิเคราะห์ความถดถอยอย่างง่ายและแบบพหุคูณ (Simple and Multiple Regression Analysis)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 62.60 ที่เหลือเป็นเพศชาย จำนวน 86 คนคิดเป็นร้อยละ 37.40 อายุระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 45.80 ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 42.90 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 30,001-40,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 32.80 ประสบการณ์ในการบริหารงาน 6-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 32.80 และระยะเวลาในการจัดตั้งสหกรณ์ 11-20 ปี คิดเป็นร้อยละ 45.80

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลกลยุทธ์การบริหารการดำเนินงานของสหกรณ์เครดิตยูเนียน

กลยุทธ์การบริหารการดำเนินงานของสหกรณ์เครดิตยูเนียน โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 3.90 อยู่ในระดับมาก เพื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการบริหารการเงิน สหกรณ์ฯ มีการนำเงินฝากสะสมของสมาชิกมาบริหารจัดการ ค่าเฉลี่ย 3.97 ด้านการบริหารจัดการบัญชี สหกรณ์ฯ มีเอกสาร/หลักฐานบัญชีที่สามารถตรวจสอบได้ ค่าเฉลี่ย 3.88 ด้านการบริหารการวางแผน สหกรณ์ฯ มีแผนพัฒนาสหกรณ์ระยะยาว ค่าเฉลี่ย 3.88 ด้านการบริหารสำนักงาน สหกรณ์ฯ กำหนดวิธีการบริหารสำนักงานของสหกรณ์สู่ความเป็นเลิศ ด้วยการกำหนดโครงสร้างการทำงานที่ชัดเจน ค่าเฉลี่ย 3.94 ด้านการบริหารงานบุคคล สหกรณ์ฯ จัดค่าตอบแทนบุคลากรอย่างเหมาะสม ค่าเฉลี่ย 4.06 ด้านการบริหารการจัดประชุม สหกรณ์ฯ มีการประชุมกลุ่มประชุมใหญ่สามัญอย่างน้อยปีละครั้ง ค่าเฉลี่ย 4.05 ด้านการบริหารการตรวจสอบ สหกรณ์ฯ จัดค่าตอบแทนบุคลากรอย่างเหมาะสม ค่าเฉลี่ย 4.04

การมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนียน ภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 3.99 อยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สหกรณ์ฯ ทำการตรวจสอบปัญหาอุปสรรคเพื่อให้สมาชิกร่วมกันหาทางแก้ไขปัญหาค่าเฉลี่ย 4.16 และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ สหกรณ์ฯ เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมรับผิดชอบเรื่องต่างๆ นำความคิดเห็นไปประกอบการพิจารณากำหนดนโยบายและตัดสินใจของสหกรณ์ ค่าเฉลี่ย 3.80

ความสำเร็จของสหกรณ์เครดิตยูเนียน ภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 4.08 อยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สหกรณ์ฯ มีรายได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี ค่าเฉลี่ย 4.19 และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ สหกรณ์ฯ ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานในท้องถิ่น ค่าเฉลี่ย 3.81

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมของสมาชิกและความสำเร็จของสหกรณ์เครดิตยูเนียน

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของสมาชิกและความสำเร็จของสหกรณ์เครดิตยูเนียน

การมีส่วนร่วมของสมาชิกและความสำเร็จของสหกรณ์เครดิตยูเนียน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
การมีส่วนร่วมของสมาชิก	3.99	0.45	มาก
ความสำเร็จของสหกรณ์เครดิตยูเนียน	4.08	0.53	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า การมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนียน โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และความสำเร็จของสหกรณ์เครดิตยูเนียน โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 กลยุทธ์การบริหารการดำเนินงานส่งผลทางบวกต่อความสำเร็จของสหกรณ์เครดิตยูเนียน

ตารางที่ 2 แสดงผลค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยของตัวแปรกลยุทธ์การบริหารการดำเนินงานที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสหกรณ์เครดิตยูเนียนโดยภาพรวม

	Unstandardized		Standardized		
	Coefficients		Coefficients		
	β	Std.Error	Beta	t	Sig.
β_0 (constant)	0.692	0.176		3.945	0.000
กลยุทธ์การบริหารการดำเนินงาน (MMS)	0.867	0.045	0.797	19.452	0.000**
R = 0.797, R ² = 0.634, Adj. R ² = 0.633, F= 378.397, sig. = 0.000					

**มีนัยสำคัญอย่างสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 2 พบว่า กลยุทธ์การบริหารการดำเนินงาน (MMS) ส่งผลต่อความสำเร็จของสหกรณ์เครดิตยูเนียน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 (sig. = 0.000) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็น 0.797 และสามารถพยากรณ์ถึงความสำเร็จในการดำเนินงานได้ร้อยละ 63.4 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ พบว่า กลยุทธ์การบริหารการดำเนินงาน (MMS) สามารถพยากรณ์ความสำเร็จของสหกรณ์เครดิตยูเนียนที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มีค่า $\beta = 0.867$ แสดงว่า กลยุทธ์การบริหารการดำเนินงานส่งผลทางบวกต่อความสำเร็จของสหกรณ์เครดิตยูเนียน ดังนั้นสมการความสำเร็จของสหกรณ์เครดิตยูเนียนอันเนื่องมาจากกลยุทธ์การบริหารการดำเนินงาน สามารถแสดงสมการในรูปคะแนนดิบได้ดังนี้

$$\hat{y} = 0.692 + 0.867 (MMS)$$

สมมติฐานที่ 2 กลยุทธ์การบริหารการดำเนินงานส่งผลทางบวกต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิก

ตารางที่ 3 แสดงผลค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยของตัวแปรกลยุทธ์การบริหารการดำเนินงานที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิก

	Unstandardized		Standardized		
	Coefficients		Coefficients		
	β	Std.Error	Beta	t	Sig.
β_0 (constant)	1.042	0.153		6.821	0.000
กลยุทธ์การบริหารการดำเนินงาน (MMS)	0.755	0.039	0.797	19.463	0.000**
R = 0.797, R ² = 0.635, Adj. R ² = 0.633, F= 378.808, sig. = 0.000					

**มีนัยสำคัญอย่างสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 3 พบว่า กลยุทธ์การบริหารการดำเนินงาน(MMS) ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนียนที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 (Sig.= 0.000) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็น 0.797 และสามารถพยากรณ์ถึงการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนียนได้ร้อยละ 63.5 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ พบว่า กลยุทธ์การบริหารการดำเนินงาน (MMS) สามารถพยากรณ์การมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนียน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่า $\beta = 0.755$ แสดงว่า กลยุทธ์การบริหารการดำเนินงาน(MMS) ส่งผลทางบวกต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนียน ดังนั้นสมการการมีส่วนร่วมของสมาชิกอันเนื่องมาจากกลยุทธ์การบริหารการดำเนินงาน สามารถแสดงในรูปคะแนนดิบได้ดังนี้

$$\hat{y} = 1.042 + 0.755 (MMS)$$

สมมติฐานที่ 3 การมีส่วนร่วมของสมาชิกส่งผลทางบวกต่อความสำเร็จของสหกรณ์เครดิตยูเนียน

ตารางที่ 4 แสดงผลค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยของตัวแปรการมีส่วนร่วมของสมาชิกที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสหกรณ์เครดิตยูเนียน

	Unstandardized		Standardized		
	Coefficients		Coefficients		
	β	Std.Error	Beta	t	Sig.
β ₀ (constant)	0.165	0.163		1.014	0.312
การมีส่วนร่วมของสมาชิก(MBP)	0.981	0.040	0.854	24.224	0.000**
R = 0.854, R ² = 0.729, Adj. R ² = 0.278, F= 586.807, sig. = 0.000					

**มีนัยสำคัญอย่างสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4 พบว่า การมีส่วนร่วมของสมาชิก(MBP) ส่งผลต่อความสำเร็จของสหกรณ์เครดิตยูเนียนที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 (Sig.= .000) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็น 0.854 และสามารถพยากรณ์ถึงความสำเร็จในการดำเนินงานได้ร้อยละ 72.9 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ พบว่า การมีส่วนร่วมของสมาชิก (MBP) สามารถพยากรณ์ความสำเร็จของสหกรณ์เครดิตยูเนียนที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่า $\beta = 0.981$ แสดงว่า การมีส่วนร่วมของสมาชิก(MBP) ส่งผลทางบวกต่อความสำเร็จของสหกรณ์เครดิตยูเนียน ดังนั้นสมการความสำเร็จในการดำเนินงานอันเนื่องมาจากการมีส่วนร่วมของสมาชิก สามารถแสดงสมการในรูปคะแนนดิบได้ดังนี้

$$\hat{y} = 0.165 + 0.981(MBP)$$

การทดสอบสมมติฐานการวิจัย ผู้วิจัยทำการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกลยุทธ์การบริหารการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมของสมาชิกกับความสำเร็จของสหกรณ์เครดิตยูเนียนในจังหวัดเพชรบุรี จากนั้นจึงทำการวิเคราะห์ความถดถอยแบบพหุคูณ

ตารางที่ 5 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกลยุทธ์การบริหารการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมของสมาชิกและความสำเร็จของสหกรณ์เครดิตยูเนียน

ตัวแปร	กลยุทธ์การบริหารจัดการ (MMS)	การมีส่วนร่วมของสมาชิก (MBP)	ความสำเร็จในการดำเนินงาน (ORS)
กลยุทธ์การบริหารการดำเนินงาน (MMS)	1	0.797**	0.795**
การมีส่วนร่วมของสมาชิก (MBP)		1	0.854**
ความสำเร็จของสหกรณ์ (SOC)			1

**มีนัยสำคัญ 0.01, *มีนัยสำคัญ 0.05

จากตารางที่ 5 พบว่า ตัวแปรกลยุทธ์การบริหารการดำเนินงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกและความสำเร็จของสหกรณ์เครดิตยูเนียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.797, 0.795 และการมีส่วนร่วมของสมาชิกมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสำเร็จของสหกรณ์เครดิตยูเนียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.854 เมื่อพบว่าตัวแปรทั้งสาม ได้แก่ กลยุทธ์การบริหารการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมของสมาชิก และความสำเร็จของสหกรณ์เครดิตยูเนียนมีความสัมพันธ์กัน ผู้วิจัยจึงนำตัวแปรดังกล่าวมาทดสอบความถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression) โดยทำการทดสอบอหิทธิพลของตัวแปรตามแนวคิดของบาร์อนและเคนนี [9]

สมมติฐานที่ 4 กลยุทธ์การบริหารการดำเนินงานส่งผลทางบวกต่อความสำเร็จของสหกรณ์เครดิตยูเนียนโดยส่งผ่านการมีส่วนร่วมของสมาชิก

ตารางที่ 6 แสดงผลค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยของตัวแปรกลยุทธ์การบริหารการดำเนินงานที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสหกรณ์เครดิตยูเนียนโดยส่งผ่านการมีส่วนร่วมของสมาชิก

	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients		t	Sig.
	β	Std. Error	Beta			
β_0 (constant)	-0.026	0.155			-0.169	0.866
กลยุทธ์การบริหารการดำเนินงาน (MMS)	0.346	0.059	0.318		5.859	0.000**
การมีส่วนร่วมของสมาชิก(MBP)	0.690	0.062	0.600		11.052	0.000**
R = 0.875, R ² = 0.766, Adj. R ² = 0.764, F = 355.418, sig. = 0.000						

**มีนัยสำคัญอย่างสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 6 พบว่า กลยุทธ์การบริหารการดำเนินงานและการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนียนส่งผลทางบวกต่อความสำเร็จของสหกรณ์เครดิตยูเนียน โดยค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐานของกลยุทธ์การบริหารการดำเนินงานที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสหกรณ์เครดิตยูเนียน เมื่อมีการควบคุมอิทธิพลของการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนียนแล้ว มีค่าเท่ากับ 0.318 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 (t = 5.859, Sig. = 0.000) และค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนียนที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสหกรณ์เครดิตยูเนียนเมื่อมีการควบคุมอิทธิพลของกลยุทธ์การบริหารการดำเนินงาน มีค่าเท่ากับ 0.600 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 (t = 11.052, Sig. = 0.000)

ผลการวิเคราะห์เป็นไปตามเงื่อนไขการพิจารณาตัวแปรส่งผ่านที่ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐานของกลยุทธ์การบริหารการดำเนินงานที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสหกรณ์เครดิตยูเนียนแล้วเมื่อมีการควบคุมอิทธิพลของการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์

เครดิตยูเนียน และค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนียนที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสหกรณ์เครดิตยูเนียน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งสรุปผลการยืนยันได้ว่า การมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนียนเป็นตัวแปรส่งผ่านบางส่วน (Partial Mediator) ระหว่างกลยุทธ์การบริหารการดำเนินงานกับความสำเร็จของสหกรณ์เครดิตยูเนียน ดังนั้นความสำเร็จของสหกรณ์เครดิตยูเนียนมาจากกลยุทธ์การบริหารการดำเนินงาน(MMS) และการมีส่วนร่วมของสมาชิก (MBP) สามารถแสดงในรูปคะแนนดิบได้ดังนี้

$$\hat{y} = -0.026 + 0.346 (MMS) + 0.690 (MBP)$$

สรุปผลการวิจัย

กลยุทธ์การบริหารดำเนินงานของสหกรณ์เครดิตยูเนียน อยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารการจัดประชุม รองลงมาคือ ด้านการบริหารการวางแผน ด้านการบริหารการเงิน ด้านการบริหารการตรวจสอบ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารสำนักงาน และด้านการบริหารจัดการบัญชี ตามลำดับ การมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนียน อยู่ในระดับมาก การมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนียน อยู่ในระดับมาก และความสำเร็จของสหกรณ์เครดิตยูเนียน อยู่ในระดับมาก

กลยุทธ์การบริหารดำเนินงานส่งผลต่อความสำเร็จของสหกรณ์เครดิตยูเนียน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 สามารถพยากรณ์ถึงความสำเร็จในการดำเนินงานได้ร้อยละ 63.4 กลยุทธ์การบริหารการดำเนินงานส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 สามารถพยากรณ์ถึงการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนียนได้ร้อยละ 63.5 การมีส่วนร่วมของสมาชิกส่งผลต่อความสำเร็จของสหกรณ์เครดิตยูเนียนที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 สามารถพยากรณ์ถึงความสำเร็จของสหกรณ์เครดิตยูเนียน ได้ร้อยละ 72.9 และกลยุทธ์การบริหารการดำเนินงานและการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนียน ส่งผลทางบวกต่อความสำเร็จของสหกรณ์เครดิตยูเนียน เมื่อมีการควบคุมอิทธิพลของการมีส่วนร่วมของสมาชิกแล้วมีค่าเท่ากับ 0.318 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 โดยค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนียนที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสหกรณ์เครดิตยูเนียนเมื่อมีการควบคุมอิทธิพลของกลยุทธ์การบริหารการดำเนินงาน มีค่าเท่ากับ 0.600 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 แสดงว่ากลยุทธ์การบริหารการดำเนินงานที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสหกรณ์เครดิตยูเนียนแล้วเมื่อมีการควบคุมอิทธิพลของการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนียน และค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนียนที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสหกรณ์เครดิตยูเนียน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

อภิปรายผล

1. กลยุทธ์การบริหารดำเนินงานของสหกรณ์เครดิตยูเนียนในภาพรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยแต่ละด้านอภิปรายผลได้ดังนี้ 1.1) ด้านการบริหารการเงินมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่าการบริหารเงินของสหกรณ์เครดิตยูเนียนเป็นการสร้างมูลค่าให้กับสหกรณ์ฯ โดยมุ่งที่การบริหารการเงิน ด้านเงินลงทุน การหาแหล่งเงินทุน การจัดสรรเงินทุน และต้องยึดหลักความมั่นคงปลอดภัย กระจายเงินสู่สมาชิกอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง บริหารเงินให้เกิดรายได้และมีกำไร โดยกันส่วนหนึ่งไว้เป็นทุนเพื่อความมั่นคง และกลับคืนสู่สมาชิกผู้เป็นเจ้าของอย่างเหมาะสม ซึ่งวิธีการในการบริหารการเงินของสหกรณ์ ได้แก่ แหล่งที่มาและต้นทุนเงิน เช่น เงินหุ้น เงินปันผล เงินรับฝาก ดอกเบี้ยจ่าย เงินกู้ภายนอก ทุนสำรอง และทุนอื่น ๆ การคำนวณต้นทุนและการดำเนินงาน การคำนวณผลตอบแทน การวิเคราะห์สถานภาพและอัตราส่วนทางการเงินของสหกรณ์ และการจัดทำงบกระแสเงินสด สอดคล้องกับงานวิจัยของโพธิ์ตะวัน ทิโยตระกูล, ปานฉัตร อาการักษ์และจิราภา ศักดิ์กิตติมาลัย [10] ที่พบว่า สหกรณ์การเกษตรเมืองพาน จำกัด เป็นสหกรณ์ที่มีวิธปฏิบัติเป็นเลิศส่งผลให้มีสุขภาพด้านการเงินอยู่ในระดับดีที่สุดโดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยในทุกด้านสูงสุด รองลงมาคือสหกรณ์การเกษตรเมืองเชียงราย จำกัด ส่วนอัตราสภาพคล่อง (Liquidity Ratios) มีสภาพคล่องดีที่สุดโดยมีอัตราเงินทุนหมุนเวียนและอัตราเงินทุนหมุนเวียนเร็วสูงสุด ส่วนอัตราความสามารถในการบริหารสินทรัพย์ (Assets Management Ratios) สหกรณ์การเกษตรเมืองเชียงราย จำกัด มีความสามารถในการบริหารสินทรัพย์ดีที่สุด โดยมีอัตราการหมุนของลูกหนี้และอัตราการหมุนของสินค้าสูงสุด รวมทั้งมีระยะเวลาถัวเฉลี่ยในการเก็บหนี้และมีระยะเวลาในการขายสินค้าสั้นที่สุด อัตราความสามารถในการบริหารหนี้สิน (Debt Management Ratios) สหกรณ์การเกษตรเมืองพาน จำกัด มีความสามารถในการบริหารหนี้สินได้ดีที่สุด

โดยมีอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวมและอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้นต่ำที่สุด รวมทั้งมีอัตราส่วนแสดงความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ยสูงสุดและอัตราความสามารถในการทำกำไร (Profitability Ratios) สหกรณ์การเกษตรเมืองพาน จำกัด มีความสามารถในการทำกำไรดีที่สุดโดยมีอัตรากำไรขั้นต้น อัตรากำไรจากการดำเนินงานและอัตรากำไรสุทธิสูงสุดรวมทั้งมีอัตราผลตอบแทนต่อส่วนผู้ถือหุ้นสามัญอยู่ในเกณฑ์ดี 1.2) ด้านการบริหารจัดการบัญชีมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่าการบริหารงานบัญชีของสหกรณ์ฯ ประกอบด้วย บันทึกรายการตามรูปแบบที่นายทะเบียนกำหนด มีเอกสาร/หลักฐานประกอบการบันทึกบัญชีถูกต้องครบถ้วน จัดเก็บหลักฐานและเอกสารให้เป็นระบบ สามารถค้นหาตรวจสอบได้ง่าย คนทำบัญชี คนรับ-จ่ายเงินต้องไม่ใช่บุคคลคนเดียวกัน ซึ่งผลการวิจัยพบว่า สหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยมีเอกสาร/หลักฐานบัญชีที่สามารถตรวจสอบได้ และมีการจัดเก็บอย่างเป็นระบบ ครบถ้วน มีบุคคลทำหน้าที่บัญชีอย่างเป็นรูปธรรม สอดคล้องกับแนวคิดของสมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์ และพนารัตน์ ปานมณี [11] ที่กล่าวว่าการบัญชีบริหารเป็นกระบวนการในการวิเคราะห์ จัดเตรียม และตีความข้อมูลทางการเงินตามความต้องการของฝ่ายจัดการหรือผู้บริหารเพื่อช่วยฝ่ายบริหารในการดำเนินงานด้านการวางแผน การสั่งการ การควบคุมงานและการตัดสินใจให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่กิจการเนื่องจากการบัญชีบริหารสามารถให้ข้อมูลทางการเงินเฉพาะเจาะจงที่อำนวยความสะดวกแก่ฝ่ายบริหารตามลักษณะงานและตามความรับผิดชอบของงานบริหาร 1.3) ด้านการบริหารการวางแผนมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่าการกิจของสหกรณ์เครดิตยูเนียนเป็นงานที่มีลักษณะที่สอดคล้องกับนิยามความหมายของคำว่าสหกรณ์และเป็นงานหลักที่สหกรณ์เครดิตยูเนียน จะต้องปฏิบัติซึ่งเจ้าหน้าที่คณะกรรมการดำเนินงาน และสมาชิกจะต้องมีความเข้าใจในทิศทางเดียวกันว่าสหกรณ์เครดิตยูเนียนที่ก่อตั้งขึ้นมานั้นจะต้องมีงานอะไรบ้างที่ไว้บริการสมาชิก และยังมีการกำหนดแผนงานในระยะยาวที่มีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของสหกรณ์ โดยคณะกรรมการของสหกรณ์จัดทำแผนงานและงบประมาณของสหกรณ์เพื่อเป็นแนวทางและเป็นเครื่องมือในการบริหารงานสหกรณ์ เรื่องที่ต้องกำหนด ได้แก่ วิสัยทัศน์ ภารกิจ แผนพัฒนาสหกรณ์ระยะยาว แผนงานงบประมาณประจำปี และแผนกลยุทธ์เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติ สอดคล้องกับผลการวิจัยของนิสาร์รัตน์ สังข์เสื่อ และพลดา เดชพลมาตย์ [12] พบว่า การบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวศรีนคร ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์การ ด้านการนำองค์การและด้านการควบคุม 1.4) ด้านการบริหารการจัดประชุมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่าสหกรณ์เป็นความร่วมมือของบุคคลในการจัดกิจกรรมที่มีความจำเป็นในการจัดประชุมจึงต้องมีองค์ประกอบ คือ คณะกรรมการและสมาชิก มาร่วมพบปะพูดคุยเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของบุคลากรทุกระบบในการจัดประชุมจะต้องมีการบันทึกรายงานการประชุมทุกครั้งทั้งลักษณะการจัดประชุมของสหกรณ์ ประกอบด้วย (1) การประชุมสมาชิก (อย่างน้อยปีละครั้ง) : ประชุมใหญ่สามัญประจำปีและประชุมใหญ่วิสามัญ (2) การประชุมคณะกรรมการ (อย่างน้อยเดือนละครั้ง) : ประชุมคณะกรรมการดำเนินการ ประชุมคณะกรรมการอำนวยการ ประชุมคณะกรรมการเงินกู้ ประชุมคณะกรรมการศึกษาและประชุมคณะผู้ตรวจสอบกิจการ และ (3) การประชุมฝ่ายจัดการ : ประชุมผู้จัดการและเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ (อย่างน้อยเดือนละครั้ง) ซึ่งเป็นไปตามหลักการบริหารจัดการประชุมของสหกรณ์เครดิตยูเนียน สอดคล้องกับงานวิจัยของสุกัญญา สุทธิชาติ [13] พบว่า การประชุมที่ดีเหมือนการก้าวตามขึ้นบันไดแต่ละขั้นอย่างมีสติ ด้วยความมั่นใจ บนบันไดที่จัดสร้างไว้ดีแล้วย่อมถึงปลายทางอย่างรวดเร็ว ผู้นำการประชุมจึงต้องเตรียมขั้นตอนการดำเนินการประชุม และปฏิบัติตามด้วยความมุ่งมั่น ได้สรุปขั้นตอนในการดำเนินการประชุมไว้ 5 ขั้นตอน คือ การสร้างบรรยากาศเชิงบวก การตรวจสอบรายการที่ผู้นำ การประชุมควรทำและไม่ควรทำ การเริ่มประชุม การนำเสนอเรื่องราวและการทำให้เกิดการมีส่วนร่วม และการสรุปเปิดการประชุม 1.5) ด้านการบริหารสำนักงานมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่าการบริหารสำนักงานต้องมีการกำหนดอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อให้ทราบสายการบังคับบัญชา ทำให้สหกรณ์มีความน่าเชื่อถือ มั่นคง ปลอดภัยในสายตาของสมาชิก สหกรณ์จึงมีสำนักงานเป็นของสหกรณ์ กำหนดเป้าหมาย วิธีการสร้างสำนักงานโดยระดมทุนจากสมาชิก แต่งตั้งคณะกรรมการ มีการจัดระบบการบริหารสำนักงานที่ดีเพื่อนำไปสู่การบริการที่เป็นเลิศ จัดระบบสำนักงาน และผังทางเดินของงานที่สอดคล้องกันและมีประสิทธิภาพ จัดทำคู่มือปฏิบัติงานลายละเอียดในตำแหน่งงานต่างๆ มีระบบ 5 ส ในสำนักงาน [14] กล่าวว่า การบริหารสำนักงานเกี่ยวข้องกับการวางแผน การออกแบบ การดำเนินงานในองค์กรและสำนักงาน ซึ่งรวมถึงการสร้างสภาพแวดล้อมการทำงาน การแนะนำและประสานงานกิจกรรมของบุคลากรในสำนักงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางธุรกิจ กิจกรรมเหล่านี้ได้รับการประเมินและปรับเปลี่ยนเพื่อปรับปรุงและรักษา

ประสิทธิภาพและประสิทธิผล 1.6) ด้านการบริหารงานบุคคลมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะการบริหารงานบุคคลเป็นกระบวนการในการจัดการบุคลากรในองค์กรตามมิติต่างๆ เพื่อให้บุคลากรสามารถดำเนินงานตามหน้าที่ของตนอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดปัญหาน้อยที่สุด มีการพัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพมากขึ้นเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ โดยมุ่งหวังให้องค์กรมีความสำเร็จเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ Mondy, R. W., & Mondy [15] กล่าวว่า การจัดการทรัพยากรมนุษย์เป็นการใช้ประโยชน์ของบุคคลเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ รวมทั้งเป็นกระบวนการที่ผู้บริหารผู้มีหน้าที่เกี่ยวกับงานบุคลากรหรือบุคคลที่ต้องปฏิบัติงานเกี่ยวกับบุคลากรขององค์การร่วมกันใช้ความรู้ ทักษะและประสบการณ์ในการสรรหา การคัดเลือก และบรรจุบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมให้เข้าปฏิบัติงานในองค์กรพร้อมทั้งดำเนินการจ้าง รักษาและพัฒนาให้บุคลากรขององค์การมีศักยภาพที่เหมาะสมในการปฏิบัติงานและมีคุณภาพชีวิตการทำงานที่เหมาะสม 1.7) ด้านการบริหารการตรวจสอบมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะการดำเนินงานสหกรณ์เครดิตยูเนียนต่าง ๆ มีคณะกรรมการดำเนินการที่ทำหน้าที่คอยตรวจสอบพิจารณาผลการตรวจสอบกิจการ ในเรื่องการตรวจสอบการดำเนินการทั้งระบบของสหกรณ์ การติดตามผลการดำเนินงานของคณะกรรมการ เสนอผลการตรวจสอบด้านการเงินและด้านอื่น ๆ ที่สามารถตรวจสอบได้ โดยมีหลักการคือ กำหนดหัวข้อและขอบเขตการตรวจสอบ การแบ่งงาน ความพร้อม การจัดเวลาการทำงาน และแจ้งให้สหกรณ์เครดิตยูเนียนรับทราบล่วงหน้าก่อนการตรวจสอบ สอดคล้องกับแนวคิดของ Banton [16] กล่าวว่า การบริหารการตรวจสอบคือการวิเคราะห์และประเมินความสามารถของฝ่ายบริหารขององค์การเพื่อให้การทำงานบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ วัตถุประสงค์ของการตรวจสอบไม่ใช่เพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารเป็นรายบุคคลแต่เพื่อประเมินทีมผู้บริหารสำหรับประสิทธิผลในการทำงานเพื่อผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้น รักษาความสัมพันธ์อันดีกับพนักงานและรักษามาตรฐานชื่อเสียง สิ่งสำคัญคือต้องเน้นว่าการตรวจสอบของฝ่ายบริหารจะประเมินการจัดการโดยรวมขององค์การไม่ใช่ประสิทธิภาพของผู้บริหารแต่ละราย

การมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนียนโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะประชาชนที่เป็นสมาชิกของสหกรณ์เครดิตยูเนียน มีความเต็มใจและตั้งใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของสหกรณ์เครดิตยูเนียน เพราะทุกคนได้รับความเสมอภาคในการทำงานที่ขึ้นอยู่กับความสามารถของแต่ละบุคคล มีอิสระเสรีในการแสดงความคิดเห็น และได้รับประโยชน์ร่วมกันตามสัดส่วนของการลงทุน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของทวีชัย คำทวี, พุฒิสรรค์ เครือคำและพล ตักดีคะทัศน์ [17] พบว่าสมาชิกมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสหกรณ์ 4 ด้าน คือ ด้านการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติการ ด้านการรับผลประโยชน์ และด้านการประเมินผล ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ได้แก่ จำนวนเงินกู้จากสหกรณ์ จำนวนการถือหุ้นกับสหกรณ์ การได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรและสหกรณ์จากสื่อ การติดต่อเจ้าหน้าที่สหกรณ์ การติดต่อกับเพื่อนบ้าน และประสบการณ์การฝึกอบรม หรือดูงานด้านการเกษตร

ความสำเร็จของสหกรณ์เครดิตยูเนียนโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่า สหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทยมีรายได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี มีอัตราส่วนการกำไรจากสินทรัพย์ (อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์: ROA) ที่มีอย่างมีประสิทธิภาพและได้รับผลตอบแทนเพิ่มขึ้น และมีอัตราส่วนทางการเงินเมื่อเปรียบเทียบกับกำไรสุทธิและยอดขายรวม (อัตรากำไรสุทธิ : NPM) ทำให้สมาชิกสหกรณ์มีโอกาสได้รับผลตอบแทนสูง นอกจากนี้สหกรณ์เครดิตยูเนียนมีความน่าเชื่อถือจากสมาชิกมากขึ้น เพราะมีการดำเนินกิจการตามหลักธรรมาภิบาล มีระบบบัญชีอย่างเป็นระบบที่สามารถตรวจสอบได้ มีจำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้นและยังได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานท้องถิ่น สอดคล้องกับงานวิจัยของชลิตา สุปินขมภู [18] ที่พบว่า ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการดำเนินงานของสหกรณ์ ได้แก่ ด้านการเงิน ด้านกระบวนการภายใน และด้านการเรียนรู้และพัฒนา

2. กลยุทธ์การบริหารการดำเนินงานส่งผลทางบวกต่อความสำเร็จของสหกรณ์เครดิตยูเนียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เนื่องจากการบริหารงานของสหกรณ์จะประสบความสำเร็จและเจริญก้าวหน้า เป็นองค์กรที่ดีมีความเข้มแข็งเป็นสถาบันที่มีคุณค่า สร้างความอยู่ดีกินดีของมวลสมาชิกสหกรณ์ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนนั้นจะต้องเกิดจากความร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจของทุกฝ่าย ทั้งคณะกรรมการดำเนินการ ผู้นำในท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ที่จะต้องมีความรู้ความเข้าใจในงานสหกรณ์อย่างแท้จริง มีการดำเนินการตามบทบาท หน้าที่และความรับผิดชอบที่เหมาะสมทุกด้านทั้งการบริหารการเงิน การบริหารบัญชี การบริหารการตรวจสอบ การบริหารสำนักงาน เป็นต้น พร้อมทั้งมีการพัฒนาองค์กรและบุคลากรอย่างต่อเนื่องให้ก้าวทันกับสถานการณ์การ

เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วที่เข้ามามีผลกระทบต่อการบริหารการดำเนินงานของสหกรณ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของภูไท แสงจันทร์, ดารินทร์ โพธิ์ตั้งธรรมและวิศิษฐ์ ฤทธิบุญไชย [19] พบว่า ลักษณะทางการบริหารงานที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานสหกรณ์โคนมหนองโพราชบุรี จำกัดเกิดจากปัจจัยด้านความปลอดภัยในการทำงาน การยกย่องและยอมรับนับถือ การพัฒนาฝึกอบรมและนโยบายการบริหารงาน

3. กลยุทธ์การบริหารการดำเนินงานส่งผลทางบวกต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เนื่องจากการดำเนินงานของสหกรณ์เครดิตยูเนียนยึดหลักการมีการช่วยเหลือพึ่งพากัน สมาชิกของสหกรณ์เครดิตยูเนียน มุ่งเน้นให้สมาชิกทุกคนมีความรัก ความเมตตากรุณาระหว่างเพื่อนสมาชิกด้วยกันโดยทุกคนต้องเรียนรู้และยึดหลักความซื่อสัตย์ เสียสละ รับผิดชอบ เห็นใจกัน และไว้วางใจกันอย่างเหนียวแน่น ตามหลักการดำเนินงานของสหกรณ์เครดิตยูเนียนที่ยึดถือปฏิบัติมาโดยตลอด คือ บุคคลที่จะเข้าเป็นสมาชิกด้วยความสมัครใจและเปิดกว้าง สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมควบคุมการดำเนินงานและมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจ ปกครองตนเองและมีความเป็นอิสระ สอดคล้องกับงานวิจัยของจักรพันธ์ กิตตินรรัตน์ และจุฑาทิพย์ พหลภาคย์ [20] พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่เพศ การมีตำแหน่งและหน้าที่ในสังคม การได้รับข้อมูลข่าวสารจากสหกรณ์ ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ได้แก่พื้นที่การผลิต ปริมาณธุรกิจที่ทำร่วมกับสหกรณ์ เงินปันผลหรือเงินเฉลี่ยคืนและปัจจัยทางด้านจิตวิทยา ได้แก่ ทักษะคิด ความรู้และความเข้าใจในหลักการและวิธีการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกับสหกรณ์

4. การมีส่วนร่วมของสมาชิกส่งผลทางบวกต่อความสำเร็จของสหกรณ์เครดิตยูเนียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เนื่องจากการหลักการสหกรณ์ได้ระบุแนวทางที่สหกรณ์ต้องยึดถือปฏิบัติเพื่อให้เกิดคุณค่าและเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม ไว้ 7 หลักการ คือ หลักการที่ 1 การเป็นสมาชิกโดยสมัครใจและเปิดกว้าง หลักการที่ 2 การควบคุมโดยสมาชิกตามหลักประชาธิปไตย หลักการที่ 3 การมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจของสมาชิก หลักการที่ 4 การปกครองตนเองและความเป็นอิสระ หลักการที่ 5 การศึกษา อบรม และสารสนเทศ หลักการที่ 6 การร่วมมือระหว่างสหกรณ์ และหลักการที่ 7 การเอื้ออาทรต่อชุมชน ด้วยเหตุนี้ สหกรณ์เครดิตยูเนียนจังหวัดเพชรบุรีจึงมีดำเนินกิจการที่ประสบความสำเร็จภายใต้ความร่วมมือของสมาชิกที่นำเงินมาลงทุนด้วยความสมัครใจและเต็มใจที่ช่วยเหลือเพื่อนสมาชิกถึงแม้ว่าจะได้ผลตอบแทนจากดอกเบี้ยเพียงเล็กน้อย นอกจากนี้สมาชิกยังมีส่วนในการควบคุม กำกับดูแลการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสหกรณ์เครดิตยูเนียนอย่างเท่าเทียมกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของทัศนีย์ สมธิ, ธนิตา ปิงเมือง, วรณะรัตน์พงษ์ และนาวัน พรหมใจสา [21] ที่พบว่าการบริหารจัดการชุมชนสหกรณ์เครดิตยูเนียนที่ประสบความสำเร็จนั้นเกิดจากชุมชนสหกรณ์มีการพลัดเปลี่ยนให้โอกาสสมาชิกสตรีรุ่นใหม่เข้าไปเป็นกรรมการบริหารงานสหกรณ์และให้สมาชิกสตรีมีส่วนร่วมในการออกคะแนนเสียงในการเลือกตั้งคณะกรรมการและดำเนินการตามกฎหมายสหกรณ์ ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่งอย่างเคร่งครัด และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของอศวเทพ ศุภเจริญกุล และมาลี สบายยิ่ง [22] พบว่า การมีส่วนร่วมในการพัฒนาการดำเนินการของสหกรณ์เครดิตยูเนียนคองหงส์ จำกัด ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการวางแผน โดยสมาชิกเข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปีและการเข้าร่วมประชุมกลุ่มสมาชิก การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน โดยการเป็นกรรมการดำเนินการ กรรมการบริหารกลุ่มสมาชิกและให้บริการด้านต่าง ๆ ในธุรกิจของสหกรณ์ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ร่วมกัน โดยการรับสวัสดิการต่าง ๆ ที่สหกรณ์จัดขึ้น รวมทั้งเงินปันผลและเงินเฉลี่ยคืนดอกเบี้ยเงินกู้ตามสัดส่วนจากผลกำไรของสหกรณ์และการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ โดยการเป็นผู้ตรวจสอบกิจการสหกรณ์ และแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการดำเนินการของสหกรณ์เครดิตยูเนียนคองหงส์ จำกัด พบว่า สหกรณ์ได้พัฒนาการมีส่วนร่วมโดยการจัดศึกษาอบรมความรู้ด้านสหกรณ์เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกได้มีความรู้ความเข้าใจด้านสหกรณ์การจัดกิจกรรมประชุมกลุ่มสมาชิกและการจัดกิจกรรมสัมมนาศึกษาดูงานส่งผลให้สมาชิกเห็นความสำคัญของสหกรณ์และเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการของสหกรณ์เพิ่มขึ้นส่งผลให้การบริหารจัดการสหกรณ์มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

5. กลยุทธ์การบริหารการดำเนินงานส่งผลทางบวกต่อความสำเร็จของสหกรณ์เครดิตยูเนียนโดยมีตัวแปรการมีส่วนร่วมของสมาชิกเป็นตัวแปรส่งผ่านบางส่วน อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สามารถสรุปยืนยันได้ว่าการมีส่วนร่วมของสมาชิกเป็นตัวแปรส่งผ่านบางส่วนระหว่างกลยุทธ์การบริหารการดำเนินงานกับความสำเร็จในการดำเนินงานของสหกรณ์เครดิตยูเนียน เนื่องากลยุทธ์การบริหารงานของสหกรณ์เครดิตยูเนียนจะมีภารกิจหลักเกี่ยวกับด้านการเงินโดยตรงที่ให้บริการกับผู้รับบริการ ซึ่งบุคลากรของสหกรณ์เครดิตยูเนียนจะต้องรักษามาตรฐานคุณภาพการให้บริการกับผู้ที่มีมารับบริการอย่างสม่ำเสมอ ผู้บริหารจึงนำกลยุทธ์การ

บริหารการดำเนินงานที่เป็นเลิศมาใช้ในการบริหารงานเพื่อให้สามารถบรรลุผลสำเร็จตามแผนพัฒนาและเป้าหมายที่กำหนดไว้ ดังนั้นจึงให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์อย่างเป็นรูปธรรมทุกด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของนิภาภรณ์ จงวุฒิเวศย์, รังสรรค์ สิงห์เลิศและสมสงวน ปัสสาโก [23] ที่พบว่า ปัจจัยการบริหารและจัดการเป็นปัจจัยลำดับแรกมีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงาน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของวีระโชติ ชุมหรั่งโรจน์, ยุวัฒน์ วุฒิเมธีและรังสรรค์ ปิติปัญญา [24] พบว่า การบริหารจัดการที่มีประสิทธิผลของสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทย ต้องอาศัยภาวะผู้นำ วัฒนธรรมองค์การและการจัดการความรู้ในลักษณะของการบูรณาการเข้าหากัน โดยมุ่งเน้นประสิทธิผลในการทำงานแล้วมีวิสัยทัศน์ที่จะก่อให้เกิดความร่วมมือกันในกลุ่มสมาชิกหรือการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการบริหารการดำเนินงานที่ร่วมแรงร่วมใจกันจะทำให้สหกรณ์เครดิตยูเนียน ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การบริหารการดำเนินงานที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสหกรณ์เครดิตยูเนียน โดยส่งผ่านการมีส่วนร่วมของสมาชิก ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะของการวิจัยครั้งนี้

1.1 กลยุทธ์การดำเนินงานของสหกรณ์เครดิตยูเนียน มี 7 ด้าน คือ ด้านการบริหารการเงิน ด้านการบริหารจัดการบัญชี ด้านการบริหารการวางแผน ด้านการบริหารสำนักงาน ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารการจัดประชุม และด้านการบริหารการตรวจสอบ โดยด้านการบริหารจัดการบัญชีจะมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด โดยมีประเด็นที่ควรได้รับการพัฒนาคือ การกำหนดบุคคลทำหน้าที่บัญชีอย่างเป็นรูปธรรม ดังนั้น การแต่งตั้งบุคคลเข้าทำหน้าที่บัญชี สหกรณ์เครดิตยูเนียนควรพิจารณาคุณสมบัติของบุคคลที่จะเข้ามาทำหน้าที่ตำแหน่งนี้อย่างเหมาะสม เช่น มีคุณวุฒิการศึกษาสาขาบัญชี หรือสำเร็จการศึกษาทางด้านบัญชี มีประสบการณ์ทำงาน และมีใบอนุญาตให้เป็นนักบัญชี ทั้งนี้เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับสมาชิกและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

1.2 การมีส่วนร่วมของสมาชิก สหกรณ์เครดิตยูเนียนควรเปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมากขึ้น เช่น การเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่างๆ โดยให้ผู้เกี่ยวข้องทุกคนเสนอความคิดเห็นเพื่อนำไปประกอบการพิจารณากำหนดนโยบายและตัดสินใจในกระบวนการดำเนินงานของสหกรณ์

1.3 การดำเนินงานของสหกรณ์เครดิตยูเนียน ควรนำกลยุทธ์ต่างๆ ของงานวิจัยครั้งนี้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสหกรณ์เครดิตยูเนียนแต่ละแห่ง ซึ่งอาจมีความแตกต่างกันในเรื่องคณะทำงาน แต่ด้วยหลักการปฏิบัติของการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์เครดิตยูเนียนจะมีหลักการที่ได้กำหนดไว้ในคู่มือการดำเนินงานของสหกรณ์เครดิตยูเนียนที่สามารถใช้ร่วมกันได้ ทั้งนี้ประธานผู้จัดการ และคณะกรรมการดำเนินงานควรให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของสมาชิก

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาในเรื่องการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานของสหกรณ์เครดิตยูเนียน

2.2 ควรมีการศึกษาในเรื่องความมั่นคงด้านการเงินของสหกรณ์เครดิตยูเนียนท่ามกลางปัญหาเศรษฐกิจ

เอกสารอ้างอิง

- [1] สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. สรุปลงสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564). [อินเทอร์เน็ต]. กรุงเทพฯ: 2560 [เข้าถึงเมื่อ 21 พฤษภาคม 2563]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.prachinburi.go.th/plan12.pdf>.
- [2] ชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด. ประวัติเครดิตยูเนียนในประเทศไทย. [อินเทอร์เน็ต]. กรุงเทพฯ: 2564 [เข้าถึงเมื่อ 11 พฤษภาคม 2564]. เข้าถึงได้จาก: www.cultthai.coop/cultthai/index.php/2017-05-24-02-43-05/cu-history1-2.
- [3] สมคิด บางโม. องค์การและการจัดการ. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น; 2562.
- [4] ชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย. สถิติสหกรณ์/กลุ่มเครดิตยูเนียนทั่วประเทศ. [อินเทอร์เน็ต]. กรุงเทพฯ: 2564 [เข้าถึงเมื่อ 12 มีนาคม 2564]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.cultthai.coop/cultthai/index.php/stat-cu>.
- [5] Yamane, T. Statistics : an Introductory Analysis. 3rd ed. New York: Harper and Row; 1973.

- [6] อารยา องค์เอี่ยม และพงษ์ศารธา วิจิตรเวชไพศาล. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องวิจัย. *วิสัยทัศน์* 2561; 4:36-42.
- [7] Cronbach, L. J. *Essentials of Psychological Test*. 5th ed. New York: Harper Collins; 1970.
- [8] ยุทธ ไกยวรรณ. *หลักสถิติวิจัยและการใช้โปรแกรม SPSS*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2558.
- [9] Baron, R. M. & Kenny, D. A. The moderator-mediator variable distinction in social psychological research: Conceptual, strategic and statistical considerations. *Journal of Personality and Social Psychology* 1986; 51:1173-1182.
- [10] โพธิ์ตะวัน ทีโยตระกูล, ปานฉัตร อารักษ์และจิราภา ศักดิ์กิตติมาลัย. การวิเคราะห์สุขภาพด้านการเงินของสหกรณ์การเกษตรอำเภอในจังหวัดเชียงรายโดยใช้ตัวชี้วัดทางการเงิน. *วารสารสังคมศาสตร์วิชาการ* 2561; 11:53-62.
- [11] สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์และพนารัตน์ ปานมณี. การบัญชีบริหาร. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต; 2561.
- [12] นิศารัตน์ สังข์เสื่อ และพลดา เดชพลมาตย์. การบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน: กรณีศึกษากลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวศรีนคร อำเภอสรีนคร จังหวัดสุโขทัย. การประชุมวิชาการระดับชาติเศรษฐศาสตร์ครั้งที่ 13 วิจัยและนวัตกรรม ขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคม; 20-21 กรกฎาคม 2560; มหาวิทยาลัยนเรศวร. จังหวัดพิษณุโลก; 2560. 868-877.
- [13] สุกัญญา สุทธิชาติ. แนวทางพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพการประชุมคณะกรรมการเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช. *วารสารนาบุตรปริทรรศน์* 2558; 7:63-71.
- [14] Boyarsky, K. What is office management? Here's everything you need to know. [Internet]. 2020 [cited 2022 February 20]. Available from: <https://resources.owllabs.com/blog/office-management>
- [15] Mondy, R. W., & Mondy, J. B. *Human Resource Management*. 13rd ed. Boston: Prentice Hal; 2014.
- [16] Banton, C. *Management Audit*. [Internet]. 2021 [cited 2022 February 20]. Available from: <https://www.investopedia.com/terms/m/management-audit.asp>
- [17] วิชัย คำทวิ, วัฒนศิริ เครือคำและพล ศักดิ์คะทัศน์. การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตูป่าจำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน. *วารสารวิจัยและส่งเสริมวิชาการเกษตร* 2562; 36:114-124.
- [18] ชลิตา สุปินชมภู. บรรษัทภิบาลของสหกรณ์การเกษตรที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรจังหวัดมหาสารคาม [วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต]. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม; 2557.
- [19] ภูไท แสงจันทร์, ดารินทร์ โพธิ์ตั้งธรรมและวิศิษฐ์ ฤทธิบุญไชย. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานสหกรณ์โคนมหนองโพราชบุรี จำกัด(ในพระบรมราชูปถัมภ์). *วารสารวิทยาลัยโลจิสติกส์และซัพพลายเชน* 2560; 3:87-100.
- [20] จักรพันธ์ กิตติรัตนรัตน์ และจุฑาทิพย์ พหลภาคย์. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรในเขตพื้นที่ภาคกลาง. *วารสารเศรษฐศาสตร์และกลยุทธ์การจัดการ* 2557; 1:4-17.
- [21] ทศนีย์ สมธิ, รณิดา ปิงเมือง, วรณะ รัตนพงษ์และนาวัน พรหมใจสา. ยุทธศาสตร์การส่งเสริมให้สมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนียนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด. *วารสารสังคมศาสตร์วิชาการ* 2560; 10:156-168.
- [22] อัสวเทพ ศุภเจริญกุลและมาลี สบายยิ่ง. การพัฒนาการมีส่วนร่วมในการดำเนินการของสหกรณ์เครดิตยูเนียนคองหงส์ จำกัด อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา. *วารสารดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์* 2561; 8:191-202.
- [23] นิภาภรณ์ จงวุฒิเวศย์, รัสสรรค์ สิงห์เลิศและสมสงวน ปัสสาโก. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของธุรกิจชุมชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม* 2553; 4:103-111.
- [24] วีระโชติ ชุมหุ่งโรจน์, ยัววัฒน์ วุฒิเมธีและรัสสรรค์ ปิติปัญญา. การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพของสหกรณ์เครดิตยูเนียนในประเทศไทย. *วารสารสังคมศาสตร์วิชาการ* 2561; 11:302-306.

การพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานเพื่อส่งเสริม ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาครูปฐมวัย

The Development of Activity Based Learning to Enhance Critical Thinking Ability of Early Childhood Teacher Students

ชนาธิป บุปผามาศ^{1*} และ อุบลวรรณ ส่งเสริม²
Chanatip Bubpamas¹ and Ubonwan Songserm²

¹คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี 760002

²คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร จังหวัดนครปฐม 73000

¹ Faculty of Education, Phetchaburi Rajabhat University, Phetchaburi 76000

² Faculty of Education, Silpakorn University, Nakhon Pathom 73000

*To whom correspondence should be addressed. e-mail: chanatip.bub@mail.pbru.ac.th

Received: 27 March 2022, Revised: 23 June 2022, Accepted: 02 October 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาครูปฐมวัยก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน และ 2) ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาครูปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ชั้นปีที่ 3 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จำนวน 29 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน 2) แบบประเมินความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาครูปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาครูปฐมวัยหลังเรียน ($\bar{x}$ = 17.93, S.D. = 3.49) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{x}$ = 10.66, S.D. = 3.37) 2) ความพึงพอใจของนักศึกษาครูปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.84, S.D. = 0.37)

คำสำคัญ : การจัดการเรียนรู้, กิจกรรมเป็นฐาน, ความสามารถในการคิดวิเคราะห์, นักศึกษาครูปฐมวัย

Abstract

The purpose of this research were to 1) compare the critical thinking ability of the early childhood teacher students before and after learning by activity based learning, and 2) study the satisfaction of the early childhood teacher students. The participants in this research consisted of 29 students in the program of early childhood, Faculty of education, Phetchaburi Rajabhat University. They obtained by using purposive sampling. Research instruments included of three parts: 1) lesson plan of activity based learning 2) the critical thinking ability assessment, and 3) student satisfaction questionnaire. The statistics used for data analysis were percent, mean, standard deviation, and content analysis.

The research finding were as follows: 1) The critical thinking ability of the early childhood teacher students after learning by activity based learning ($\bar{x}$ = 17.93, S.D. = 3.49) was higher than before ($\bar{x}$ = 10.66, S.D. = 3.37) 2) The satisfaction of the early childhood teacher students towards learning by activity based learning, in overall was at the highest level. ($\bar{x}$ = 4.84, S.D. = 0.37)

Keywords : Learning, Activity Based Learning, The Critical Thinking Ability, Early Childhood Teacher Student

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงในยุคศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นยุคแห่งความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีนั้นว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญเนื่องจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีซึ่งมีความทันสมัย ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองอย่างง่ายดายภายในเวลาเสี้ยววินาที การเรียนการสอนของอาจารย์ในสถาบันการศึกษาจึงจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนไปสู่การออกแบบกระบวนการเรียนการสอนและการอำนวยความสะดวก โดยดึงศักยภาพในตัวเด็กออกมาให้มากที่สุด สร้างแรงจูงใจและแรงบันดาลใจให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน นำไปสู่การใฝ่เรียนรู้จนติดเป็นนิสัยและสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองได้ [1] แฮมมอนด์ [2] กล่าวว่า นักเรียนทุกคนจำเป็นต้องพัฒนาความสามารถด้านการรู้คิดที่ซับซ้อนมากขึ้น จึงจะสามารถค้น วิเคราะห์ และใช้ข้อมูลเพื่อวัตถุประสงค์ต่าง ๆ รวมทั้งเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์และแนวคิดใหม่ ๆ ต้องสื่อสารเป็น ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ จะได้ใช้ประโยชน์จากความรู้และความชำนาญของคนอื่น ทั้งนี้ความสามารถด้านการรู้คิดประการหนึ่งซึ่งสำคัญสำหรับผู้เรียนและเป็นทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 นั่นคือ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์

การคิดวิเคราะห์ เป็นการคิดที่สามารถจำแนกแยกแยะข้อมูลหรือวัตถุสิ่งของต่าง ๆ หรือเรื่องราว เหตุการณ์ออกเป็นส่วนย่อยตามหลักการหรือเกณฑ์ที่กำหนดเพื่อค้นหาความจริงหรือความสำคัญที่แฝงอยู่ หรือปรากฏอยู่จนได้ความคิดที่จะนำไปสู่ข้อสรุปและการนำไปประยุกต์ใช้ [3] สอดคล้องกับกรณิการ์ กวางศิริ [4] ซึ่งได้ให้ความหมายของการคิดวิเคราะห์ไว้ว่า การคิดวิเคราะห์ หมายถึง การจำแนกแยกแยะข้อมูลออกเป็นส่วนย่อย ๆ ว่าประกอบด้วยอะไร เพื่อหาความสำคัญของส่วนย่อย ๆ หรือองค์ประกอบเพื่อนำมาใช้ในการตัดสินใจอย่างมีเหตุและผล การคิดวิเคราะห์จะช่วยทำให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่มีความสามารถในการเรียนรู้ เพราะการคิดเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นได้ในผู้เรียนทั้ง 2 ลักษณะ คือ การคิดอย่างไม่มีจุดมุ่งหมายหรือทิศทาง กับ การคิดอย่างมีจุดมุ่งหมายและเป็นทิศทาง เป็นการคิดที่กระทำอย่างจริงจัง เพื่อให้ได้คำตอบหรือข้อสรุปตามความต้องการ การคิดเป็นกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งครูอาจารย์จะต้องพัฒนาผู้เรียนให้มีการคิดกระทำอย่างมีจุดมุ่งหมายหรือทิศทาง เพื่อจะได้นำไปเป็นข้อสรุปอย่างมีเหตุผลในการตัดสินใจ รับรู้ และจัดกระทำข้อมูลเพื่อการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับเรื่องราวต่าง ๆ [5]

ด้วยความสำคัญของการคิดวิเคราะห์ที่มีความจำเป็นกับผู้เรียนทุกเพศทุกวัยทุกระดับชั้น หน่วยงานทางการศึกษาต่าง ๆ จึงได้มีการวัดและประเมินผลทักษะการคิดวิเคราะห์ให้กับผู้เรียนตั้งแต่ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา จนกระทั่งระดับอุดมศึกษา แต่ผลการวัดและประเมินผลพบว่า ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนอยู่ในระดับต่ำและต้องปรับปรุง ดังที่สิทธิพล อาจอินทร์ [6] กล่าวว่า โรงเรียนมากกว่าร้อยละ 90 มีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ ทักษะการคิดของผู้เรียนอยู่ในระดับที่ต้องปรับปรุง โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะการคิดวิเคราะห์ นอกจากนี้คะแนนการสอบวัดความรู้นักเรียนนานาชาติ PISA (Programme for International Student Assessment) ก็ยังสะท้อนให้เห็นว่า นักเรียนไทยมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ต่ำเช่นกัน ดังนั้นเมื่อทักษะการคิดวิเคราะห์ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับต่ำจึงส่งผลให้ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญของผู้เรียนในการเรียนระดับอุดมศึกษามีปัญหาอย่างต่อเนื่อง ดังที่ ศรเนตร อารีโสภณพิเชษฐ [7] กล่าวว่า นักศึกษาใหม่ส่วนใหญ่ในรั้วมหาวิทยาลัยมักจะขาดทักษะการคิดวิเคราะห์ สอดคล้องกับสภาพของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ซึ่งมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่อยู่ในระดับต่ำมาก สังเกตได้จากการทำข้อสอบที่มีลักษณะเป็นอัตนัย หรือปรนัยที่ต้องใช้ความคิดในการวิเคราะห์คำตอบ นักศึกษามากกว่าร้อยละ 60 ไม่สามารถตอบคำถามดังกล่าวได้ ยิ่งไปกว่านั้น จากข้อบังคับคุรุสภา ซึ่งกำหนดให้นักศึกษาที่ศึกษาในหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย พ.ศ.2562 เป็นต้นไป จำเป็นต้องสอบเพื่อรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จึงได้ให้นักศึกษาได้ทดลองสอบโดยใช้ข้อสอบที่มีลักษณะใกล้เคียงกับข้อสอบจริง ผลปรากฏว่า นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย รหัส 62 ไม่มีผู้สอบผ่านทั้ง 4 วิชาเลยแม้แต่คนเดียว ดังนั้นจึงควรเร่งส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดความสามารถในการคิดวิเคราะห์อย่างเร่งด่วน เพื่อประโยชน์ของนักศึกษาในการสอบรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ตลอดจนการสอบบรรจุราชการครู หรือแม้กระทั่งประโยชน์ในการทำงานต่อไปในอนาคต

แนวทางการพัฒนาความสามารถคิดวิเคราะห์นั้น ผู้สอนจะต้องจัดกิจกรรมที่เอื้อให้ผู้เรียนได้ฝึกการใช้ความคิด การแก้ปัญหา การสังเกต การคิดจำแนกแยกแยะองค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อย จัดลำดับสิ่งนั้นหรือเหตุการณ์นั้นอย่างเป็นระบบ ทำความเข้าใจหาความเชื่อมโยงความสัมพันธ์นั้นว่ามีเหตุและผลเป็นอย่างไร เพื่อสรุปหรือตัดสินใจได้อย่างสมเหตุสมผล [8] การส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์สามารถส่งเสริมได้มากมายหลายรูปแบบดังที่โทมัส และฟิลล์ [9] ได้เสนอ 7 วิธี ในการเรียนการสอนซึ่งสนับสนุนการคิดที่ส่งเสริมให้เกิดความรู้อย่างแท้จริงไม่คิดแบบเดิม ๆ คือ 1) การคิดแบบสมมติฐาน (Hypothetical thinking) 2) การคิดกลับทิศทาง (Reversal) 3) ฝึกการใช้แบบสัญลักษณ์ใหม่ (Application of different symbol) 4) อุปมาอุปมัย (Analogy) 5) การคิดวิเคราะห์แนวความคิด (Analysing point of view) 6) การเติมให้สมบูรณ์ (Completion) 7) วิเคราะห์ความเกี่ยวข้อง (Web analysis) จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า ความสามารถในการคิดวิเคราะห์นั้นสามารถส่งเสริมได้หลายวิธี ซึ่งวิธีหนึ่งซึ่งเหมาะสมกับผู้เรียนในปัจจุบัน นั่นก็คือ การจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน

การจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity-Based Learning) คือ การเรียนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐานเป็นการยึดหลักการให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองและยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เป็นการเรียนโดยการปฏิบัติจริง “Learning by Doing” และปฏิบัติเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และแก้ปัญหาได้ “Doing by Learning” ในเนื้อหาทุกขั้นตอนของการเรียนรู้ เป็นการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทุกคนในกลุ่มเป็นผู้ปฏิบัติ คุณครูเป็นพี่เลี้ยงและเทรนเนอร์ แต่กิจกรรมที่นำมาใช้ต้องมีประสิทธิภาพในการเรียนรู้เนื้อหา นั้น ๆ มีจุดมุ่งหมาย สนุก และน่าสนใจ ไม่ซ้ำซากจนก่อให้เกิดความเบื่อหน่าย ดังนั้น คุณครูจึงเป็น “นักออกแบบกิจกรรม Activity Designer” มีอาชีพ ที่สามารถมองเห็นภาพกิจกรรมได้ทันที [10] สอดคล้องกับแนวคิดของ Horsburgh [11] ซึ่งได้อธิบาย ความหมายของวิธีการสอนด้วยกิจกรรมเป็นฐานว่า เป็นความต้องการในการเรียนรู้จะขึ้นอยู่กับลงมือทำกิจกรรม หรือการทดลอง ถ้าเด็กมีโอกาสที่จะสำรวจด้วยตนเองโดยการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสม และมีการวางแผนในการใช้สื่อที่ดี การเรียนรู้ นั้นจะเป็นความสุขที่ยาวนาน ครูจะเป็นผู้จัดกระบวนการเรียนรู้เปรียบเสมือนผู้นำกิจกรรมไม่ใช่ผู้บรรยาย ผู้เรียนจะลงมือปฏิบัติผ่าน กิจกรรมต่าง ๆ ที่อาจารย์นำมาใช้ ซึ่งมีเทคนิคมากมาย เช่น การใช้ปัญหาเป็นฐาน การเรียนรู้ การทำโครงการ การเรียนรู้โดยการ บริการสังคม ครูอาจใช้วิธีการแบ่งกลุ่มให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมร่วมกันและให้มีการสรุปผลการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ผู้เรียนได้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และต้องมีการประเมินผลเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาตนเองด้วย การเรียนรู้วิธีนี้จะเป็นการให้ผู้เรียน ใช้สติปัญญาและเหตุผล ไม่มีใครอยู่เบื้องหลังเพราะจะต้องเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กัน การแบ่งกลุ่มย่อยควรมีตั้งแต่ 6 – 10 คน ควรให้ผู้เรียน คละกันมากที่สุด เพื่อจะได้มีสมาชิกทั้งเก่ง ปานกลาง และอ่อน จะได้เรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนได้ วิธีการง่าย ๆ ในการสอนโดยใช้ กิจกรรมเป็นฐาน เช่น การใช้คำถามนำ และให้ผู้เรียนค้นคว้าหาความรู้จากทั้งในและนอกห้องเรียน และมานำเสนอในชั้นเรียน จากนั้นให้แต่ละกลุ่มตั้งคำถามเพื่อถามกลุ่มที่นำเสนอ การถาม – ตอบ เป็นสิ่งง่าย ๆ ที่สามารถทำให้เกิดการเรียนรู้โดยที่ผู้สอนแทบ จะไม่ต้องบรรยายมาก เพียงแค่มีการสรุปสาระความรู้ท้ายคาบทุกครั้ง สิ่งสำคัญคือผู้สอนเป็นเพียงวิทยากรกระบวนการ ที่จัด กระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง โดยผู้สอนจะมีใช้เพียงแค่สอน แต่จะเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กับผู้เรียนผ่าน กิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ [12] การจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานจะช่วยทำให้ประสบการณ์การเรียนรู้ของนักเรียนแตกต่าง จากเดิม ทำให้นักเรียนให้ความสำคัญในการเรียนและเห็นคุณค่าของการลงมือปฏิบัติ ช่วยเสริมสร้างความมั่นใจให้กับผู้เรียนด้วยการ แสวงหาองค์ความรู้ด้วยตนเอง ช่วยเพิ่มความสุขในการเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนกับเพื่อนในชั้นเรียน และผู้เรียนกับครูผู้สอน และยังช่วย ส่งเสริมให้ผู้เรียนที่ไม่แสดงออกทางวาจา สามารถแสดงออกทางความคิดได้ผ่านกิจกรรม [13] สอดคล้องกับงานวิจัยของ Ceilk [14] แห่งมหาวิทยาลัยสิร์ท (Siirt University Turkey) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลของการใช้กิจกรรมเป็นฐานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อกิจกรรมคณิตศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 78 คน โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 เรียนโดยใช้วิธีสอนแบบปกติ และกลุ่มที่ 2 เรียนโดยใช้วิธีสอนกิจกรรมเป็นฐาน มีการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน และให้นักเรียนทำแบบสอบถามความพึงพอใจ วัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อศึกษาผลของการใช้กิจกรรมเป็นฐานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนและทัศนคติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยเปรียบเทียบกับวิธีสอนแบบปกติ ผลการศึกษาพบว่าผลสัมฤทธิ์หลัง เรียนของนักเรียนสูงขึ้นทั้งสองกลุ่ม ส่วนความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนโดยใช้วิธีสอนกิจกรรมเป็นฐานลดลงอย่างมีนัยสำคัญและ ส่วนความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนโดยใช้วิธีสอนแบบปกติสูงขึ้น และงานวิจัยของ ปรัชมภรณ์ ทวีสุข [15] ได้ทำการวิจัยเรื่อง

การพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐานร่วมกับกระบวนการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์เพื่อส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการเรียนรู้หลังการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 2) ผลการประเมินทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ หลังการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอยู่ในระดับมาก 3) ผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนต่อกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอยู่ในระดับมาก

จากความสำเร็จและเหตุผลดังกล่าวข้างต้นนี้ จะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานเป็นวิธีการหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองทั้งกระบวนการคิด การแก้ปัญหา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาครูปฐมวัย ซึ่งผลจากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์แก่นักศึกษา ครู และผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาระบบการศึกษานั้นจะนำไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนตามวิสัยทัศน์ของการพัฒนาประเทศไทยสืบต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาครูปฐมวัยก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาครูปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน

ขอบเขตของการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยชั้นปีที่ 3 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 1 ชั้นเรียน รวมทั้งสิ้น 29 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1. ตัวแปรต้น คือ การจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน
2. ตัวแปรตาม คือ 1) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ 2) ความพึงพอใจของนักศึกษาครูปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เนื้อหาในรายวิชา 1073301 กระบวนการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 นวัตกรรมการศึกษาปฐมวัย และการประยุกต์ใช้

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 ใช้ระยะเวลาในการศึกษา จำนวน 2 สัปดาห์ ๆ ละ 4 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 8 ชั่วโมง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) แบบแผนการวิจัยขั้นพื้นฐาน (Pre-Experimental Design) ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้แบบแผนการทดลองตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แบบแผนการทดลองของการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการทดลอง	แบบแผนการทดลอง	การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ						
1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาครูปฐมวัยก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน	The One-Group Pretest-Posttest Design [16] <table><tr><td>สอบก่อน</td><td>ทดลอง</td><td>สอบหลัง</td></tr><tr><td>T₁</td><td>X</td><td>T₂</td></tr></table> T₁ แทน การประเมินก่อนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Pretest) X แทน การจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน T₂ แทน การประเมินหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Posttest)	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง	T ₁	X	T ₂	หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปเปรียบเทียบก่อนและหลังการทดลอง
สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง						
T ₁	X	T ₂						
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาครูปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน	The One-Shot Case Study [16] <table><tr><td>ทดลอง</td><td>สอบหลัง</td></tr><tr><td>X</td><td>T</td></tr></table> X แทน การจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน T แทน การประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาครูปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน	ทดลอง	สอบหลัง	X	T	หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)		
ทดลอง	สอบหลัง							
X	T							

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 นวัตกรรมทางการศึกษาและการประยุกต์ใช้ รายวิชา 1073301 กระบวนการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย จำนวน 2 แผน แผนละ 4 ชั่วโมง รวมเวลา 8 ชั่วโมง โดยมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน 4 ขั้นตอนตามที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ขึ้น คือ ขั้นที่ 1 ขั้นนำ (Warm up) ขั้นที่ 2 ขั้นกิจกรรม (Activity) ขั้นที่ 3 ขั้นสะท้อนคิด (Reflection) และขั้นที่ 4 ขั้นสรุปและประเมินผล (Summarize & Evaluation)

แผนการจัดการเรียนรู้ได้รับการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้แบบประเมินความสอดคล้องที่มีลักษณะเป็น IOC (Index of Item Objective Congruence : IOC) พบว่ามีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.67 - 1.00

2. แบบประเมินความสามารถในการคิดวิเคราะห์ จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการคิดวิเคราะห์ส่วนประกอบ 2) ด้านการคิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และ 3) ด้านการคิดวิเคราะห์หลักการ รวมทั้งสิ้น 10 ข้อคำถาม มีการให้คะแนนตามเกณฑ์รูบริค (Rubric Scoring) 3 ระดับ ตามรายการประเมินแต่ละด้านดังตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 เกณฑ์การประเมินความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาครูปฐมวัย

รายการประเมิน	ระดับความสามารถ		
	3	2	1
การคิดวิเคราะห์ ส่วนประกอบ	ระบุส่วนประกอบ ข้อมูลที่สำคัญ ของเนื้อหา หรือเรื่องราวต่าง ๆ ได้อย่างละเอียดครบถ้วนชัดเจน ถูกต้อง เข้าใจง่าย	ระบุส่วนประกอบ ข้อมูลที่สำคัญ ของเนื้อหา หรือเรื่องราวต่าง ๆ ได้ แต่ยังไม่ค่อยมีละเอียด ครบถ้วน	สามารถระบุส่วนประกอบ ข้อมูล ของเนื้อหา หรือเรื่องราวต่าง ๆ ได้ แต่ยังไม่ใช้ส่วนสำคัญ และยังไม่ มีละเอียดครบถ้วน
การคิดวิเคราะห์ ความสัมพันธ์	เชื่อมโยงความสัมพันธ์ เหตุและ ผลที่สอดคล้องกันได้อย่าง ครบถ้วน อย่างเป็นลำดับขั้นตอน ถูกต้องชัดเจน	เชื่อมโยงความสัมพันธ์ เหตุและ ผลที่สอดคล้องกันเพียงบางส่วน อย่างเป็นลำดับขั้นตอน	เชื่อมโยงความสัมพันธ์ เหตุและ ผลที่สอดคล้องกันเพียงบางส่วน ไม่เป็นลำดับขั้นตอน
การคิดวิเคราะห์ หลักการ	เชื่อมโยงสรุปความคิดรวบยอด เป็นหลักการได้ถูกต้องชัดเจน ครบถ้วน	เชื่อมโยงสรุปความคิดรวบยอด เป็นหลักการได้ถูกต้องชัดเจน บางส่วน	เชื่อมโยงสรุปความคิดรวบยอด เป็นหลักการได้บางส่วนแต่ยังไม่ ค่อยชัดเจน

โดยมีเกณฑ์คุณภาพดังนี้ คะแนน 26 - 30 คะแนน คือ ระดับมากที่สุด คะแนน 23 - 25 คะแนน คือระดับมาก คะแนน 20 - 22 คะแนน คือระดับปานกลาง คะแนน 17 - 19 คะแนน คือระดับน้อย และคะแนน 1 - 16 คะแนน คือระดับน้อยที่สุด

แบบประเมินความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ได้รับการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้แบบประเมินความสอดคล้องที่มีลักษณะเป็น IOC (Index of Item Objective Congruence : IOC) พบว่ามีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยรวมทั้งฉบับ 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่น 0.74 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า แบบประเมินด้านการคิดวิเคราะห์ทั้ง 3 ด้าน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 ในทุกด้าน

3. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาครูที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านเนื้อหา 2) ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านสื่อการสอน 4) ด้านการวัดและประเมินผล 5) ด้านประโยชน์ที่ได้รับ รวมทั้งสิ้น 20 ข้อคำถาม มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยมีการกำหนดค่าระดับความพึงพอใจแต่ละช่วงคะแนนและความหมาย ดังนี้ ระดับคะแนน 5 หมายถึง พึงพอใจมากที่สุด ระดับคะแนน 4 หมายถึง พึงพอใจมาก ระดับคะแนน 3 หมายถึง พึงพอใจปานกลาง ระดับคะแนน 2 หมายถึง พึงพอใจน้อย ระดับคะแนน 1 หมายถึง พึงพอใจน้อยที่สุด ซึ่งในการสรุประดับความพึงพอใจของนักศึกษาครูปฐมวัยที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน พิจารณาจากเกณฑ์ในการแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ย ดังนี้ ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง พึงพอใจมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง พึงพอใจมาก ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง พึงพอใจปานกลาง ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง พึงพอใจน้อย และค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง พึงพอใจน้อยที่สุด

แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาครูที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน ได้รับการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้แบบประเมินความสอดคล้องที่มีลักษณะเป็น IOC (Index of Item Objective Congruence : IOC) พบว่ามีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.67 - 1.00

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นตอนการทดลองการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ให้ผู้เรียนทำแบบประเมินความสามารถในการคิดวิเคราะห์ (Pre-test)
2. ขั้นตอนทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเองตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน 4 ขั้นตอน ที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ขึ้น และใช้เครื่องมือในการวิจัยที่สร้างไว้ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.1 เวลาที่ใช้ในการทดลองตามรูปแบบของกิจกรรมฯ ใน 1 หน่วยการเรียนรู้ จำนวน 2 สัปดาห์ๆ ละ 1 วันๆ ละ 4 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 8 ชั่วโมง

2.2 เนื้อหาที่ใช้ทดลองสอน คือ รายวิชา 1073301 กระบวนการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 นวัตกรรมทางการศึกษาและการประยุกต์ใช้

2.3 นักศึกษาเข้าร่วมกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน จากนั้นผู้วิจัยประเมินความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาเป็นรายบุคคล โดยให้นักศึกษาทำ (Post-test) เพื่อวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ แล้วนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

3. ขั้นหลังการทดลอง ภายหลังเสร็จสิ้นการดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาครูปฐมวัยที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน แล้วนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

ผลการวิจัย

1. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาครูปฐมวัย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาครูปฐมวัยหลังการจัดการเรียนรู้ ($\bar{x} = 17.93$, S.D. = 3.49) สูงกว่าค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาครูปฐมวัยก่อนการจัดการเรียนรู้ ($\bar{x} = 10.66$, S.D. = 3.37) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาครูปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้

ความสามารถในการคิดวิเคราะห์	N	$\bar{x}$	S.D.
ก่อนเรียน	29	10.66	3.37
หลังเรียน	29	17.93	3.49

2. ความพึงพอใจของนักศึกษาครู ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.84$, S.D. = 0.37) เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษาครูปฐมวัยมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดในทุกด้าน ซึ่งความพึงพอใจมากที่สุดอันดับที่ 1 คือ ด้านเนื้อหา ($\bar{x} = 4.86$, S.D. = 0.35) รองลงมา คือ ด้านการวัดและประเมินผล ($\bar{x} = 4.85$, S.D. = 0.36) ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน ($\bar{x} = 4.84$, S.D. = 0.39) ด้านประโยชน์ที่ได้รับ ($\bar{x} = 4.84$, S.D. = 0.37) และด้านสื่อการสอน ($\bar{x} = 4.81$, S.D. = 0.40) ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ความพึงพอใจของนักศึกษาครูที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน

ด้าน/ข้อที่	รายการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับคุณภาพ
1	ด้านเนื้อหา	4.86	0.35	มากที่สุด
2	ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน	4.84	0.39	มากที่สุด
3	ด้านสื่อการสอน	4.81	0.40	มากที่สุด
4	ด้านการวัดและประเมินผล	4.85	0.36	มากที่สุด
5	ด้านประโยชน์ที่ได้รับ	4.84	0.37	มากที่สุด
สรุปรวม		4.84	0.37	มากที่สุด

สรุปผลการวิจัย

1. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาครูปฐมวัยหลังเรียน ($\bar{x} = 17.93$, S.D. = 3.49) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{x} = 10.66$, S.D. = 3.37)

2. ความพึงพอใจของนักศึกษาครูปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.84$, S.D. = 0.37)

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาครูปฐมวัย อภิปรายผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาครูปฐมวัยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานช่วยให้ผู้เรียนได้สัมผัสสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัวในชีวิตประจำวัน สามารถนำมาเชื่อมโยงกับความรู้จากกระบวนการจัดการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติ ค้นคว้า วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่าด้วยตนเอง จัดจำและเข้าใจเนื้อหาความรู้จากการตกผลึกทางความคิด นอกจากนี้ยังฝึกให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกัน ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ [13] เช่นเดียวกับ McGrath and MacEwan [17] ซึ่งได้กล่าวว่า กระบวนการจัดการเรียนการสอนตามหลักการเรียนรู้ที่เน้นกิจกรรมเป็นฐาน มีความสำคัญกับการเรียนรู้ของผู้เรียนเพราะสามารถทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกกระตือรือร้นในกระบวนการเรียนรู้ (Active) ผ่านการทำกิจกรรมที่ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติเอง ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้และทักษะที่คงทนยั่งยืนยาวนาน รวมถึงการจัดการเรียนการสอนที่เน้นกิจกรรมเป็นฐานยังสามารถฝึกให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นอย่างมีวิจารณญาณจากการทำกิจกรรม จึงทำให้การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมมีความสำคัญต่อผู้เรียนเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งลักษณะของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นกิจกรรมเป็นฐานเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผ่านกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือกระทำและเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยครูผู้สอนมีหน้าที่เป็นผู้แนะนำ และอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ (Facilitator) คือครูผู้สอนมีหน้าที่กำกับดูแลชั้นเรียนและควบคุมการจัดกิจกรรมให้นักเรียนในขณะปฏิบัติกิจกรรมและแนะแนวทางการเรียนรู้ของนักเรียน [18] สอดคล้องกับวัชราน เล่าเรียนดี [19] ได้กล่าวว่าแนวทางและวิธีส่งเสริมพัฒนาทักษะการคิดประเภทต่าง ๆ มีหลากหลายวิธี เช่น วิธีสอนหรือวิธีการจัดการเรียนรู้แบบแก้ปัญหา (Problem Solving Method) การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning) การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะ (Inquiry Based Learning) การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน (Project Based Learning) การจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ (Constructivist Learning Theory) การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการแก้ปัญหาอนาคต (Future Problem Solving Technique) การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWL, KWI-Plus และ KWDL การเรียนรู้จากประสบการณ์ของคอลบ (Kolb's Experiential Learning Model) การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือกัน (Cooperative Learning) รวมถึงการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity-Based Learning) โดยลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิด Activity-Based Learning มีลักษณะสำคัญ คือ เป็นการเรียนการสอนที่พัฒนาศักยภาพทางสมอง ได้แก่ การแก้ปัญหา การคิด และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้มากที่สุด ผู้เรียนสร้างและจัดระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีส่วนร่วมในการเรียนการสอน ได้เรียนรู้ความรับผิดชอบร่วมกัน เป็นกระบวนการสร้างสถานการณ์ให้ผู้เรียนฟัง พูด อ่าน เขียนและคิด ผู้เรียนจะเป็นผู้จัดระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง เน้นทักษะการคิดขั้นสูง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนบูรณาการข้อมูล ข่าวสารสู่การสร้างความคิดรวบยอด โดยผู้สอนจะเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งความรู้เกิดจากประสบการณ์ การสร้างองค์ความรู้ และการสรุปบทวนของผู้เรียน [20] ดังนั้นจะเห็นได้ว่า การจัดการเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน มีลักษณะเป็นกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นการลงมือกระทำ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้ค้นพบการเรียนรู้ด้วยตนเอง เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้มากที่สุด โดยครูมีบทบาทเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกในชั้นเรียน จึงทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ได้ด้วยตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของสุพรีรา ดาวเรือง [21] ได้ทำการพัฒนารูปแบบการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้การเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐานและเทคนิคเพื่อนคู่คิดบนวิกิเพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ 2) เว็บบอร์ดตามรูปแบบฯ 3) แบบสังเกตร่องรอยบนวิกิ ผลการศึกษพบว่านักเรียนที่เข้าร่วมในกลุ่มทดลองมีความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์หลังการทดสอบค่าเฉลี่ยคะแนนอย่างมีนัยสำคัญสูงกว่าก่อนการทดสอบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ความพึงพอใจของนักศึกษาครูปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐานที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ขึ้นนั้น มีการดำเนินกิจกรรมการสอนที่เป็นขั้นตอนให้นักศึกษาได้เกิดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และลงมือกระทำด้วยตัวเอง

โดยเริ่มตั้งแต่ขั้นนำ (Warm Up) เป็นการกระตุ้นความสนใจให้กับผู้เรียน และปูพื้นฐานความรู้ให้กับผู้เรียนเกิดความสนใจในการเรียนการสอน โดยใช้วิธีการสนทนา การถามเพื่อชี้แนะ การอภิปรายกลุ่มที่สัมพันธ์กับเรื่องราวที่สอน ขั้นกิจกรรม (Activity) ที่ให้ผู้เรียนทุกคนร่วมกันทำกิจกรรมเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ที่สอดคล้องกับเรื่องที่เรียน โดยผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย ได้แก่ กิจกรรมดนตรี เกม และบทบาทสมมติ โดยกิจกรรมที่ทำมีทั้งกิจกรรมเดี่ยวและกิจกรรมกลุ่ม ขั้นสะท้อนคิด (Reflection) ซึ่งผู้เรียนและผู้สอนจะร่วมกันสรุปผลการทำกิจกรรม โดยผ่านการสะท้อนความคิดถึงองค์ความรู้ที่ได้รับจากการเรียนการสอน และขั้นสรุปและประเมินผล (Summarize & Evaluation) โดยผู้สอนจะสรุปและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้หรือไม่ เพียงใด ซึ่งการดำเนินการจัดกิจกรรมเหล่านี้ ผู้วิจัยได้เตรียมการสอนโดยใช้คำถามในการกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย ทั้งใช้เกม เพลง และการระดมความคิด ในการกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดความสนใจ จัดกิจกรรมบทบาทสมมติให้นักศึกษาได้เข้าถึงบทบาทหน้าที่ในการสอนของครูปฐมวัยตามนวัตกรรมการศึกษาที่ตนสนใจ มีการวิเคราะห์ถึงนวัตกรรมการศึกษาปฐมวัยที่ครอบคลุมทั้งการคิดวิเคราะห์ส่วนประกอบ การคิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และการคิดวิเคราะห์หลักการ รวมทั้งอธิบายและสรุปเนื้อหาสำคัญของบทเรียนเพิ่มเติม เพื่อให้นักศึกษาเกิดความเข้าใจชัดเจนยิ่งขึ้น เปิดโอกาสให้นักศึกษาซักถาม อภิปราย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน จึงทำให้นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน เพราะการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ และทำความเข้าใจในเนื้อหาบทเรียนผ่านกิจกรรมที่ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง จากการเล่นเกม การทดลอง การสร้างสรรค์ผลงาน และการทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น โดยการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสม และมีการวางแผนการใช้สื่อที่ดี นำไปสู่การพัฒนาความรู้ตัวบุคคล [22] ซึ่งเมื่อผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองผ่านกิจกรรมที่หลากหลายนั้นจึงทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในการเรียนรู้ สอดคล้องกับแนวคิดของ Scott [23] ที่กล่าวว่า การจูงใจให้บุคคลเกิดความพึงพอใจต่อการทำงานที่ให้ผลเชิงปฏิบัติจะต้องทำให้บุคคลเห็นความสัมพันธ์ของงานกับความปรารถนาส่วนตัว เพื่อให้บุคคลเห็นความหมายของงานที่ตนทำ และงานจะต้องมีการวางแผนและวัดผลสำเร็จโดยใช้ระบบการทำงานและการควบคุมที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งหากต้องการให้ได้ผลในการสร้างแรงจูงใจภายในจะต้องให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมายและรับทราบผลสำเร็จในการทำงานโดยตรง ซึ่งสิ่งที่สำคัญคืองานที่มอบหมายให้ผู้เรียนนั้นต้องเป็นงานที่ผู้เรียนสามารถทำสำเร็จด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปรัชมกรณ ทวีสุข [15] ซึ่งได้ศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐานร่วมกับกระบวนการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ พบว่า นักเรียนมีความรู้สึกที่ดีต่อกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานร่วมกับกระบวนการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์อยู่ในระดับมาก นักเรียนมีความคิดเห็นต่อด้านประโยชน์ที่ได้รับ เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม นักเรียนสามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ ในชีวิตจริงได้ ทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยผ่านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ได้ลงมือปฏิบัติจริงและมีบทบาทในการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองโดยการจัดกิจกรรมเป็นฐาน และยังส่งผลให้ผู้เรียนสามารถใช้ชีวิตในสังคมร่วมกับผู้อื่นได้อย่างดี และจะช่วยฝึกให้นักเรียนมีความเป็นผู้นำ รู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่น รู้จักยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น ได้เห็นคุณค่าของตัวเองและผู้อื่นเมื่อทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 การจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานแต่ละกิจกรรมมีรายละเอียดค่อนข้างมาก ดังนั้นในการนำไปใช้ควรจัดเตรียมสื่อ อุปกรณ์ และศึกษาคู่มือการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ให้ดี หรืออาจเพิ่มระยะเวลาในการจัดกิจกรรมให้มากขึ้น

1.2 ในเนื้อหาการสอนเรื่องนวัตกรรมการศึกษาปฐมวัย ครูผู้สอนสามารถปรับเปลี่ยนนวัตกรรมที่ใช้ในการเรียนการสอนได้ให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ ณ ขณะนั้น เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจที่ทันสมัย

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาการพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านอื่นๆ ของนักศึกษาครู เช่น ความสามารถในการจัดการชั้นเรียน ความสามารถในการวิจัยในชั้นเรียน โดยนำกระบวนการหรือขั้นตอนในการสอนนี้เป็นแนวทางในการพัฒนาต่อไป

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยที่ใช้จัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานโดยใช้เนื้อหาสาระหรือในรายวิชาอื่นๆ เช่น จิตวิทยา พัฒนาการ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

เอกสารอ้างอิง

- [1] ศาสตราจารย์คลินิก นพ.อุดม คชินทร. “นพ.อุดม คชินทร” รรมช.ศึกษา มอง “มหาวิทยาลัย” ศตวรรษที่ 21 ต้องปรับตัวเป็น demand side. [อินเทอร์เน็ต]. 2561 [เข้าถึงเมื่อ 17 สิงหาคม 2564]. เข้าถึงได้จาก: <https://thaipublica.org/2018/09/ udom-thammasat-gen-next-education/>
- [2] Hammond. cooperative Learning. John Hopkins University; 1967.
- [3] สุคนธ์ สินธพานนท์ และคณะ. การจัดกระบวนการเรียนรู้ : เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์; 2552.
- [4] กรณิการ์ กวางศิริ. การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และความเข้าใจที่คงทนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ [วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร; 2554.
- [5] สุวัฒน์ วิวัฒนานนท์. ทักษะการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สหมิตรพรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง; 2554.
- [6] สิทธิพล อาจอินทร์. การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิดวิเคราะห์กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์. [วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น; 2554.
- [7] ศรเนตร อารีโสภณพิเชฐ. กลยุทธ์การเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์: แผนที่มีโนทัศน์. วารสารครุศาสตร์ 2557; 167: 194 – 211.
- [8] ไสริดา มะลิซ้อน. การพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์โดยใช้แนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano) วิชาประวัติศาสตร์ไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 [วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต; 2562.
- [9] Thomas & Field. Managing Project Based Learning: Principles from the Field. The Buck Institute for Education; 1977.
- [10] ยาวเรศ ภักดีจิตร. Active Learning กับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. เอกสารประกอบการเสวนาทางวิชาการ วันส่งเสริมวิชาการสู่คุณภาพการเรียนการสอน; 30 กรกฎาคม 2557; หอประชุม มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช. จังหวัดนครศรีธรรมราช: 2557. 1 – 8.
- [11] Horsburgh, D. Activity-based learning in India. [Internet]. 1944 [cited 2021 August 17]. Available from: <https://thestandard.co/10-phenomenon-in-thailand-society-in-15-years/>
- [12] นิลุบล วรวิญญ์ธนเลิศ. การเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity – Base Learning). [อินเทอร์เน็ต]. 2555 [เข้าถึงเมื่อ 17 สิงหาคม 2564]. เข้าถึงได้จาก: <https://dputhp.wordpress.com/2013/>
- [13] Limbu, P. Why do we need to use activity based learning method? [Internet]. 2012 [cited 2021 August 17]. Available from: <http://eprogressiveportfolio.blogspot.com/2012/06/activity-based-teachingmethod.html>
- [14] Ceilk. The Effects of Activity Based Learning on Sixth Grade Students’ Achievement and Attitudes towards Mathematics Activities. Eurasia Journal of Mathematics, Science and Technology Education 2018; 40: 1963 – 1977.
- [15] ปรัชมภรณ์ ทวีสุข. การพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐานร่วมกับกระบวนการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เพื่อส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 [วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร; 2561.
- [16] มาเรียม นิลพันธุ์. วิจัยวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 9. นครปฐม: ศูนย์วิจัยและพัฒนาการทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร; 2558.
- [17] McGrath, J. R., and MacEwan, G. Linking pedagogical practices of activity based teaching. The International Journal of Interdisciplinary Social Sciences 2011; 6: 261-274.
- [18] Okwudishu, A. U. Trainer guide to the use of manual of the best practices and methods of facilitating in basic literacy programme. Nigeria: A lead paper presented during a work shop on developing Manual of Best Practices at Enugu; 2011.
- [19] วัชรรา เล่าเรียนดี. รูปแบบและกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด. พิมพ์ครั้งที่ 9. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์; 2555.
- [20] ไชยยศ เรืองสุวรรณ. การออกแบบพัฒนาโปรแกรมบทเรียนและบทเรียนบนเว็บ. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม; 2553.

- [21] สุพีรา ดาวเรือง. การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้การเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐานและเทคนิคเพื่อนคู่คิดบนวิกิเพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต]. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2555.
- [22] ศศิธร ลิจันทรพร. การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมเป็นฐานโดยใช้แอปพลิเคชันเพื่อการศึกษาบนอุปกรณ์สื่อสารเคลื่อนที่เพื่อส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย. [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต]. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2556.
- [23] Scott, P. The process of conceptual change in science. Cornell University; 1970.

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการมีส่วนร่วมในห้องเรียนรายวิชาวิทยาศาสตร์
โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

The Development of Learning Achievement and Participation in Science
Classrooms Using Group Learning Management of students in Mathayomsuksa 3
Phetchaburi Rajabhat University Demonstration School.

วิชาญ แฝงเมือง

Wichan Faengmuang

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี 76000

Phetchaburi Rajabhat University Demonstration School, Phetchaburi Rajabhat University, Phetchaburi 76000

*To whom correspondence should be addressed. e-mail: wichan.fae@mail.pbru.ac.th

Received: 19 May 2022, Revised: 25 July 2022, Accepted: 24 October 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อ 1) เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่ม รายวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังได้รับการพัฒนาด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มกับเกณฑ์พัฒนาร้อยละ 80 3) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนและหลังเรียนโดยการจัดการเรียนการสอนแบบกลุ่ม 4) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในห้องเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่ม รายวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มเป้าหมายของงานวิจัยในครั้งนี้ คือ นักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ แบบสังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่ม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบที

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

- 1) ผลการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่ม พบว่าประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่ม มีค่าดัชนีประสิทธิภาพ E1/E2 มีค่าดัชนี เท่ากับ 75.33/82.50 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 70/70 และมีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.67
- 2) ผลเปรียบเทียบผลการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนหลังจัดการเรียนรู้แบบกลุ่ม เมื่อเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80 ที่กำหนดไว้ พบว่าภาพรวมของคะแนนหลังเรียนกับเกณฑ์สูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
- 3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนหลังจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
- 4) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มมีส่วนร่วมในห้องเรียนโดยรวมในระดับดี

คำสำคัญ : ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ การมีส่วนร่วมในห้องเรียน รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่ม

Abstract

The research objectives were 1) to develop a group learning management plan, a science learning group of third-graders, 2) to compare the achievements of third-graders after developing a group learning management process with an 80 percent development threshold, 3) to compare academic achievements before and after classes by organizing group

instruction, and 4) to study participation in the classrooms of students receiving group learning management, science learning strands in Mathayomsuksa 3. The target group of this research was 20 students of Phetchaburi Rajabhat University Demonstration School in Mathayomsuksa 3 who were studying in the first semester of the 2020 academic year. Research instruments were a science academic achievement test, and observational models of student engagement behavior in group learning management. The statistics used to analyze quantitative data using frequency. Percentage, average, standard deviation, and Dependent simple t-test.

The research results were as follows;

1) The results of the development of the group learning management plan showed that the effectiveness of the group learning management plan had an E1/E2 performance index value of 75.33/82.50, which was higher than the set threshold of 70/70 and the effectiveness index value was 0.67

2) The comparative results of students' science learning outcomes after group learning, compared to the defined 80 percent threshold, showed that the overall post-school scores were statistically significantly higher than the threshold at the .05 level.

3) The science achievement of students after group learning was statistically significantly higher than before class at the .05 level.

4) Students who receive group learning management participate in the overall classroom at a good level.

Keywords : Science Achievement, Classroom Participation, Group Learning Management Model

บทนำ

ปัจจุบันประเทศไทยได้ให้ความสำคัญด้านการศึกษาในฐานะกลไกหลักในการพัฒนาประเทศมาโดยตลอดและเนื่องจากแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับเดิมได้สิ้นสุดลง กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา จึงได้จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 ขึ้น เพื่อวางกรอบเป้าหมายและทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศ โดยมุ่งจัดการศึกษาให้คนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาสและความเสมอภาคในการศึกษาที่มีคุณภาพ พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ พัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะในการทำงานที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ สำนักงานสภาเลขาธิการสภาการศึกษา [1]

การเรียนรู้แบบกระบวนกรกลุ่ม คือ ประสบการณ์ทางการเรียนรู้ที่นักเรียนได้รับการลงมือร่วมปฏิบัติกิจกรรมเป็นกลุ่มจะมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของแต่ละคนซึ่งแต่ละคนในกลุ่มมีอิทธิพลและมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันและกัน หลักการสอนโดยวิธีกระบวนกรกลุ่ม มีหลักการเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน สรุปได้ดังนี้ ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมานับเป็นยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงมีการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว การพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาประเทศ แต่ในช่วงที่ผ่านมาประเทศไทยต่างต้องพึ่งพาเทคโนโลยีจากต่างประเทศ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนากำลังคนของชาติให้มีความรู้ ความสามารถด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งต้องสร้างลักษณะนิสัยในการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ตลอดจนมีนิสัยรักการประดิษฐ์ค้นคว้า [2]

จากผลการประเมินในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี พบว่า มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์เฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำ จะเห็นได้จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จำนวน 17 คน มีผลการเรียนต่ำมาก

จากสภาพปัญหาดังกล่าวนักเรียนมีความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนค่อนข้างน้อยเมื่อเรียนในชั้นเรียนด้วยวิธีตามปกติ จึงได้ใช้เทคนิคการสอนแบบกระบวนกรกลุ่มมาใช้พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการมีส่วนร่วมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยเห็นว่าการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มมีความเหมาะสมในการที่จะนำมาพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการมีส่วนร่วมในห้องเรียน เนื่องจากเป็นวิธีการสอนที่นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันในการทำงาน มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของสมาชิก ตลอดจนกฎเกณฑ์ การทำงานกันอย่างชัดเจน ดังนั้นสมาชิกทุกคนต้องพัฒนาและช่วยเหลือคนที่อ่อนกว่าเพื่อทำให้การทำงานกลุ่มเข้มแข็งขึ้น

ขณะเดียวกันนักเรียนทุกคนต้องพัฒนาและช่วยเหลือตนเอง โดยใช้ศักยภาพให้มากที่สุด เพราะทุกคนในกลุ่มจะมีส่วนช่วยให้กลุ่มประสบความสำเร็จได้ และนักเรียนแต่ละคนต้องมีทักษะทางสังคมเพื่อให้สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข คือ มีความเป็นผู้นำ รู้จักตัดสินใจ มีความสามารถในการทำงาน การจัดการ การสื่อสาร และสามารถแก้ไขปัญหาข้อขัดแย้งในการทำงานร่วมกัน จากสภาพปัญหาและความสำคัญข้างต้น ผู้วิจัยได้สนใจศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่ม เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการมีส่วนร่วมในห้องเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี โดยหวังให้เป็นแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมในห้องเรียนและยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ให้เป็นไปตามเป้าหมายของหลักสูตร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่ม รายวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังได้รับการพัฒนาด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มกับเกณฑ์พัฒนาร้อยละ 80
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนและหลังเรียนโดยการจัดการเรียนการสอนแบบกลุ่ม
4. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในห้องเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการกระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่ม รายวิชาวิทยาศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

สมมติฐานการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่ม รายวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 70/70
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่ม เป็นไปตามเกณฑ์การพัฒนากำหนดไว้ร้อยละ 80
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่ม หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. การมีส่วนร่วมในห้องเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่ม รายวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อยู่ในระดับดีขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยนี้มุ่งแก้ปัญหาการเรียนรู้นักเรียนในกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 ห้องม.3/1 จำนวน 20 คนและได้ร่วมกิจกรรมการจัดการกระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่ม ตลอดกระบวนการพัฒนาซึ่งได้มาด้วยการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple random sampling)
2. เนื้อหาสาระที่ใช้ในการพัฒนานักเรียนคือสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์มีทั้งหมด 3 หน่วยคือ หน่วยการเรียนรู้เรื่อง ชีวิตและสิ่งแวดล้อม ระบบนิเวศ พันธุกรรมและความหลากหลายของสิ่งมีชีวิต จำนวน 24 ชั่วโมง โดยมีแผนการจัดการเรียนรู้ทั้งหมด 16 แผน
3. ตัวแปรที่ศึกษาประกอบด้วยตัว ตัวแปรอิสระคือ การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่ม และตัวแปรตามคือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการมีส่วนร่วมในห้องเรียน
4. ช่วงเวลาที่ใช้ในการพัฒนานักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยคือภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 ระหว่างเดือนมิถุนายน – กรกฎาคม จำนวน 8 สัปดาห์ รวมเป็นเวลา 24 ชั่วโมง

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แผนการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์มีทั้งหมด 3 หน่วยคือ หน่วยการเรียนรู้เรื่อง ชีวิตและสิ่งแวดล้อม ระบบนิเวศ พันธุกรรมและความหลากหลายของสิ่งมีชีวิต จำนวน 24 ชั่วโมง โดยมีแผนการจัดการเรียนรู้ทั้งหมด 16 แผนโดยมีขั้นตอนการพัฒนา เริ่มจากศึกษาหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ทำการวิเคราะห์เนื้อหาสาระการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ จากสาระการเรียนรู้ มาตราฐานการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ ชีวิตและสิ่งแวดล้อม ระบบนิเวศ พันธุกรรมและความหลากหลายของสิ่งมีชีวิตและศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่ม จากนั้น สร้างแผนการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่ม หน่วยการเรียนรู้ชีวิตและสิ่งแวดล้อม ระบบนิเวศ พันธุกรรมและความหลากหลายของสิ่งมีชีวิต จำนวน 24 ชั่วโมง 16 แผน

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์เป็นแบบทดสอบปรนัยแบบเลือกตอบชนิด 4 ตัวเลือกคือ ก, ข, ค และ ง จำนวน 20 ข้อ คะแนนเต็ม 20 คะแนนโดยมีการให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบจำนวน 3 ท่าน ซึ่งมีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.20 – 0.80 มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.20 – 1.00 และได้ค่าความเชื่อมั่นจากสูตร KR-20 ของคูเดอร์ริชาร์ดสันเท่ากับ 0.74 สามารถนำไปใช้ทดลองกับกลุ่มตัวอย่างได้

3. แบบสังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในห้องเรียน จำนวน 8 ข้อ โดยที่แต่ละข้อมีการให้คะแนนแบบรูบริก (Rubric Scoring) 5 ระดับโดยแบ่งการประเมินเป็น 3 ด้านคือ ด้านลักษณะการเรียนรู้ ด้านกระบวนการเรียนรู้ และด้านผลการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยมีการให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบจำนวน 3 ท่าน มีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.20 – 0.80 มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.20 – 1.00 และได้ค่าความเชื่อมั่นจากสูตร KR-20 ของคูเดอร์ริชาร์ดสันเท่ากับ 0.80 สามารถนำไปใช้ทดลองกับกลุ่มตัวอย่างได้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบแผนการวิจัยเชิงกึ่งทดลอง (Quasi –experiment research) ที่มีการออกแบบวิจัยแบบกลุ่มเดียววัดสองครั้ง (One-Group Pretest-Posttest Design)

ผู้วิจัยนำแนวคิดกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มมาใช้ในการกระบวนการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการมีส่วนร่วมในห้องเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยได้แบ่งขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่ม ไว้ทั้งหมด 5 ขั้นตอน [3] สรุปดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ เป็นการสร้างบรรยากาศและสมาธิของผู้เรียนให้มีความพร้อมในการเรียนการสอน การจัดสถานที่ การแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย แนะนำวิธีดำเนินการสอน กติกาหรือกฎเกณฑ์การทำงาน ระยะเวลาการทำงาน

ขั้นที่ 2 ขั้นสอน เป็นขั้นที่ครูลงมือสอนโดยให้นักเรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมเป็นกลุ่ม ๆ เพื่อให้เกิดประสบการณ์ตรง โดยที่กิจกรรมต่าง ๆ จะต้องคัดเลือกให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่องในบทเรียน เช่นกิจกรรม เกมและเพลง บทบาทสมมติ สถานการณ์จำลอง การอภิปรายกลุ่ม เป็นต้น

ขั้นที่ 3 ขั้นวิเคราะห์ เมื่อดำเนินการจัดประสบการณ์เรียนรู้แล้ว จะให้นักเรียนวิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมต่าง ๆ ความสัมพันธ์กันในกลุ่ม ตลอดจนความร่วมมือในการทำงานร่วมกัน โดยวิเคราะห์ประสบการณ์ที่ได้รับจากการทำงานกลุ่มให้คนอื่นได้รับรู้ เป็นการถ่ายทอดประสบการณ์การเรียนรู้ของกันและกัน ขั้นวิเคราะห์จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่น และมองเห็นปัญหาและวิธีการทำงานที่เหมาะสม เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการทำงาน เป็นการถ่ายโอนประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดี จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถค้นแนวคิดที่ต้องการด้วยตนเอง เป็นการขยายประสบการณ์การเรียนรู้ให้ถูกต้องเหมาะสม

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุปและนำหลักการไปประยุกต์ใช้ นักเรียนสรุปและรวบรวมความคิดให้เป็นหมวดหมู่ โดยครูกระตุ้นให้แนวทางและหาข้อสรุป จากนั้นนำข้อสรุปที่ค้นพบจากเนื้อหาวิชาที่เรียนไปประยุกต์ใช้ให้เข้ากับตนเองและนำหลักการที่ได้ไปใช้เพื่อการปรับปรุงตนเอง ประยุกต์ใช้ให้เข้ากับคนอื่นประยุกต์เพื่อแก้ปัญหาและสร้างสรรค์สิ่งที่เกิดประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน และดำรงชีวิตประจำวันเช่น การปรับปรุงบุคลิกภาพ เกิดความเห็นอกเห็นใจ เคารพสิทธิของผู้อื่น แก้ปัญหา ประดิษฐ์สิ่งใหม่ เป็นต้น

ขั้นที่ 5 ขึ้นประเมินผล เป็นการประเมินผลว่า ผู้เรียนบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายมากน้อยเพียงใด โดยจะประเมินทั้งด้านเนื้อหาวิชาและด้านกลุ่มมนุษยสัมพันธ์ ได้แก่ ประเมินด้านมนุษยสัมพันธ์ ผลสัมฤทธิ์ของกลุ่ม เช่น ผลการทำงาน ความสามัคคี คุณธรรมหรือค่านิยมของกลุ่ม ประเมินความสัมพันธ์ในกลุ่ม จากการให้สมาชิกติชมหรือวิจารณ์แก่กันโดยปราศจากอคติ จะทำให้ผู้เรียนสามารถประเมินตนเองได้และจะทำผู้สอนเข้าใจนักเรียนได้ อันจะทำให้ผู้เรียนผู้สอนเข้าใจปัญหาซึ่งกันและกันอันจะเป็นหนทางในการนำไปพิจารณาแก้ปัญหาและจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่นักเรียน

การดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะ ระยะที่ 1 เป็นการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่ม ระยะที่ 2 เป็นการนำแผนการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มไปใช้ รายละเอียดดังนี้

ระยะที่ 1 การพัฒนาแผนหรือวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ มีดังนี้

1) ร่างแผนการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่ม

2) นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบประเมินคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับจำนวน 3 ท่านแล้วนำผลที่ได้จากการตรวจสอบมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

3) นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปทดลองใช้จำนวน 1 แผนกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อนำผลการจัดการเรียนรู้หรือปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการจัดการเรียนรู้มาปรับปรุงคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักการและแนวคิดการเรียนรู้แบบกลุ่ม

4) นำผลการทดลองใช้แผนการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับความเหมาะสมของกิจกรรมระยะเวลาหรืออื่น ๆ มาปรับปรุงคุณภาพของแผนนำไปใช้จริงและเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แผนอื่น ๆ

ระยะที่ 2 การนำแผนหรือวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ไปใช้ มีดังนี้

1) ดำเนินการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนการพัฒนาหรือจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์

2) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มที่วางไว้ในกำหนดการจัดการเรียนรู้ทั้งนี้มีการดำเนินการพัฒนาผู้เรียนเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการมีส่วนร่วมในห้องเรียนของนักเรียนที่บูรณาการลงไปในแผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง ชีวิตและสิ่งแวดล้อม ระบบนิเวศ พันธุกรรมและความหลากหลายของสิ่งมีชีวิต จำนวน 24 ชั่วโมง โดยมีแผนการจัดการเรียนรู้ทั้งหมด 16 แผน

3) วัดผลระหว่างการจัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพสำหรับข้อมูลเชิงปริมาณด้วยการเก็บคะแนนระหว่างเรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้ตัวชี้วัดและจุดประสงค์การเรียนรู้ต่าง ๆ ในหน่วยการเรียนรู้นี้ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพรวบรวมด้วยการสังเกตพฤติกรรมผู้เรียนความคิดเห็นพร้อมทั้งผลการเรียนรู้ต่าง ๆ

4) วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการมีส่วนร่วมในห้องเรียนของนักเรียนช่วงหลังการพัฒนาหรือหลังจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดกระบวนการพัฒนา

5) วิเคราะห์และสรุปผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนตามจุดมุ่งหมายการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างการวิจัยโดยใช้ความถี่และร้อยละ

2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้หลังการจัดการเรียนรู้ตามแบบกลุ่ม โดยใช้การทดสอบที (t –test แบบ Dependent Samples)

3. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนระหว่างก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่ม โดยใช้การทดสอบที (t –test แบบ Dependent Samples)

ผลการวิจัย

ผลการใช้การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่ม สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ผลการพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่ม รายวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่ม

นักเรียนจำแนกรายกลุ่ม (แบ่งจากคะแนนก่อนเรียน)	คะแนนเฉลี่ยระหว่างเรียน (รวม 60 คะแนน)	คะแนนเฉลี่ยผลลัพธ์การเรียนรู้หลังเรียน (รวม 20 คะแนน)	ประสิทธิภาพของ นวัตกรรม (E1/E2)
กลุ่มอ่อน	45.63	15.62	76.05/78.13
กลุ่มปานกลาง	43.37	16.75	72.30/83.75
กลุ่มเก่ง	48.00	17.75	80.00/88.75
รวม	45.67	16.71	75.33/82.50
ดัชนีประสิทธิผล (EI) = 0.67			

จากตารางที่ 1 พบว่าประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่ม มีค่าดัชนีประสิทธิผล E1/E2 โดยรวม เท่ากับ 75.33/82.50 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 70/70 เมื่อจำแนกตามกลุ่มผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนกลุ่มอ่อนมีค่าดัชนีประสิทธิผล E1/E2 เท่ากับ 76.05/78.13 กลุ่มปานกลาง มีค่าดัชนีประสิทธิผล E1/E2 เท่ากับ 72.30/83.75 และกลุ่มเก่งมีค่าดัชนีประสิทธิผล E1/E2 เท่ากับ 80.00/88.75 และมีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.67 ซึ่งถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ว่าแผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ

ผลการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นหลังการใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่ม เทียบกับเกณฑ์ ร้อยละ 80 ที่กำหนดไว้ แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์หลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 80

ตัวแปร	M	S.D.	t*	df	p
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ หลังเรียน	16.50	1.73	0.00	19	<.001

จากตารางที่ 2 พบว่า นักเรียนกลุ่มนี้มีคะแนนเฉลี่ยผลการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์หลังเรียน มากกว่าร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนผลการพัฒนาผลการเรียนรู้ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่ม แสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน

กลุ่มเรียน	หลังเรียน		ก่อนเรียน		t	p
	M	S.D.	M	S.D.		
นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่ม (n=20)	16.50	1.73	9.50	1.36	27.25	0.00

จากตารางที่ 3 พบว่า นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่ม มีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการศึกษามีส่วนร่วมในห้องเรียนของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่ม แสดงดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมในห้องเรียนของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่ม

ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของนักเรียน ต่อการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่ม	ผลประเมิน		
	Mean	S.D.	แปลผล
1. นักเรียนสนใจกิจกรรมในห้องเรียน	4.66	0.57	ดีมาก
2. นักเรียนให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมในห้องเรียน	3.66	0.57	ดี
3. นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติกิจกรรมในห้องเรียน	4.66	0.57	ดีมาก
4. นักเรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกลุ่ม	5.00	0.00	ดีมาก
5. นักเรียนวางแผนการปฏิบัติงานกลุ่มได้อย่างมีระบบ	4.00	0.00	ดี
6. นักเรียนสามารถตอบคำถามหลังเรียนได้	4.33	1.15	ดี
7. นักเรียนเข้าใจเนื้อหามากขึ้น	3.66	0.57	ดี
8. นักเรียนมีส่วนร่วมในห้องเรียนและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้	4.66	0.57	ดีมาก
รวม	4.33	0.50	ดี

จากตารางที่ 4 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่ม มีส่วนร่วมในห้องเรียนโดยรวมในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักเรียนมีส่วนร่วมในห้องเรียนในระดับดี จำนวน 4 ข้อ ได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66, 4.00, 4.33, 3.66 ตามลำดับ นักเรียนมีความใฝ่เรียนรู้ในระดับดีมาก จำนวน 4 ข้อ ได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.66, 4.66, 5.00, 4.66 ตามลำดับ และค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.33 สรุปได้ว่านักเรียนมีส่วนร่วมในห้องเรียนในระดับดี

อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การอภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะการวิจัย ดังนี้

1. นักเรียนที่เรียนโดยแผนการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่ม รายวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง ชีวิตและสิ่งแวดล้อม ระบบนิเวศ พันธุกรรมและความหลากหลายของสิ่งมีชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีผลการเรียนรู้หลังเรียนวิชาวิทยาศาสตร์สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้เนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่ม เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนทำงานร่วมกันโดยในกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความสามารถแตกต่างกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีการช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกัน และมีความรับผิดชอบร่วมกัน ทั้งในส่วนตัวและส่วนรวม เพื่อให้ตนเองและสมาชิกทุกคนในกลุ่มประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของของ คนิชา ลำภาศาล และคณะ [4] ได้ทำการวิจัยการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์และพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม เรื่อง การตอบสนองต่อสิ่งเร้าของพืชและสัตว์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มสับคัน พบว่านักเรียนมีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัจฉรรา ไชโย [5] ได้ทำการศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคแบ่งกลุ่มสัมฤทธิ์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และความพึงพอใจต่อการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคแบ่งกลุ่มสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ผลการสังเกตการมีส่วนร่วมในห้องเรียนของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่ม พบว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่ม มีส่วนร่วมในห้องเรียนโดยรวมในระดับดี เนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่ม ทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมณฑิพย์ เจริญรอด [6] ได้ทำการวิจัยเรื่องผลของการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมการทำงานร่วมกันในวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวชิรธรรมสาธิต กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาวิทยาศาสตร์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะการนำวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ครูผู้สอนวิชาวิทยาศาสตร์สามารถนำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มไปใช้พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและการมีส่วนร่วมในห้องเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ได้ถือเป็นทางเลือกหนึ่งที่จะช่วยให้การเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์มีประสิทธิภาพดีขึ้น

1.2 ก่อนการนำกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่ม ไปใช้ครูผู้สอนควรศึกษาขั้นตอนรูปแบบวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เข้าใจเพื่อให้สามารถดำเนินการต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

1.3 เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่ม ประสิทธิภาพสูงสุดครูผู้สอนควรมีการประชุมชี้แจงกับนักเรียนให้เข้าใจถึงบทบาทหน้าที่และขั้นตอนการจัดกิจกรรม

1.4 ครูผู้สอนควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติอย่างเต็มที่และคอยกระตุ้นสนับสนุนให้ผู้เรียนทำกิจกรรมอย่างกระตือรือร้นและใส่ใจ

1.5 ครูผู้สอนควรใช้กิจกรรมในการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะต่าง ๆ และควรคำนึงถึงการจัดสรรเวลาให้เหมาะสม

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและการมีส่วนร่วมในห้องเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ด้านอื่น ๆ เพิ่มเติม

2.2 ควรศึกษาเปรียบเทียบกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มกับผลการใช้รูปแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบอื่น ๆ กับผู้เรียนในระดับชั้นเดียวกัน

2.3 ควรศึกษาเปรียบเทียบกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มกับผู้เรียนในระดับชั้นอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

- [1] คณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ. แผนการศึกษาแห่งชาติ. [อินเทอร์เน็ต]. กรุงเทพฯ: ศูนย์พัฒนาการเรียนการสอน; 2540 [เข้าถึงเมื่อ 1 พฤษภาคม 2564]. เข้าถึงได้จาก: http://library.christian.ac.th/opac/showsearch_bk.php?pointer=T010188
- [2] สุกัญญา จันทรแดง. ผลการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดการสอนแบบร่วมมือที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการทำงานร่วมกัน วิชาวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วารสารวิชาการ Veridian E-Journal 2556; 6:567-581.
- [3] สำนักงานสภานโยบายการศึกษาระดับชาติ. แผนการศึกษาแห่งชาติ. [อินเทอร์เน็ต]. กรุงเทพฯ: สำนักงานสภานโยบายการศึกษาระดับชาติ. 2560 [เข้าถึงเมื่อ 1 พฤษภาคม 2564]. เข้าถึงได้จาก <http://www.onec.go.th/index.php/book/BookGroup/11>.
- [4] คณิตา ลำภาสาล และคณะ. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์และพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม เรื่อง การตอบสนองต่อสิ่งเร้าของพืชและสัตว์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคกลุ่มสืบค้น GI. วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม 2561; 17:93-100.
- [5] อัจฉรวิภา ไชยโซ. ผลของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคแบ่งกลุ่มสัมฤทธิ์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และความพึงพอใจต่อการเรียนของนักศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วารสารศึกษาศาสตร์ 2555; 3:151-161.
- [6] มณฑิพย์ เจริญรอด. ผลของการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมการทำงานร่วมกันในวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนวมิยวชิรธรรมสาธิต กรุงเทพมหานคร [วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช; 2542.

การเห็นคุณค่าแห่งตนของวัยรุ่นตอนต้นเพื่อรับมือการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์

Self – Esteem of Early Adolescent for Coping with Cyber Bullying

นาววิช นวชีวินมัย^{1*} ปัญญา ทองนิล² ดวงดาว รุ่งเจริญเกียรติ³ นภาเดช บุญเชิดชู⁴ และ ชัยยุทธ มณีรัตน์⁵

Nawawit Navachewinmai^{1*}, Panya Thongnin², Daungdao Rungchareankiat³, Napadech Booncherdchoo⁴ and Chaiyut Maneerat⁵

¹ภาควิชาการศึกษา คณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ จังหวัดนครปฐม 73170

²สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี 76000

³สาขาวิชาเทคโนโลยีและนวัตกรรมการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม จังหวัดนครปฐม 73000

⁴สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม จังหวัดนครปฐม 73000

⁵สาขาวิชาพลศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม จังหวัดนครปฐม 73000

¹Education Department , Faculty of Art Education Bunditpatanasilpa Institute, Nakhon Pathom 73170

²Educational Administration Program, Faculty of Education, Phetchaburi Rajaphat Universit, Phetchaburi 76000

³Educational technology and Innovation Program, Faculty of Education, Nakhon Pathom Rajaphat Universit, Nakhon Pathom73000

⁴Educational Administration Program, Faculty of Education, Nakhon Pathom Rajaphat Universit, Nakhon Pathom73000

⁵Physical Education Program, Faculty of Education, Nakhon Pathom Rajaphat Universit, Nakhon Pathom73000

*To whom correspondence should be addressed. e-mail: nawawit54@gmail.com

Received: 26 April 2022, Revised: 15 July 2022, Accepted: 28 April 2023

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอสาระสำคัญ เกี่ยวกับการสร้างคุณค่าแห่งตนเพื่อรับมือการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ในบริบทของวัยรุ่นตอนต้นในสถานศึกษา ซึ่งเป็นวัยที่มีสถิติการถูกข่มเหงรังแกบนโลกออนไลน์อยู่ในระดับสูง ทั้งการถูกทำร้ายผ่านการสื่อสารที่หายากคายเหยียดหยามเจตนาร้าย แพร่กระจายข้อมูลเป็นเท็จ แพร่กระจายความเกลียดชัง ใช้คำหายากคายเรียกแทนชื่อบุคคล แพร่กระจายข้อมูลที่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคล หรือแม้กระทั่งคุกคามตามติดข้อมูลอันเป็นส่วนตัวบนโลกอินเทอร์เน็ต โดยในฐานะบุคลากรทางการศึกษา การสร้างคุณลักษณะการเห็นคุณค่าแห่งตน (Self-Esteem) ให้นักเรียนผ่านกระบวนการการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กิจกรรมกลุ่ม หรือการให้คำปรึกษาถือเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันที่เหมาะสมในการรับมือการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ให้กับนักเรียนตามรายละเอียดข้างต้น ซึ่งในการพัฒนาการเห็นคุณค่าแห่งตนสามารถทำได้ผ่านการบูรณาการทฤษฎีจิตวิทยาการให้คำปรึกษา ดังนั้น ในบทความนี้จึงนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับ ความหมายและความสำคัญของการเห็นคุณค่าแห่งตน ความหมายของการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ ทฤษฎีจิตวิทยาเพื่อบูรณาการกับการจัดการเรียนรู้สู่การเสริมสร้างการเห็นคุณค่าแห่งตนเพื่อรับมือการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์

คำสำคัญ : การเห็นคุณค่าแห่งตน การกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ วัยรุ่นตอนต้น

Abstract

The purpose of the academic article presents the main point of self-esteem development of adolescent students for coping with cyber bullying which is the age at which has cyber bullying problems that appear at a high level. The composition of cyber bullying are flaming, outing, trolling, name calling, spreading false rumors, sending explicit images or messages and cyber stalking. So, on behalf of the educational staff that is responsible for developing self-esteem that affects coping with bullying. In addition, self-esteem development is developed by integrating counselling psychology theory with teaching and learning activity management, group counselling management and group process management etc. So,

this academic article presents the meaning and importance of cyber bullying and self-esteem, and detail of counseling psychology theory for integrating with learning management that affects on self-esteem for coping with cyber bullying.

Keywords : Self-esteem, Cyber bullying, Early Adolescent

บทนำ

การกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ (Cyber Bullying) ถือเป็นปัญหาที่ปรากฏในกลุ่มประชาชนทั่วไปที่ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนไทยหรือวัยรุ่นที่พบข้อมูลว่า ร้อยละ 45 มีประสบการณ์การถูกกลั่นแกล้งทางออนไลน์อย่างน้อย 1 ครั้ง [1] ที่สืบเนื่องมาจากปัญหาการกลั่นแกล้ง (Bullying) ที่อยู่คู่กับสังคมไทยมานาน เมื่อระบุถึงการกลั่นแกล้งนั้น หมายถึง พฤติกรรมต่าง ๆ ที่กระทำด้วยเจตนาตั้งใจอีกทั้งมีการกระทำอย่างต่อเนื่องยาวนาน ซึ่งก่อให้เกิดผู้อื่นในสังคมเกิดความเดือดร้อน ได้รับความทุกข์ อีกทั้งการกระทำนั้นจะยิ่งส่งเสริมให้ผู้กระทำรู้สึกว่ามีพลังอำนาจเหนือกว่าผู้ที่ถูกกระทำการกลั่นแกล้ง โดยรูปแบบของการกลั่นแกล้งปรากฏออกมาในลักษณะพฤติกรรมกลั่นแกล้งเชิงการกระทำ (Physical Bullying) เช่น การชก ต่อย ฯลฯ พฤติกรรมกลั่นแกล้งเชิงสังคมและอารมณ์ (Social or Emotional Bullying) เช่น การสร้างบรรยากาศกดดัน การชักชวนสร้างพรรคพวกให้รวมเกลียดชังบุคคลใดบุคคลหนึ่ง การกีดกันบุคคลหนึ่งในการเข้าสมาคมกับกิจกรรมต่าง ๆ ฯลฯ และการกลั่นแกล้งเชิงวาจา (Verbal Bullying) เช่น การสื่อสารที่ก่อให้เกิดความเจ็บปวดทางกายหรือทางใจ อย่างการข่มขู่ การเยาะเย้ย การล้อเลียน การข่มขู่ การดูถูกเหยียดหยาม การนินทาว่าร้าย การโกหกบิดเบือนให้ร้าย ฯลฯ [2]

จากข้อมูลข้างต้นยังพบอีกว่าปัญหาการกลั่นแกล้งมีการขยายวงกว้างออกไป เนื่องจากบริบทการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเข้าสู่ยุค 4.0 ที่บริบทการศึกษา การทำกิจกรรม การทำกิจวัตรส่วนตัว การทำธุรกรรม รวมถึงการสื่อสารปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นในสังคม ฯลฯ มีองค์ประกอบของเทคโนโลยีในรูปแบบออนไลน์เข้ามามีส่วนช่วยในการขับเคลื่อนในตลอดช่วงชีวิต ทำให้รูปแบบของการกลั่นแกล้งเกิดการเปลี่ยนแปลงในลักษณะที่แทรกซึมไปพร้อมกับการนำใช้เทคโนโลยีที่มีอินเทอร์เน็ตเข้ามาเกี่ยวข้อง อีกทั้งยังเป็นปัญหาที่ยากแก่การจำกัดขอบเขต ด้วยการกระทำการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์นั้น ผู้กระทำสามารถหลบเลี่ยงอำนาจไม่ต้องเปิดเผยตัวตนที่แท้จริง อีกทั้งการปกปิดตัวตนจะยิ่งส่งเสริมความกล้าให้กับผู้กระทำกล้าที่จะกลั่นแกล้งผู้อื่น เพราะเสมือนมีเขตปลอดภัยให้กับตนเอง ในการส่งทำร้ายผู้ถูกกระทำจากมุมที่ยากแก่การสาวถึงตนเอง รวมถึงเป็นปัญหาที่สามารถเกิดขึ้นได้ทุกที่ทุกเวลาและทุกสถานที่ที่การเข้าถึงของอินเทอร์เน็ต ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงรูปแบบการกลั่นแกล้งทางโลกออนไลน์ที่พบบ่อยมักจะปรากฏในรูปแบบทั้งการตั้งฉายาที่เสียดสีปด้อย การดูถูกเหยียดหยาม การวิพากษ์วิจารณ์ด้วยคำพูดที่หยาบคายไม่ก่อให้เกิดการพัฒนาแต่ประสงค์ก่อกวนให้ผู้กระทำจมสู่กองทุกข์ การนินทาว่าร้าย การแชร์ข้อมูลของผู้ถูกกระทำอย่างไม่เหมาะสม ทั้งรูปภาพหรือข้อมูลต่าง ๆ ในแง่มุมที่ทำให้ผู้ถูกกระทำเสื่อมเสีย [1] รวมถึงการแสดงวาจาที่ก่อความเกลียดชัง (Hate Speech) ผ่านการสื่อสาร การพิมพ์ การส่งภาพเคลื่อนไหว ภาพนิ่ง หรือ เสียง เป็นต้น ซึ่งเหล่านี้มีองค์ประกอบทั้งคำที่หยาบคาย วาจาที่อาจดูโหดร้ายสวามิฉันท์เชื่อเชิญให้คนเชื่อติดตรึงใจในความทรงจำ แต่แฝงด้วยความประสงค์ร้ายที่จะตีตราบุคคลอื่น เช่น ชังชาติ สลัม โดโนเสาร์ ฯลฯ รวมถึงการเผยแพร่ข่าวสารที่เท็จ (fake news) ที่ประสงค์ให้เกิดความเข้าใจผิดชักนำความเสื่อมเสียมาสู่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือกลุ่มคนใดกลุ่มคนหนึ่ง

เมื่อการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ แพร่กระจายในวงกว้างแทรกซึมไปพร้อมกับวิถีชีวิตใหม่ของบุคคลทุกคนในสังคม ก็จะพบว่าถูกรบกวนนั้นจะส่งผลกระทบต่อผู้ถูกกระทำทั้งในแง่ที่ผู้ถูกกระทำเกิดอารมณ์โกรธ นำไปสู่ความคิดความเชื่อที่ต้องตอบโต้ ผลักดันให้ผู้ถูกกระทำผันตัวเป็นผู้ตอบโต้ด้วยความรุนแรง รวมถึงการนำส่งผลกระทบในเรื่องของสุขภาพกายและสุขภาพจิต ที่ส่งผลต่อความเครียด ความวิตกกังวล ความหวาดกลัว ความรู้สึกที่ตนเองต่ำต้อยด้อยค่า ฯลฯ แต่ก็ไม่อาจเลี่ยงการปฏิสัมพันธ์กับโลกออนไลน์ได้อย่างสิ้นเชิง บุคคลในฐานะสมาชิกที่ดีของสังคมจึงควรมีการรับมือกับการกลั่นแกล้งในโลกออนไลน์ที่เหมาะสม ซึ่งถือเป็นการเตรียมตนเองให้พร้อมเพื่อป้องกันเหตุที่อาจเกิดขึ้นกับตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับมุมมองทฤษฎีจิตวิทยาให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง จึงได้ให้มุมมองในการแก้ปัญหาว่าการที่บุคคลสามารถควบคุมและจัดการกับตนเองได้ง่ายกว่าการควบคุมและจัดการกับพฤติกรรมของผู้อื่น [3] ดังนั้นการรับมือกับการกลั่นแกล้งจึงถือเป็นการทำงานในเชิงป้องกันที่มีประสิทธิภาพเหมาะสมกับบริบทสภาพสังคม ณ ปัจจุบัน

การรับมือกับการถูกกลั่นแกล้งในโลกออนไลน์ด้วยวิธีการแสดงความรุนแรงโต้ตอบทางอารมณ์นั้น ถือว่าไม่ใช่ทางออกที่ดี แม้จะช่วยระบายอารมณ์ที่ไม่เหมาะสมของผู้ถูกระทำ เพราะถือว่าบุคคลท่านนั้นได้ผันตนเองเข้าไปมีส่วนร่วมในวงจรของความรุนแรง เป็นการแสดงพฤติกรรมสื่อสารที่ไม่เหมาะสม ต่อยอดการกลั่นแกล้งในโลกออนไลน์ให้ขยายวงกว้างออกไปเรื่อย ๆ ไม่สิ้นสุด ดังนั้น ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการรับมือกับการกลั่นแกล้งในโลกออนไลน์นั้น จำเป็นต้องมีสติรับรู้สถานะของตนเอง (Self-Responsibility) มีการแสดงออกเพื่อตอบโต้สถานการณ์ปัญหานั้นอย่างเหมาะสม (Self-Assertiveness) สามารถวางแผน ไม่ตอบโต้ในทางใช้อารมณ์ทางลบเป็นใหญ่ แต่พิจารณาตอบโต้โดยใช้เหตุผลพิจารณาวางตัวเหนือปัญหาเป็นที่ตั้ง รวมถึงการตระหนักรู้ในตนเองของผู้ถูกระทำว่าตัวของเขานั้นมีทางเลือก ที่จะอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี เลือกที่จะไม่รับสารจากช่องทางออนไลน์นั้นได้ เช่น ไม่อ่านเฉพาะข้อความที่หยาบคายที่มาตอบในช่องข้อความ (Comment) ในช่องทางเฟซบุ๊ก (Facebook) การปิดกั้นผู้กระทำการกลั่นแกล้งจากการเข้าถึงช่องทางสื่อสาร การลบข้อมูลที่มีมาระรานในช่องทางส่วนบุคคลของตนเอง รวมถึงใช้ความคิดประเมินค่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นว่าการที่ตัวของผู้ถูกระทำยึดติดกับรายละเอียดที่ถูกกลั่นแกล้งซึ่งถ่ายทอดผ่านการสื่อสาร และอีกประการหนึ่ง ควรหาผู้ที่ไว้วางใจในการขอความช่วยเหลือ ปลอดภัยในระดับประคองสภาพจิตใจ ให้ข้อมูลข้อเท็จจริง ที่ช่วยให้เกิดการตระหนักรู้ในตนเองและสิ่งแวดล้อมตามความจริง โดยการปรับความรู้สึกนั้น บุคคลยังจำเป็นต้องมีความเชื่อมั่นในตนเอง (Self-Confidence) และการเห็นคุณค่าในตนเอง (Self-Worth) เพื่อให้บุคคลเชื่อมั่นว่าตนเองมีข้อดี มีความสามารถ มีเสรีภาพในการใช้อินเทอร์เน็ต ตลอดจนมีสิทธิที่เท่าเทียมกับผู้อื่น [4] ซึ่งจะพบว่าปัจจัยการอ้างอิงต่าง ๆ เป็นคุณลักษณะที่อยู่ภายใต้องค์ประกอบของการตระหนักรู้ถึงคุณค่าแห่งตน (Self-Esteem) โดยมีข้อมูลสนับสนุนจากการศึกษาเกี่ยวกับประเด็นการเห็นคุณค่าแห่งตนของวัยรุ่นตอนต้น เพื่อรับมือการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ จาก ฟากูตาส ฟิโกโลกิ และ ยูนิเวอซิตีาส มูฮัมมัด มาแลง (Psikologi F and Malang UM, 2017) [5] ได้พัฒนารูปแบบของการให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวคิดทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง ที่มีผลต่อการพัฒนาการเห็นคุณค่าแห่งตนของวัยรุ่น โดยกลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนจำนวน 5 คน ในช่วงอายุ 13-15 ปี ที่ศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่มีปัญหาในการแสดงความต้องการของตนเองต่อผู้ปกครอง มีปัญหาในการปฏิสัมพันธ์ร่วมกับผู้อื่น รวมถึงมีปัญหาในการดำรงชีวิตในสังคมกับการรับผิดชอบต่อวิถีชีวิตของตนเองอย่างชัดเจน โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต แบบทดสอบ “SSCT” และแบบทดสอบ การเห็นคุณค่าแห่งตน (Self-Esteem Rating Scale : SERS) โดยการให้คำปรึกษากลุ่มประกอบด้วยการให้คำปรึกษาจำนวน 7 ครั้ง วัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ เพื่อพัฒนาการเห็นคุณค่าแห่งตนของวัยรุ่น หลังการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง ที่จำแนกตามองค์ประกอบทั้งการแสดงความสามารถครองตนได้ในการใช้ชีวิตในชั้นเรียนร่วมกับเพื่อนร่วมชั้น และสามารถสื่อสารด้วยความมั่นใจอย่างเหมาะสมในการบอกความต้องการของตนเองกับผู้ปกครอง รวมถึงยังมีการศึกษาในประเด็นที่เกี่ยวข้องกันของ บีโต้ และ โอลิเวียลาร์ (Brito CC and Oliveira MT, 2013) [6] ได้เสนอการศึกษาการเปรียบเทียบระหว่างการกลั่นแกล้งกับการเห็นคุณค่าแห่งตนในวัยรุ่นที่ศึกษาในโรงเรียนรัฐบาล โดยพิจารณาจากความชุก การกลั่นแกล้งจากการที่บุคคลมีการรับรู้คุณค่าแห่งตน ซึ่งจำแนกตามเพศ อายุ และบทบาทในสถานการณ์ที่เกิดเหตุการณ์ของการกลั่นแกล้งขึ้น โดยกระบวนการของการวิจัย มีการศึกษากับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 237 คน ที่กำลังศึกษาในช่วงชั้น “Grade 9” มีข้อคำถามแบ่งออกเป็น 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบทางสังคมวิทยา องค์ประกอบของการกลั่นแกล้ง พัฒนาโดย “Freire, Simão, and Ferreira (2006)” และองค์ประกอบของการรับรู้การเห็นคุณค่าแห่งตน ที่พัฒนาโดย “Rosenberg (1989)” ผลการศึกษาพบว่า ความชุกของการกลั่นแกล้งอยู่ที่ ร้อยละ 67.5 เมื่อพิจารณาถึงเพศ เพศหญิงมีสูงกว่าที่ร้อยละ 56.4 ช่วงอายุที่ 15-19 ปี อยู่ที่ร้อยละ 51.3 เกิดขึ้นกับคนผิวสีที่ร้อยละ 69.1 เมื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ของการกลั่นแกล้งกับการรับรู้คุณค่าแห่งตน มีความเกี่ยวข้องในตัวแปรเพศ โดยผู้ชายจะมีสถิติที่สูงกว่าเมื่อเทียบกับผู้หญิง สรุป คือ นักเรียนจำนวนมากที่มีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับการกลั่นแกล้ง เมื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกลักษณะ เพศ และการเห็นคุณค่าแห่งตน พบว่ามีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง แต่ก็ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในบริบทกรณีลักษณะเหตุการณ์ที่มีความแตกต่างกันหลากหลาย เพราะ มีปัจจัยเงื่อนไขในการเกิดการกลั่นแกล้งที่ต่างกันไป จึงอาจสรุปได้ว่าการเห็นคุณค่าในตนเองมีความสำคัญในการรับมือกับการกลั่นแกล้งในรูปแบบออนไลน์

จากแนวทางข้างต้นสถานศึกษาที่ขับเคลื่อนโดยบุคลากรทางการศึกษาที่มีหน้าที่โดยตรงในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้กับเยาวชนผู้เป็นประชากรของประเทศ จึงมีหน้าที่โดยตรงในการพัฒนาเสริมสร้างการเห็นคุณค่าแห่งตน ที่เป็นคุณลักษณะในการรับมือการข่มเหงรังแกให้กับนักเรียนวัยรุ่น ผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การให้คำปรึกษาในสถานศึกษา ซึ่งปัจจัยที่จะนำมาสู่การปฏิบัติการพัฒนานักเรียนเรียนได้จริง จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยที่ต้องอาศัยพัฒนาทักษะการคิดพิจารณาความจำเป็น ความสำคัญ ในชีวิตของตนเอง เพื่อปรับเปลี่ยนความคิดความเชื่อ อารมณ์ในด้านลบที่เกิดขึ้นจากการกลั่นแกล้ง ไปสู่การการผลักดันตนเองให้ค้นหาเอกลักษณ์ที่ดีของตนเอง ซึ่งจะทำให้ตระหนักถึงคุณค่าในตนเอง เป็นความภูมิใจที่ยึดเหนี่ยวให้ไม่โอนอ่อนไปตามการกลั่นแกล้งที่เกิดขึ้นในโลกออนไลน์ และสามารถเข้มแข็งจนก้าวข้ามปัญหาที่เกิดขึ้นได้ อีกทั้งยังเป็นปัจจัยที่จะผลักดันให้เกิดพฤติกรรมที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลของ [7] ที่สรุปได้ว่า เมื่อบุคคลถูกกระทำการกลั่นแกล้งหรือใช้ความรุนแรงไม่ว่าจะเป็นการถูกกีดกันจากกลุ่ม บุคคลจำเป็นมีทักษะในการตระหนักถึงคุณค่าแห่งตน (Self – Esteem) เพื่อป้องกันไม่ให้บุคคลผู้นั้นตอบโต้ต่อความรุนแรงในทางที่ไม่เหมาะสม เช่น กระทำความรุนแรงตอบ แสวงหาเอกลักษณ์ที่ไม่เหมาะสมไปเข้ากลุ่มเพื่อนที่มีพฤติกรรมเกเร ฯลฯ อีกทั้งข้อมูลปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลให้การกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์นั้น แพร่กระจายขยายวง มีปัจจัยสำคัญจากการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้ถูกระทำที่มักมองว่าตนเอง ด้อยกว่า สู้เขาไม่ได้ ขาดปมเด่นที่จะคอยประคับประคองจิตใจ

จากข้อมูลข้างต้นแนวทางการรับมือกับการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ที่ยั่งยืน สามารถทำได้ผ่านการปรับเปลี่ยนที่ตัวของผู้ถูกระทำ (Victim) โดยดำเนินการผ่านการพัฒนาคุณค่าแห่งตน ซึ่งเมื่อกล่าวถึงรูปแบบที่จะเข้ามาสร้างคุณค่าเพื่อรับมือการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ ผ่านการบูรณาการผสมผสานทฤษฎีและเทคนิคทางจิตวิทยาให้คำปรึกษา (Counseling Theory) มาใช้กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และการให้คำปรึกษาในสถานศึกษา ที่ถือว่ามีความเหมาะสมกับลักษณะธรรมชาติของวัยรุ่นที่มีความพร้อมในการคิดพิจารณาตนเอง อีกทั้งมีความพร้อมในการสื่อสารระหว่างบุคคล ในลักษณะบทบาทของการเป็นกัลยาณมิตรคอยปฏิบัติให้การสื่อสารช่วยเหลืออย่างจริงใจ เพื่อให้บุคคลเกิดการรู้จักเข้าใจ รักและเห็นคุณค่าในตนเอง รวมถึงรู้จักเข้าใจบริบทแวดล้อมรอบตัวตามความเป็นจริง จนกระทั่งสามารถวางแผนซึ่งเป็นเสมือนแนวทางปฏิบัติตนในชีวิตของเขาที่ชัดเจนสอดคล้องกับความต้องการ ความจำเป็นในชีวิตของเขา สามารถนำไปปฏิบัติใช้ในสังคมได้จริง ตามบริบทแห่งการพัฒนาการสร้างคุณค่าแห่งตนเพื่อรับมือกับการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ โดยการพัฒนาคุณค่าแห่งตนนั้น ก็จะเห็นได้ว่าจำเป็นต้อง มีทฤษฎีจิตวิทยาให้คำปรึกษา ที่เป็นเสมือนหลักให้ผู้ดำเนินการตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนหรือการให้คำปรึกษาได้ยึดถือเป็นทิศทางดำเนินการ ที่ช่วยในการอธิบายลักษณะของปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น ทั้งลักษณะธรรมชาติของบุคคล พฤติกรรมของบุคคล รวมถึงเป็นเสมือนแผนที่การดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณลักษณะบางอย่างที่เหมาะสมให้กับบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น บทบาทวิชาการจึงนำเสนอความหมายและความสำคัญของการเห็นคุณค่าแห่งตน ความหมายของการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ ทฤษฎีจิตวิทยาเพื่อบูรณาการกับการจัดการเรียนรู้สู่การเสริมสร้างการเห็นคุณค่าแห่งตนเพื่อรับมือการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ เพื่อเป็นข้อมูลความรู้ที่จะนำไปใช้บูรณาการเพื่อการพัฒนาการเรียนวัยรุ่นของตนเองต่อไป

ความหมายและความสำคัญของคุณค่าแห่งตน (Self - Esteem)

สุรางค์ ไคว์ตระกูล [6] ให้ความหมายของคุณค่าแห่งตนว่า เป็นการรับรู้ว่าคุณค่าแห่งตนมีความสามารถที่จะทำสิ่งที่สร้างสรรค์ได้ สามารถทำประโยชน์ได้ในแบบของตนเอง รวมถึงรู้ว่าคุณค่าแห่งตนมีคุณค่า มีเกียรติ มีความมั่นใจ ยังมีคุณค่าเห็นความสำคัญยกย่องตน

สกล วรเจริญศรี [7] ให้ความหมายของคุณค่าแห่งตนว่า เป็นสภาพอารมณ์ ความคิดพิจารณาประเมินตนเอง ที่พิจารณาเกี่ยวกับตนเองในด้านต่าง ๆ ในประเด็นเรื่องความสำคัญของตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเอง ความสามารถของตนเอง ในทางที่เพียงพอให้บุคคลรู้สึกถึงความสมดุล เกิดความสงบในจิตใจ ส่งผลให้ดำรงชีวิตในสังคมอยู่ได้อย่างมีความสุข และมีให้ความเคารพนับถือ

เคนดร้า เซอร์รี่ (Cherry K, 2019) [8] ให้ความหมายของคุณค่าแห่งตนว่า เป็นความคิดความเชื่อของบุคคลที่ประเมินมองถึงลักษณะตัวตนของตนเองตามความเป็นจริง ทั้งความคิดเชื่อ อารมณ์ และพฤติกรรม ว่าตัวของเขาเองนั้นเป็นบุคคลที่มีคุณค่า โดยบุคคลต้องพิจารณาตนเองในมุมมองที่ว่าเราเป็นบุคคลที่มีข้อดีในแบบของตัวเอง

จากความหมายข้าง สามารถสรุปได้ว่า การเห็นคุณค่าแห่งตน เป็นการใช้ความคิดพิจารณาตนเองให้สอดคล้องกับความเป็นจริง ซึ่งส่งผลต่อทั้งความเชื่อ อารมณ์ และพฤติกรรม เพื่อทราบถึงข้อดีของตนเอง ความสามารถของตนที่มีความสร้างสรรค์ เป็นที่

ยอมรับของสังคม ที่จะส่งผลต่อการยอมรับในความสามารถในแบบของตน โดยจะส่งผลต่อการดำเนินชีวิตได้อย่างภาคภูมิใจ มีความสุข สงบสมดุลทางจิตใจ มีคุณค่า สามารถทำงานต่าง ๆ ได้อย่างสร้างสรรค์ มีทิศทางในการดำเนินชีวิตจากฐานของการรู้จักตนเอง ไม่หวั่นไหวไปกับสิ่งเร้าเลวร้ายที่เข้ามากระทบกับตนเอง

ความหมายของการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์

สกล วรเจริญศรี [2] ได้ให้ความหมายของการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ว่า เป็นรูปแบบหนึ่งของการกลั่นแกล้งที่เกิดขึ้น พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม ที่เข้ามาพร้อมกับการใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัลต่าง ๆ ผ่านการใช้อุปกรณ์สื่อสารที่เชื่อมต่อ อินเทอร์เน็ต เครือข่ายทางสังคมออนไลน์ต่าง ในลักษณะทั้งในเชิงการสื่อสารข้อความ การเผยแพร่ข้อมูลที่ประสังครายต่อผู้อื่น เช่น การแชร์ที่มีความรุนแรงชกต่อย ล้วงละเมิดทางเพศ การคุกคาม ฯลฯ

เบญจพร ตันตสุติ [1] ได้ให้ความหมายของการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ว่า รูปแบบการกลั่นแกล้งที่เปลี่ยนแปลงไปตาม ลักษณะที่วิถีชีวิตที่เกิดขึ้นขณะบุคคลใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อสื่อสารกันทางออนไลน์ร่วมกัน เช่น เฟซบุ๊ก (Facebook), ยูทูบ (Youtube) ซึ่งส่งผลให้การกลั่นแกล้งนั้นแพร่กระจายในวงกว้าง ผู้กระทำไม่จำเป็นต้องเปิดเผยตัวตนที่แท้จริง รวมถึงสามารถ เกิดขึ้นได้ทุกที่ทุกเวลา และทุกสถานที่ที่การเข้าถึงของอินเทอร์เน็ต โดยการกลั่นแกล้งทางโลกออนไลน์ที่พบบ่อยมักจะปรากฏมาในรูปแบบ การตั้งฉายาที่เสียชื่อเสียงด้อย การดูถูกเหยียดหยาม การวิพากษ์วิจารณ์ด้วยคำพูดที่หยาบคายไม่ก่อให้เกิดการพัฒนาแต่ ประสงค์กดให้ผู้กระทำจมสู่กองทุกข์ การนินทาว่าร้าย การแชร์ข้อมูลของผู้ถูกกระทำอย่างไม่เหมาะสม ทั้งรูปภาพหรือข้อมูลต่าง ๆ ในแง่มุมที่ทำให้ผู้ถูกกระทำเสื่อมเสีย

เออลิน คัลซิค (Cuncic A, 2020) [9] ได้ให้ความหมายของการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ว่า เป็นเทคโนโลยีดิจิทัลใน รูปแบบออนไลน์ ผ่านการใช้งานอุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น โทรศัพท์มือถือ คอมพิวเตอร์ เพื่อก่อความเดือดร้อนให้กับผู้อื่น เช่น การพิมพ์ ข้อความเหยียดหยาม ลงในช่องทางต่าง ๆ โดยแหล่งสื่อสารทางสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) เช่น เฟซบุ๊ก (Facebook), อินสตาแกรม (Instagram) หรือ ดีกตอก (Tiktok) ถือเป็นช่องทางหลักที่การกลั่นแกล้งเกิดขึ้นอย่างชุกชุม โดยจากการศึกษาการกลั่น แกล้งบนโลกออนไลน์ถือเป็นสาเหตุสำคัญของการปัญหาทางสุขภาพจิต ที่มีการก่อเหตุกันในที่สาธารณะไปทั่วทุกพื้นที่ จากข้อมูลในปี ค.ศ.2007 – 2016 วัยรุ่นอเมริกันกว่าร้อยละ 59 ตกเป็นเหยื่อของการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์

อีกทั้งยังมีการแบ่งรูปแบบการกลั่นแกล้งที่ปรากฏบนโลกออนไลน์ [9] ดังต่อไปนี้

(1) การใช้วาจาธรรมประสังคราย (Flaming) คือ การใช้คำแทนตัวบุคคล กลุ่มคน องค์กร ด้วยความประสังคราย เช่น โดนัลด์ ทรัมป์ (Donald Trump) ทวิตข้อความในแอปพลิเคชันทวิตเตอร์เรียกแทนตัวคู่แข่งทางการเมือง คือ โจ ไบเดน (Joe Biden) ว่า โจซี้เซา (Sleepy Joe Biden) “Outing” การแชร์ข้อมูลส่วนตัว หรือ ข้อมูลที่ก่อให้เกิดความอับอาย ของบุคคลลงใน อินเทอร์เน็ต

(2) การใช้คำพูดไม่สงครึ่เรียกแทนตัวบุคคล (Name Calling) คือ การใช้ภาษาที่หยาบคาย ดูถูก ล้อเลียน เหยียดหยาม กดขี่ หรือการหาสิ่งที่ไม่ดี มาเรียก เปรียบเทียบเป็นชื่อของบุคคลท่านใดท่านหนึ่ง “Trolling” นำเสนอเนื้อหา หรือ ข้อความหยาบคาย ที่ก่อให้เกิดความอับอาย หรือ ปลุกเร้าคนอื่น มาแสดงการโต้ตอบที่ขยายวงความมุ่งร้ายให้กับบุคคลใดบุคคลหนึ่งได้รับความอับอาย

(3) การแพร่กระจายข้อมูลปลอม (Spreading False Rumors) คือ การเผยแพร่ข้อมูลที่เท็จ ข่าวปลอม (Fake news)

(4) การแพร่กระจายข้อมูลที่ละเมิดสิทธิ (Sending Explicit Images or Messages) คือ การส่งต่อ เผยแพร่ภาพและ ข้อความส่วนตัว โดยไม่ได้ขออนุญาตและได้รับอนุญาตจากบุคคลผู้เป็นเจ้าของ

(5) การติดตามสะกดรอยทางออนไลน์ (Cyber Stalking/Harassing/Physical Threats) คือ การติดตามก่อกวน เล่นงานบุคคลหนึ่งซ้ำ ๆ ด้วย พฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความหวาดระแวงและนำไปสู่ความเจ็บป่วยทางร่างกาย

(6) การเผยแพร่ข้อมูลผู้อื่นด้วยประสังคราย (Outing) คือ การแชร์ข้อมูลส่วนตัว หรือ ข้อมูลที่ก่อให้เกิดความอับอาย ของบุคคลลงใน อินเทอร์เน็ต

(7) การแพร่กระจายข้อมูลของบุคคลด้วยจุดประสงค์ทำให้เกิดความเกลียดชัง (Trolling) คือ นำเสนอเนื้อหา หรือ ข้อความหยาบคาย ที่ก่อให้เกิดความอับอาย หรือ ปลุกเร้าคนอื่น มาแสดงการโต้ตอบที่ขยายวงความมุ่งร้ายให้กับบุคคลใดบุคคล หนึ่งได้รับความอับอาย

จากความหมายของการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า รูปแบบหนึ่งของการกลั่นแกล้งที่ปรากฏทั้งในเชิงพฤติกรรม วาจา และสังคม โดยปรากฏในรูปแบบของวิถีชีวิตที่มีการใช้อินเทอร์เน็ตออนไลน์ควบคู่ และสามารถเกิดได้อย่างแพร่หลาย ควบคุมได้ยาก และก่อให้เกิดปัญหากับผู้ถูกกระทำไม่ต่างจากการกลั่นแกล้งในรูปแบบที่ผ่านมานในอดีต

ความสัมพันธ์ระหว่างคุณค่าแห่งตนกับการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์

เพื่อให้เห็นความสัมพันธ์ของการสร้างคุณค่าแห่งตนจะมีผลต่อการรับมือกับการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ของนักเรียนวัยรุ่นได้อย่างไร จึงขอนำเสนอความสัมพันธ์ที่เกิด โดยจะเห็นได้ตั้งแต่เหตุปัจจัยที่เกิดขึ้นเมื่อ ผู้ถูกกระทำจะได้รับผลกระทบซึ่งเกิดขึ้นได้ในหลายแนวทาง ขึ้นอยู่กับลักษณะของผู้ถูกกระทำ สามารถสรุปเป็นประเด็นได้ [9] ดังนี้

- 1) ผู้ถูกกระทำมักเกิดความรู้สึกทุกขใจและเศร้าใจจากการถูกกลั่นแกล้งที่เกิดขึ้นในโลกออนไลน์
- 2) เป็นจุดเริ่มต้นของการเกิดความวิตกกังวล ความกลัว เนื่องจากได้ถูกนำเสนอหรือได้รับข้อมูลในแง่ลบ ที่ไม่ก่อให้เกิดการพัฒนาใด ๆ ต่อตนเอง
- 3) เกิดความรู้สึกไม่ยอมเข้าสังคม เนื่องด้วยรู้สึกคุณค่าของตนเองลดลง หรือ กลัวถูกจับจุดปมด้อย เสมือนเปิดเผยคล้ายกับเหตุการณ์ที่เพิ่งถูกกลั่นแกล้งมา
- 4) ส่งผลทำให้ประสิทธิภาพในการทำงานต่าง ๆ ลดลง
- 5) มีปัญหาเรื่องการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เช่น การผัดผ่อนมากระทำความรุนแรงต่อผู้อื่นตอบ อย่างการด่าทอ เล่นงานอีกฝ่ายกลับ รวมถึงการกลั่นแกล้งใช้ความรุนแรงต่อผู้อื่นไม่ได้มีความเกี่ยวข้องด้วย เนื่องด้วยต้องการสร้างเกราะคุ้มกันให้แก่ตนเอง และบางรายอาจถือเป็นการแสวงหาผลปมเด่นหรือตัวตนของตนเองในทางที่ผิดไม่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์กลับทำผู้อื่นเดือดร้อน
- 6) เป็นบ่อเกิดของปัญหาทางสุขภาพจิตมากมาย เช่น การนอนไม่หลับ ความเครียดทำให้ความสามารถลดลง และที่สำคัญส่งผลสู่การเห็นคุณค่าแห่งตนที่ลดลงอย่างชัดเจน

เมื่อพิจารณาผลกระทบที่เกิดขึ้น พบว่า บุคคลที่มีคุณลักษณะของการเห็นคุณค่าแห่งตนนั้นจะเป็นผู้ที่สามารถยอมรับในตนเองและสามารถเผชิญกับสถานการณ์ปัญหาที่มาจากปัจจัยของบุคคลภายนอกมากระทำกับตนเองเกิดขึ้นได้ดี สามารถจัดการกับอารมณ์ทุกข์ของตนเองที่เกิดขึ้นได้ ครอบงำให้อยู่ในความสงบสุข รวมถึงเป็นผู้ที่มีความเคารพให้กับตนเอง นั้นย่อมหมายรวมว่าเป็นผู้ที่ไม่วินิจฉัยตัวเอง เพียงเพราะการกระทำหรือคำพูดจากผู้อื่น ซึ่งเป็นใครที่โง่ก็รู้ที่ปรากฏบนหน้าจอเครื่องมือสื่อสาร โดยผู้ที่มีมีการเห็นคุณค่าแห่งตนอย่างเหมาะสมนั้น ควรมีพฤติกรรมที่มีลักษณะ [10] ดังต่อไปนี้

- (1) เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ซึ่งประกอบด้วย
 - ความสามารถในการศึกษาหาข้อมูลข้อเท็จจริงเพิ่มเติม เพื่อความเข้าใจปัญหาต่าง ๆ ที่ตนกำลังเผชิญ รวมถึงการมีความสามารถในการศึกษาเพื่อการรู้จักเข้าใจตนเอง อีกทั้งมีทักษะในการคิดที่เหมาะสม สามารถนำข้อมูลข้างต้นไปใช้เพื่อการเผชิญกับการกลั่นแกล้งได้
 - ความสามารถในการรับรู้และการจัดการกับอารมณ์ของตนเองอย่างเหมาะสม
 - ความสามารถในการรับรู้ถึงข้อดีของตนเองหรืออาจเป็นความเก่งของตน ซึ่งสามารถพิจารณาได้ผ่านการพิจารณาประสบการณ์ที่ตนเองเคยประสบความสำเร็จ แต่ในบางบุคคลประสบการณ์ที่กล่าวมาอาจปรากฏไม่ชัดเจน จึงอาจพิจารณาหาสิ่งที่ตนเองชอบหรือมีความต้องการอย่างแท้จริง เพราะ การค้นพบความชอบ ความต้องการของตนก็ถือเป็นก้าวแรกที่จะนำไปสู่ความสำเร็จเพื่อการสร้างคุณค่าแห่งตนได้เช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด อธิปไตย 4 ตามหลักพุทธธรรม ที่กล่าวถึง ฉันทะ คือ ความพึงพอใจในสิ่งที่กระทำ นั้นย่อมเป็นก้าวแรกที่แสดงถึงความพร้อมแห่งการประกอบกิจการงานให้ประสบความสำเร็จ [11]
 - ความสามารถในการเผชิญกับความจริง ไม่หนีปัญหา สามารถปล่อยวางกับเหตุการณ์ร้ายที่เคยเกิดขึ้นเมื่อถูกกลั่นแกล้ง และเข้าใจว่าเป็นวิถีแห่งธรรมชาติ เสมือนการมีแสงก็ย่อมมีเงา แล้วจึงวางแผนหาแนวทางปฏิบัติเพื่อการแก้ไขและลงมือกระทำอย่างมีประสิทธิภาพ

- (2) พฤติกรรมที่ทำนั้นต้องตระหนักกว่าเป็นเรื่องที่ดี ไม่ผิดต่อศีลธรรม มนุษยธรรม กฎระเบียบข้อตกลงของสังคม จารีตประเพณี วิถีประชา หรือแม้กระทั่งผู้ที่เรารัก โดยรวมนั้นหมายรวมถึงการไม่ก่อให้เกิดผู้อื่นเดือดร้อน

(3) พฤติกรรมที่ทำนั้นต้องสร้างสรรค์มีประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น ส่งผลให้ชีวิตของบุคคลนั้นพัฒนาก้าวหน้าไปข้างหน้า ไม่จมปรักอยู่กับอดีตที่เจ็บปวดจากการถูกกระทำ หรือ เลือกกระทำพฤติกรรมที่แม้จะพอใจได้ระยะยาวแต่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อใครทั้งนั้น รวมถึงพฤติกรรมนั้นต้องสอดคล้องกับความต้องการและตอบสนองความจำเป็นในชีวิตของบุคคลที่ถูกกระทำ และที่สำคัญต้องสามารถปฏิบัติได้ในบริบทสังคมจริง

โดยการสร้างคุณค่าแห่งตนที่แท้จริงนั้น ต้องรับรู้ถึงคุณลักษณะทั้งภายนอก ภายใน ความดี ความสามารถ ความเก่ง ที่ตรงตามความจริงและต้องสอดคล้องกับบริบทแห่งการสร้างสรรค์สังคมที่ตนอยู่อาศัย ซึ่งต้องเกิดขึ้นในระยะที่สมดุล พอประมาณ ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจ ไม่ใช่การหลงหรือการให้ความสำคัญกับตัวเองมาก คิดว่าตนเองเหนือชั้นกว่าผู้อื่น หรือ กระทั่งการให้ความสำคัญแต่เพียงรูปลักษณ์ภายนอก ย่อมไม่ได้ก่อให้เกิดการพัฒนาทางความคิดและอารมณ์ที่ยั่งยืน

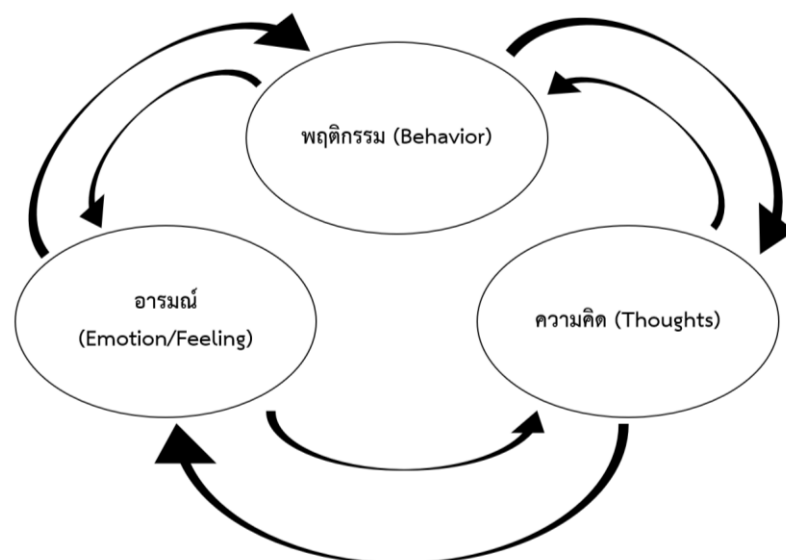
ทฤษฎีจิตวิทยาการให้คำปรึกษากับการสร้างคุณค่าแห่งตนเพื่อรับมือกับการกลั่นแกล้งในโลกออนไลน์

ทฤษฎีจิตวิทยาการให้คำปรึกษาถือเป็นแนวคิด แนวปฏิบัติ ที่ทำให้บุคคลเข้าใจในตนเองและสิ่งแวดล้อมอย่างถ่องแท้ จนกระทั่งนำไปสู่การวางแผนในการพัฒนาตนเอง โดยทฤษฎีจิตวิทยาการให้คำปรึกษานอกจากนำไปใช้ในการให้คำปรึกษาในสถานศึกษาแล้ว ยังสามารถนำไปบูรณาการ ผสมผสาน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน อย่างกิจกรรมแนะแนว กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ หรือกระบวนการกลุ่มต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนวัยรุ่น โดยการดำเนินการภายใต้ทฤษฎีนั้น จะทำให้บุคลากรทางการศึกษาสามารถดำเนินการไปได้อย่างมีประสิทธิภาพที่สอดคล้องกับสถานการณ์ที่จำเป็นกับการพัฒนาตามกรณีนั้น ๆ ซึ่งในการสื่อสารตามทฤษฎีของการให้คำปรึกษานั้น ไม่เพียงแต่ใช้ช่วยเหลือนักเรียนหรือผู้อื่นเท่านั้น แต่สามารถใช้ในแง่ของการถ่ายทอดความรู้และฝึกฝนให้นักเรียนสามารถสื่อสารกับตนเองผ่านการคิดพิจารณาสถานะของตนเอง (Self - Talk) เพื่อการเสริมสร้างคุณค่าแห่งตนได้ด้วยเช่นกัน

ในกรณีของการสร้างคุณค่าแห่งตนเพื่อรับมือกับการกลั่นแกล้งในโลกออนไลน์ นั้นมีเทคนิคจากทฤษฎีการให้คำปรึกษาที่มีความสอดคล้องกับบริบทข้างต้น ซึ่งสามารถนำไปสู่การประยุกต์ปฏิบัติเพื่อรับมือกับการกลั่นแกล้งในโลกออนไลน์ ดังต่อไปนี้

ทฤษฎีจิตวิทยาการให้คำปรึกษาแบบพิจารณา เหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม (Rational Emotional Behavior Therapy : REBT)

เป็นแนวคิดที่มุ่งการพัฒนาให้บุคคลมีการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่ตนเองประสบผ่านการคิดพิจารณาเหตุผลที่เหมาะสม ภายใต้ความเชื่อที่ว่าความคิดความเชื่อ อารมณ์ และพฤติกรรมของมนุษย์นั้น มีความเชื่อมโยงเกี่ยวเนื่องกัน ดังนั้น การพัฒนาความคิดความเชื่อให้มีเหตุผลที่เหมาะสม ย่อมนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงอารมณ์ทางลบที่เกิดขึ้นจากการถูกกลั่นแกล้งให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม และส่งผลสู่การมีความพร้อมที่จะพฤติกรรมตอบสนองปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองได้อย่างเหมาะสมด้วยเช่นกัน

รูปที่ 1 ความสัมพันธ์ของความคิด อารมณ์ และพฤติกรรม

จากรูปที่ 1 จะเห็นได้ว่า ความคิด อารมณ์ พฤติกรรมของคนนั้น เป็นปัจจัยที่มีผลกับการตอบสนองต่อปัญหาที่เข้ามาในชีวิตของคน ซึ่งมีความสัมพันธ์แปรผันเปลี่ยนแปลงตามกัน ขึ้นอยู่กับว่าในสภาวะนั้นของบุคคลใช้ปัจจัยอะไรเป็นตัวนำ ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า เมื่อบุคคลเจอกับปัญหาการกลั่นแกล้ง ถ้าบุคคลมีสติ ตระหนักรู้ระบุปัญหา สาเหตุปัญหา ใช้ความคิดพิจารณาปัญหาหาแนวทางแก้ปัญหาด้วยเหตุผล มากกว่าการใช้อารมณ์เป็นตัวนำแก้ปัญหา ย่อมนำไปสู่การมีความคิดความเชื่อที่สมเหตุสมผล มีอารมณ์ที่ดีขึ้น รวมถึงนำไปสู่การมีพฤติกรรมในการแก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพด้วยเช่นกัน

เมื่อกล่าวถึงแนวคิดและปัจจัยข้างต้น การจะช่วยให้คนเรามีมุมมองต่อคุณค่าแห่งตนเพื่อรับมือกับการกลั่นแกล้งในโลกออนไลน์ ในแง่ที่มุ่งสู่การปรับความคิด ใช้เหตุผล เพื่อการมีความเชื่อที่เหมาะสม ในการรับมือกับอารมณ์ด้านลบที่มาพร้อมกับการถูกกลั่นแกล้ง รวมถึงการจัดการกับความเชื่อที่ไม่เหมาะสมอย่างการเชื่อว่า “เราต้องได้รับการชื่นชมจากคนทุกคน” “ทุกคนต้องรักเรา” “ทุกคนต้องทำดีกับเรา” “ข้อผิดพลาดทำให้เราไร้ค่า” “การที่เราแสดงความคิดเห็น แสดงผลงาน ในสังคมที่เปิดกว้างอย่างโลกออนไลน์แล้วเราไม่ได้รับการยอมรับ คือ เราไร้ค่า ขาดความมั่นใจ ไม่กล้าทำอะไร” “ความสุขของเราขึ้นอยู่กับคนอื่น เขาสามารถตัดสินชีวิตเราได้” “ทุกอย่างต้องได้ดังใจ ความผิดพลาด คือความหายนะ” หรือแม้กระทั่ง “ทุกสิ่งต้องเป็นไปตามที่เราคิด” อาจไม่ใช้ความคิด ความเชื่อที่สมเหตุสมผล ไม่สามารถยืนยันได้ว่าเป็นจริง ข้ำร้ายยังทำให้วัยรุ่นยังจมไปกับความทุกข์ ก่อให้เกิดความวิตกกังวลที่มากเกินไปจนกลายเป็นความหวาดกลัว เป็นความคิดที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ไม่สามารถทำให้ชีวิตของตนเองก้าวหน้าต่อไปได้ ดังนั้นทฤษฎีนี้จึงมุ่งเน้นพิจารณาเหตุการณ์กลั่นแกล้งทางออนไลน์ต่าง ๆ ที่เกิด ไม่ว่าจะเป็นการ “ใช้คำพูดถาก” “การถูกแชร์ข้อมูลไม่เหมาะสม” “การกีดกันการเข้ากลุ่มสังคมออนไลน์” ฯลฯ ด้วยเหตุผลที่เกิดขึ้นอย่างหลากหลาย พยายามพิจารณารอบด้าน มากกว่าการปล่อยตนเองให้ไหลพุงไปตามอารมณ์ทางลบ ประจักษ์ความคิดอารมณ์ทางลบ คล้อยไปตามเหตุการณ์เลวร้ายนั้น กลายเป็นการปรุงแต่งจนเกิดเป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น การแก้ปัญหาที่ไม่ตรงจุด การโต้ตอบด้วยความรุนแรง ฯลฯ อย่างไรก็ตามปัจจัยและยังอาจส่งผลต่อปัญหาทางสุขภาพจิตของบุคคลนั้น

การรับมือกับอารมณ์ ความคิด และพฤติกรรมที่ไม่สมเหตุสมผลของวัยรุ่นผู้ถูกระทำการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ ตามทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม สามารถทำได้ผ่าน เทคนิค “A B C D E” (Ellis's A-B-C-D-E Paradigm) ที่มุ่งเน้นแนวทางการแก้ปัญหาให้ ผู้ถูกระทำการเป็นแนวปฏิบัติในการตระหนักรู้เมื่อเหตุการณ์การกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์เกิดขึ้นกับตนเองแล้วทำให้ตนเองเกิดความรู้สึกทางด้านลบ เช่น เกิดความเศร้า ความเครียด ความอับอาย ความกลัว ฯลฯ วัยรุ่นผู้ถูกระการต้องเริ่มต้นที่การระบุปัญหาของตนเองให้ชัดเจนหรืออาจจะระบุเป็นเหตุการณ์เฉพาะที่ทำให้ตนเองไม่สบายใจ คืออะไร เพื่อเป็นเสมือนการดึงสติของตนเองให้มาอยู่ที่ความคิด ไม่คล้อยไปตามอารมณ์ทางลบซึ่งล้นปรี่เข้ามาเมื่อเจอปัญหา (Automatically Emotion) หรือแม้กระทั่งการปล่อยสติจนกลายเป็นการกระทำที่แสดงพฤติกรรมตอบโต้ในทันทีทันใดที่เรียกว่าเป็นการกระทำชั่ววูบตามโทสะ (Automatically Behavior) ที่มักจะนำมาซึ่งปัญหาต่อยอดไม่สิ้นสุด ผ่านการดำเนินการดึงสติมาที่ความคิด แล้วจึงดำเนินการในแง่ของการพิจารณาความเชื่อที่ตนเองมีความคิดเห็นหรือความเชื่อต่อเหตุการณ์นั้นหรือปัญหานั้นอย่างไร รวมถึงการพิจารณาถึงผลที่ตามมาจากการที่เรามีความคิดเช่นนั้น ซึ่งอาจจะมีความคิดที่ไม่สมเหตุสมผลไม่สร้างสรรค์ (Irrational Believe) เช่น เมื่อวัยรุ่นโพสต์วิดีโอนำเสนอผลงานของตนเองลงในอินเทอร์เน็ตแล้วมีความมาติเตียน นำมาซึ่งความคิดความเชื่อที่ตนเองไม่ได้เรื่อง ผลงานเราไม่ดี ซึ่งความคิดความเชื่อนี้ คือ ความคิดความเชื่อที่ไม่สมเหตุสมผล ไม่สร้างสรรค์ (Irrational Believe) ซึ่งแน่นอนจะส่งผลร้าย คือ ทำให้วัยรุ่นคนนั้นอาจท้อแท้ รู้สึกตนเองด้อยกว่าคนอื่น ฯลฯ และเมื่อพิจารณาถึงประเด็นดังกล่าว ก็จะดำเนินการให้บุคคลพิจารณาปรับความคิดนั้นหรือชวนตนเองมองในมุมมองที่แตกต่างหลากหลายโดยอาศัยเหตุผลและความสร้างสรรค์ประกอบการคิดในการมองเหตุการณ์เลวร้ายที่เกิดขึ้นนั้น แล้วจึงนำไปสู่การพิจารณาผลที่ตามมาอีกครั้ง เช่น คิดเช่นนี้แล้วเรารู้สึกดีขึ้นหรือไม่ หรือ เราเปลี่ยนคิดเช่นนี้แล้วเรามีเป้าหมายจะดำเนินการปรับปรุงหรือแก้ปัญหาอย่างไรต่อไป [12] ซึ่งตามแนวปฏิบัติดังกล่าวบุคลากรทางการศึกษา ครูแนะแนว ครูปรึกษา หรือ นักจิตวิทยาโรงเรียน สามารถนำไปใช้เป็นประเด็นในการสนทนา การให้คำปรึกษาสื่อสารกับนักเรียนวัยรุ่นของตนเอง หรืออาจนำเป็นทิศทางเนื้อหาของการทำกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หรือการให้ผู้เรียนได้ดำเนินการเป็นชิ้นงานหรือการบ้านในการฝึกฝนตนเองผ่านการเขียนลงกระดาษเป็นลักษณะของใบงานหรือแบบฝึกตนเองก็สามารถทำได้ โดยเสนอรายละเอียดจำแนกตามขั้นตอนการพัฒนาของเทคนิคข้างต้น [13] ดังต่อไปนี้

1) “A = Activating Experience or Event” คือ การให้ผู้ถูกกระทำสำรวจตนเอง เมื่อถูกแกล้งแล้วรู้สึกไม่สบายใจ เพื่อตระหนักถึงว่าเหตุการณ์อะไรที่ทำให้ตนเองไม่สบายใจ รวมถึงรายละเอียดของเหตุการณ์การกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ที่เกิดขึ้นกับตนเองซึ่งทำให้มีความทุกข์มีรายละเอียดอย่างไร หรือ ความจำเป็นที่ต้องการพัฒนาดำเนินการ โดยทบทวนถึงรายละเอียดเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เช่น เหตุการณ์ที่กำลังทุกข์อยู่ตอนนี้ คือ เหตุการณ์ที่เราโพสต์ใส่ชุดสวย ๆ ไปเที่ยวทะเล แต่ถูกผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตท่านอื่นส่งข้อความดูถูกเหยียดหยามลักษณะรูปร่างหน้าตาของเรา บน “facebook” ด้วยข้อความว่า “ตัวก็ดำ ลำห้วยกับหมี่ ยังจะกล้าโพสต์รูปนี้ลง facebook อีก” เป็นต้น

2) “B = Irrational Belief (Self-Talk)” คือ การสำรวจความคิดหรือความเชื่อของผู้ถูกแกล้งที่มีต่อเหตุการณ์ในข้อที่ 1 หรือ ข้อ “A” โดยส่วนใหญ่กรณีที่เป็นปัญหาคือเป็นความคิดเชื่อในด้านลบ ที่ไม่สร้างสรรค์ ไม่เสริมให้ชีวิตของบุคคลนั้นก้าวไปข้างหน้าแต่จะทำให้บุคคลวิตกกังวลมากเกินไปหรือจมวนเวียนกับความทุกข์ เป็นความคิดที่อาจจะไม่ได้มาจากการศึกษาข้อเท็จจริงให้รอบถึงปัญหานั้นอย่างรอบคอบ จึงทำให้บุคคลดำเนินไปกับความทุกข์ เช่น ความคิดว่า เขามาว่าเรา เรานั่นมันแยจริง ๆ เราไม่ดี เราไม่สวยเหมือนคนอื่น ใครจะมารักมาชอบเรา อยากเป็นเหมือนคนนั้นจัง เราไม่มีสิทธิ์โพสต์รูปลงพื้นที่ส่วนตัวของเราบนอินเทอร์เน็ต ซึ่งจะนำมาซึ่งผลลัพธ์ (Effect) ที่อาจแสดงออกมาในลักษณะของพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น เกิดเป็นความเชื่อว่า “เรานั้นไม่สวย เราสวยสู้คนอื่นไม่ได้ อยากไปดูดไขมัน ฉีดผิวขาวจังเลย” เป็นต้น

3) “C = Undesirable Emotional Consequences (Inappropriate Feeling)” คือ การสำรวจอารมณ์ความรู้สึกที่สืบเนื่องตามมาหลังจากที่บุคคลมีความคิดความเชื่อในข้อที่ 2 ซึ่งอาจเป็นความคิดด้านลบไม่เหมาะสม ซึ่งจะสืบต่อไปสู่การมีอารมณ์ความรู้สึกที่ขุ่นมัว ไม่มีความสุข เช่น ฉันรู้สึกไม่มีคุณค่า รู้สึกอับอาย รู้สึกเศร้าใจ รู้สึกกังวลว่าจะมีใครเอาภาพไปประจานหรือไม่ เป็นต้น

4) “D = Disputing or Debating your Irrational Belief” คือ การใช้ความคิดพิจารณา วิเคราะห์ ถกเถียง หาข้อมูลพิจารณาให้หลากหลายแง่มุม เพื่ออภิปรายความคิด (B = Irrational Belief) ที่ไม่เหมาะสมของตนเองในข้อข้างต้น เพื่อการปรับความคิดของตนเอง เช่น “เพราะอะไรถึงให้คนกลุ่มเดียวมาตัดสินเรา” “เราก็มียกข้อดีในแบบของเรา” หรือการหาข้อมูลเพิ่มเติมจากการศึกษาพิจารณาตัวอย่างคุณโอปอล์ ปาณิสรา อารยะสกุล ว่าเขาก็ไม่จำเป็นมีผิวขาวหรือตัวผอมบาง แต่ก็สามารถประสบความสำเร็จในชีวิตของตนเอง ทั้งชีวิตการทำงาน ครอบครัว ส่วนตัว การศึกษา ฯลฯ โดยอาจจะนำมาประยุกต์ใช้ทั้งในเรื่องของการดูแลตนเอง การค้นหาข้อดีของตนเอง การตั้งเรียน ตั้งใจทำงานให้ประสบความสำเร็จในแบบของตนเอง เพื่อพิสูจน์ตนเอง เอาชนะคำเย้ยหยันด้วยความสำเร็จในชีวิต

โดยสามารถทำได้ผ่านการพิจารณาลำดับกับการอภิปรายถกเถียงความเชื่อของตนเอง เสมือนการพูดกับตนเอง ผ่านการคิดพิจารณาในแง่มุมต่าง ๆ ที่มีต่อเหตุการณ์เลวร้ายที่เกิดขึ้น โดยอาจพิจารณาจากมุมมองหรือข้อมูลของบุคคลรอบข้าง มาประกอบการพิจารณาด้วยก็ได้เพื่อขจัดอคติที่เกิดจากการคิดด้วยตัวคนเดียว เช่น มุมมองจากเพื่อน ๆ มุมมองจากพ่อแม่ หรือมุมมองจากคุณครู ฯลฯ ควบคู่ไปกับการหาข้อมูล ข้อเท็จจริงเพิ่มเติมเพื่อยืนยันความคิด ความเชื่อของตนเองว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องหรือสิ่งที่ผิด ถือเป็นการฝึกการคิด และการปลดปล่อยอารมณ์ด้านลบของตนเองไปด้วย

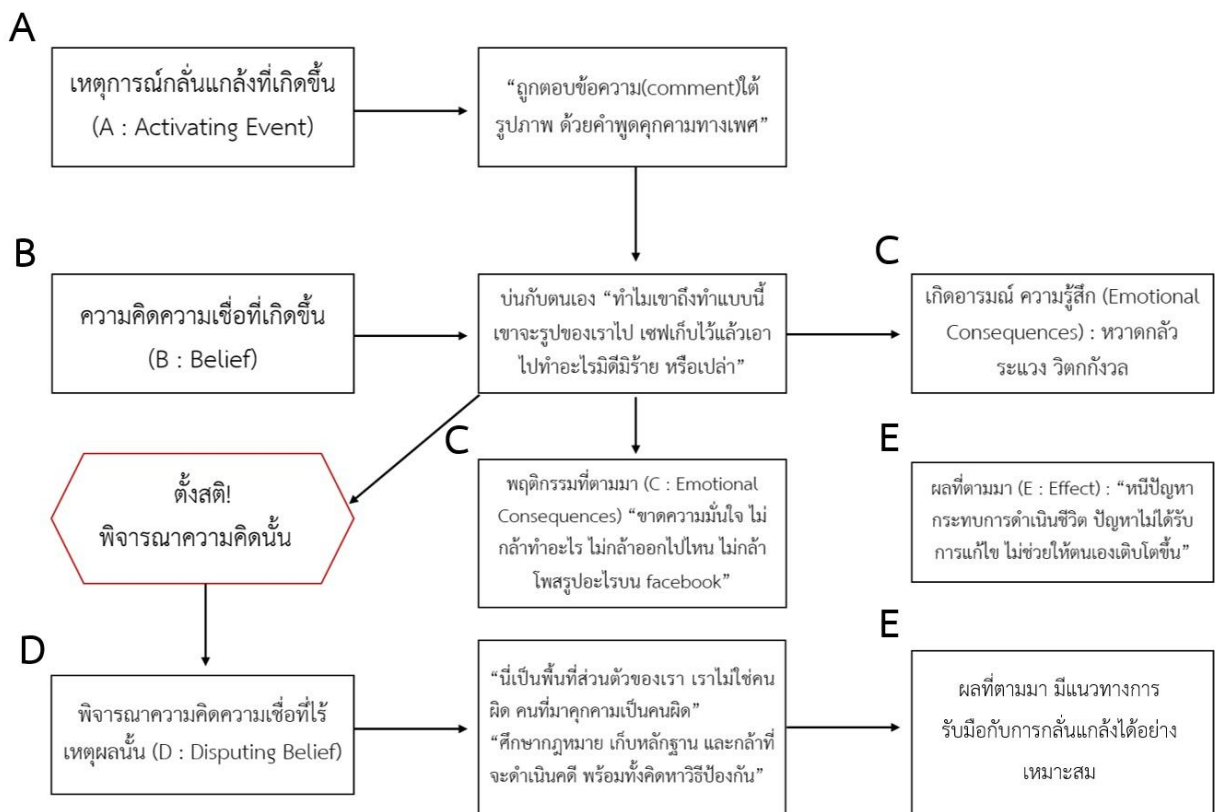
5) “E = Cognitive Effect of Disputing” คือ ผลที่ตามมาในแง่ของความคิดความเชื่อที่เปลี่ยนไป หลังจากการตระหนักถึงความคิดที่ผ่านการพิจารณาพิสูจน์ถึงเหตุผล ตลอดจนเหตุปัจจัยต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากหลากหลายแง่มุมแล้ว หรือเรียกอีกอย่างว่าเป็นความคิดที่มีเหตุผล เช่น การถูกคนเย้ยหยัน เหยียดหยาม ก็ขอให้เปลี่ยนความเจ็บปวดนั้น เป็นพลังที่สร้างแรงขับและแรงจูงใจให้ตนเองพัฒนาตนเองเป็นโอกาสที่พัฒนาตนเอง รวมถึงไม่ได้หมายความว่าชีวิตล้มเหลวหรือไร้คุณค่า เพราะกลุ่มคนนั้นเป็นเพียงแค่นั่นไม่ก็คนของประชากรโลก สีสัน โครงสร้างรูปร่าง อาจปรับเปลี่ยนยาก แต่เราสามารถเลือกที่จะพัฒนาตนเองในสิ่งที่สร้างสรรค์ในบริบทอื่นได้ แล้วยังได้ผลงานที่ดี อีกทั้งยังถือเป็นการพัฒนาความสามารถในการเผชิญปัญหาของตัวเราเองอีกด้วย หรือแม้กระทั่งการคิดในแง่บวกที่ทำให้คุณค่าของตนเองเพิ่มขึ้นอย่างการออกกำลังกายพัฒนากล้ามเนื้อ รูปร่าง และสุขภาพของตนเองให้ดีขึ้น

“E = Emotional Effect” คือ ผลที่ตามมาในแง่ของอารมณ์ที่เหมาะสม หลังจากที่มีความคิดที่เหมาะสม ก่อให้เกิดการพัฒนาในชีวิต เป็นบ่อเกิดแห่งแรงจูงใจ เช่น ฉันรู้สึกเสียใจที่ถูกคนว่าเรื่องรูปร่างสีผิว แต่ฉันรู้สึกอีกเหมือนกันจะพิสูจน์ตนเอง หรือ

แม้กระทั่งความคิดว่ามีคนว่าฉันว่าไม่สวยเพราะผิวดำ แต่ในโลกนี้ก็มีคนชอบคนผิวดำ นางงามก็มีคนผิวดำ ทำให้รู้สึกมีความสุข มีความพอใจกับตนเองมากขึ้น

“E = Behavior Effect” คือ ผลที่ตามมาในแง่ของพฤติกรรมที่เหมาะสม เป็นผลสืบเนื่องจากการมีความคิด และอารมณ์ที่เหมาะสม เช่น ฉันทาจะเปลี่ยนแปลงพันธุกรรมที่ติดตัวมาแต่เกิดไม่ได้ แต่ฉันจะค้นหาจุดเด่นของตัวเอง อาจเริ่มจากทำกิจกรรมที่ฉันชอบ หรือ สิ่งที่ฉันเคยทำแล้วผลลัพธ์ออกมาพอใจ เช่น ฉันเคยเป็นนักกีฬาว่ายน้ำและเคยได้รับรางวัลด้วย หรือ ฉันสามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้ดี เคยสอบวัดระดับแล้วได้คะแนนอยู่ในเกณฑ์ดีมาก ฯลฯ หรือแม้กระทั่งสามารถดำเนินการสืบค้นได้จากบุคคลอื่นที่ทำการสะท้อนว่ากิจกรรมที่ฉันทำเป็นสิ่งที่ได้ประโยชน์ แล้วจึงทำการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในประเด็นนั้น หรือฝึกพัฒนาทักษะให้มีสมรรถนะที่ชำนาญ จนเกิดเป็นความภูมิใจ รับรู้ถึงคุณค่าแห่งตน สามารถรับมือกับปัญหาต่าง ๆ ที่มากระทบกับตนเองได้อย่างยั่งยืน

โดยเทคนิคข้างต้นสามารถอธิบายขยายความ ให้รายละเอียดเพิ่มเติมควบคู่กับกรณีตัวอย่างการสร้างคุณค่าแห่งตนเพื่อรับมือกับการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ ด้วยรูปแบบโมเดลยกตัวอย่างการรับมือการกลั่นแกล้งในโลกออนไลน์ ที่ขยายความออกมา ดังต่อไปนี้

รูปที่ 2 รูปแบบโมเดลยกตัวอย่างการรับมือการกลั่นแกล้งในโลกออนไลน์

จากรูปข้างต้น แสดงถึงการสร้างคุณค่าในตนเองในลักษณะที่เมื่อจำเป็นต้องเผชิญเหตุการณ์การกลั่นแกล้งเกิดขึ้น บุคคลสามารถพัฒนาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรมของตนเองเพื่อให้ตนเห็นคุณค่าแห่งตน พร้อมกับการรับเหตุการณ์รุนแรงที่จะเกิดขึ้น โดยบุคคลอาจต้องฝึกฝนรูปแบบการคิดแบบนี้ เพื่อให้ตนเองเกิดการเติบโตทางความคิดแห่งตน โดยอาจเริ่มจากการพิจารณาเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นว่าแก่นของปัญหาเกิดขึ้นแล้วนำมาซึ่งอารมณ์ในแง่ลบที่ตรงไหนและมันคือเหตุการณ์ตรงส่วนไหนของการกลั่นแกล้ง นำไปสู่การสำรวจความคิดความเชื่อที่เกิดขึ้น นำไปสู่การสำรวจอารมณ์ที่เกิดขึ้นตามมา ซึ่งเป็นบ่อเกิดแห่งการรับมือกับการกลั่นแกล้ง จำเป็นต้องรับรู้อารมณ์ของตนเอง ตระหนักถึงอารมณ์ที่เกิดขึ้นและสามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ แล้วจึงนำไปสู่ขั้นที่เป็นกุญแจสำคัญของการสร้างคุณค่าแห่งตน อย่างการพิจารณาความคิดที่ตามมาจากการถูกกลั่นแกล้ง นำไปสู่การเปลี่ยนความคิดความเชื่อไปสู่มุมมองที่แตกต่าง มุมมองที่มองว่าการที่ถูกกลั่นแกล้งก็เป็นเพียงมุมมองเพียงแง่เดียวแห่งชาติ ซึ่งยังมีอีกหลายร้อยเหลี่ยมมุม ไปสู่มุมมองที่มองถึงคุณค่าความภูมิใจที่มีอยู่ชีวิตของตน นำไปสู่ผลลัพธ์ที่เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรมที่สามารถรับมือกับการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์

ทฤษฎีจิตวิทยาการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง (Reality Therapy)

ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง สามารถนำมาผสมผสานกับการคิดพิจารณาความต้องการในการแก้ปัญหาหรือการพัฒนาตนเองเพื่อเผชิญการกลั่นแกล้งในโลกออนไลน์ของวัยรุ่นได้อย่างตรงประเด็นมีทิศทางที่เหมาะสมมากขึ้น ซึ่งจะทำให้เกิดผลที่ตามมาแล้วสอดคล้องกับความต้องการและวิถีชีวิตของวัยรุ่นแต่ละคน ตลอดจนสามารถนำไปบูรณาการผสมผสานกับทฤษฎีจิตวิทยาการให้คำปรึกษาแบบพิจารณา เหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม ในช่วงการดำเนินการพิจารณาผลที่ตามมาในแง่พฤติกรรม โดยการกำหนดแนวทางพฤติกรรมที่เป็นรูปธรรมผ่านการวางแผนปฏิบัติการ เพื่อให้มีแนวทางชัดเจนในการดำรงชีวิตที่เปี่ยมด้วยคุณค่าแห่งตนเพื่อรับมือกับการกลั่นแกล้งในโลกออนไลน์ ผ่านระบบการทำงานของทฤษฎีอย่างเทคนิค “WDEP System” โดยประกอบด้วย [14]

- 1) “W = Wants, Need ความต้องการ”
- 2) “D = Direction, Doing การพิจารณาวิถีชีวิตของตนเอง”
- 3) “E = Self – Evaluation การประเมินความสอดคล้องระหว่างความต้องการของตนเองกับวิถีชีวิตของตนเอง”
- 4) “P = Planning การวางแผนปฏิบัติการหรือการกำหนดแนวทางการดำเนินการแก้ปัญหา”

จากรายละเอียดข้างต้น สามารถอธิบายขยายความถึงรายละเอียดจำแนกในแต่ละขั้นตอนขององค์ประกอบ ได้ดังต่อไปนี้

1) “W = Wants, Need ความต้องการ” บุคลากรทางการศึกษาต้องมีการกระตุ้นสนับสนุนให้วัยรุ่น เริ่มต้นด้วยการสำรวจความต้องการ (Wants) ของตนเองเพื่อสำรวจและเผชิญกับความจริงว่า ณ ปัจจุบันที่เราไม่สบายใจ เราคับข้องใจ เกิดมาจากประเด็นอะไรที่เราต้องเผชิญการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ ซึ่งความต้องการนั้นต้องใช้เวลาในการสำรวจให้ตรงใจบุคคลนั้นจริง ๆ ต้องเป็นสิ่งที่สามารถดำเนินการได้ตามความเป็นจริง ต้องเป็นสิ่งที่สร้างสรรค์ ไม่ก่อความรุนแรงต่อผู้อื่นกลับ สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมและศักยภาพของวัยรุ่นคนนั้นสามารถกระทำได้

ซึ่งปัญหาหนึ่งของบุคคลที่ประสบปัญหา คือ ยังไม่ทราบว่าความต้องการของตนเองคืออะไร แนวคิดนี้ก็ได้ให้แนวทางจำแนกองค์ประกอบความต้องการ ทั้งสิ้น 5 องค์ประกอบทั้งสิ้น (Five basic needs) ประกอบด้วย คือ 1) ความต้องการมีชีวิตรอด (Survival) 2) ความต้องการความรักและความเป็นเจ้าของ (Love and belonging) 3) ความต้องการพลังและการจัดการสิ่งต่าง ๆ ให้ประสบความสำเร็จ (Power or Inner control) 4) ความต้องการเป็นอิสระ (Freedom) 5) ความต้องการความสุข สนุกสนาน (Fun) เช่น เมื่อเกิดเหตุการณ์ถูกกลั่นแกล้งอย่าง เหตุการณ์ที่วัยรุ่นทำคลิปวิดีโอลง “youtube” แล้วมีข้อมูลบางส่วนคลาดเคลื่อน จึงถูกบุคคลกลุ่มหนึ่งรุมด่าผ่านทางช่องพิมพ์ข้อความ “โง่” สามารถเป็นโจทย์ให้บุคคลนำมาวิเคราะห์ได้ว่า จากเหตุที่เกิดขึ้นตนเองต้องการอะไรกันแน่ ซึ่งอาจจะเป็น ความต้องการพลังและการจัดการสิ่งต่าง ๆ ให้ประสบความสำเร็จ (Power or Inner control) ที่ตนเองอยากเป็นยูทูบเบอร์ที่มีชื่อเสียงประสบความสำเร็จ

การสำรวจความสามารถของบุคคล สามารถกระทำได้จากการถามคำถามเพื่อการสำรวจตนเอง หรือ ถามผู้ที่เราให้ความช่วยเหลือเขาด้วยการใช้ทักษะ/เทคนิคการตั้งคำถาม ในลักษณะของแนวคำถามที่ปรากฏดังตัวอย่างต่อไปนี้

- “ถ้าหนูได้กลายเป็นคนที่หนูอยากจะเป็น หนูคิดว่าคนนั้นจะมีลักษณะอย่างไร?”
- “หนูจะทำงานผลิตคลิปวิดีโอสนุกขึ้นไหม ถ้าความต้องการของหนูกับผู้ชมสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน?”
- “อะไรที่เป็นอุปสรรคที่ขัดขวาง ทำให้หนูจัดการกับอารมณ์ที่ขุ่นมัวไม่ได้?”

2) “D = Direction, Doing การพิจารณาวิถีชีวิตของตนเอง” เป็นลักษณะกระบวนการที่ให้ผู้ฝึกสำรวจวิถีชีวิตของตนเอง เพื่อให้เขาสามารถหาคำตอบที่ตรงกับความเป็นจริง ดังนั้นการสำรวจในประเด็นนี้ จึงสามารถทำได้โดยผ่านการสื่อสารด้วยทักษะการถามเพื่อกระตุ้นให้วัยรุ่นได้คิด หรืออาจจะฝึกให้วัยรุ่นได้มีทักษะในการถามตนเอง ผ่านแนวคำถาม ตามตัวอย่างต่อไปนี้

- “หลังจากเกิดเหตุการณ์ขึ้น หนูทำอะไรบ้าง?”
- “ช่วงนี้หนูทำอะไรบ้าง?”
- “หลังการเกิดเหตุการณ์ที่มีคนมาด่าหนูว่าโง่ หนูทำอะไรที่แตกต่างไปจากเดิมบ้าง?”

ซึ่งการดำเนินการดังกล่าว เป็นการกระทำเพื่อดูวิถีชีวิตในช่วงที่ผ่านมาให้ทราบการปฏิบัติตัวของตนเองว่า ณ ปัจจุบันในภาพรวมได้มีการทำอะไรบ้าง เพื่อตระหนักถึงพฤติกรรมของตนเอง โดยหลายครั้งพฤติกรรมที่เราทำหลังจากการถูกกลั่นแกล้งอาจเป็นผลกระทบมาจากการถูกกลั่นแกล้งทำให้เรามีพฤติกรรมเช่นนั้นได้เช่นกัน ดังนั้น บุคลากรทางการศึกษาอาจดำเนินการสำรวจแยกออกเป็นกิจกรรมต่าง ๆ ที่วัยรุ่นได้กระทำ เช่น บุคคลอาจจะบอกว่า ช่วงนี้ผมก็ตั้งใจทำคลิปวิดีโอลง “youtube” ทุกวันไม่ได้สนใจใคร ฯลฯ

3) “E = Self – Evaluation การประเมินความสอดคล้องระหว่างความต้องการของตนเองกับวิถีชีวิตของตนเอง” ถือเป็นกุญแจสำคัญของการพิจารณาตนเองรับมือกับการกลั่นแกล้งด้วยแนวคิดนี้ โดยการดำเนินการมุ่งเน้นให้บุคคลประเมินพฤติกรรมที่แสดงออกตามที่ได้สำรวจวิถีชีวิตของตนเองไป แล้วจึงนำไปสู่การใช้ทักษะการคิด พิจารณาประเมินความสอดคล้องระหว่างความต้องการ (Wants) ของตนเอง กับวิถีชีวิตของตน (Direction) ที่กระทำอยู่ทุกวัน มีความสอดคล้องกันหรือไม่อย่างไร โดยการประเมินจะเกี่ยวข้องกับการกระตุ้นให้ผู้รับคำปรึกษาประเมินถึงวิถีชีวิตของตนเอง สอดรับกับความต้องการหรือไม่ อย่างไร ซึ่งการพิจารณานั้น ให้มุ่งเน้นเฉพาะพฤติกรรมที่ตรงตามความต้องการของตน โดยการพิจารณาวิถีชีวิตของตน ควรพิจารณาให้ครอบคลุมทุกส่วนในภาพรวม ให้เห็นทุกแง่มุมของตนเอง ทั้งข้อดี ข้อจำกัด เพื่อให้ทราบจุดแข็งของตนเองที่อาจนำไปสู่การส่งเสริมให้บรรลุความต้องการของตนเองได้ โดยสามารถกระตุ้นการใช้ความคิดพิจารณาได้ด้วยการใช้แนวคำถามตามตัวอย่างต่อไปนี้

“สิ่งที่หนูทำในขณะนี้ทำให้คุณใกล้เคียงกับเป้าหมายที่หนูอยากจะเป็นหรือยัง?”

“สิ่งที่หนูทำมันช่วยให้ชีวิตหนูดีขึ้นหรือมันทำให้ชีวิตหนูแย่ลง?”

“สิ่งที่หนูทำสำหรับหนูแล้วมันมีประโยชน์ มันทำให้หนูสบายใจ หรือ มันช่วยแก้ปัญหาให้หนูจริงไหม?”

“สิ่งที่หนูทำ มันช่วยให้หนูได้สมหวังตามที่หนูต้องการมั๊ย?”

ยกตัวอย่างกับกรณีปัญหาโดยให้บุคคลพิจารณาว่า ความต้องการของบุคคล คือ อยากเป็นยูทูบเบอร์ที่มีชื่อเสียงประสบความสำเร็จ แม้จะถูกกลุ่มคนกลั่นแกล้งด้วยเหยียดหยามว่า “โง่” แล้วเมื่อสำรวจวิถีชีวิตก็พบว่าตนเอง ไม่ได้สนใจและทำต่อไปเรื่อย ๆ เมื่อทำการประเมินและพิจารณาแล้วอาจจะต้องดูว่า การไม่ได้สนใจและทำต่อไปเรื่อย ๆ โดยไม่ฟังเสียงใคร อาจจะไม่ทำให้การเป็นยูทูบเบอร์ที่มีชื่อเสียงประสบความสำเร็จได้ตามต้องการ รวมถึงอาจจะทำให้ปัญหาที่เคยถูกกลั่นแกล้งยังอาจวนเวียนกลับมาได้อีกครั้ง

4) “P = Planning การวางแผนปฏิบัติการหรือการกำหนดแนวทางการดำเนินการแก้ปัญหา” การที่บุคคลต้องระบุแนวทางเฉพาะที่สามารถเติมเต็มและบรรลุความต้องการของตนเอง หลังจากการใช้ความคิดพิจารณาประเมินบริบทต่าง ๆ แล้ว โดยต้องทำการค้นหาแนวปฏิบัติที่สามารถกระทำได้จริง และมีประสิทธิภาพตรงตามความต้องการที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต สิ่งแวดล้อมรอบตัวของบุคคล เช่น เมื่อพิจารณาแล้วพบว่า การที่อยากเป็นยูทูบเบอร์ที่มีชื่อเสียงประสบความสำเร็จนั้นไม่สามารถหลีกเลี่ยงการฟังข้อติชมของผู้ชมได้ แต่สิ่งที่ประเมินแล้วพบว่าทำถูกแล้ว คือ การที่ไม่สนใจคำพูดที่ไม่ก่อให้เกิดการพัฒนาก้าวหน้าอย่างคำตำหนิที่แค่ต้องการเยาะเย้ยถากถางเท่านั้น แต่สิ่งที่ควรนำมาปรับปรุงเป็นแนวทาง คือ การหาถึงสาเหตุว่าอะไรเป็นจุดอ่อน ข้อจำกัด ที่ทำให้กลุ่มคนกลุ่มนี้ตำหนิเราว่า โง่ ซึ่งอาจจะเป็นการหาข้อมูลข้อเท็จจริงมาทวนวิดีโอที่ผิดพลาด จึงอาจต้องปรับปรุงให้เหมาะสมด้วยการวางแผนหาแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือมากขึ้น และหาจากแหล่งที่หลากหลายมากขึ้น เป็นต้น

ซึ่งสามารถกระตุ้นตนเองได้ด้วยคำถามสำคัญว่า “อะไรคือแผนของคุณ (What is your plan?)” ในการกำหนดแนวทางควรออกแบบเป็นแผนปฏิบัติที่ชัดเจน จนกระทั่งนำไปสู่การที่บุคคลนำแผนปฏิบัติการไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันของเขาได้

สรุป

การสร้างเห็นคุณค่าแห่งตนถือเป็นการพัฒนาคุณลักษณะสำคัญที่จะให้วัยรุ่นในสถานศึกษาสามารถรับมือกับการถูกกลั่นแกล้งในโลกออนไลน์ ซึ่งถือเป็นปัญหาที่แพร่กระจายตามยุคสมัยแห่งดิจิทัล เมื่อกล่าวถึงการเห็นคุณค่าแห่งตน วัยรุ่นสามารถพัฒนาตนเองได้ผ่านการใช้ความคิดพิจารณาตนเองซึ่งต้องอยู่บนฐานของคุณค่าที่สอดคล้องกับความเป็นจริง โดยผ่านการตระหนักถึงความคิด ความเชื่อ อารมณ์ และพฤติกรรมของตน เพื่อทราบถึงข้อดีของตนเอง ความสามารถของตนที่มีความสร้างสรรค์ เป็นที่ยอมรับของสังคมที่จะส่งผลต่อการยอมรับในความสามารถในแบบของตน โดยจะส่งผลต่อการดำเนินชีวิตได้อย่างภาคภูมิใจ มีความสุขสงบสมดังลางจิตใจ

มีคุณค่า สามารถทำงานต่าง ๆ ได้อย่างสร้างสรรค์ มีทิศทางในการดำเนินชีวิตจากฐานของการรู้จักตนเอง ไม่หวั่นไหวไปกับสิ่งเร้าเลวร้ายที่เข้ามากระทบกับตนเองจากการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ อีกทั้งเมื่อพิจารณาถึงคุณค่าแห่งตนที่แท้จริงนั้น วัยรุ่นยังต้องรับรู้ถึงคุณลักษณะทั้งภายนอก ภายใน ความดี ความสามารถ ความเก่ง ที่ตรงตามความจริงและต้องสอดคล้องกับบริบทแห่งการสร้างสร้างสรรค์สังคมที่ตนอยู่อาศัย ซึ่งต้องเกิดขึ้นในระยะที่สมดุล พอประมาณ ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจ ไม่ใช่การหลงหรือการให้ความสำคัญกับตัวเองมาก คิดว่าตนเองเหนือชั้นกว่าผู้อื่น หรือ กระทั่งการให้ความสำคัญแต่เพียงรูปลักษณ์ภายนอก ย่อมไม่ได้ก่อให้เกิดการพัฒนาทางความคิดและอารมณ์ที่ยั่งยืน อีกทั้งการดำเนินการพัฒนาหรือตระหนักในคุณค่าของตนเองเพื่อรับมือหรือแก้ปัญหาการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ที่ตรงตามความจริง ยังสามารถกระทำได้จากการที่บุคคลต้องรับรู้ถึงความต้องการของตนเองว่าอยากให้ปัญหาคลี่คลายไปทิศทางที่สร้างสรรค์ในลักษณะใด ตลอดจนต้องพิจารณาความสอดคล้องของวิถีชีวิตของตนเองกับความต้องการของตนเองด้วยว่ามีความสอดคล้องหรือไม่อย่างไร ซึ่งจะเห็นได้ว่าวิธีการดังกล่าวจะนำไปสู่การวางแผนหรือกำหนดแนวทางการปฏิบัติตนเพื่อรับมือและแก้ปัญหาการกลั่นแกล้งได้ตรงตามความจริง เหมาะสม และสามารถทำได้จริงมีประสิทธิภาพ โดยรูปแบบการพัฒนาในการสร้างคุณค่าแห่งตนเพื่อรับมือกับการกลั่นแกล้งในโลกออนไลน์นั้น มีเทคนิคจากทฤษฎีจิตวิทยาการให้คำปรึกษาที่มีความสอดคล้องกับบริบทข้างต้นที่สามารถนำไปสู่การประยุกต์ปฏิบัติเป็นทิศทาง สำหรับการดำเนินการให้คำปรึกษาในสถานศึกษา การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมกลุ่ม ฯลฯ เพื่อรับมือกับการกลั่นแกล้งในโลกออนไลน์ผ่าน ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบพิจารณา เหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม (Rational Emotional Behavior Therapy : REBT) และ ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง (Reality Therapy) ซึ่งถือเป็นแนวคิด แนวคิดปฏิบัติ ที่ทำให้การสื่อสารเพื่อการเข้าใจในตนเองและสิ่งแวดล้อมอย่างถ่องแท้ จนกระทั่งนำไปสู่การวางแผนในการพัฒนาตนเอง สามารถดำเนินไปได้ได้อย่างมีทิศทางที่สอดคล้องกับสถานการณ์ที่จำเป็นกับการพัฒนาตามกรณีนั้น ๆ ซึ่งในการสื่อสารตามทฤษฎีของการให้คำปรึกษานั้น ไม่เพียงแต่ใช้ช่วยเหลือผู้อื่นหรือเป็นการรอความช่วยเหลือจากการเป็นผู้รับคำปรึกษาเพียงเท่านั้น แต่สามารถใช้ในแง่ของการพัฒนาทักษะให้กับวัยรุ่นในการสื่อสารเพื่อตระหนักในตนเอง (self - talk) เพื่อการเสริมสร้างคุณค่าแห่งตนสู่การรับมือการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ได้อย่างยั่งยืนด้วยเช่นกัน

เอกสารอ้างอิง

- [1] เบญจพร ตันตสุติ. เมื่อลูกถูกกลั่น. กรุงเทพฯ: พรวน โพเอก; 2562.
- [2] สกล วรเจริญศรี. การข่มเหงรังแก. กรุงเทพฯ: สารานุกรมศึกษาศาสตร์; 2559.
- [3] Corey G. Theory and Practice of Counseling and Psychotherapy. Boston: Cengage; 2017.
- [4] สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. วัยรุ่นกับความรุนแรง. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิชาการสำนักงานกองทุนสนับสนุน การสร้างเสริมสุขภาพ; 2553.
- [5] Psikologi F and Malang UM. Group Reality Therapy to Increase Self-Esteem in Adolescents. [Internet]. 2017 [cited 10 April 2022]. Available from https://www.researchgate.net/publication/323179462_Group_Reality_Therapy_to_Increase_Self-Esteem_in_Adolescents
- [6] Brito CC and Oliveira MT. Bullying and self-esteem in adolescents from public schools. [Internet]. 2013. [cited 5 April 2022]. Available from <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0021755713001599>
- [7] สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์. แนวทางการดูแลช่วยเหลือวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมความรุนแรง. กรุงเทพฯ: บริษัท ดิโนดูมีเดียพลัส จำกัด; 2556.
- [8] สุรางค์ ไคว้ตระกูล. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2559.
- [9] สกล วรเจริญศรี. การแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณค่าแห่งตน จากแนวคิด ทฤษฎีสู่การปฏิบัติเพื่อการพัฒนาผู้เรียน. กรุงเทพฯ: แดเน็กซ์อินเตอร์คอร์ปอเรชั่น. 2558.
- [10] Cherry K. Signs of Healthy and Low Self-Esteem. [Internet]. 2019 [cited 30 December 2021]. Available from <https://www.verywellmind.com/what-is-self-esteem-2795868/>
- [11] Cuncic A. The Psychology of Cyberbullying. [Internet]. 2020 [cited 30 December 2021]. Available from <https://www.verywellmind.com/the-psychology-of-cyberbullying-5086615/>
- [12] อภิชา แดงจำรูญ. ทักษะชีวิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2563.

- [13] ป.อ.ปยุตโต. อิทธิบาท 4: ทางแห่งความสำเร็จ. [อินเทอร์เน็ต]. 2525 [เข้าถึงเมื่อ 5 เมษายน 2565] เข้าถึงได้จาก.
<https://shorturl.asia/9m8dT>
- [14] Thomson RA. Counseling Techniques. New York: Routledge; 2016.
- [15] วิชัย ทรัพย์มี. ทฤษฎีให้บริการปรึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2554.
- [16] Corey G. Theory and Practice of Counseling and Psychotherapy. Boston: Cengage; 2017.

คำแนะนำ

การส่งบทความต้นฉบับเพื่อการตีพิมพ์ ของวารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี เป็นวารสารด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ที่บทความ จะได้รับการ
เผยแพร่ต้องได้รับการประเมินคุณภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิ (peer review) ในสาขาวิชานั้นๆ อย่างน้อย 3 ท่านต่อ 1
บทความในรูปแบบผู้พิจารณาไม่ทราบชื่อผู้แต่ง และ ผู้แต่งไม่ทราบชื่อผู้พิจารณา (Double-blind peer review)
โดยบทความวิจัยที่ได้รับการพิจารณาตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ถือเป็น
กรรมสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ห้ามนำข้อความทั้งหมดหรือบางส่วนไปพิมพ์ซ้ำ เว้นแต่จะได้รับอนุญาต
จากมหาวิทยาลัยเป็นลายลักษณ์อักษร หรือมีการอ้างอิงอย่างเหมาะสม โดยเนื้อหาต้นฉบับที่ปรากฏในวารสารฯ
เป็นความรับผิดชอบของผู้นิพนธ์บทความหรือนักวิจัยผู้เขียนบทความ ทั้งนี้ไม่รวมความผิดพลาดอันเกิดจากเทคนิค
การพิมพ์กองบรรณาธิการฯ

วัตถุประสงค์และขอบเขตของวารสาร

วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีเป็นวารสารกลุ่ม **สหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**
เปิดรับบทความวิชาการ (review article) และบทความวิจัย (research article) ของทั้งผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการ
อาจารย์ นักศึกษา ตลอดจนผู้ที่มีประสบการณ์หรือมุมมองทางด้านงานวิชาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
แบบบูรณาการที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาองค์ความรู้ พัฒนาสังคมและประเทศชาติอย่างกว้างขวาง โดยบทความ
ดังกล่าวต้องนำเสนอองค์ความรู้หรือแนวคิดใหม่ที่ได้มาจากการศึกษาค้นคว้า การวิจัยที่ลุ่มลึก และไม่เคยถูกนำไป
ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารหรือสิ่งพิมพ์อื่นในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งมาก่อน

กำหนดพิมพ์เผยแพร่

วารสารมีกำหนดพิมพ์เผยแพร่ปีละ 3 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม – เมษายน

ฉบับที่ 2 เดือนพฤษภาคม – สิงหาคม

ฉบับที่ 3 เดือนกันยายน – ธันวาคม

ข้อกำหนดของบทความต้นฉบับ

ต้นฉบับต้องพิมพ์ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟต์เวิร์ด (Microsoft Word) เวอร์ชัน 2010 ขึ้นไป หน้ากระดาษ A4 ความ
ยาวไม่เกิน 8-10 หน้ากระดาษ รวมตาราง รูปภาพ และเอกสารอ้างอิง ด้านบนและด้านในเว้นห่างจากขอบกระดาษ

2.7 เซนติเมตร ด้านล่างและด้านนอกเว้นห่างจากขอบกระดาษ 1.5 เซนติเมตร มีเลขหน้ากำกับทุกหน้า ที่ด้านบนขวาของเอกสาร บทความต้องมีลักษณะดังนี้

- **ชื่อเรื่องภาษาไทย** พิมพ์ด้วยตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนาขนาด 20 pt จัดกลางหน้า
- **ชื่อเรื่องภาษาอังกฤษ** พิมพ์ด้วยตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 20 pt จัดกลางหน้า
- **ชื่อผู้เขียนภาษาไทย** พิมพ์ด้วย TH SarabunPSK ตัวปกติ ขนาด 16 pt จัดกลางหน้า เว้นห่างจากชื่อเรื่องภาษาอังกฤษ 1 บรรทัด
- **ชื่อผู้เขียนภาษาอังกฤษ** พิมพ์ด้วย TH SarabunPSK ตัวปกติ ขนาด 16 pt จัดกลางหน้า เว้นห่างจากผู้เขียนภาษาไทย 1 บรรทัด
- **หน่วยงาน สถานที่ทำงาน หรืออีเมลของผู้เขียน** พิมพ์ด้วย TH SarabunPSK ตัวปกติ ขนาด 16 pt จัดกลางหน้า
- **บทคัดย่อ** พิมพ์ด้วย TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาด 16 pt เนื้อหาในบทคัดย่อ พิมพ์ด้วย TH SarabunPSK ตัวปกติ ขนาด 14 pt ความยาวไม่เกิน 300 คำ ซึ่งควรประกอบด้วยรายละเอียดโดยสรุปของวัตถุประสงค์การวิจัย ระเบียบวิธีการวิจัยและผลของการวิจัยเป็นต้น
- **คำสำคัญ** 3-5 คำ พิมพ์ด้วย TH SarabunPSK ตัวปกติ ขนาด 14 pt ไม่ต้องคั่นด้วยเครื่องหมาย comma โดยเว้นห่างจากบทคัดย่อ 1 บรรทัด
- **Abstract** พิมพ์ด้วย TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาด 16 pt เนื้อหาใน Abstract พิมพ์ด้วย TH SarabunPSK ตัวปกติ ขนาด 14 pt ที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับบทคัดย่อและการเขียนถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ด้านภาษา
- **Keywords** มี 3-5 คำ พิมพ์ด้วย TH SarabunPSK ตัวปกติ ขนาด 14 pt เว้นห่างจาก abstract 1 บรรทัด
- **บทความภาษาไทยและภาษาอังกฤษ** ให้เรียงลำดับเหมือนกันดังนี้ คือ ชื่อเรื่อง, ชื่อผู้เขียน, หน่วยงาน, บทคัดย่อ, คำสำคัญ, Abstract และ Keywords จากนั้นจึงตามด้วยเนื้อเรื่อง
- **เนื้อเรื่องภาษาไทย หรือ เนื้อเรื่องภาษาอังกฤษ** พิมพ์ด้วย TH SarabunPSK ตัวปกติ ขนาด 14 pt จัดกระจายแบบไทย และจัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์ ควรประกอบด้วย บทนำ (Introduction) วัตถุประสงค์ (Objectives) ระเบียบวิธีวิจัย (Methodology) ผลการวิจัย (Results) หรือ ผลและวิจารณ์ผลหรืออภิปรายผล (Result & Discussion) สรุปผลการวิจัย (Conclusion) และ ข้อเสนอแนะ (Suggestion)
- **ตารางและภาพประกอบ**

ตาราง

ให้ระบุชื่อตารางที่กระชับและสื่อถึงเนื้อหาในตารางโดยพิมพ์เหนือตาราง (ชิดซ้าย) และเรียงลำดับตารางด้วยตัวเลขอารบิกจากน้อยไปมากตามลำดับ (ตารางที่ 1 ตารางที่ 2, Table 1, Table 2) ซึ่งในตารางอาจใช้ตัวย่อได้ แต่ต้องอธิบายเพิ่มเติมใต้ตารางแบบเชิงอรรถ (footnote) ให้ชัดเจน หากจำเป็นต้องระบุที่มาของตารางให้ระบุในรูปแบบของการอ้างอิงแทรกในเนื้อหา (ดูหลักการเขียนอ้างอิงแทรกในเนื้อหา)

ภาพประกอบ

ให้ระบุชื่อภาพประกอบให้ระบุที่มาไว้ใต้รูปภาพ (จัดกลาง) กรณีที่มีรูปภาพหลายภาพ ให้ระบุลำดับของรูปภาพ (รูปที่ 1 รูปที่ 2, Figure 1 , Figure 2) หากจำเป็นต้องระบุที่มาของรูปภาพให้ระบุในรูปแบบของการอ้างอิงแทรกในเนื้อหา (ดูหลักการเขียนอ้างอิงแทรกในเนื้อหา) และหากเป็นรูปภาพที่ผู้เขียนจัดทำหรือถ่ายรูปขึ้นเองให้ระบุหลังจากชื่อภาพหรือคำอธิบายใต้ภาพด้วยข้อความดังนี้ “(ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย)” แนบไฟล์ภาพประกอบที่ใช้ใน

บทความโดยบันทึกแต่ละไฟล์ในรูปแบบ .JPG หรือ .PNG หรือ .PDF ภาพต้องคมชัดและมีขนาดที่สามารถเห็นรายละเอียดได้อย่างครบถ้วน

- เอกสารอ้างอิง ให้เรียงเอกสารที่ใช้อ้างอิงทั้งหมดตามลำดับตัวอักษรตัวแรกของรายการที่อ้างอิง โดยยึดวิธีการเรียงตามพจนานุกรม และใช้วิธีการอ้างอิงรูปแบบแวนคูเวอร์ (Vancouver)

การเขียนเอกสารอ้างอิง

เอกสารอ้างอิงทุกฉบับต้องมีการอ้างหรือถูกกล่าวในบทความ การเขียนเอกสารอ้างอิงใช้รูปแบบแวนคูเวอร์โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การอ้างอิงแทรกในเนื้อเรื่อง

เมื่อสิ้นสุดข้อความที่ต้องการอ้างอิง ใส่หมายเลขอ้างอิงไว้ในวงเล็บใหญ่ โดยใช้เลขอารบิก เช่น [1] หรือ [1, 5] หรือ [1-3]

2. การอ้างอิงท้ายบทความ

2.1 วารสาร

ชื่อผู้เขียน. ชื่อเรื่อง. ชื่อวารสาร ปีที่พิมพ์; เล่มที่: หน้าแรก-หน้าสุดท้าย. เช่น

[1] นวลจันทร์ วันเพ็ญผ่อง. การบูรณาการข้อมูลประชากร. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี 2554;3:20-29.

[2] จิราภรณ์ จันทร์จร. การใช้โปรแกรม EndNote: จัดการเอกสารอ้างอิงทางการแพทย์. จุฬาลงกรณ์เวชสาร 2551; 52:241-53.

[3] Kane RA, Kane RL. Effect of genetic for risk of Alzheimer's disease. N Engl J Med 2009;361:298-9.

หากเป็นภาษาอังกฤษให้ใช้ชื่อสกุลก่อน ตามด้วยอักษรย่อตัวหน้าตัวเดียวของชื่อตัวและชื่อรอง กรณีมีผู้พิมพ์มากกว่า 6 คน ให้ใส่ชื่อเพียง 6 คนแรก และคั่นด้วยเครื่องหมายจุลภาค (comma-) แล้วตามด้วย et al. (ในภาษาอังกฤษ) หรือ และคณะ (ในภาษาไทย).

[1] Mitchell SL, Teno JM, Kiely DK, Shaffer ML, Jone RN, Prigerson HG, et al. The clinical course of advanced dementia. N Engl J Med 2009; 361:1529-38.

[2] จิรยา เลิศอรรถมณีนี, เอมอร รัชมณีนี, อนุพันธ์ ตันติวงศ์, กรุณา บุญสุข, อิงอร นิลประดับ, พุฒติ พรหมณี วรกิจโกคาทร, และคณะ. ความเสี่ยงและประสิทธิผลของการผ่าตัดต่อมลูกหมาก. จดหมายเหตุทางแพทย์ 2545;85:1288-95.

2.2 วิทยานิพนธ์

ชื่อผู้เขียน. ชื่อเรื่อง [ประเภท/ระดับปริญญา]. เมืองที่พิมพ์: มหาวิทยาลัย; ปีที่ได้ปริญญา. เช่น

[1] เข้มทอง ศิริแสงเลิศ. การวิเคราะห์ระบบประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต]. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2540.

[2] Kaplan SJ. Post-hospital home health care: the elderly's access and utilization [dissertation]. St. Louis, MO: Washington University; 1995.

2.3 หนังสือ

ชื่อผู้เขียน. ชื่อหนังสือ. ครั้งที่พิมพ์. เมืองที่พิมพ์: สำนักพิมพ์; ปีที่พิมพ์. เช่น

[1] น้าทิพย์ วิภาวิน และนางเยาว์ เปรมกมลเนตร. นวัตกรรมห้องสมุดและการจัดการความรู้. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: ซีเอที โซลูชั่น; 2551.

[2] Janeway CA, Travers P, Walport M, Shlomchick M. Immunobiology. 5th ed. New York: Garland Publishing; 2001.

หนังสือที่ผู้แต่งเป็นบรรณาธิการหรือผู้รวบรวม

[3] ภาณุมาศ ทักษณา, บรรณาธิการ. รอยยิ้มของในหลวง. พิมพ์ครั้งที่ 2. ลำพูน: อนุรักษ์การพิมพ์; 2553.

[4] Norman IJ, Redfern SJ, editors. Mental health care for elderly people. New York: Churchill Livingstone; 1996.

2.4 อินเทอร์เน็ต

ชื่อผู้เขียน. ชื่อเรื่อง. [ประเภทของสื่อ/วัสดุ]. ปีที่พิมพ์ [เข้าถึงเมื่อ ปี เดือน วันที่]. เข้าถึงได้จาก URL address เช่น

[1] จิราภรณ์ จันทจร. การเขียนรายงานการอ้างอิงในเอกสารวิชาการทางการแพทย์. [อินเทอร์เน็ต]. กรุงเทพฯ: คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2551[เข้าถึงเมื่อ 18 ตุลาคม 2554]. เข้าถึงได้จาก: <http://lib.med.psu.ac.th/libmed2557/images/Libservice/van1nov1.pdf>

[2] Greenly W, Sandeman-Craik C, Otero Y, and Streit J. Case Study: Contextual Search for Volkswagen and the Automotive Industry. [Internet]. 2011 [cited 2011 November 22]. Available from:<http://www.w3.org/2001/sw/sweo/public/UseCases/Volkswagen/>

2.5 รายงานการประชุม (conference proceeding)

ชื่อผู้เขียน. ชื่อเรื่อง. ชื่อการประชุม;วัน เดือน ปีที่ประชุม; สถานที่จัดประชุม. เมืองที่พิมพ์: ปีที่พิมพ์. หน้าแรก-หน้าสุดท้าย.

[1] จิตติพรรณ บรรลือทรัพย์, ปัญญา ทองนิล, กาญจนา บุญส่ง. การบริหารจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่นของโรงเรียน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรี. การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 3 ทำเรื่อน้ำลึกทวายเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษต่อการเปลี่ยนแปลงกาญจนบุรี; 7 กันยายน 2561; มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี. จังหวัดกาญจนบุรี: 2561. 220-231.

การส่งต้นฉบับ

ส่ง “ไฟล์ต้นฉบับ” พร้อมทั้ง “แบบฟอร์มการส่งต้นฉบับเพื่อพิจารณาลงวารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี” ผ่านทางระบบ THAIJO 2.0 หรือผ่านทาง <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/ajpbru/>

สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติม

กองบรรณาธิการวารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี หรือ E-mail: acad@mail.pbru.ac.th

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ประเมินบทความ (Peer Review) ประจำปี

รองศาสตราจารย์ ดร.เดช บุญประจักษ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
รองศาสตราจารย์ ดร.สุติเทพ ศิริพิพัฒน์กุล	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติรัตน์ แสงเลิศอภัย	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
รองศาสตราจารย์ ดร.มารุต พัฒนา	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
รองศาสตราจารย์ ดร.ปิยะนาถ บุญมีพิพิธ	วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม
รองศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ศรี สืบสิงห์	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
รองศาสตราจารย์ ดร.ประสาธน์ เนื่องเฉลิม	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ ดร.ชนสิทธิ์ สิทธิสูงเนิน	มหาวิทยาลัยศิลปากร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงษ์พิทยา สัพโส	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โสภภาพร กล้าสกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธัญนันท์ บุญอยู่	มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูริศร์ พงษ์เพียรจันทร์	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลวรรณ วรรณธำ	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดาร์วิน พรหมณัฏแก้ว	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประทีป พิษทองกลาง	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วาทินี สุนทรา	มหาวิทยาลัยมหิดล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทัศน์ นาคจัน	38/75 ตำบลนาวั่ง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิชาติ เลนะนันท์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทนายวุฒิ โพธิ์ทองแสงอรุณ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุธิดา บุตรแขก	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวิทย์ สุธรรม	มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรวุฒิ เพ็งพันธ์	มหาวิทยาลัยบูรพา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิดารัตน์ จันทะหิน	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัศเปศวร เวชวิริยะสกุล	มหาวิทยาลัยทักษิณ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศยามล เอกะกุลนันต์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา พันธุ์เอี่ยม	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล รัตนโกสินทร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เดชาพันธ์ รัฐศาสนศาสตร์	มหาวิทยาลัยศิลปากร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กรุณา แดงสุวรรณ	มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรัชย์ ปิยานุกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สยาม จวงประโคน	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุนทร คนเที่ยง	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ดร.อิสราภรณ์ ทองสมนึก	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
ดร.สาวิตรี ราญมีชัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ดร.ปราศญา สายสุข	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
ดร.กฤษฎา วรพิน	มหาวิทยาลัยศิลปากร
ดร.สุรศักดิ์ แจ่มเจริญ	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
ดร.ยุพิน ยืนยง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
ดร.ทวีศักดิ์ ชูมา	มหาวิทยาลัยมหิดล
ดร.ณัฐกฤตา บุญบงกชรัตน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
ดร.ธีระวัฒน์ อาจปรุ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน
ดร.นิธิตา สุทะพันธ์	มหาวิทยาลัยมหิดล
ดร.นฤพนธ์ ตัวงวิเศษ	ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน)